ROMÂNIA
JUDEŢUL NEAMŢ
CONSILIUL JUDEŢEAN

HOTĂRÂRE

pentru modificarea și completarea Strategiei de dezvoltare a Județului Neamț – perioadă de programare 2014-2020

Consiliul Judeţean Neamţ;

Examinând expunerea de motive nr. 13.430/2017 a domnului Ion Asaftei, vicepreşedinte al Consiliului Judeţean Neamţ;

Văzând raportul de specialitate nr. 13.430/2017 al Serviciului Programe Europene, precum şi rapoartele de avizare ale comisiilor de specialitate;

Luând act de dezbaterile din şedinţa plenului Consiliului Judeţean Neamţ;

În temeiul dispoziţiilor art.91, alin.3, lit. „d" şi ale art. 97 din Legea nr.215/2001 a administraţiei publice locale, republicată, cu modificările şi completările ulterioare;

HOTĂRĂŞTE:

Art.1: Se aprobă modificarea şi completarea Strategiei de dezvoltare a Judeţului Neamţ-perioadă de programare 2014-2020 – anexă la Hotărârea Consiliului Judeţean Neamţ nr.99/2015, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2: Direcţia proiecte şi programe de dezvoltare judeţeană va asigura aducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri.

Art.3: Secretarul judeţului va asigura comunicarea prezentei hotărâri autorităţilor şi instituţiilor interesate, prin intermediul Serviciului gestionarea documentelor şi editarea monitorului oficial al judeţului.

P.PREŞEDINTE
VICEPREŞEDINTE
Ion ASAFTEI

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEŢEAN NEAMŢ

CONTRASEMNEAZĂ:
SECRETARUL JUDEŢULUI
Daniela SOROCEANU

Piatra Neamţ
Nr. 180
Din 21 iulie 2017

CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ

Anexă la
Hotărârea Consiliului Județean Neamț
nr. 180 / 21.07.2017

ROMÂNIA * CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ *

Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț-

perioada de programare 2014 - 2020

În perioada de programare 2007-2013, ca urmare a dificultăţilor apărute în implementarea proiectelor, Ministerul Fondurilor Europene comunică în Buletinul informativ - Instrumente structurale, nr. 8, decembrie 2013, aplicarea regulii „N+3", adică fondurile europene alocate pentru anii 2011 şi 2012 pot fi cheltuite până la 31 decembrie 2014, respectiv 31 decembrie 2015. Pentru a asigura o continuitate a planificării strategice anterioare, prin prisma obiectivelor sale generale şi specifice, Strategia de dezvoltare a judeţului Neamţ acoperă perioada de programare 2014-2023.

Strategia de dezvoltare durabilă a judeţului Neamţ pe perioada 2014-2023 are ca obiectiv central să se asigure că măsurile şi acţiunile întreprinse în direcţia dezvoltării socio-economice durabile de către toţi actorii de la nivelul judeţului, atât publici, cât şi privaţi, sunt sinergice și sunt cât mai eficiente în atingerea scopurilor propuse.

Dezvoltarea socio-economică a judeţului presupune declinarea relevantă la nivel local a obiectivelor de creştere durabilă şi incluzivă a Strategiei Europa 2020. Astfel, obiectivul central al dezvoltării durabile este abordat într-o dublă perspectivă : aceea a obiectivelor tematice pe care regulamentele europene le stabilesc pentru Fondurile Structurale şi de Investiţii (FEDR, FSE, FEADR, etc.) şi aceea a provocărilor şi nevoilor socio-economice şi de mediu de la nivelul judeţului.

Pentru a concretiza această dublă abordare într-o manieră care să asigure şi o lizibilitate crescută a felului în care strategia răspunde prin obiectivele şi măsurile propuse nevoilor şi provocărilor identificate – element esenţial pentru o ulterioară implementare eficace şi eficientă şi pentru mobilizarea comunităţilor locale – Strategia este structurată în trei părţi principale: analiza provocărilor şi nevoilor la nivelul judeţului pentru perioada 2014-2023, propunerea viziunii de dezvoltare şi a obiectivelor generale, structura operaţională a strategiei de dezvoltare.

Pentru coerenţa cu obiectivele tematice ale Fondurilor Structurale și de Investiții, atât analiza nevoilor, cât şi structura operaţională a Strategiei au fost organizate logic în jurul obiectivelor tematice (în special al celor 11 obiective FEDR). Analiza nevoilor la nivel local a utilizat însă şi abordarea « de jos în sus » prin derularea unor consultări cu actorii locali în diferite locaţii din judeţ, de-a lungul cărora au fost discutate concluziile analizelor de tip cantitativ-statistic derulate prin utilizarea datelor Institutului Naţional de Statistică şi a celor puse la dispoziţie de către instituţiile deconcentrate şi descentralizate de la nivelul judeţului (Inspectoratul Şcolar, Direcţia de Sănătate Publică, Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului, Agenţia pentru Protecţia Mediului, Agenţia de Plăţi şi Intervenţie în Agricultură, Agenţia Judeţeană de Ocupare a Forţei de Muncă, Direcţia Judeţeană de Cultură, etc.) precum şi de cele asociative public-private cum este Camera de Comerţ şi Industrie.

Documentul de faţă este structurat în trei capitole care corespund celor trei etape logice realizare menţionate mai sus : analiza diagnostic, viziunea de dezvoltare și planul operațional.

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ

CUPRINS

Capitolul 1: ANALIZA DIAGNOSTIC 4

1. Prezentare generală....4
2. Dezvoltare economică 5
3. Social....51
4. Mediu....81
5. Dezvoltare teritorială şi spaţială....107
6. Turism 121

Capitolul 2: VIZIUNEA DE DEZVOLTARE 144

1. Contextul strategic....144
2. Analiză comparativă priorități de dezvoltare 150
3. Misiune și Viziune de dezvoltare 156

Logica intervenției (Obiective generale și specifice)....156

Capitolul 3: PLAN OPERAȚIONAL 187

1. Structura logică a Strategiei de dezvoltare a județului Neamț 2014-2023 187

1.1. Obiectiv general 1. Un județ în care mobilitatea intra și interzonală este crescută 187

1.2. Obiectivul general 2. Servicii medicale de calitate și ușor accesibile....189

1.3. Obiectiv general 3. Servicii sociale adecvate nevoilor populației 190

1.4. Obiectiv general 4. Un mediu înconjurător sănătos....193

1.5. Obiectiv general 5. Un sector turistic competitiv, pilon al economiei județene....202

1.6. Obiectiv general 6. Un județ dezvoltat multipolar și echilibrat teritorial 204

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ

Capitolul 1: ANALIZA DIAGNOSTIC

1. Prezentare generală

1.1. Localizare geografică şi relief

Învecinat cu judeţele Suceava la nord, Harghita la vest, Bacău la sud şi cu judeţele Iaşi şi Vaslui la est, Judeţul Neamţ este situat în partea central-estică a României în regiunea Nord Est şi se încadrează, din punct de vedere geografic, între 46^{0}40' şi 47^{0}20' latitudine nordică şi 25^{0}43' şi 27^{0}15' longitudine estică. Formele de relief au înălţimi cuprinse între 1907m (vârful Ocolaşul Mare) şi 169 m (lunca Siretului).

Judeţul Neamţ prezintă un relief variat, muntos în partea de vest, coborând în trepte către Podişul Central Moldovenesc şi culoarele râurilor Siret şi Moldova în partea de est.

Principalele unităţi muntoase au altitudini situate între 1664 m în Munţii Tarcău, la sud de valea Bicazului şi la est de valea Dămucului şi 1907 m în masivul Ceahlău.

In zona estică, teritoriul judeţului Neamţ cuprinde depresiunile Neamţ, Cracău-Bistriţa şi o parte din depresiunea Tazlău. Unitatea de podiş are caracteristicile generale ale Podişului Central Modovenesc.

1.2. Clima

Clima judeţului Neamţ este temperat continentală, iar caracteristicile acesteia sunt determinate de particularităţile circulaţiei atmosferice, de altitudine, de formele şi fragmentarea reliefului, dar şi de suprafeţele lacustre ale amenajării hidroenergetice a râului Bistriţa.

În ceea ce privește regimul climatic, acesta prezintă un caracter continental în estul judeţului unde aerul este mai uscat decât în zona montană. În cazul maselor de aer rece, zona montană deviază înaintarea acestora, determinând geruri intense în condiţiile existenţei unor depresiuni barice adânci deasupra Mării Negre şi Mării Mediterane. Astfel de efecte contribuie la apariția unor viscole violente în zona estică a județului. În cazul maselor de aer instabile, ascensiunea forţată a aerului umed pe versanţii estici contribuie la producerea efectelor de foehn în masivul Ceahlău spre valea Bistriţei şi în depresiunile subcarpatice Neamţ şi Cracău-Bistriţa.

În ceea ce privește regimul precipitațiilor, maximul de precipitaţii se înregistrează în luna iunie și minimul în lunile ianuarie – februarie, în zona montană minimul înregistrându-se în luna octombrie.

2. Dezvoltare economică

2.1. Descriere macro-economică

Datele macro-economice plasează judeţul Neamţ în partea inferioară a clasamentului Regiunii Nord-Est, una dintre cele mai sărace zone NUTS 2 din Uniunea Europeană. Atât în ce priveşte Produsul Intern Brut generat în judeţ, cât şi PIB/capita, judeţul Neamţ este depăşit de judeţele Iaşi, Bacău şi Suceava şi se află aproape de cifrele judeţelor Vaslui şi Botoşani.

De asemenea, evoluţia PIB-ului în perioada 2007-2011 în judeţele din Regiunea Nord-Est indică faptul că judeţul Neamţ, asemeni celorlalte judeţe, a resimţit efectele crizei economice care a debutat în 2008. Graficul evoluţiei de mai jos indică însă o disjuncţie îngrijorătoare a evoluţiei activităţii economice între judeţe, Neamţul plasându-se în categoria judeţelor mai puţin dinamice: dacă o revenire a creşterii PIB-ului se înregistrează în 2011, ritmul este mult inferior celui înregistrat de judeţul Iaşi şi chiar Suceava.

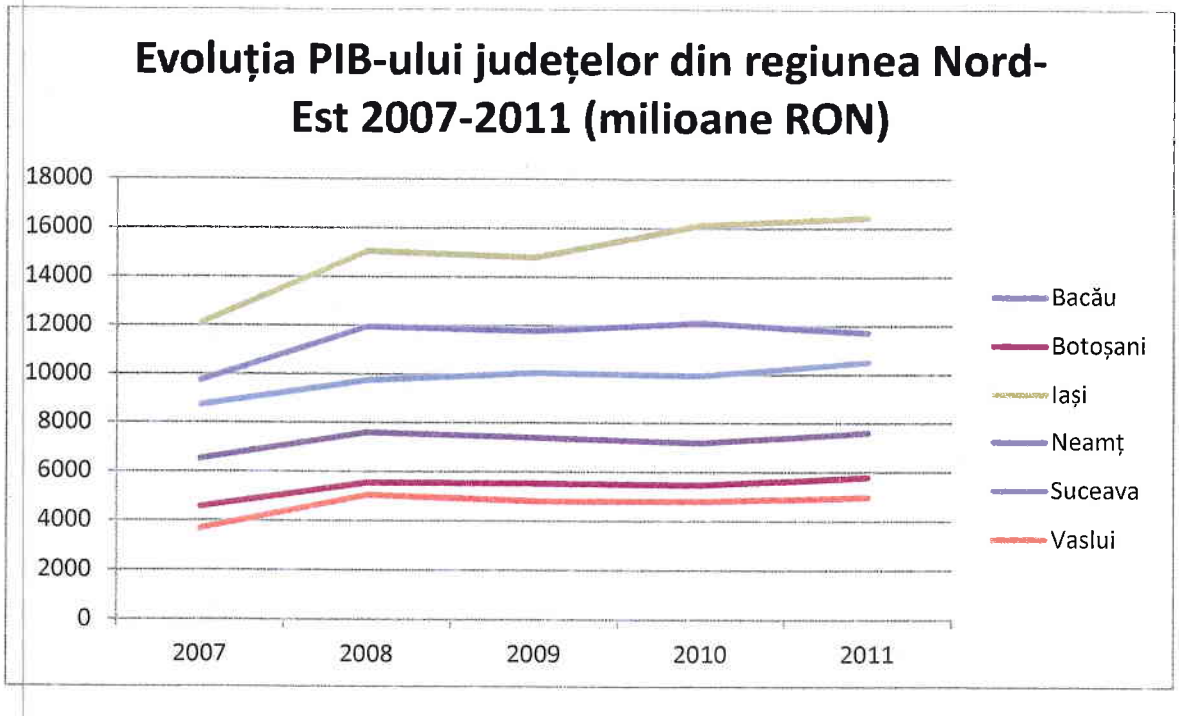

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Graficul de mai jos prezintă evoluţia PIB/capita în judeţele Regiunii Nord-Est, o imagine mai relevantă a capacităţii economiei locale de a furniza bunăstare. Reuşind să înregistreze o nouă creştere după perioada de criză (2008-2010) şi plasându-se astfel în grupul judeţelor care au înregistrat un reviriment, judeţul Neamţ a înregistrat doar o revenire timidă în jurul valorilor pre-criză, afişând un PIB/capita la jumătatea valorii naţionale şi cu o treime mai mic faţă de cel din judeţul Iaşi.

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ

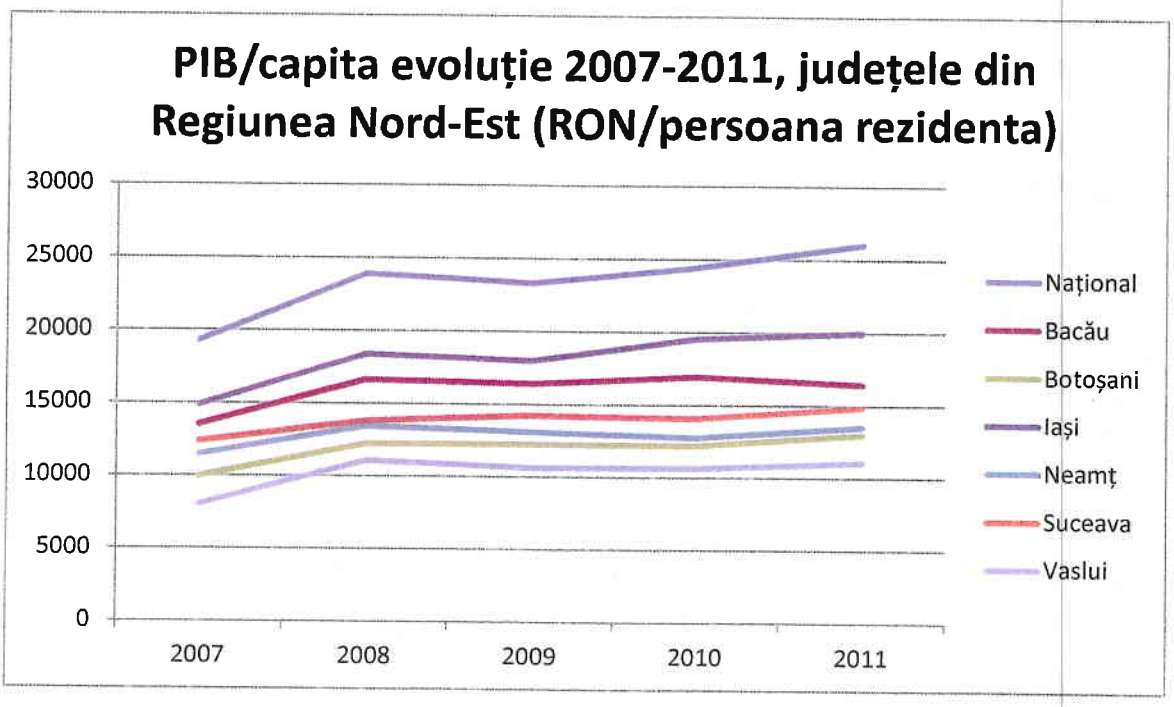

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Pentru ca analiza macro-economică să fie pertinentă şi să permită obţinerea unei imagini realiste a funcţionării economiei judeţului şi nu doar o « fotografie » statică a activităţii economice cu o utilitate analitică scăzută, ea trebuie să vizeze profilul de competitivitate economică a judeţului Neamţ. Analiza competitivităţii include elementele centrale care reprezintă resurse cheie pentru activitatea economică: resursele umane de muncă, productivitatea muncii, capacitatea de export şi distribuţia activităţii economice pe sectoare.

În ce priveşte resursa de muncă, schema de mai jos prezintă categoriile statistice care pot fi analizate. Cum se poate observa, datele cu privire la resursa de muncă sau la şomeri nu sunt suficiente din perspectiva competitivităţii economice, fiind necesară o analiză care să coroboreze evoluţia resurselor de muncă cu cea a populaţiei active şi cu cea a populaţiei ocupate civile, pentru a înţelege care sunt resursele « reale » disponibile pentru economia privată producătoare de valoare adăugată.

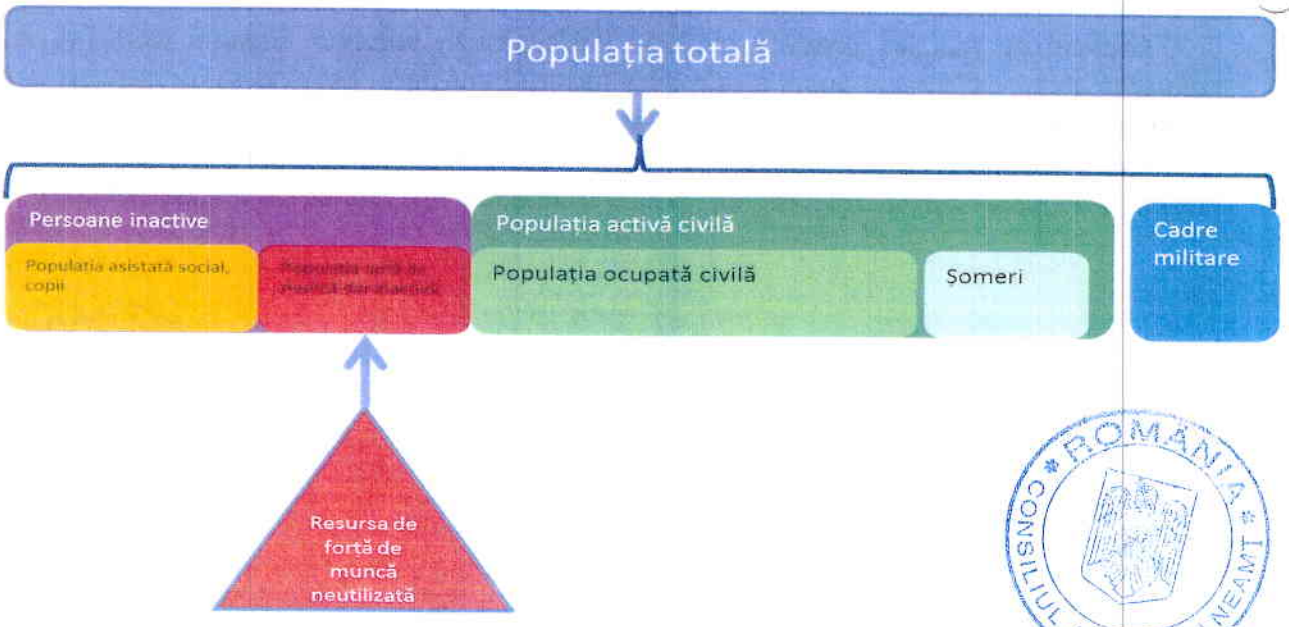

ROMÂNIA CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ

Astfel, deşi graficul de mai jos prezintă cifre similare în ce priveşte evoluţia ponderii resurselor de muncă în totalul populaţiei între judeţul Neamţ, Regiunea Nord-Est şi la nivel naţional (cu anumite nuanţe legate de fluctuaţiile de la un an la altul), rata de activitate (prezentată în schema următoare) prezintă diferenţe notabile în defavoarea judeţului Neamţ.

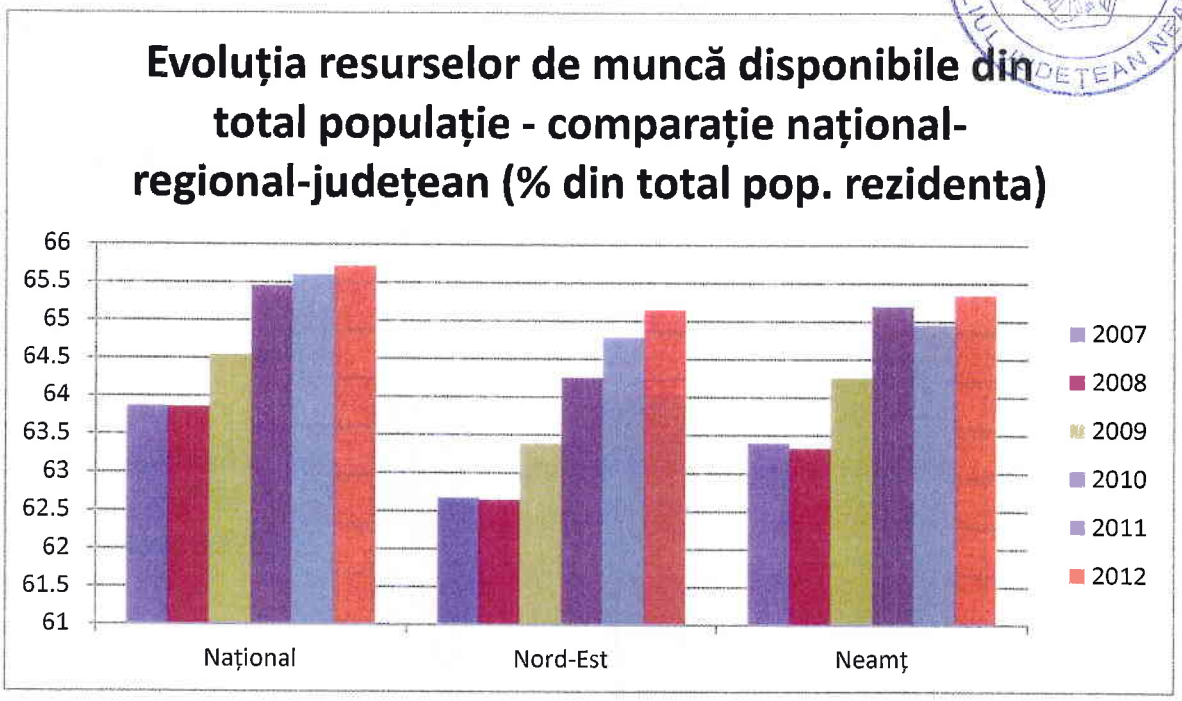

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Similară nivelului înregistrat în Regiunea Nord-Est, rata de activitate a populaţiei judeţului Neamţ este cu circa 5% inferioară mediei naţionale. Aceasta reprezintă un dezavantaj competitiv pentru activitatea economică, reprezentând o barieră pentru atragerea investitorilor şi pentru dezvoltarea IMM-urilor locale.

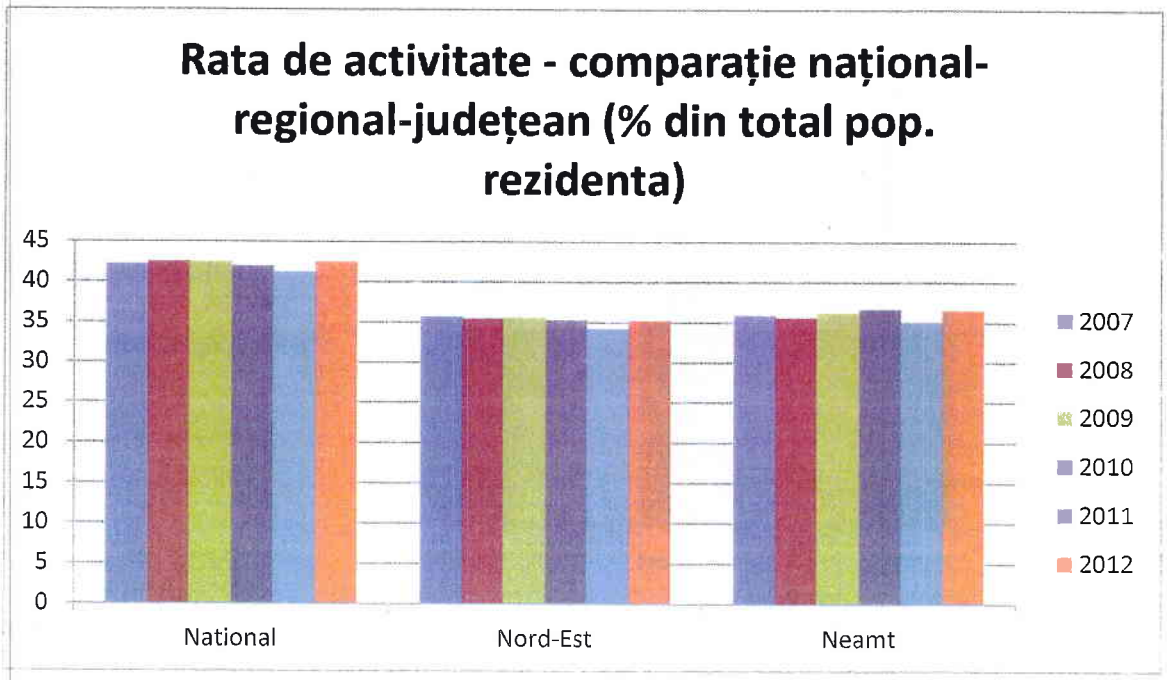

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Ponderea populaţiei ocupate civile a judeţului Neamţ (reprezentând populaţia care este angajată într-o activitate generatoare de venit: salariu sau orice altă formă) este şi ea constant inferioară nivelului

naţional (cu mai mult de 5%) însă superioară nivelului înregistrat în Regiunea Nord-Est. Aceasta confirmă caracterul problematic al capitalului uman în judeţul Neamţ.

Pe lângă ponderea populaţiei ocupate civile, graficele de mai jos prezintă şi ponderea populaţiei ocupate civile în servicii publice la totalul populaţiei ocupate. Ponderea mai mică înregistrată în judeţul Neamţ, precum şi evoluţia ei în direcţia scăderii poate reprezenta un atu în direcţia mobilizării resurselor umane pentru dezvoltarea economică privată.

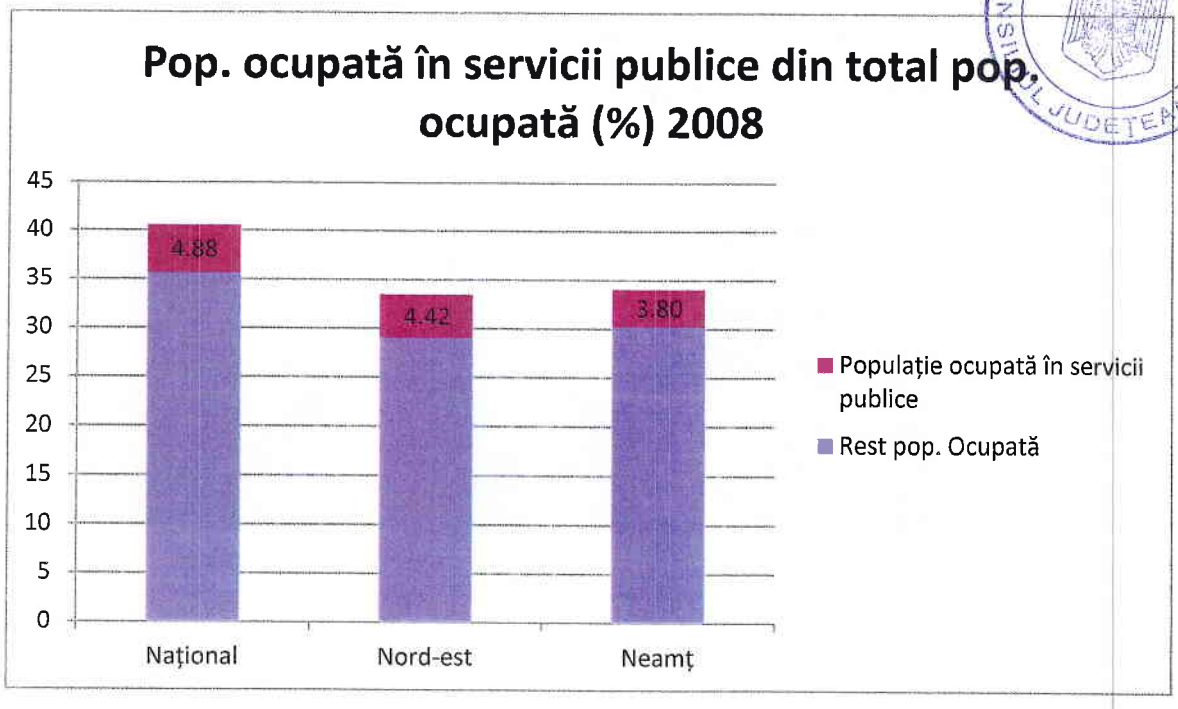

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică, prelucrarea consultantului

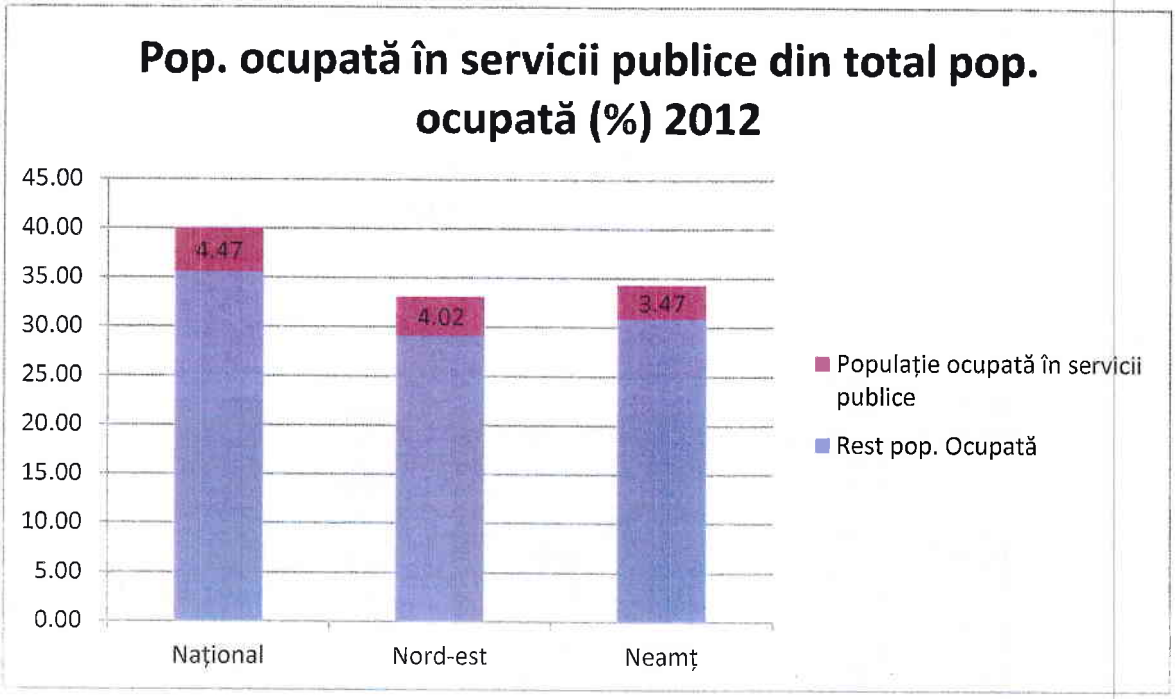

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică, prelucrarea consultantului

Rata şomajului în judeţul Neamţ se înscrie perfect în tendinţele regionale şi naţionale, prezentând valori similare. Şomajul în judeţul Neamţ a înregistrat creşteri importante (s-a dublat) în perioada crizei economice, ajungând la 8% în 2009, apoi coborând în apropierea nivelului pre-criză în 2012. Având în vedere evoluţia populaţiei active şi a celei ocupate, datele şomajului arată că resursele de muncă care se

mobilizează uşor se epuizează de asemenea uşor, întreprinderile şi societăţile comerciale putându-se confrunta rapid cu o lipsă de forţă de muncă calificată.

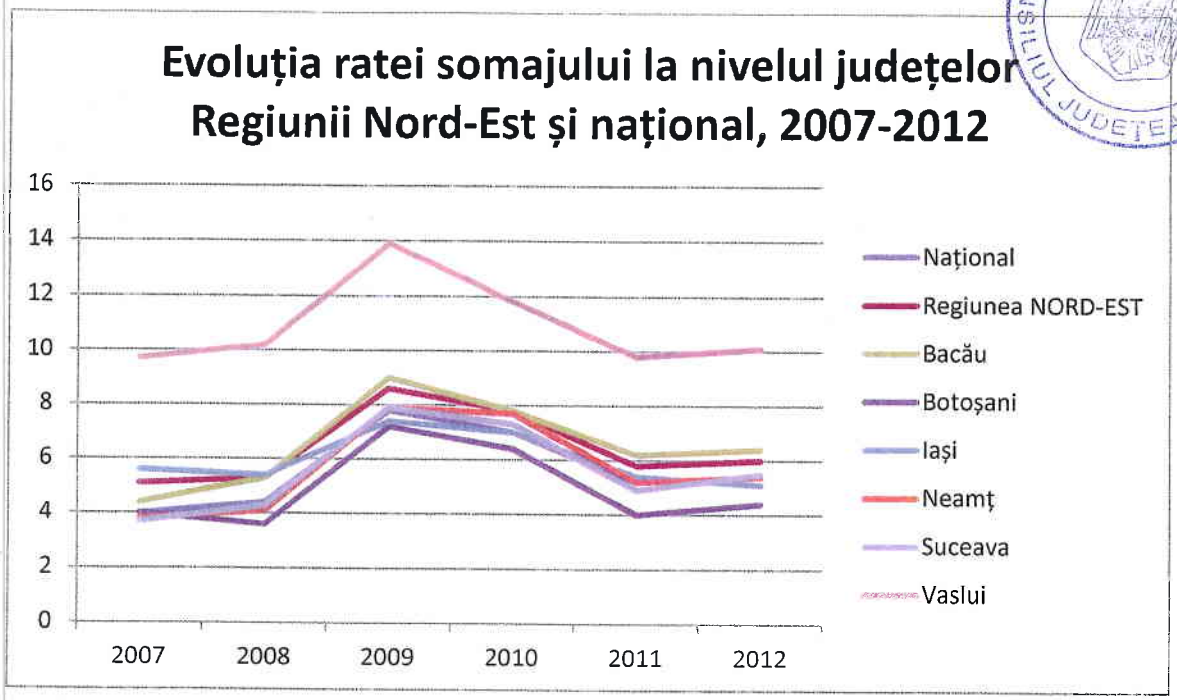

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Constatările de mai sus legate de evoluţia ratei şomajului sunt coroborate de datele cu privire la ponderea salariaţilor în totalul populaţiei stabile în vârstă de muncă. Judeţul Neamţ, asemeni întregii Regiuni Nord-Est, prezintă rate ale populaţiei salariate mult inferioare mediei naţionale, indicând ponderea ridicată a agriculturii de subzistenţă şi a activităţilor sezoniere în activitatea economică care are astfel un profil slab competitiv (activităţi cu mică valoare adăugată). Diferenţele semnificative între ponderea salariaţilor şi cea a resurselor de muncă sau a ratei populaţiei active reprezintă ponderea foarte importantă a grupului de persoane care, deşi apte de muncă, reprezintă o resursă slab accesibilă şi/sau dificil de mobilizat antreprenorial pentru economia modernă și/sau investitori.

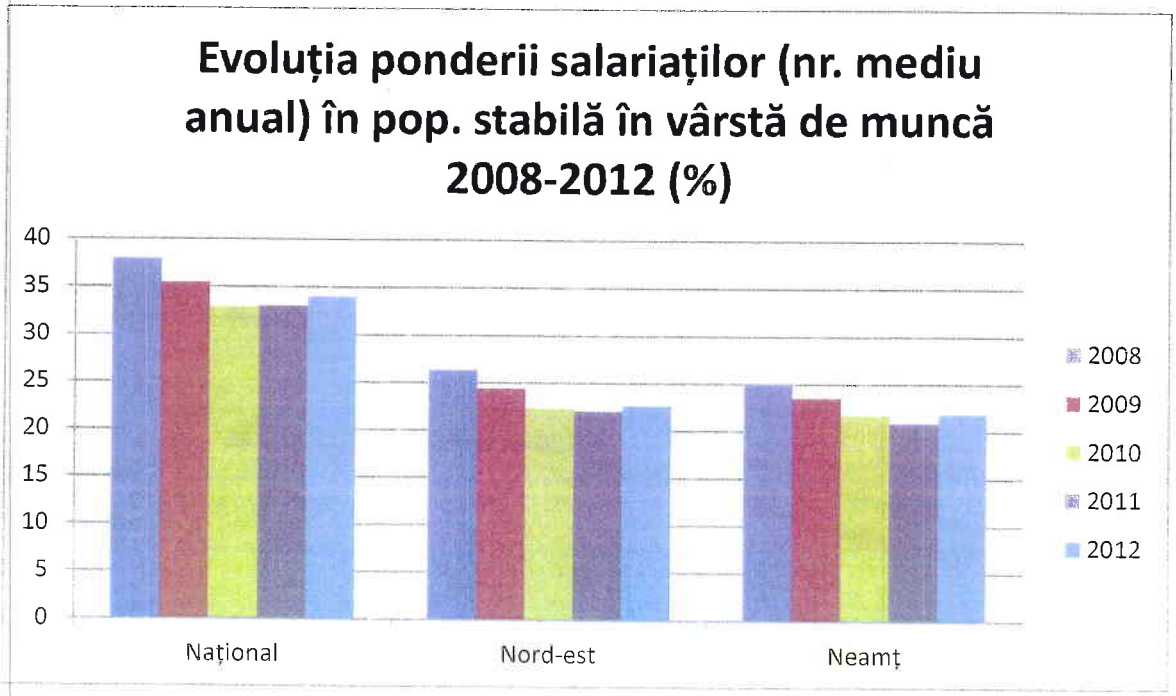

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

De altfel, slaba valoare adăugată generată de economia judeţului este ilustrată şi de graficele de mai jos, prezentând evoluţia câştigului salarial nominal mediu brut lunar şi a productivităţii muncii pe persoană ocupată (calculată ca raport între valoarea adăugată brută şi numărul de persoane ocupate). Astfel, câştigul salarial nominal mediu brut lunar judeţean este inferior celui regional şi naţional, urmând însă tendinţele de creştere rapidă de până în 2008 şi de plafonare a creşterii începând din acest an. Distanţa între salariul nominal mediu brut lunar la nivel naţional şi cel la nivelul judeţului Neamţ se măreşte. Această evoluţie indică, din nou, profilul de economie cu slabă valoare adăugată care se bazează, ca atu competitiv, pe nivelul scăzut al salariilor: un avantaj comparativ slab şi în erodare rapidă.

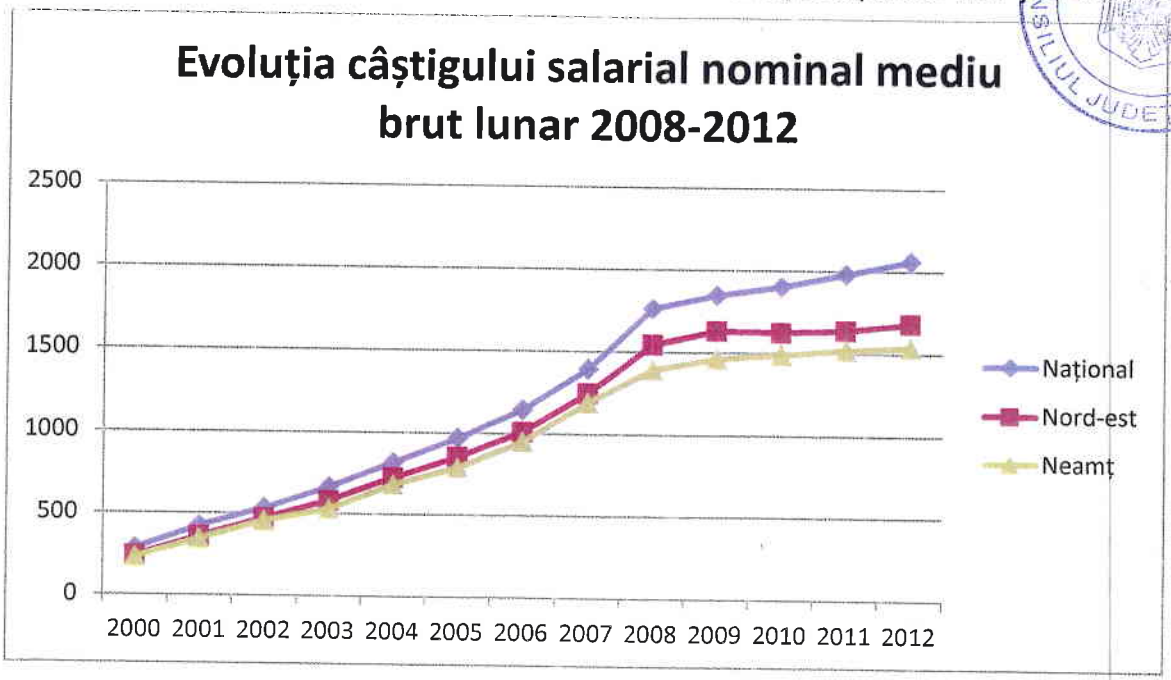

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Productivitatea muncii pe persoană ocupată este şi ea inferioară nivelului naţional cu circa o treime, îngrijorătoare fiind însă evoluţia de decuplare de la tendinţa naţională care a început să se manifeste în perioada 2009-2011. Productivitatea muncii în judeţul Neamţ pare a se fi plafonat, un element extrem de îngrijorător având în vedere scăderea concomitentă a şomajului.

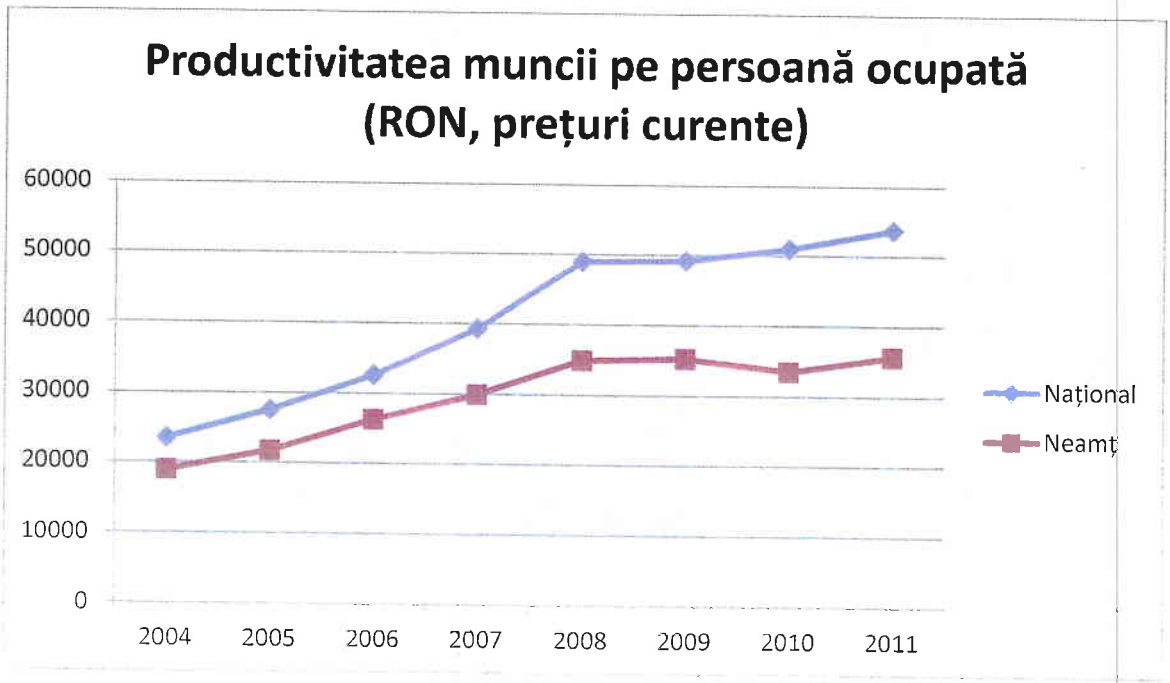

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică si calculele consultantului

În ce priveşte distribuţia pe macro-sectoare economice a activităţii, se poate observa o structură în care se regăseşte problematica naţională a ponderii prea mari a persoanelor ocupate în agricultură comparativ cu cifra de afaceri generată de sectorul agricol. În termeni de evoluţie, dacă sectorul industrial şi cel al serviciilor au reuşit, după o scădere în 2009, să depăşească perioada de criză (în termeni de cifră de afaceri generată), sectorul agricol nu pare a fi afectat în mod semnificativ de conjunctura economică mondială pe fondul unei producţii a cărei valoare de piaţă nu reuşeşte să înregistreze creşteri semnificative, trădând lipsa de dezvoltare a valorii adăugate a produselor în această ramură economică.

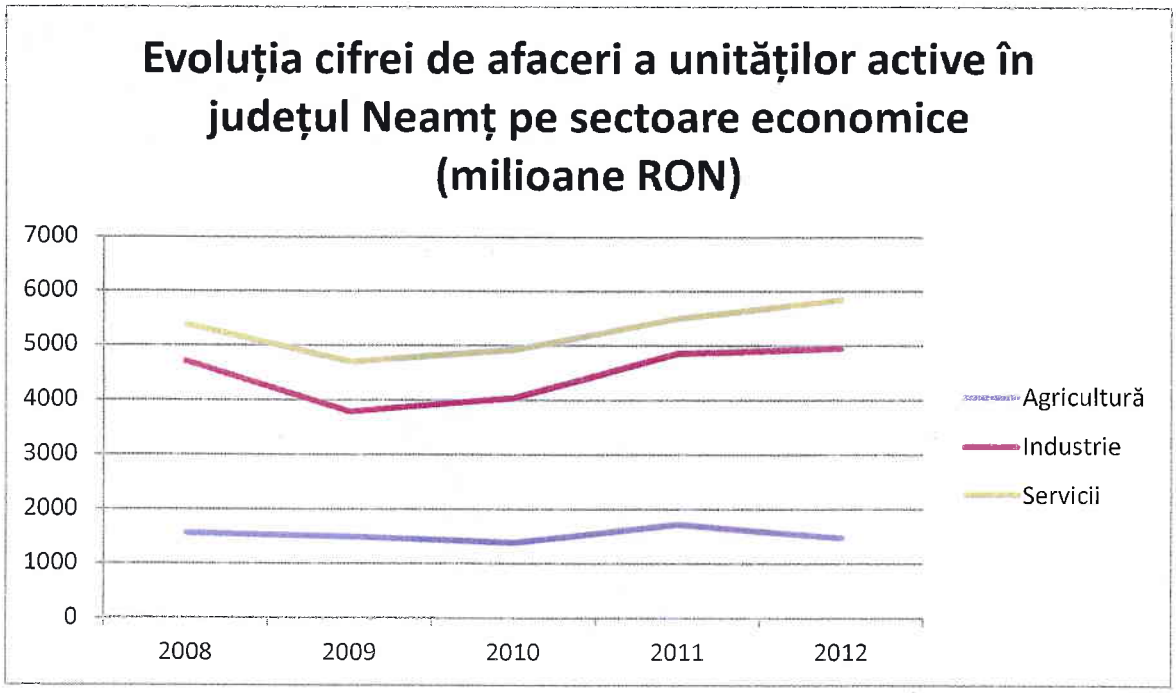

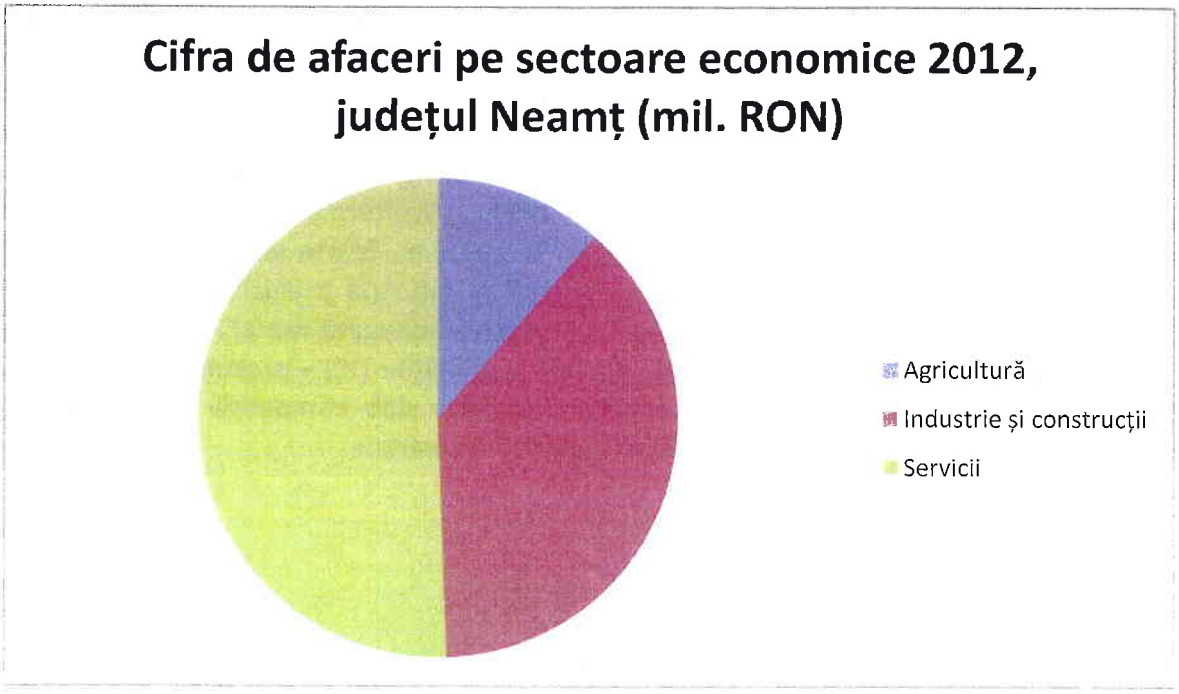

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Problema ponderii celor ocupaţi într-un sector agricol slab productiv este extrem de acută în judeţul Neamţ. Distribuţia cifrei de afaceri şi cea a populaţiei ocupate civile sunt elocvente în acest sens:

dacă mai puţin de un sfert din cifra de afaceri totală este generată în judeţul Neamţ de sectorul agricol, aproape 40% din populaţia ocupată civilă salariată este angajată în acest sector. Datorată în mare parte importanţei agriculturii de subzistenţă, această structură a economiei, care trădează o competitivitate economică scăzută, presupune şi bariere în calea dezvoltării viitoare (limite în disponibilitatea resursei umane), dar şi un risc crescut pentru coeziunea socială (risc de excluziune pentru grupuri largi de persoane). Posibili factori explicativi adiţionali, precum exploatarea agricolă a judeţului de către firme cu sedii înregistrate în alte judeţe, nu reprezintă decât elemente de îngrijorare suplimentară pentru competitivitatea judeţului, indicând nivelul scăzut de atractivitate pentru afaceri al judeţului şi o pierdere a unor venituri potenţiale din taxe şi impozite.

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistica, prelucrarea consultantului

O privire asupra distribuţiei cifrei de afaceri pe activităţi ale economiei naţionale (la nivel de secţiune CAEN Rev.2), arată o imagine mai detaliată a profilului productiv al judeţului Neamţ şi a evoluţiei acestuia în ultimii ani (2008-2012). Dacă cele două mari subsectoare economice, despre care ştim la nivel de analiză calitativă că sunt foarte importante pentru economia judeţului, comerţul şi industria prelucrătoare, domină puternic şi reuşesc să îşi revină robust şi concomitent începând c 2010, după o scădere puternică înregistrată în 2009, agricultura înregistrează fluctuaţii (scăderi faţă de anul anterior în 2009, 2010 şi 2012 şi creşteri în 2011) nu foarte importante la un volum al cifrei de afaceri totale aflat la jumătatea celui înregistrat în industria prelucrătoare. Nivelul foarte scăzut al activităţilor terţiare şi cuaternare (servicii cu valoarea adăugată mare) – activităţi de servicii prestate întreprinderilor, informaţii şi comunicaţii (include activităţile TIC) – precum şi lipsa unei evoluţii pozitive pe o perioadă de 5 ani, ilustrează profilul economic slab competitiv al unui judeţ încă puternic dependent de agricultură şi de câteva mari investiţii industriale.

Evoluția cifrei de afaceri (mil. RON) a unităților locale active din agricultură, industrie, construcții, comerț și alte servicii pe activități ale economiei naționale - județul Neamț

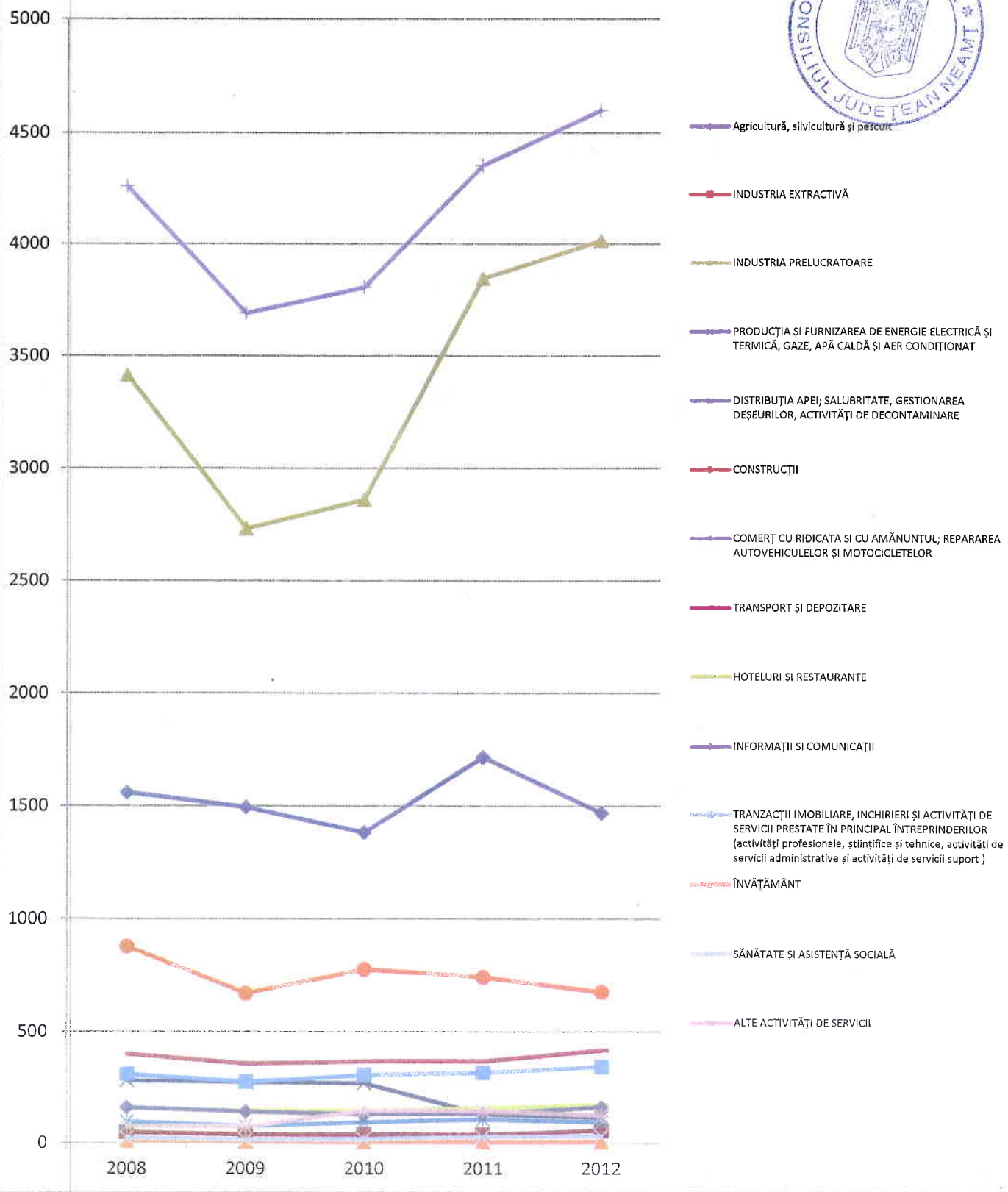

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

În ce priveşte distribuţia resursei umane (persoane ocupate) între sectoare economice macro, evoluţia (între 2008 şi 2012) la nivelul judeţului Neamţ a fost similară celei înregistrate la nivelul Regiunii Nord-Est şi la nivelul ţării (graficele de mai jos), cu o creştere a ponderii sectorului agricol şi o scădere a celui industrial. Având în vedere creşterea cifrei de afaceri din industrie, care a depăşit în 2012 nivelul din 2008, precum şi evoluţia agriculturii, această evoluţie este îngrijorătoare deoarece arată că principalul sector productiv al judeţului îşi creşte productivitatea însă îşi scade ponderea ca angajator în lipsa emergenţei unui alt sector competitiv. O situaţie similară se poate constata şi în comerţ, unde creşterea cifrei de afaceri are loc concomitent cu o creştere foarte slabă a ponderii persoanelor ocupate în comerţ. Aceşti factori cumulaţi presupun o restrângere a pieţei muncii şi un risc de creştere a emigraţiei forţei de muncă şi a agriculturii de subzistenţă.

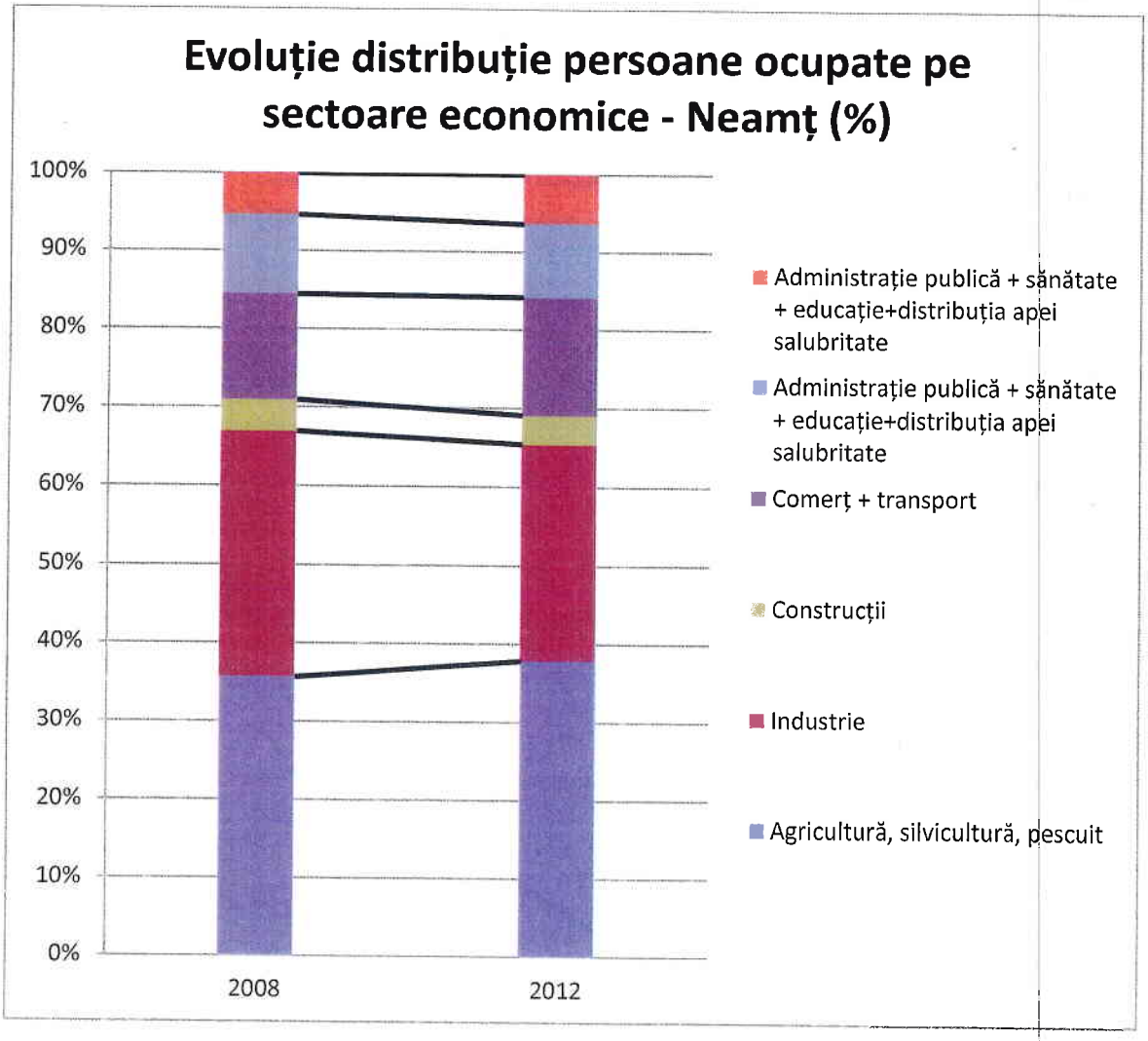

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

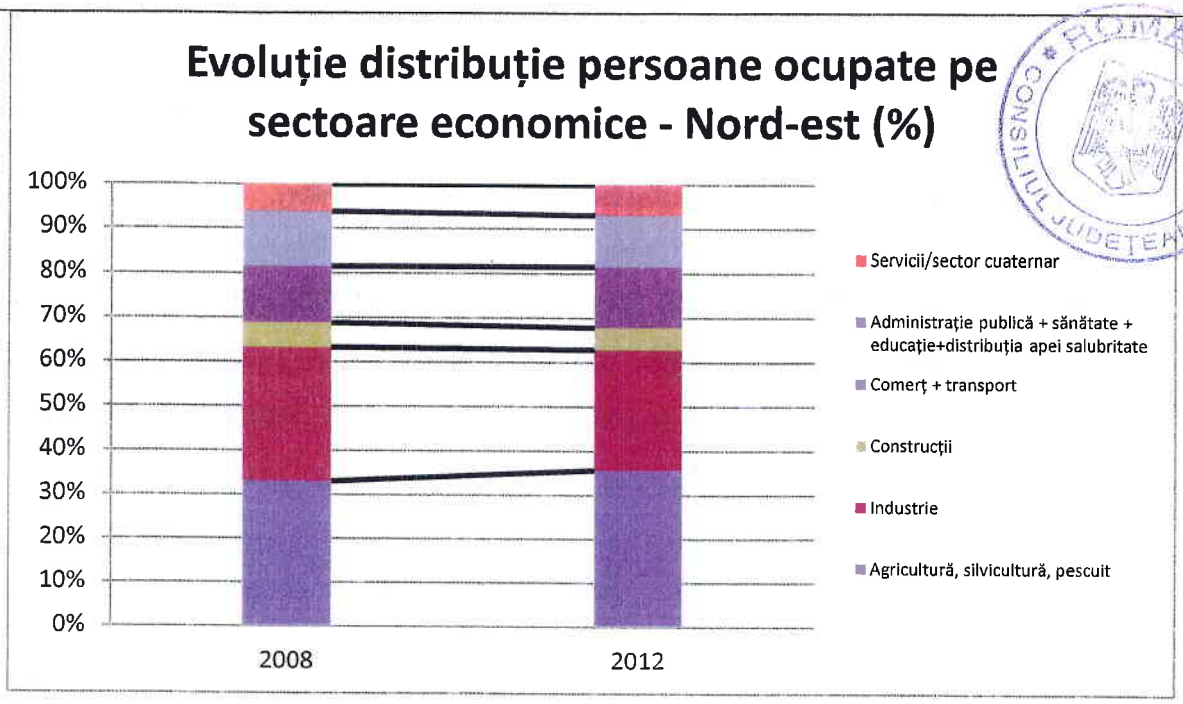

Sursa datelor: INS-Institutul National de Statistica

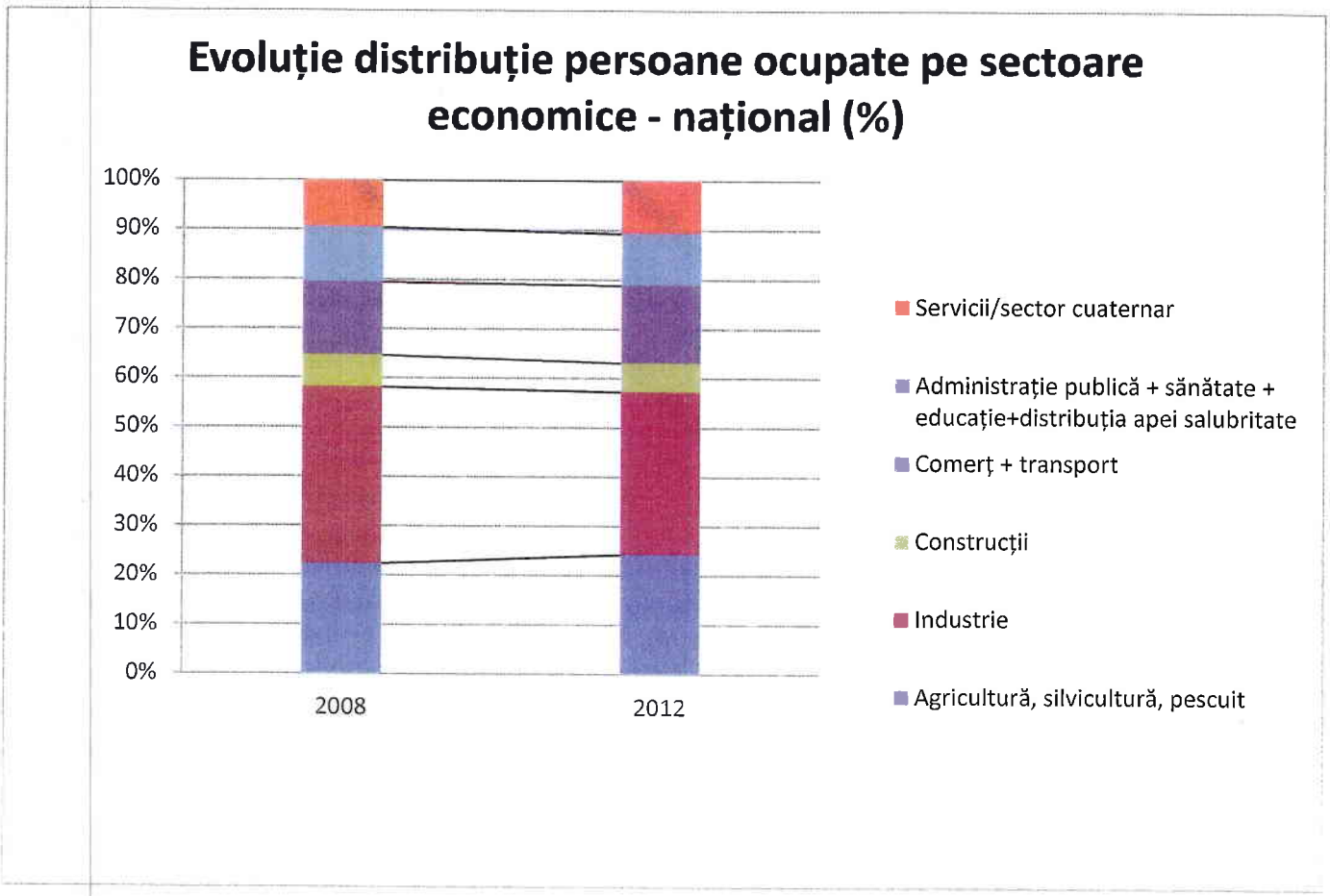

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

În ce priveşte productivitatea muncii pe sectoare (la nivel de secţiune CAEN Rev.2), pe fondul unei evoluţii problematice (vezi discuţia generală de mai sus), comparaţia cu nivelul naţional indică un profil

din nou îngrijorător: productivitate mult scăzută faţă de media naţională în industrie (principalul sector competitiv al judeţului), productivitate inferioară faţă de nivelul naţional, în comerţ (un sector important în judeţ ca cifră de afaceri şi pondere în ocuparea forţei de muncă) şi o productivitate mult inferioară mediei naţionale în sectorul terţiar, generator de valoare adăugată mare şi competitivitate economică (informaţii şi comunicaţii, activităţi profesionale ştiinţifice şi tehnice).

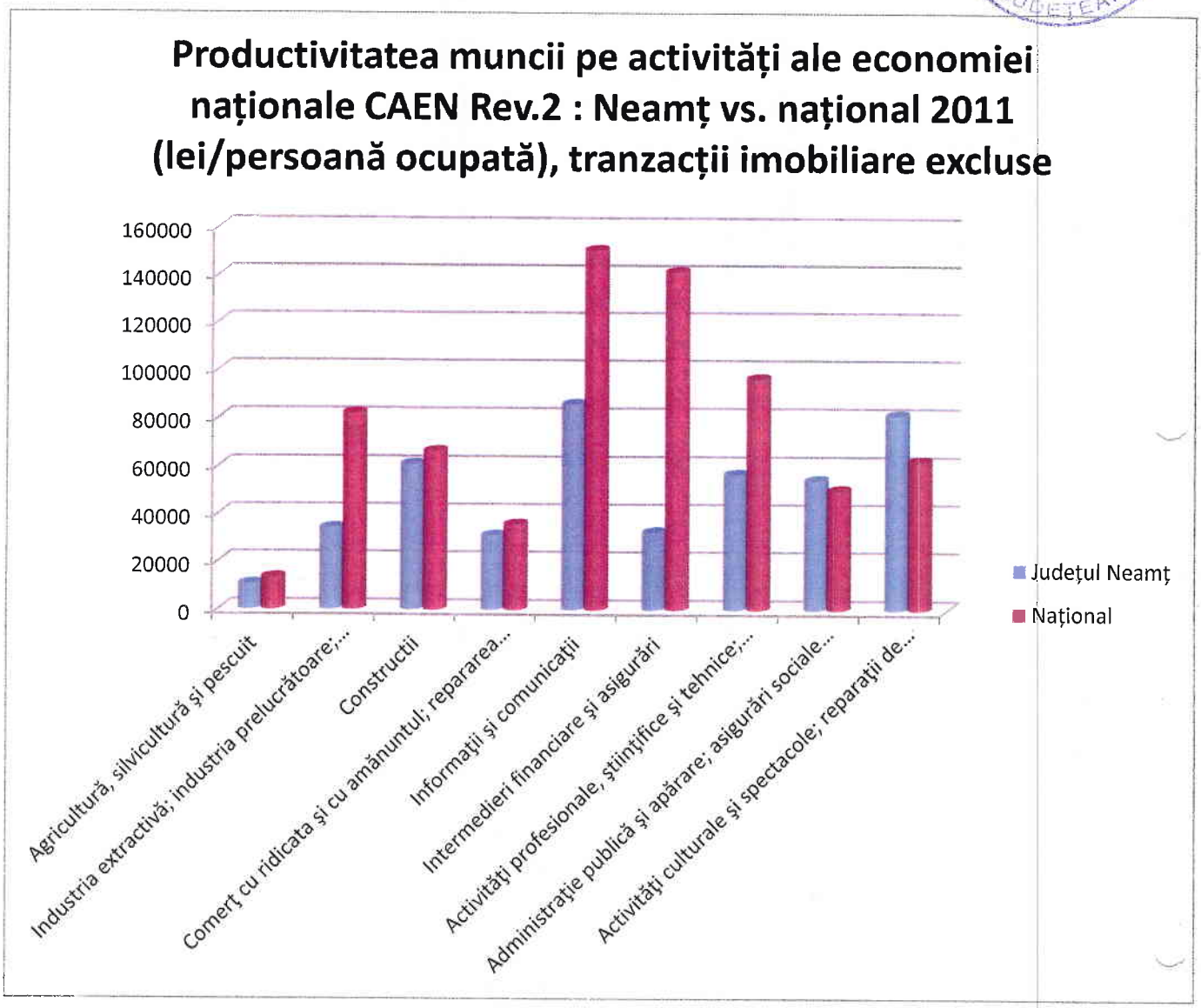

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Evoluţia productivităţii muncii per sectoare (la nivel de secţiune CAEN Rev. 2) prezintă o imagine de ansamblu îngrijorătoare cu sectoare importante ca pondere (producţie şi persoane ocupate) care fie stagnează, fie înregistrează scăderi constante de productivitate în intervalul 2008-2011 (comerţul înregistrând scăderi majore) şi sectoare generatoare de valoare adăugată mare (informaţii şi comunicaţii) care înregistrează şi ele scăderi ale productivităţii pe fondul crizei economice. Industria înregistrează totuşi creşteri constante ale productivităţii, elemente care sunt de altfel justificate şi coroborate de cifrele investiţiilor realizate în sector în această perioadă.

Un caz interesant este cel al activităţilor profesionale, ştiinţifice şi tehnice (incluzând activităţile de C&D) care înregistrează creşteri ale productivităţii muncii în lipsa unor investiţii majore. Activităţile culturale şi spectacolele au înregistrat şi ele o creştere importantă a productivităţii în perioada 2008-2011, probabil pe fondul inaugurării Sălii Polivalente din Piatra Neamţ.

Evoluția productivității muncii (RON valoare adaugata bruta pe persoană ocupată) pe activități ale economiei naționale (secțiune CAEN Rev.2) în județul Neamț 2008-2011, tranzacții imobiliare excluse

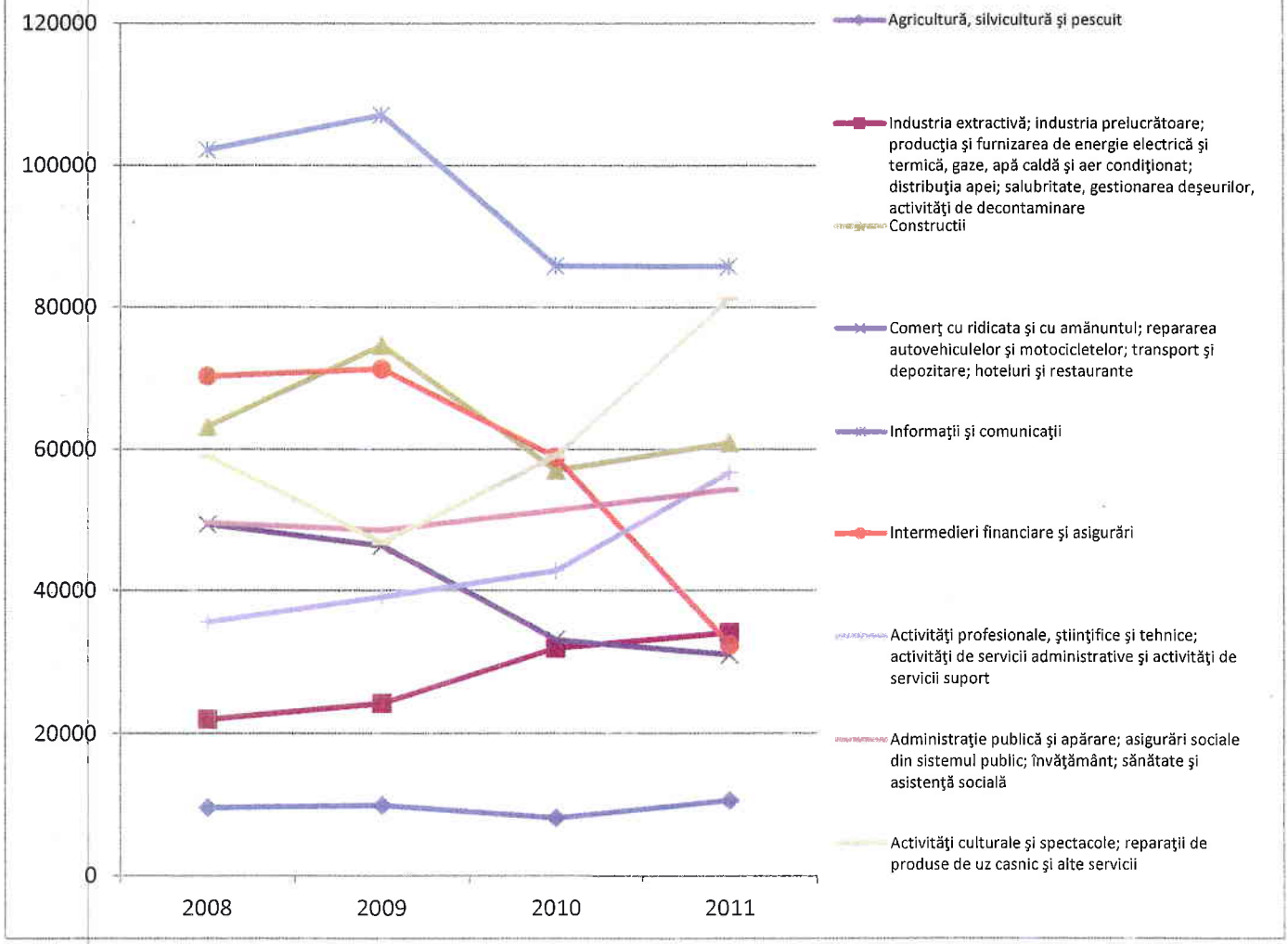

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Tabelul de mai jos prezintă evoluţia productivităţii muncii pe secţiuni cod CAEN Rev. 2 la nivel naţional. Comparaţia cu tabelul precedent indică faptul că judeţul Neamţ are o evoluţie similară cu nivelul naţional pe principalele sectoare economice prezente în judeţ. În sectoare cu valoare adăugată mare, cum sunt intermedierile financiare, informaţiile şi comunicaţiile, judeţul Neamţ are însă o evoluţie negativă care diverge faţă de nivelul naţional unde aceste sectoare au reuşit să înregistreze după perioada de criză noi creşteri.

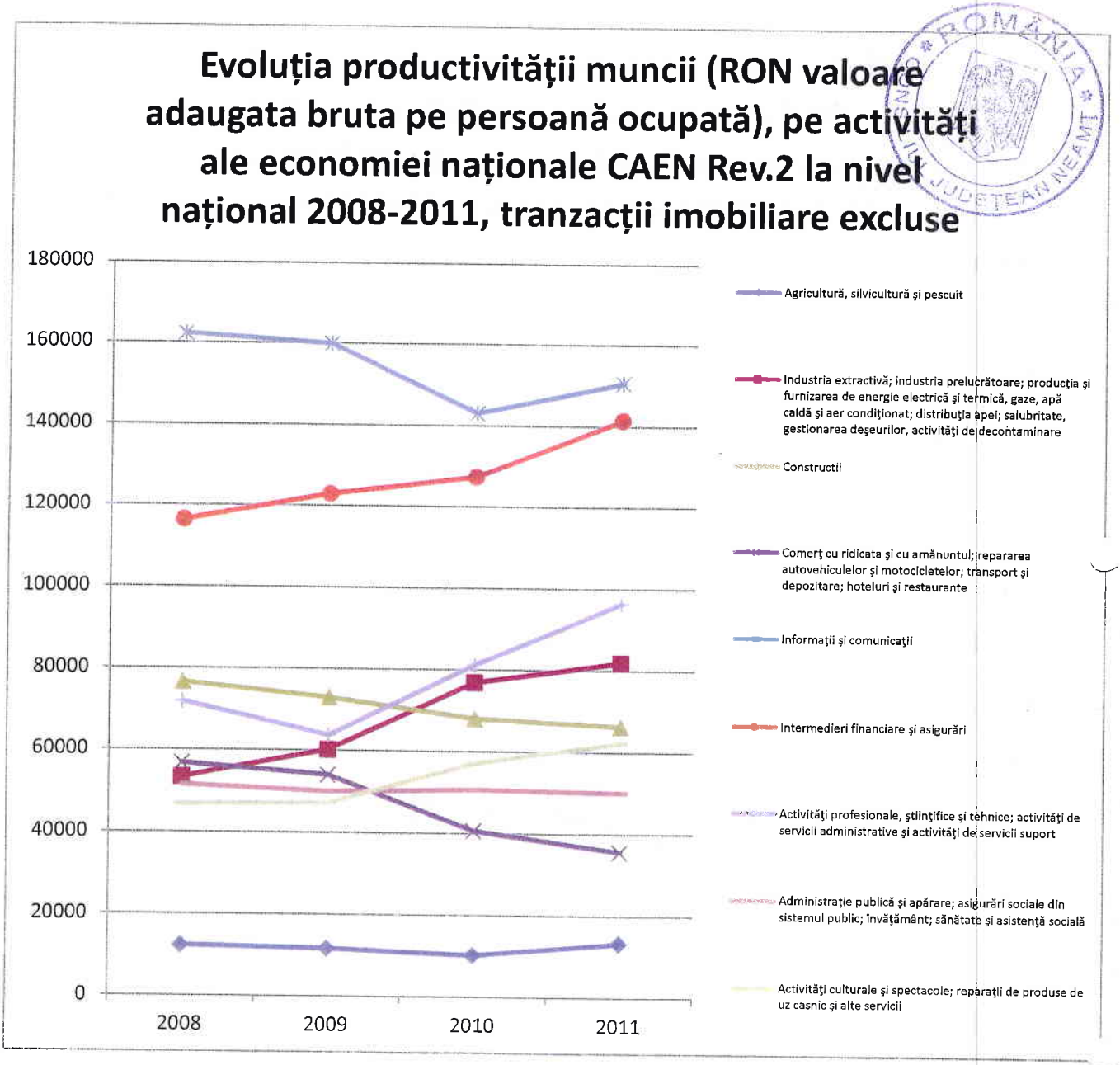

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Având în vedere importanţa industriei prelucrătoare în profilul economic al judeţului este important să înţelegem care sunt acele producţii industriale care sunt prezente în judeţul Neamţ. Mai jos tabelul prezintă ponderea sub-sectoarelor industriale din judeţul Neamţ şi evoluţia lor între 2007 şi 2012. Se poate uşor observa că profilul industrial a suferit modificări importante în această perioadă: dacă în 2007 fabricarea de maşini, utilaje şi echipamente şi industria produselor din metal dominau, reprezentând aproape 43% din producţia industrială a judeţului, în 2012 acestea au fost înlocuite de industria metalurgică, chimică şi fabricarea produselor din minerale nemetalice. Industria alimentară şi fabricarea articolelor de îmbrăcăminte au păstrat o pondere constantă. Aspect notabil, industria alimentară reprezintă doar 10% din producţia industrială într-un judeţ cu un profil atât de pregnant agricol ceea ce arată că economia judeţului nu reuşeşte să dea valoare adăugată producţiei agricole brute înainte de a o comercializa.

Structura producţiei industriale. pe activităţi la nivel de diviziune CAEN – judetul Neamt (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Industria alimentară	11.1	10.6	7.7	6.7	7.1	9.7
Fabricarea produselor textile	0.3	0.1	0.1	0.5	9.2	7.7
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	6.6	5.8	5.3	5.4	8.2	8.1
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn şi plută, cu excepţia mobilei	0.9	0.5	0.5	1.3	5.1	4.7
Fabricarea substanţelor şi a produselor chimice	0.1	0.2	0.2	0.3	20.2	20.1
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	1.6	1.8	10.4	1.7	15.5	13.7
Industria metalurgică	0.4	0.2	0.1	0.1	18.8	18.4
Industria construcţiilor metalice şi a produselor din metal, exclusiv maşini, utilaje şi instalaţii	15.5	12.8	13.7	12.2	0.9	1.5
Fabricarea echipamentelor electrice	2.5	1.9	1.1	1.5	0	0
Fabricarea de maşini, utilaje şi echipamente n.c.a.	27.1	26.3	14.7	9.1	0.7	0.9
Fabricarea de mobilă	0.7	1.3	0.5	0.4	1.0	1.2
Producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer conditionat	2.6	2.9	1.4	1.9	3.7	4.0

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

Evoluţia discutată mai sus este ilustrată în graficul de mai jos. Se poate lesne observa evoluţia pozitivă a industriei construcţiilor metalice şi a produselor din metal şi evoluţia mult mai modestă a celorlalte sectoare de activitate industrială.

ROMÂNIA * CONSILIUL JUDEŢEAN NEAMŢ *

Indicii producţiei industriale (%), pe activităţi la nivel de diviziune CAEN - judeţul Neamţ (2005 = 100%)

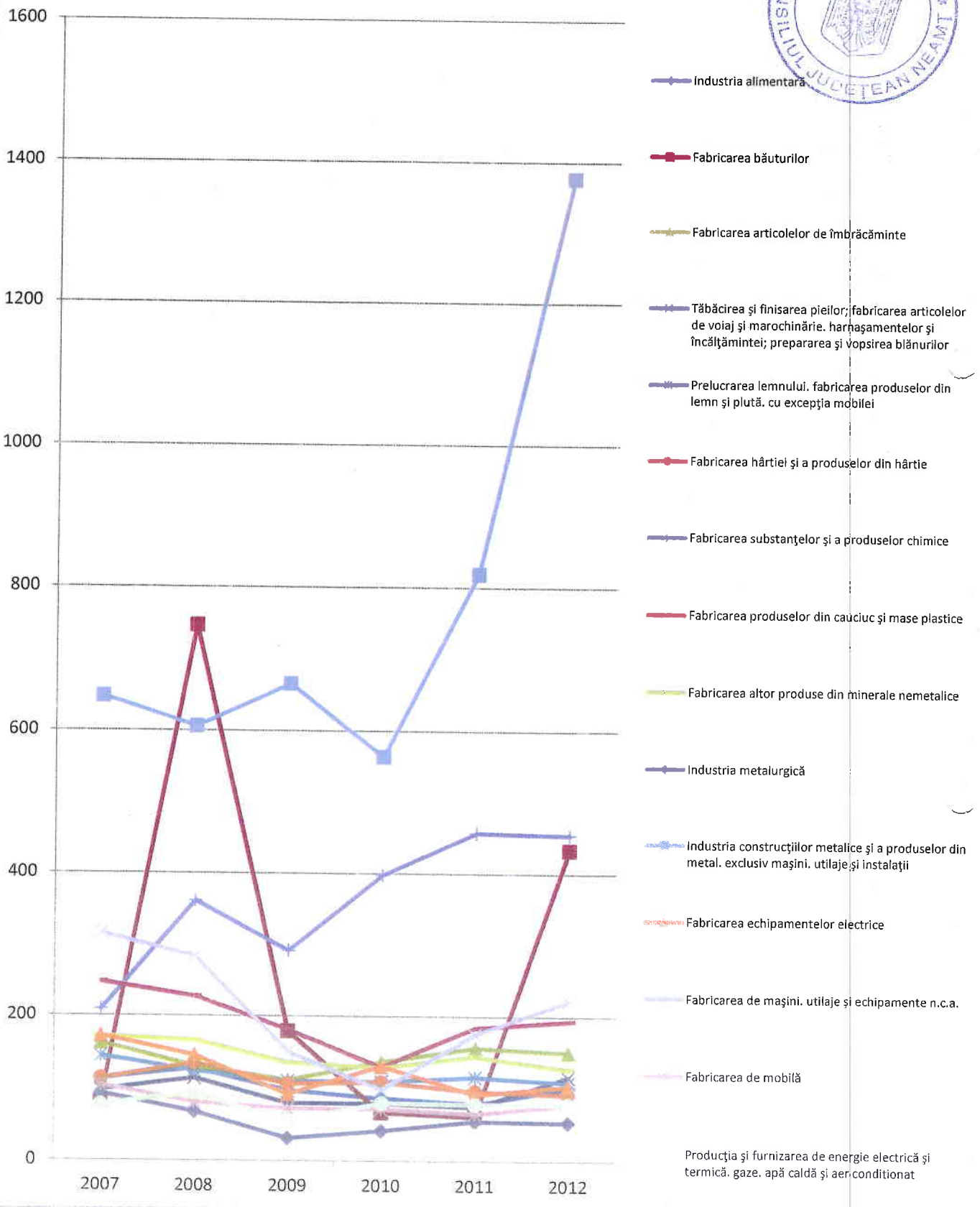

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

Investiţiile realizate de companii în perioada 2008-2012, ilustrate în graficul de mai jos (cu excepţia agriculturii), sunt coerente cu analizele sectoriale de mai sus: industria prelucrătoare a reînceput investiţiile în urma scăderilor iniţiale generate de criza economică, asigurând creşterea robustă a productivităţii fără creştere de personal, turismul şi activităţile de servicii prestate în principal întreprinderilor au înregistrat o creştere în 2009-2011 (generate fie de fondurile europene disponibile, fie de nevoia de a creşte productivitatea în perioada de criză) scăzând apoi din nou investiţiile în 2012, iar restul sectoarelor au înregistrat scăderi. O menţiune importantă este legată de comerţ, un sector cu pondere importantă atât în totalul cifrei de afaceri, cât şi în ocuparea forţei de muncă care a înregistrat scăderi constante ale investiţiilor în toată această perioadă, demonstrând cât de sensibil este acest sector la ciclul economic şi cât de necesară este diversificarea economică (a serviciilor) prin dezvoltarea sectoarelor cu valoare adăugată mai mare pentru judeţul Neamţ.

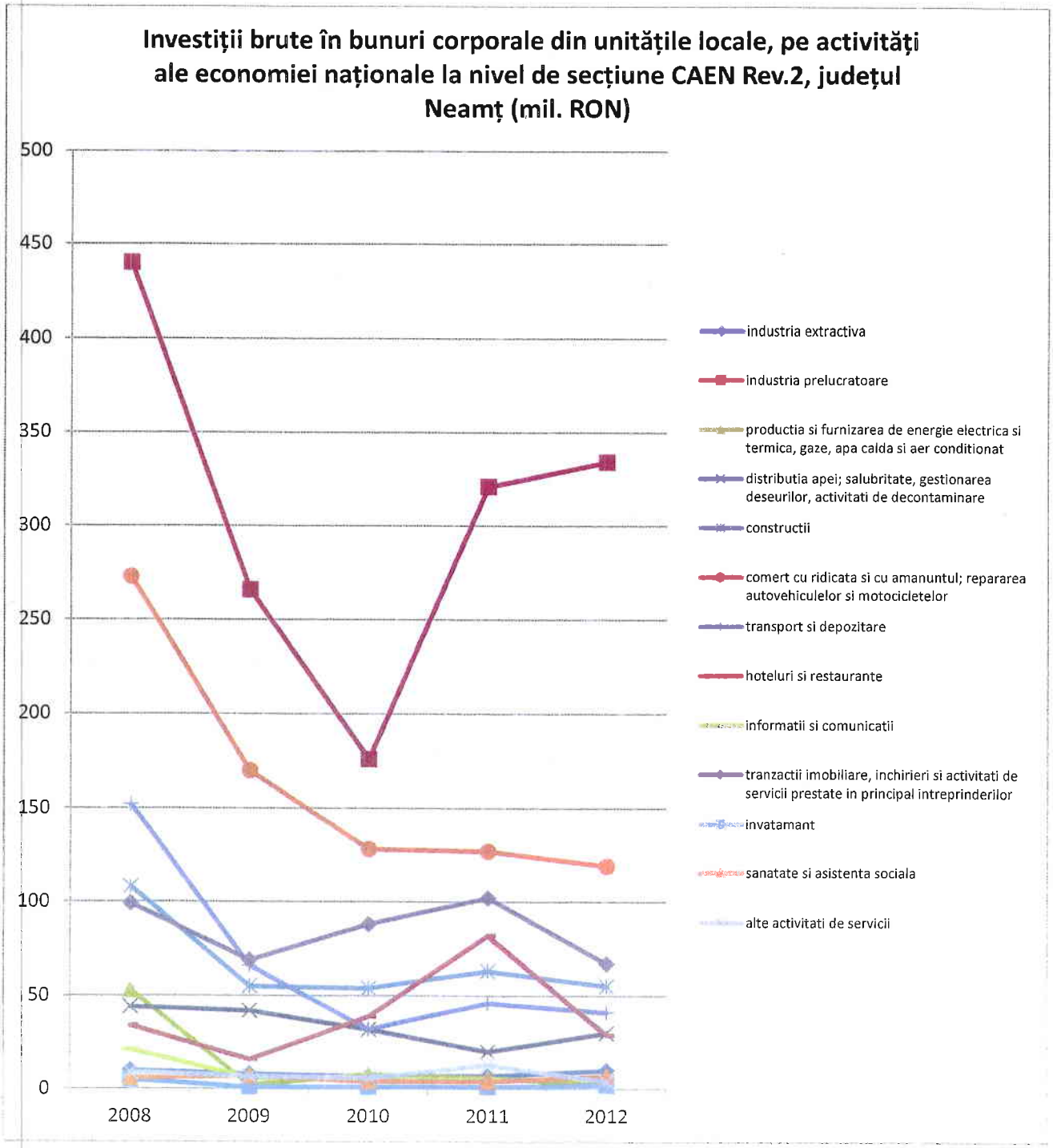

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

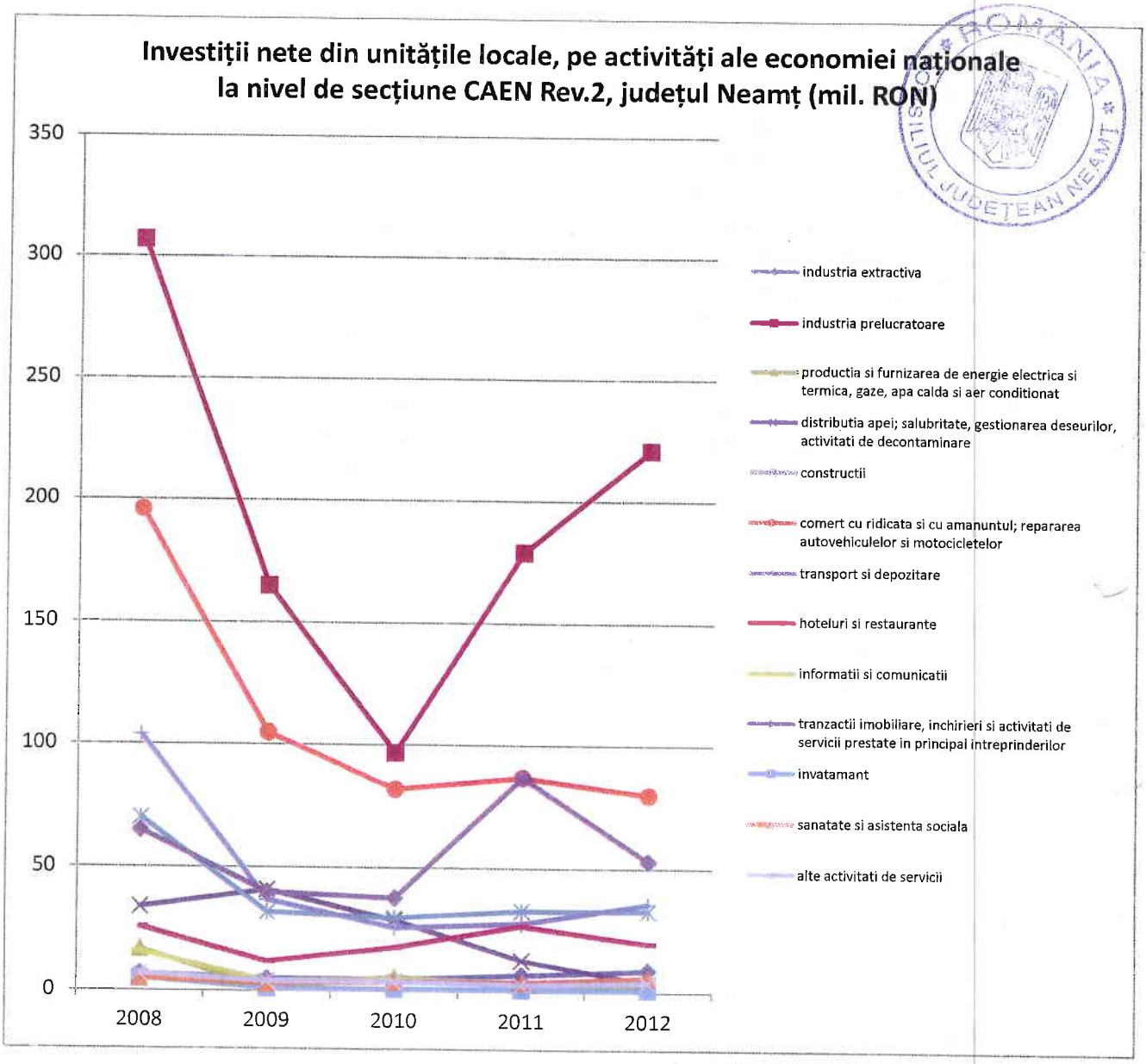

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

O importantă mențiune trebuie facută cu privire la minerit. Dezvoltarea mineritului la suprafață și în subteran poate fi realizată prin: deschiderea de cariere (calcar, gresie), captarea de ape minerale și dezvoltarea unui brand de către o societate care să aparțină CJ Neamț, deschiderea exploatării de Uraniu de la Grințieș. Acest din urmă proiect este de importanță națională și strategică, dar la nivel regional poate crea și locuri de munca în județul nostru, locuri de muncă atât de necesare astăzi. Este extrem de important însă să se facă acest lucru cu respectarea normelor de mediu și în corelare cu legislația în vigoare.
Bineînțeles, dată fiind importanța strategică națională, că decizia nu va fi luată doar la nivel local, dar consider că această investiție trebuie să se regăsească în strategia județului.

Concluzionez prin a spune că județul nostru are nevoie de a dezvolta mari investiții care să genereze plus valoare și care să creeze noi locuri de munca. Există multe oportunități de afaceri, dar dacă dorim să micșorăm decalajul dintre județul Neamț și restul zonelor țării trebuie să promovăm și implementăm proiecte de amploare. Până la urmă proiectele mari genereaza beneficii mari.

2.2. Comerț

Cifrele privind comerțul indică o evoluție doar parțial pozitivă. Dacă în 2007, înainte de criză, comerțul județului a reușit să evite derapajele de la nivel național unde balanța era puternic negativă, odată cu revenirea fluxurilor începând cu 2010 a reușit să mențină un sold net pozitiv. Tendința extrem de pozitivă a balanței comerciale și a creșterii fluxurilor totale de comerț, în special export, din perioada 2009-2012 a cunoscut o înrăutățire în 2013 când, deși balanța a rămas pozitivă, fluxurile totale au scăzut mult față de 2012. Importurile mai ales au fost puternic afectate, întorcându-se la niveluri apropiate celor din 2009.

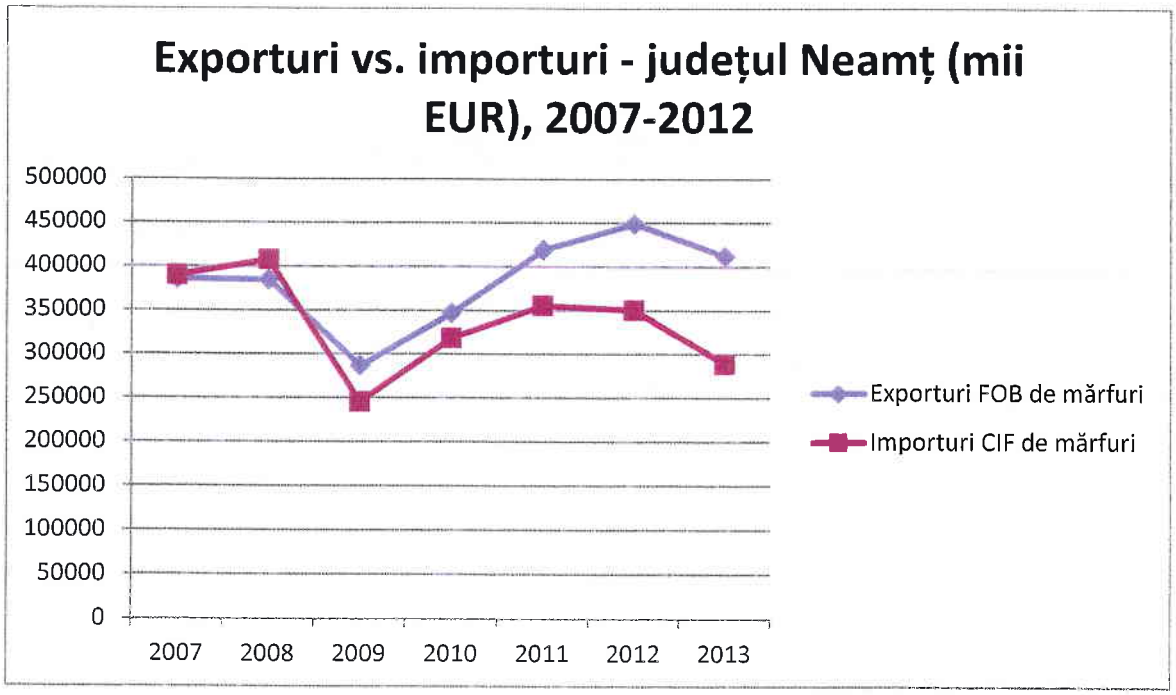

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

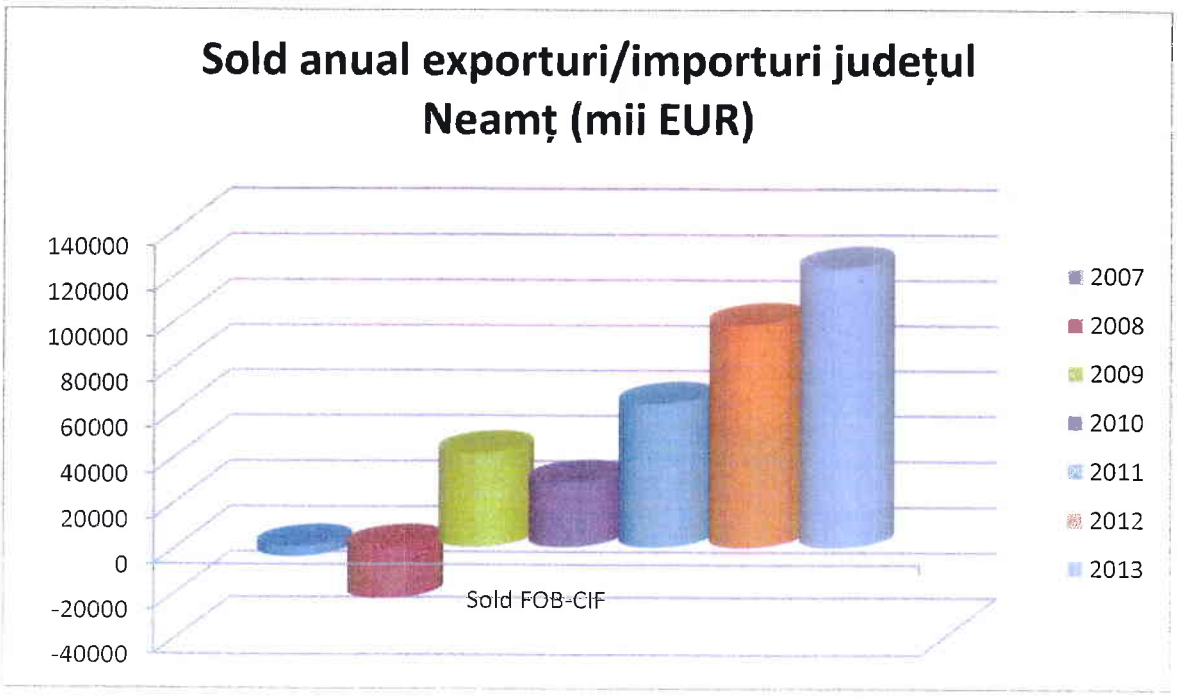

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Ca şi produse exportate şi importate, tabelul de mai jos prezintă o distribuţie care corespunde principalelor ramuri industriale prezente în judeţ: se importă materie primă pentru industria prelucrătoare (metalurgie, maşini şi echipamente electrice, materii textile) care îşi exportă apoi produsele. Având în vedere procesele administrative de export, tabelul de mai jos nu este o imagine completă a exporturilor judeţului, o parte a acestora având loc mediat prin firme şi structuri înregistrate în alte judeţe. Din informaţiile de mai jos rezultă că metalele comune şi articolele din acestea alături de materiile textile şi articolele din acestea constituie cele mai importante produse de export ale judeţului, departe de mobilier şi produsele din lemn. Se poate observa de asemenea lipsa produselor alimentare din această listă, un aspect care trădează lipsa de competitivitate a producţiei agricole (produsele agricole brute apar deseori în statistica altor judeţe datorită înregistrării lor contabile, e rezonabil să presupunem că dacă judeţul ar fi procesat competitiv produsele agricole ele ar fi apărut mai puternic în statistici).

Exporturi judeţul Neamţ – mii EURO						
Categorie produse	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Produse din lemn, plută şi împletituri din nuiele	33697	30013	24621	25319	31223	34507
Materii textile şi articole din acestea (fibre, filamente si articole de imbrăcăminte)	123808	116145	105622	136162	159533	157296
Articole din piatră, ipsos, ciment, ceramică, sticlă şi din alte materiale similare	4804	7551	4668	4082	4369	4047
Metale comune şi articole din acestea	166830	159100	63332	93655	133241	155350
Maşini, aparate şi echipamente electrice; aparate de înregistrare sau de reprodus sunetul şi imaginile	19280	28530	20361	23358	34600	35953
Mărfuri şi produse diverse (Mobilă; aparate de iluminat şi alte articole similare (inclusiv componente)	20672	15851	18854	14264	16948	17613

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

Importuri judeţul Neamţ – mii EURO						
Categorie produse	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Produse minerale	1139	2154	3272	2442	4760	4026
Produse ale industriei chimice	13398	16608	14464	16702	18030	15638
Materiale plastice, cauciuc şi articole din acestea	26060	25247	16808	25405	29924	31201
Materii textile şi articole din acestea	89640	81680	67178	81013	103715	93235
Articole din piatră, ciment, ceramică, sticlă şi din materiale similare	6559	7541	4751	9220	5767	5211
Metale comune şi articole din acestea	78129	91668	31436	55229	39313	38015
Maşini, aparate şi echipamente electrice; aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imaginile	121098	124762	70929	83935	106181	120503
Mijloace de transport	13310	13386	4208	12680	10712	11216
Mărfuri şi produse diverse (Mobilă; aparate de iluminat şi alte articole similare (inclusiv componente)	19644	18963	11317	11332	12336	11182

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

Categoriile de produse exportate au totuşi o evoluţie cu elemente pozitive: dacă produsele din lemn şi articolele din piatră stagnează sau scad în fluxurile comerciale între 2007 şi 2012, maşinile şi echipamentele electrice, cu o valoarea adăugată mai mare, reuşesc o creştere. Creşterea exporturilor are însă loc, după cum putem constata, pe baza produselor textile (atât articole de îmbrăcăminte cât şi fibre). Aceasta indică faptul că exporturile rămân totuşi dependente de pieţele de export tradiţionale, de activităţi de tip lohn şi că nu reuşesc să producă saltul către categorii de produse cu o valoare adăugată mai mare. Această evoluţie traduce de fapt dificultăţile generale ale economiei judeţene de a-şi schimba profilul către o economie mai diversificată care să reuşească generarea unor producţii competitive cu valoare adăugată mare. Competitivitatea la export rămâne dominată de logica forţei de lucru ieftine şi de

dependenţa de câteva investiţii industriale cu piaţa de desfacere extrem de sensibilă la ciclurile economice (metalele).

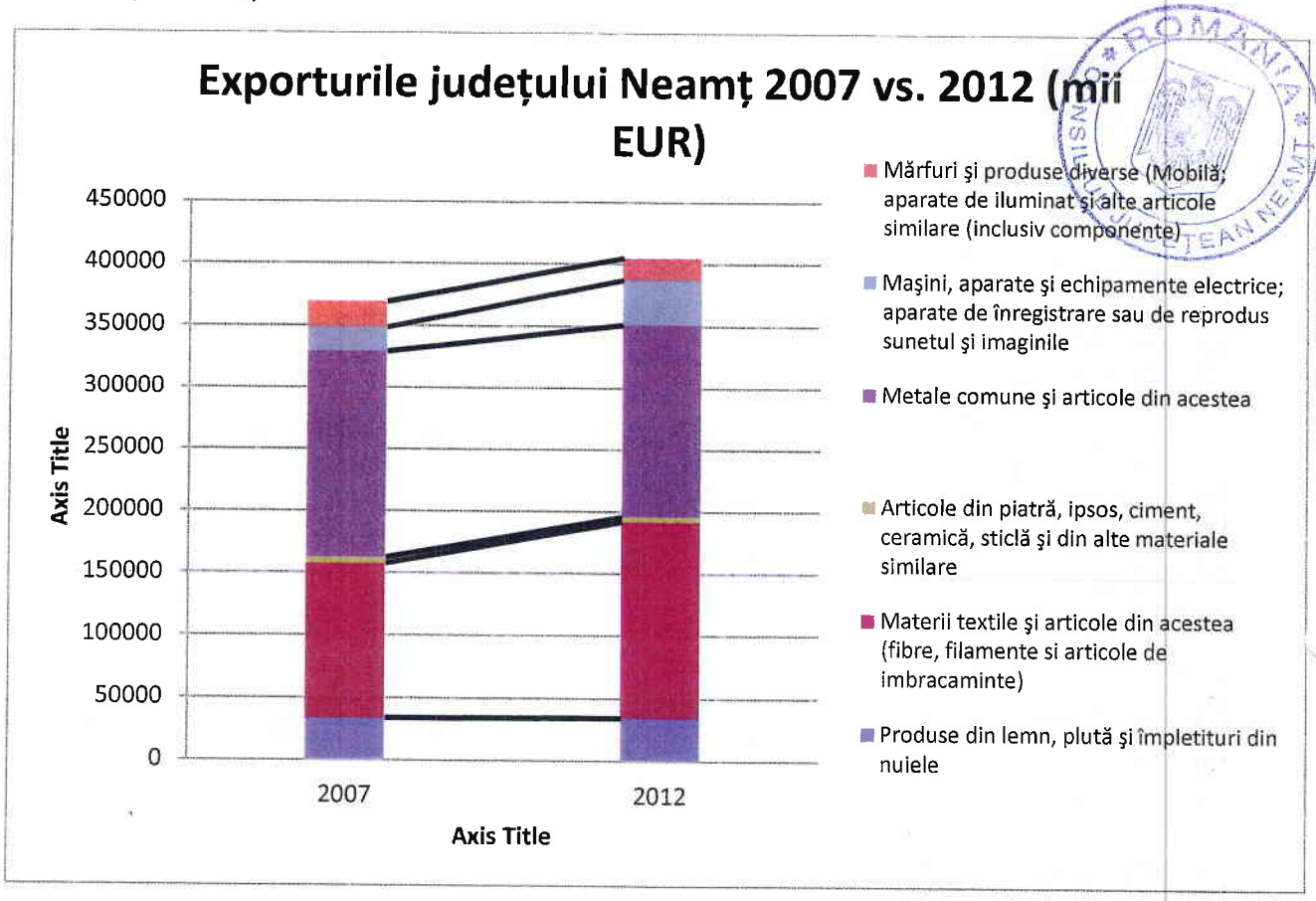

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

2.3. Structura teritorială a activităţii economice

Distribuţia activităţii economice în teritoriul judeţului indică o existenţă a trei mari poli de activitate intensă generaţi în jurul celor trei mari centre urbane ale judeţului, în ordinea mărimii cifrei de afaceri: Piatra-Neamţ, Roman şi Tîrgu-Neamţ.

Se poate de asemenea observa existenţa unor axe de dezvoltare economică de-a lungul principalelor axe de circulaţie, în special pe direcţia Piatra-Neamţ-Bacău şi pe direcţia Roman-Bacău (cu posibilă extindere şi către Iaşi pe drumul naţional).

Dacă această distribuţie este una pozitivă, având în vedere posibilitatea dezvoltării economice multi-polare a judeţului, existenţa unor zone gri slab productive în plină zonă dens locuită (în zona de est a judeţului) reprezintă o problemă care indică, iar, slaba dezvoltare economică a zonei rurale dominate de agricultura de subzistenţă. Spre exemplu, în zona Făurei-Margineni şi zona Valea Ursului-Poienari-Staniţa, deşi există firme înregistrate ca active la nivelul teritoriului lor, cifra de afaceri generată de acestea este extrem de slabă. Astfel, se explică de ce populaţia activă din aceste zone are tendinţa de a lucra în centrele mai active din proximitate.

GRAFICUL GRAVITATIONAL AL CIFREI DE AFACERI

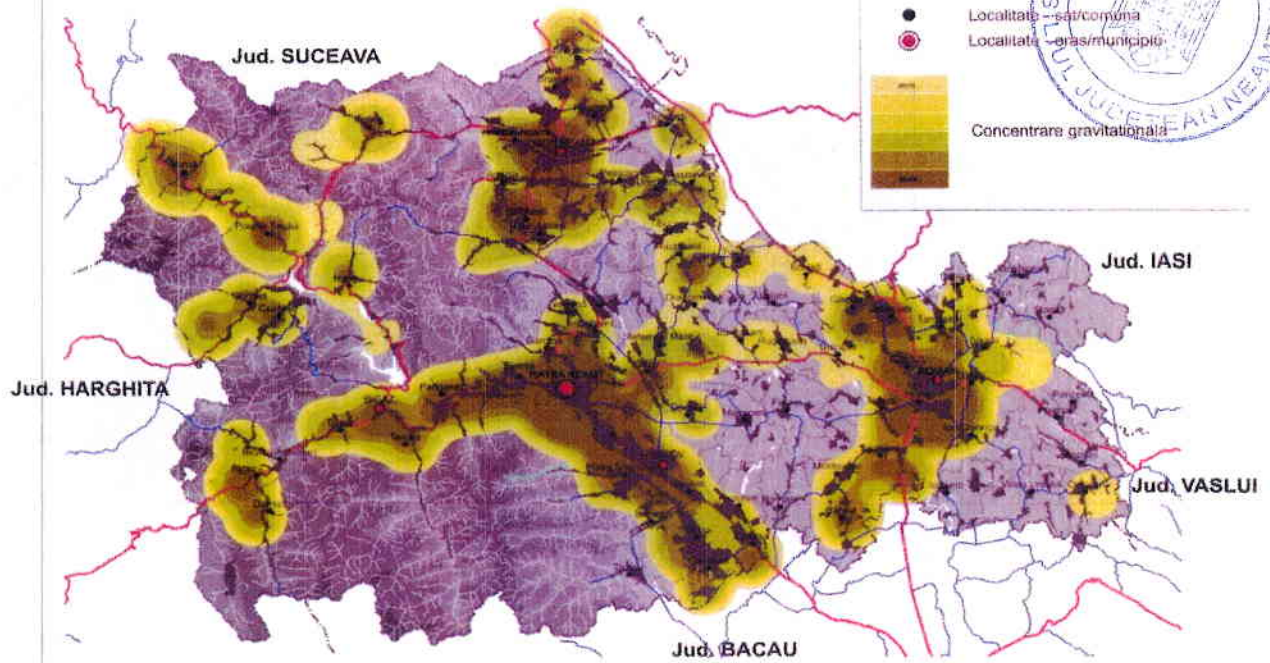

Sursa datelor: www.listafirme.ro

GRAFICUL GRAVITATIONAL AL SOCIETATILOR COMERCIALE

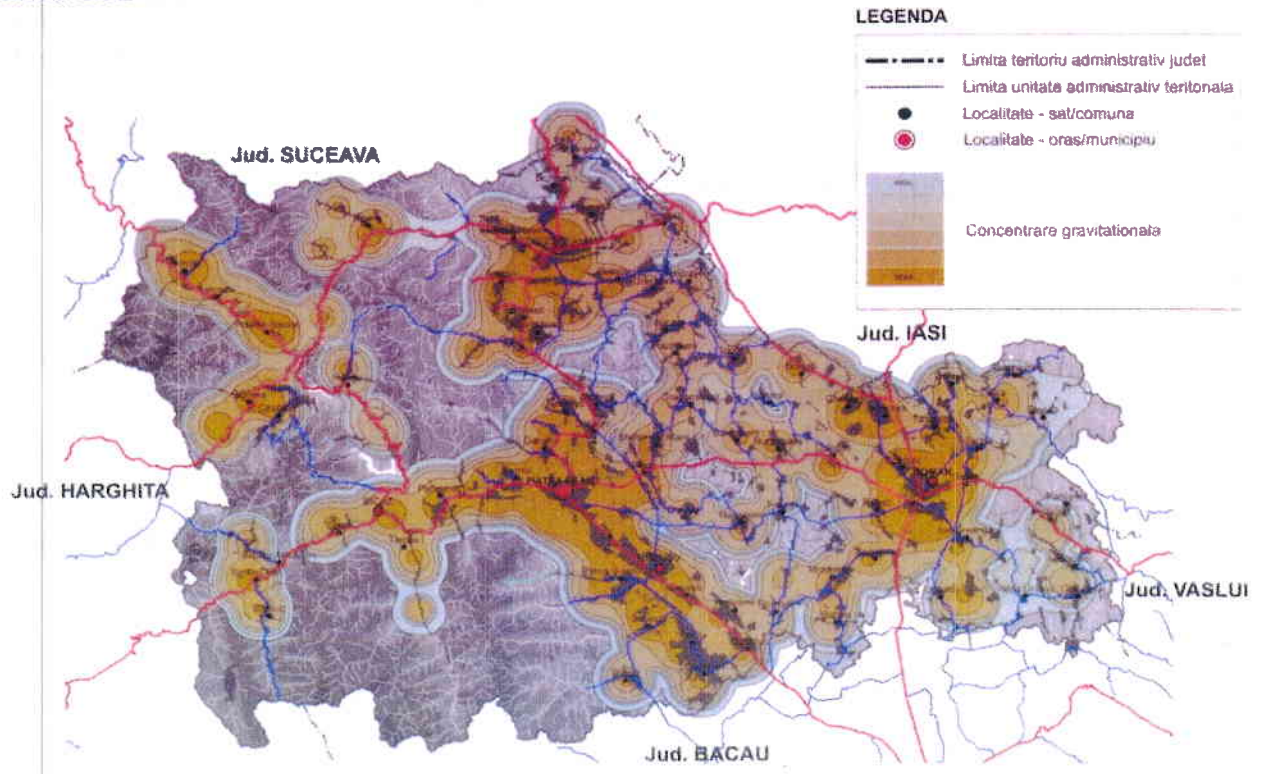

Sursa datelor: www.listafirme.ro

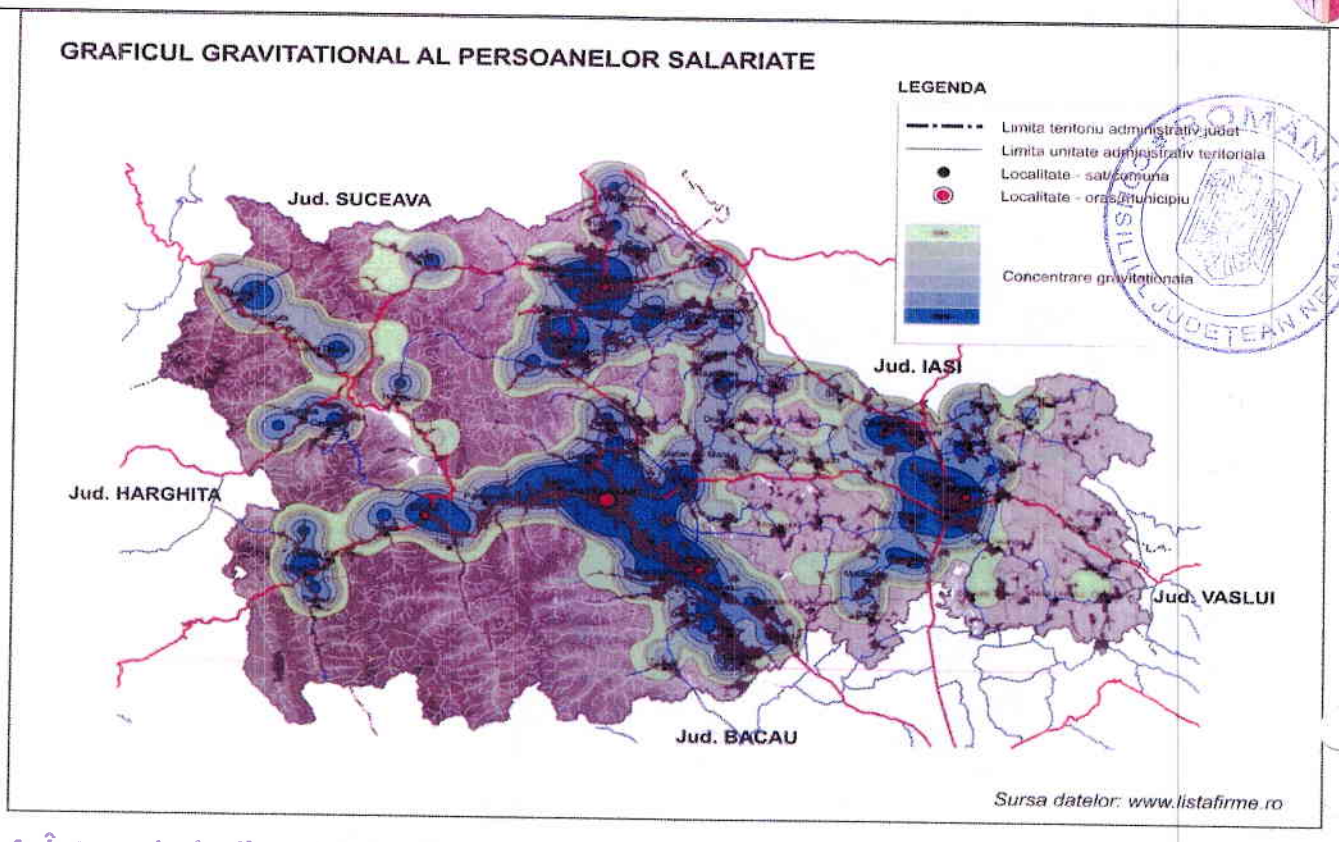

2.4. Întreprinderile mici şi mijlocii

Întreprinderile mici şi mijlocii reprezintă cheia de boltă a dezvoltării economice durabile a unui teritoriu, asigurând maximizarea retenţiei locale a beneficiilor activităţii economice cât şi dezvoltarea bazată pe resurse locale (endogene). În judeţul Neamţ, IMM-urile au cunoscut în ultimii ani o evoluţie negativă, similară celei de la nivel naţional, resimţind impactul crizei economice. Astfel, numărul de IMM-uri din judeţ a scăzut în aproape toate ramurile economice între 2008 şi 2012, mai puţin în domeniul agriculturii, unde însă numărul acestora a rămas aproape constant.

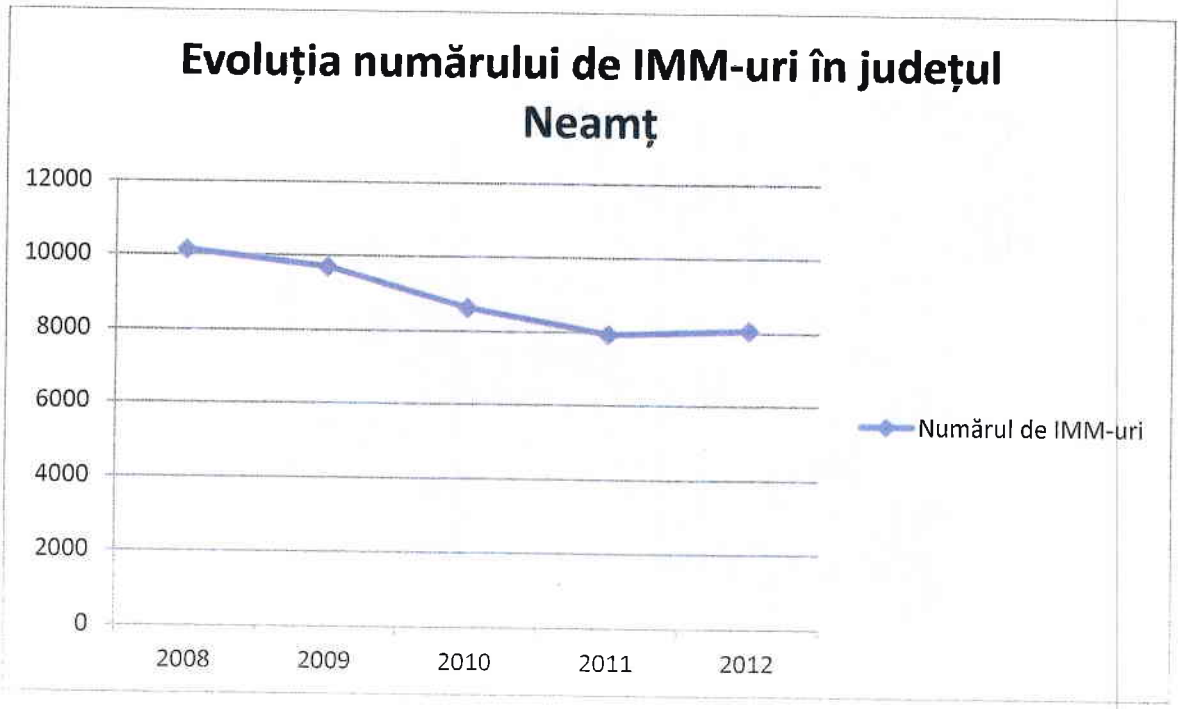

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

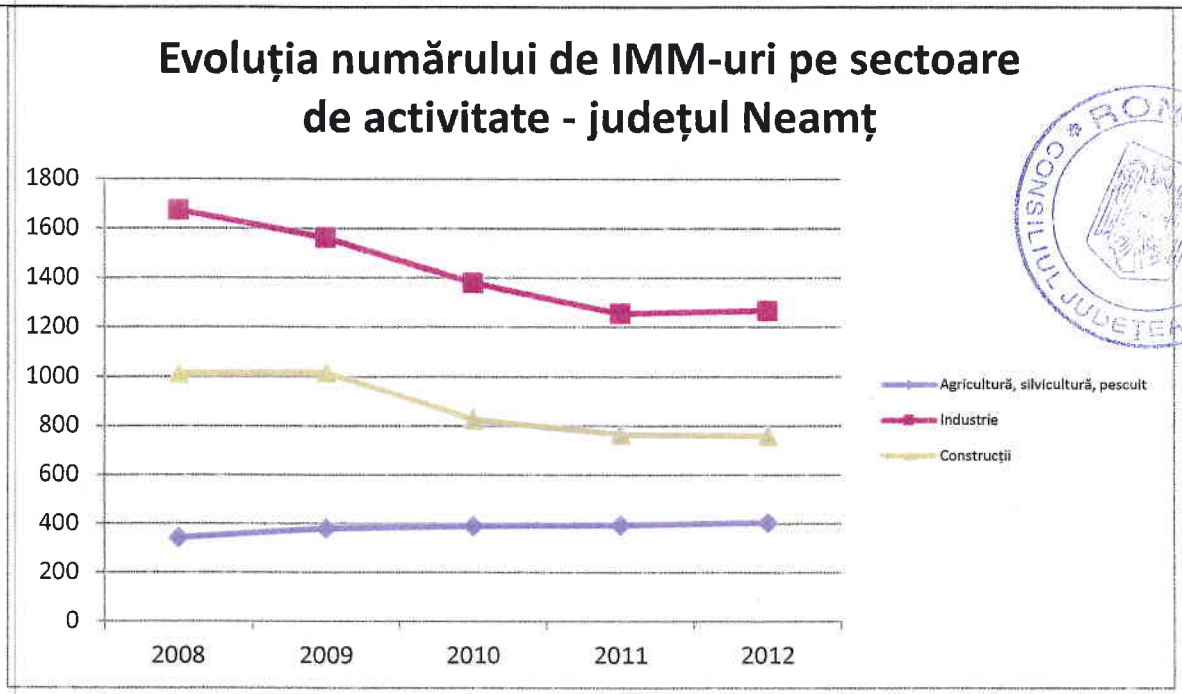

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

Activităţile profesionale, ştiinţifice şi tehnice şi cele turistice au înregistrat o revenire uşoară în ce priveşte numărul de IMM-uri în 2012.

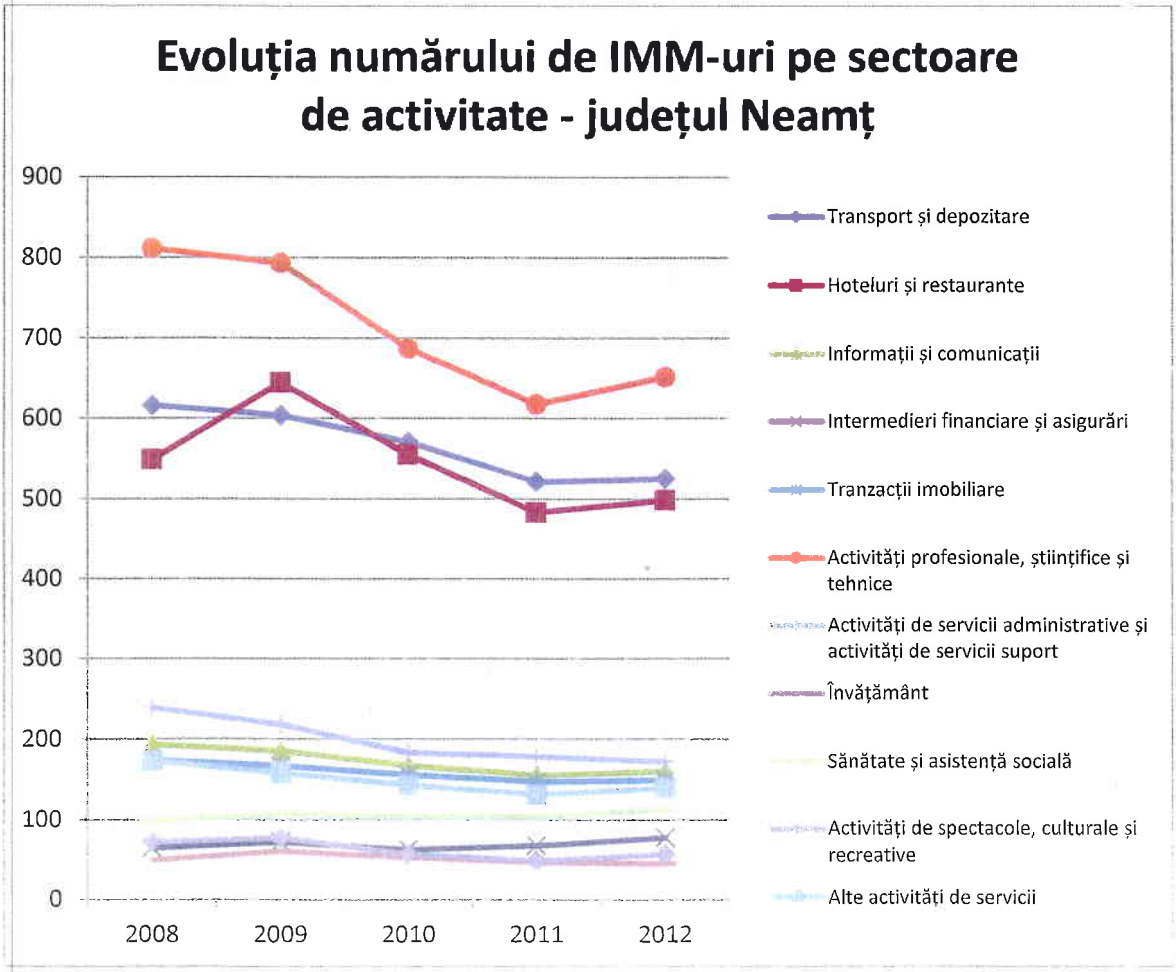

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică

În sectorul comerţului, domeniu foarte important la nivel social prin numărul de angajaţi şi cifra de afaceri generată, numărul de IMM-uri a scăzut puternic în perioada 2008-2011.

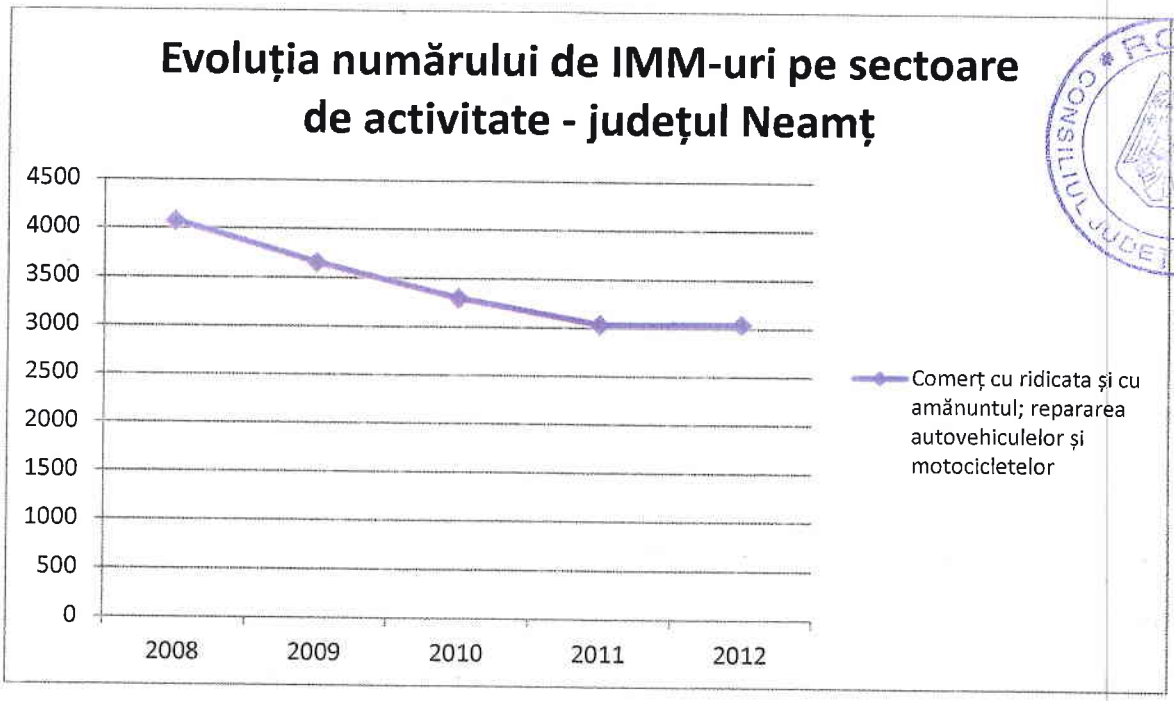

Sursa: INS Neamț

Numărul de întreprinzători particulari a crescut doar uşor în perioada de referinţă (o tendinţă similară celor de la nivel naţional unde s-a înregistrat o migraţie a IMM-urilor către forma mai avantajoasă fiscal a PFA-urilor), iar întreprinderile familiale au cunoscut o scădere puternică.

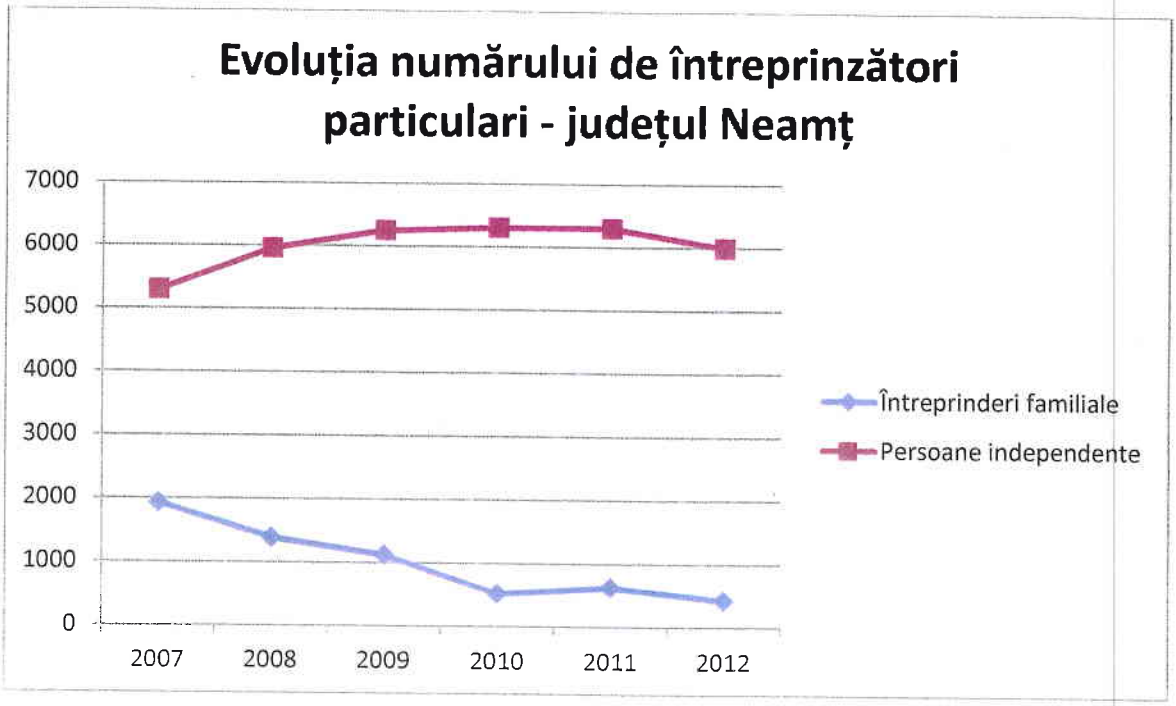

Sursa: INS Neamț

În graficul de mai jos se poate observa ponderea cifrei de afaceri generate (pe activităţi ale economiei naţionale la nivel de secţiune CAEN Rev.2) de IMM-urile din judeţul Neamţ în 2012 în totalul cifrei de afaceri. În afară de sectoare ca industria prelucrătoare (metalurgie, textil), salubritate şi construcţii, IMM-urile sunt practic cele care asigură întreaga activitate economică a judeţului. Mai mult chiar, firmele mici generează peste 50% din cifra de afaceri la nivel judeţean. **Cu toate acestea, cifra de**

afaceri a firmelor mici are cea mai mică pondere în sectoarele cele mai productive/care au cele mai mari investiţii/cele mai importante exportatoare cum sunt industria prelucrătoare şi comerţul. Numărul scăzut de firme din sectorul terţiar/cuaternar (în afara comerţului) este de asemenea o caracteristică evidentă a economiei judeţului Neamţ. Aceasta trădează problemele de competitivitate ale economiei judeţului şi faptul că mare parte din resursa umană este angajată în activităţi cu slabă valoare adăugată.

Cifra de afaceri a unităţilor locale active din industrie, construcţii, comerţ şi alte servicii, pe activităţi ale economiei naţionale, comparaţie unităţi mici-mijlocii vs. medii vs. mari, 2012 (milioane RON)

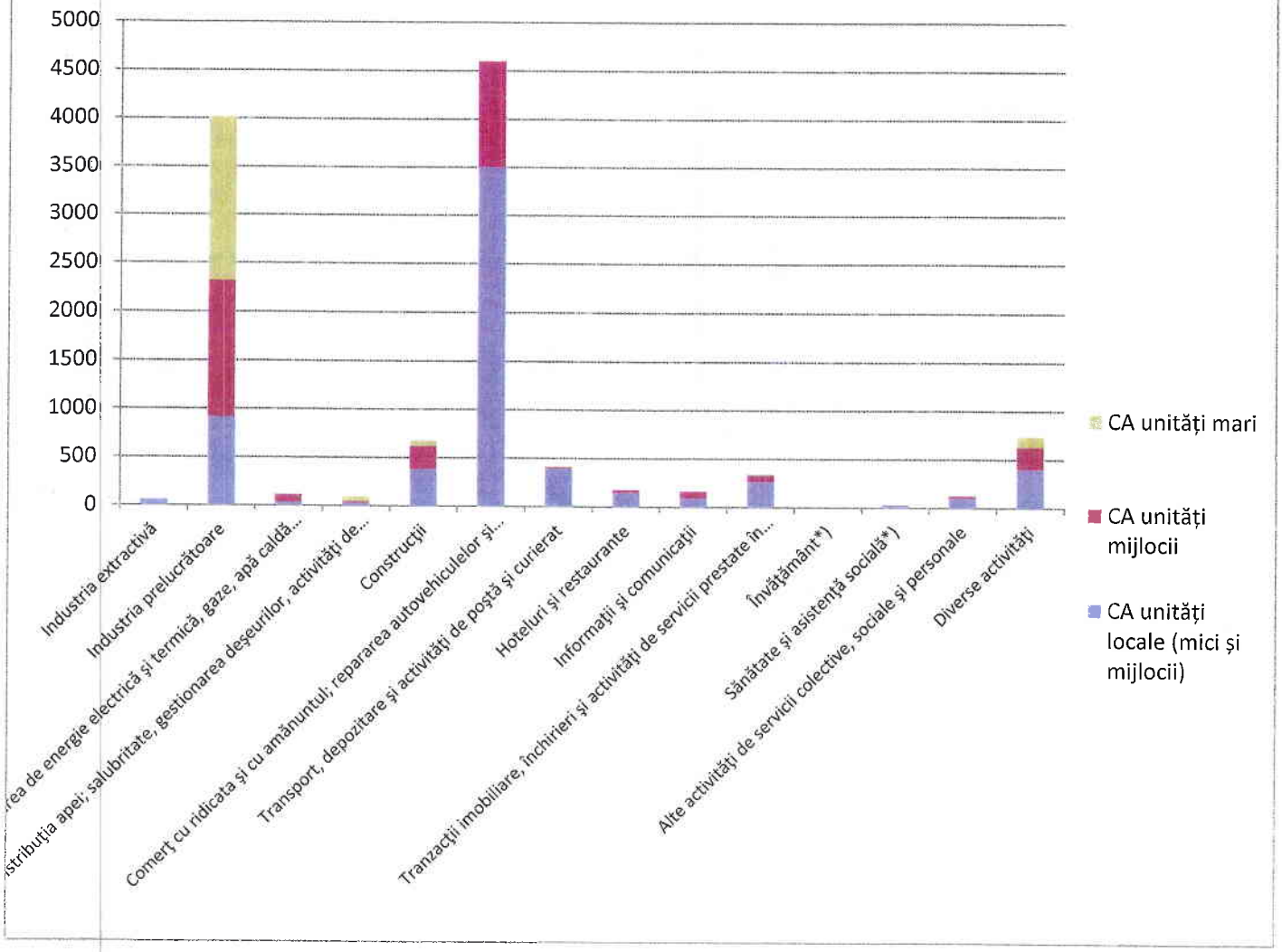

Sursa: INS Neamţ

Concluzia anterioară se poate uşor verifica în graficul de mai jos. Apare ca evidentă necesitatea creşterii competitivităţii IMM-urilor din judeţ prin diversificare economică şi creşterea productivităţii muncii prin dezvoltarea resurselor umane şi oferirea de oportunităţi de angajare la nivel local în sectoare cu valoare adăugată mai mare.

Personalul din unităţile locale active din industrie, construcţii, comerţ şi alte servicii, pe activităţi ale economiei naţionale şi pe clase de mărime - judeţul Neamţ, 2012

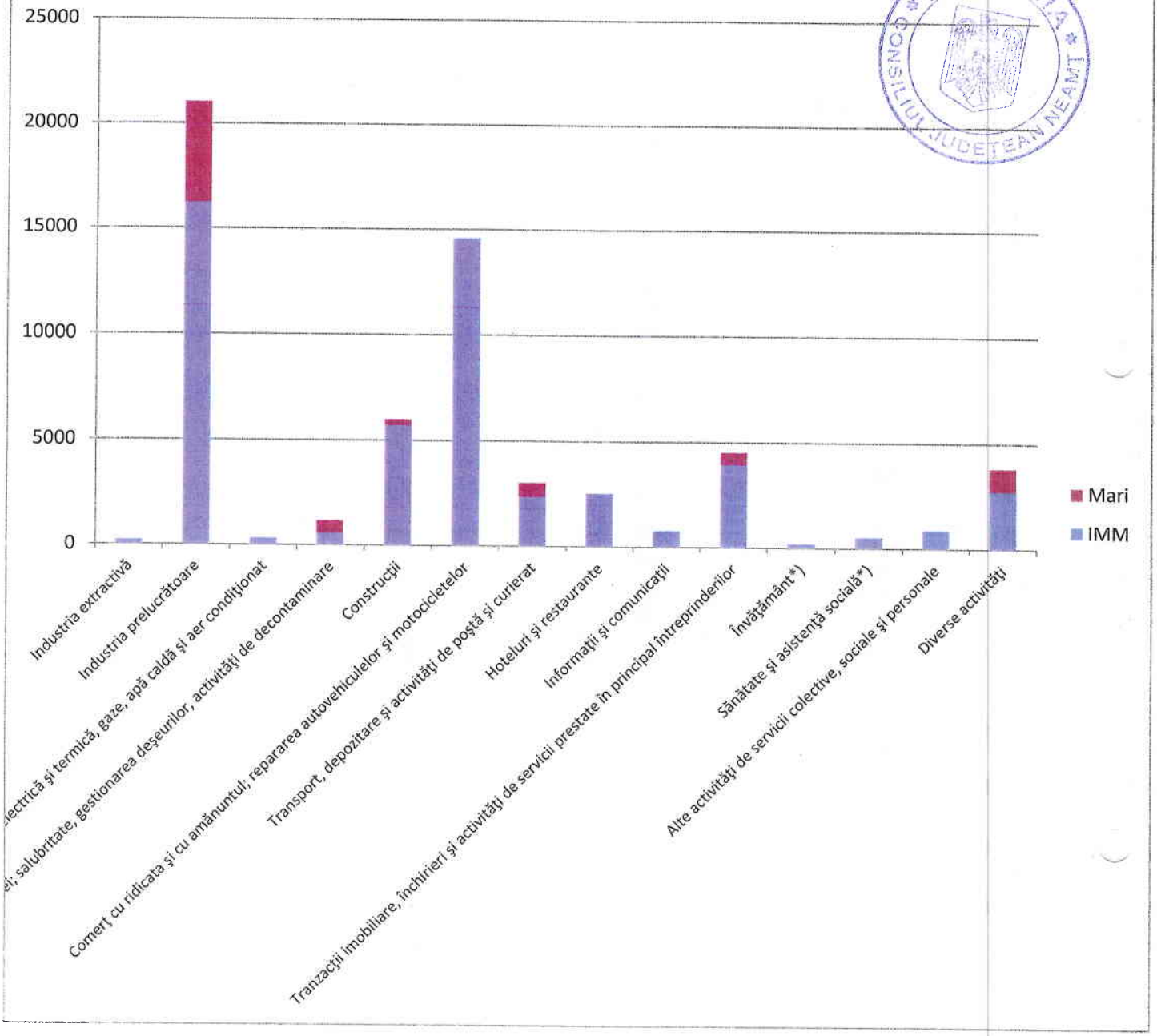

Sursa : INS Neamț

Productivitatea muncii este şi în judeţul Neamţ o problemă a IMM-urilor, CA/angajat fiind la nivelul IMM-urilor la jumătate faţă de cea din firmele mari în industria prelucrătoare.

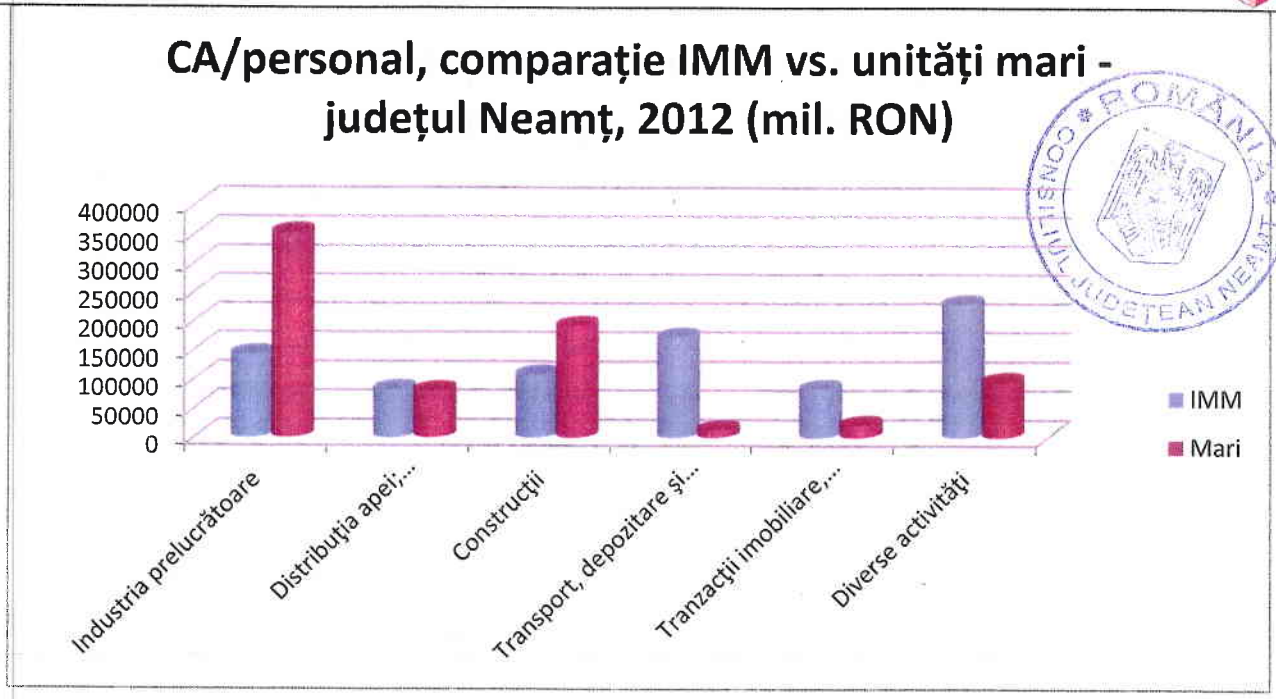

Sursa : INS Neamț

În ce priveşte capacitatea IMM-urilor locale de a-şi dezvolta activitatea prin investiţii, graficul de mai sus coroborat cu graficul de mai jos prezentând evoluţia investiţiilor brute pe sectoare economice (la nivel de secţiune CAEN Rev. 2), indică faptul că acestea au o capacitate investiţională scăzută. Investiţiile majore sunt realizate în sectoare unde ponderea firmelor mari este cea mai importantă, restul sectoarelor înregistrând niveluri scăzute ale investiţiilor care nu reuşesc să îşi revină în urma scăderilor înregistrate în urma crizei economice. **Aceasta poate reprezenta o indicaţie asupra faptului că reţeaua de IMM-uri este puternic dependentă de dezvoltarea activităţii în domenii unde sunt prezente firmele mari (de multe ori rezultatul unor achiziţii sau investiţii ale unor grupuri multinaţionale). IMM-urile par a avea astfel o slabă capacitate de a genera o activitate economică care să se autosusţină sau să fie competitivă la export în condiţii de criză economică sau absenţa marilor investiţii în industria prelucrătoare.**

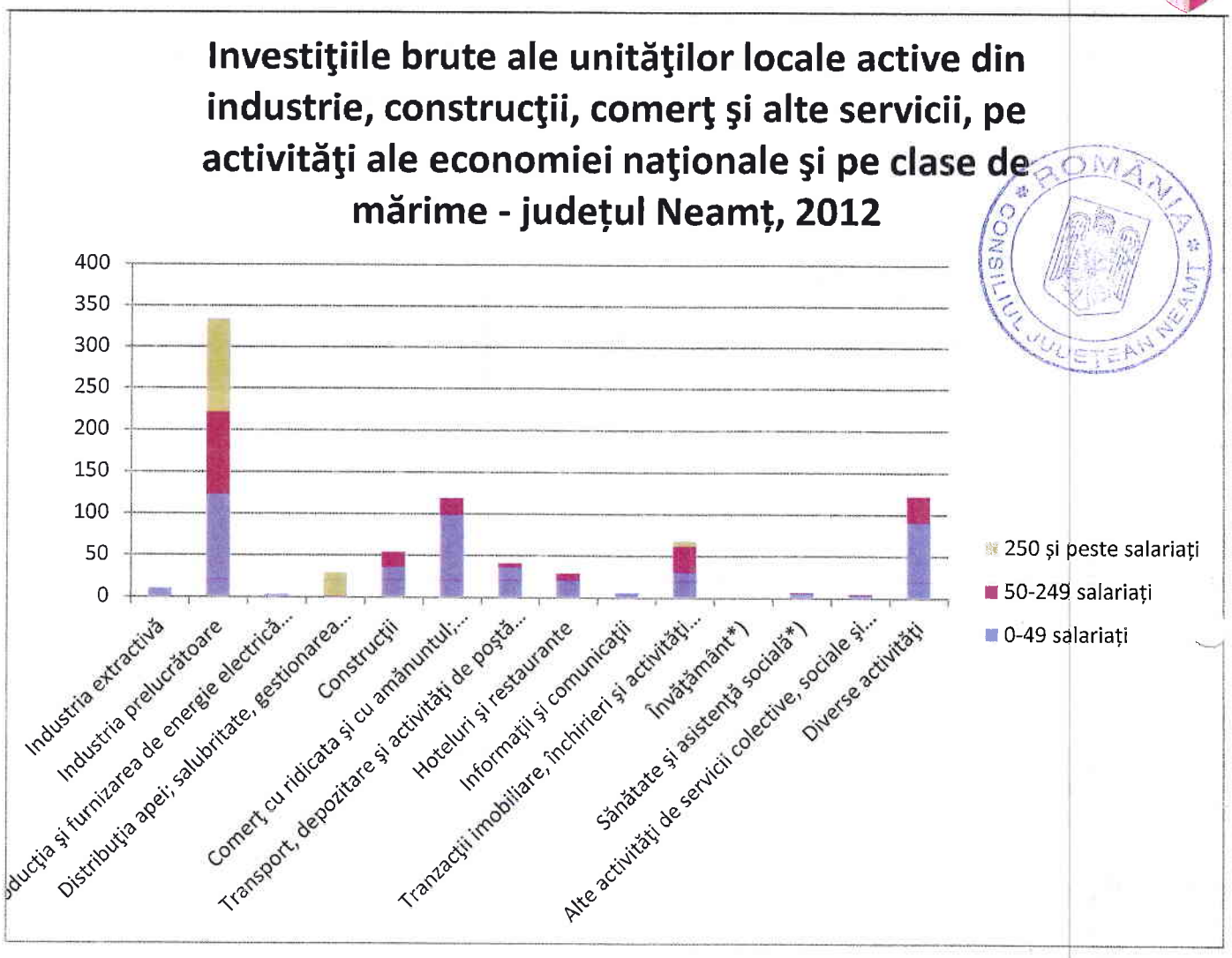

Sursa: INS Neamț

Astfel, rețeaua de IMM-uri pare a fi, din datele dinsponibile, slab integrat pe orizontală şi puternic dependent de activitatea economică generată de firmele mari fie direct (prin subcontractare sau contracte de prestări) fie indirect (prin veniturile generate la nivel local prin taxe şi salariile angajaţilor).

2.5. Inovaţia şi cercetarea

Datele statistice macro disponibile cu privire la activitatea de cercetare-dezvoltare indică un profil al judeţului Neamţ de joasă intensitate în acest sector esenţial pentru dezvoltare competitivităţii economice şi a produselor şi serviciilor inovatoare. Graficul de mai jos arată numărul scăzut de salariaţi în activitatea de C&D din judeţul Neamţ, comparat cu numărul de salariaţi în activitatea C&D la nivel regional și național.

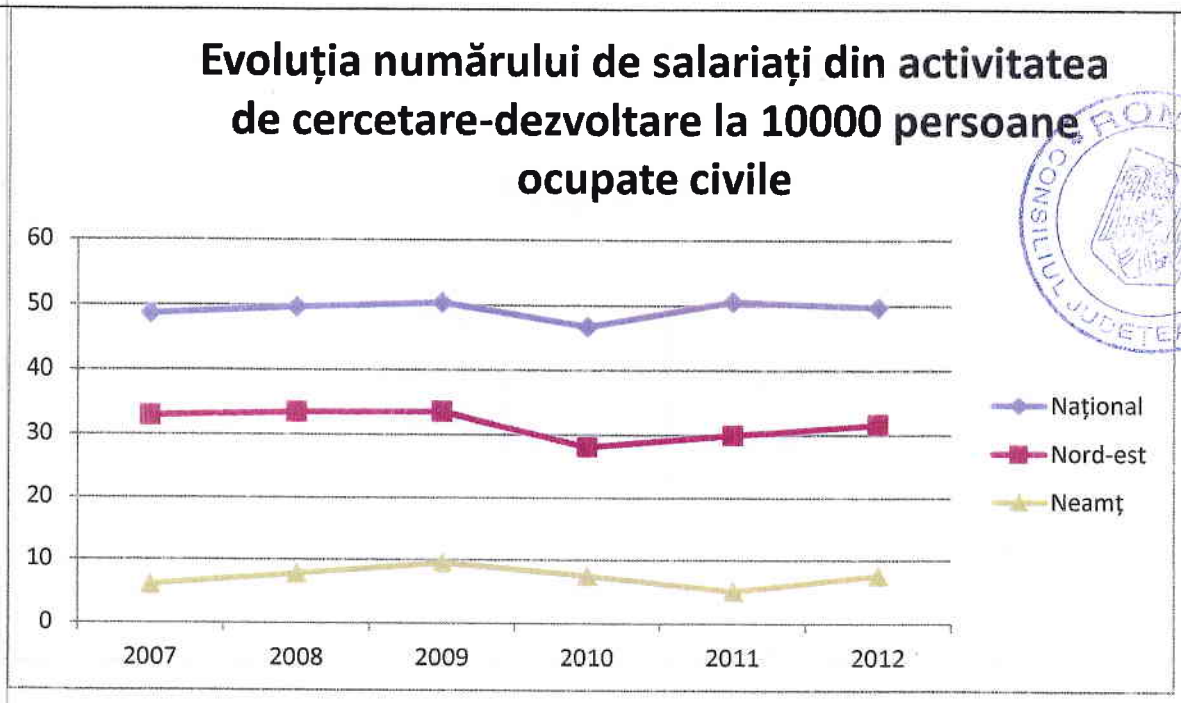

Sursa : INS

Distribuţia salariaţilor în activitatea de C&D arată că în judeţul Neamţ, personalul auxiliar are o pondere mult mai mare decât la nivel naţional sau chiar regional. Această structură poate indica faptul că la nivelul județului Neamț activitatea de cercetare-dezvoltare rămâne dominată, mai mult ca la nivel de regiune sau național, de structuri de cercetare-dezvoltare moștenite din trecut (institute de C&D), tradițional slab conectate cu întreprinderile private și cu nevoile de inovare pentru producția de piață. Având în vedere profilul activității economice din județ (valoare adăugată scăzută) și existenta unui număr limitat de produse sau servicii inovatoare, datele brute din graficele de mai jos par a corobora concluzia că activitatea de cercetare-dezvoltare este conectată doar limitat la lumea întreprinderilor.

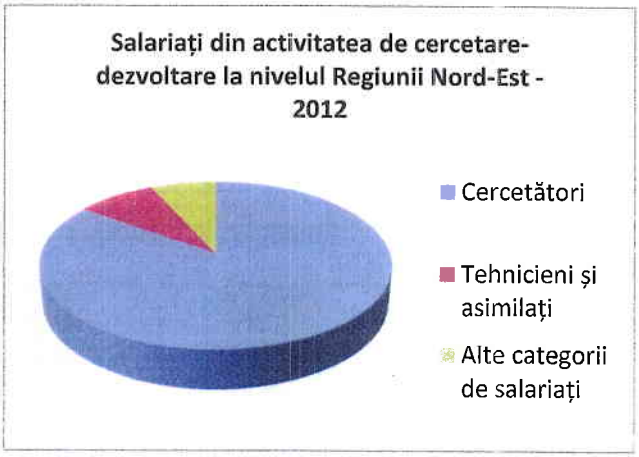

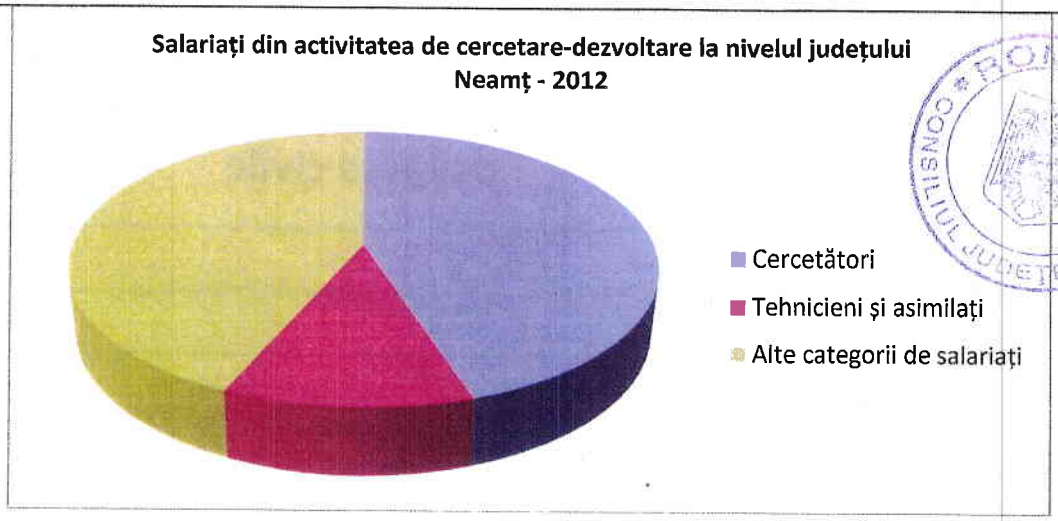

Sursa : INS

Faptul că sectorul cercetării şi inovării este puţin dezvoltat în judeţul Neamţ este ilustrat şi de structura cheltuielilor de cercetare-dezvoltare, având o valoare absolută scăzută, fluctuantă şi în general dedicată salariilor şi cheltuielilor curente ale Institutelor/Centrelor de cercetare.

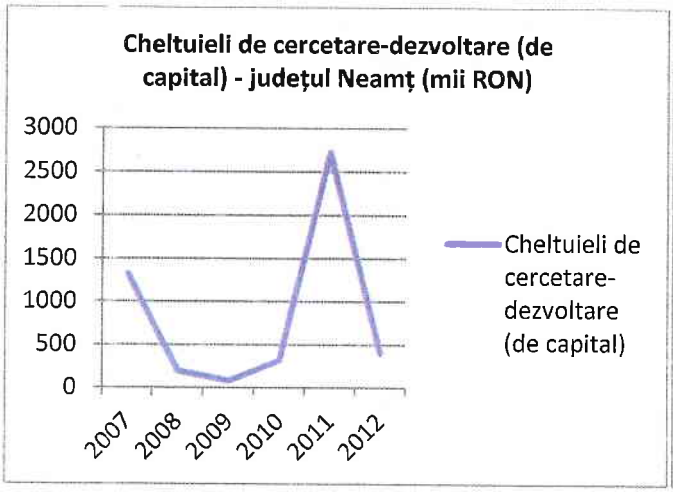

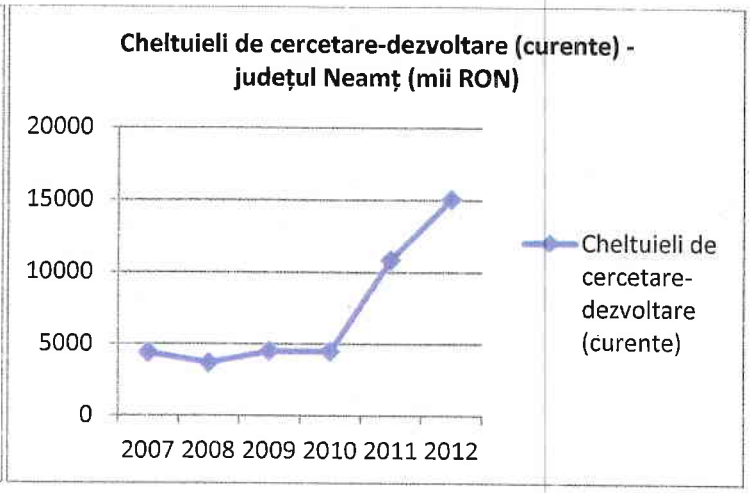

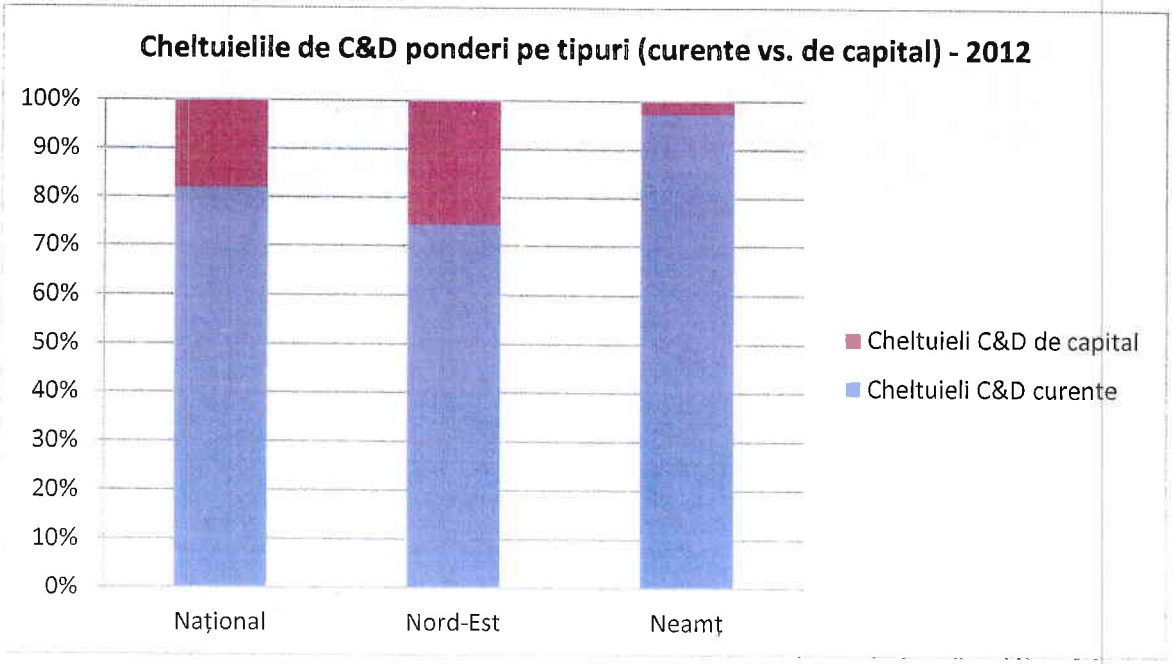

Sursa : INS şi prelucrarea consultantului

2.6. Agricultură

Judeţul Neamţ este un teritoriu în care agricultura este o activitate economică care ocupa o bună parte din populaţia rezidentă, după cum am văzut în statisticile anterioare. Privind profilul său agricol, observăm că ponderea suprafeţei agricole în judeţul Neamţ este inferioară celei de la nivelul Regiunii Nord-Est, diferenţă explicabilă prin ponderea mult mai importantă a suprafeţelor de pădure şi vegetaţie forestieră din judeţul Neamţ, în special în jumătatea sa vestică muntoasă.

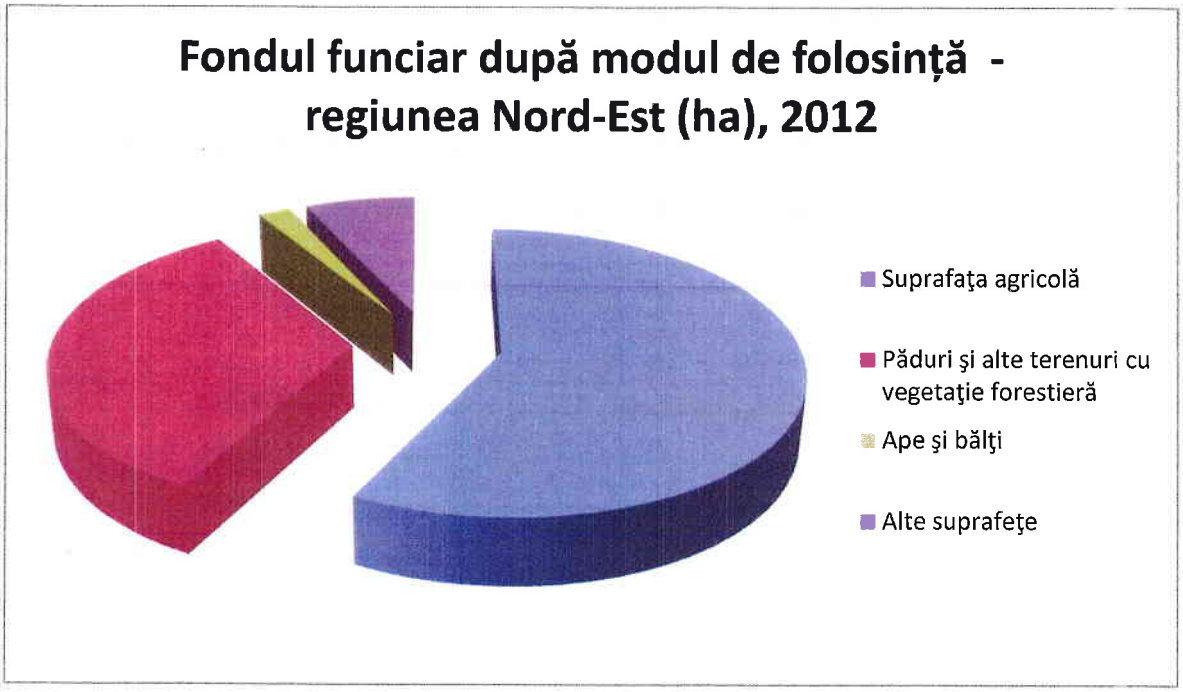

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

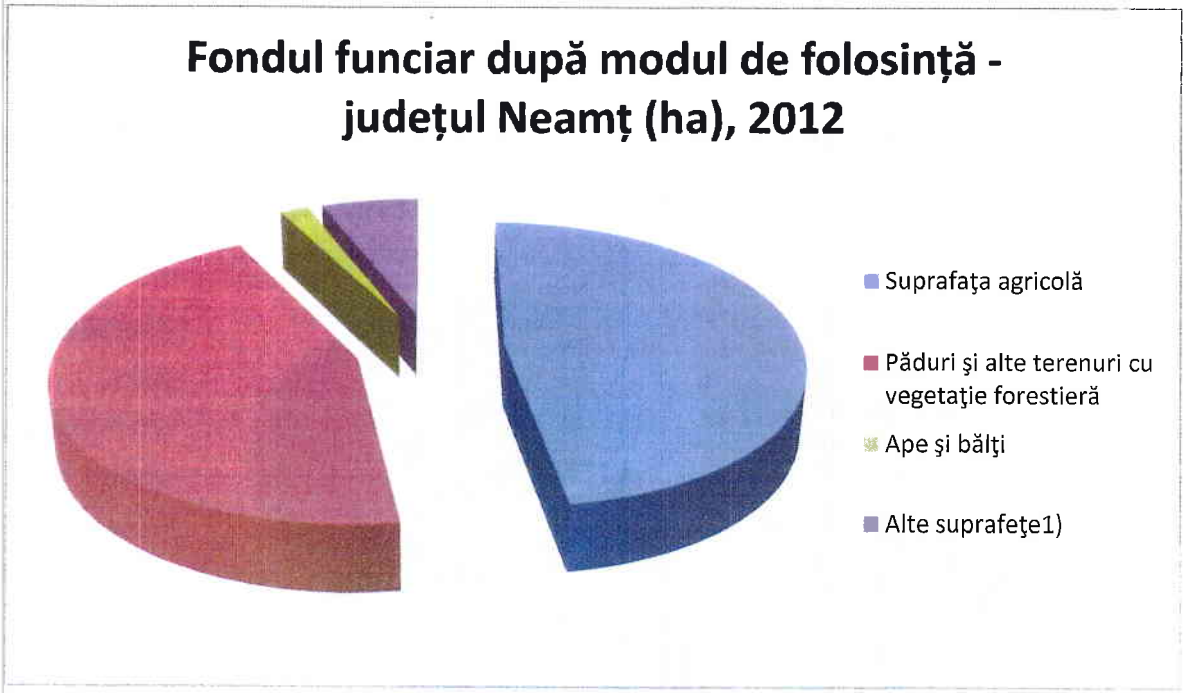

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

Graficul de mai jos ilustrează modul de folosinţă al suprafeţei agricole şi evoluţia lui în ultimii 6 ani. Cum se poate observa, suprafaţa arabilă domină această distribuţie fiind urmată de păşuni şi fâneţe

(pondere dată de prezenţa şi importanţa zonei muntoase în relieful judeţului). Deşi specificul pedo-climatic este unul propice culturii fructicole, suprafaţa de livezi şi pepiniere pomicole este una extrem de redusă. În plus, în ultimii 6 ani nu se înregistrează modificări notabile în această distribuţie, suprafeţele fiind grosso-modo constante. Faptul că suprafaţa arabilă este atât de importantă, iar livezile şi pepinierele pomicole rămân la valori scăzute sunt o indicaţie a ponderii importante a exploataţiilor intensive de mari dimensiuni, având în vedere faptul ca exploatația mică-medie este mai puțin profitabilă la culturile cerealiere/intensive decât în cazul legumiculturii și al fructiculturii. Această distribuţie a suprafeţelor agricole coroborează şi informaţia statistică de mai sus cu privire la slaba valoare adăugată a produselor rezultate din filierele agricole existente în judeţ (ex. dezvoltarea unei filiere pomicole şi fructicole ar fi impulsionat dezvoltarea procesării şi ar fi condus la comercializarea de produse cu valoare adăugată mai mare).

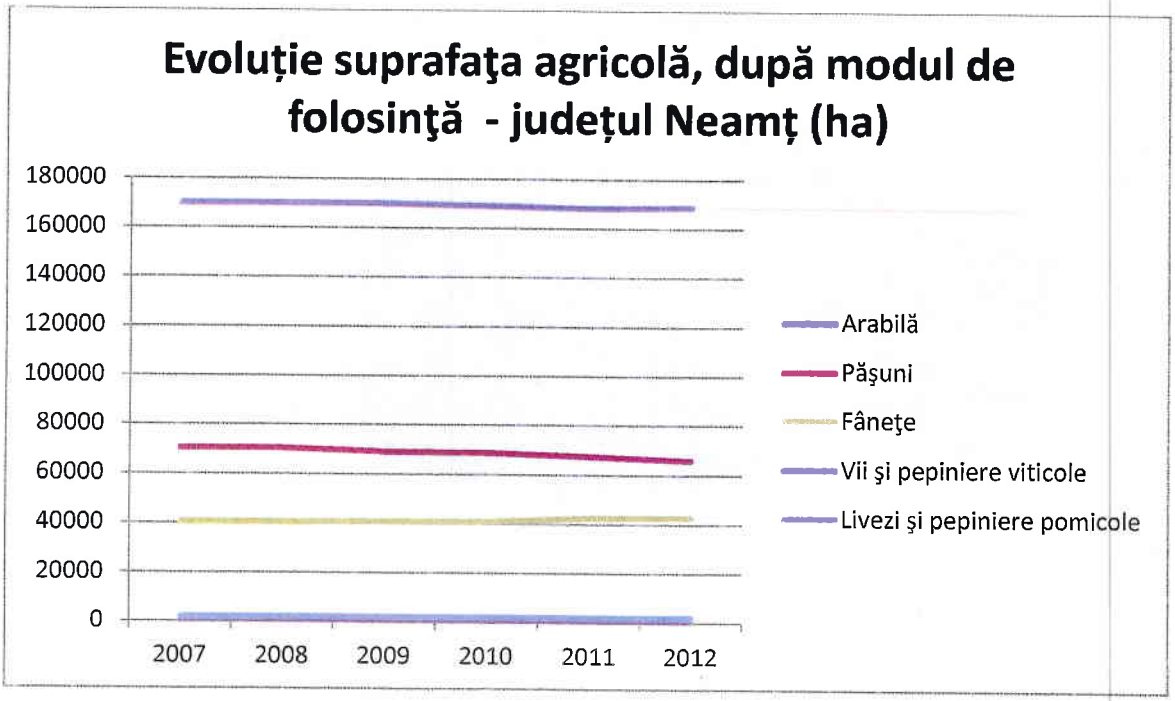

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

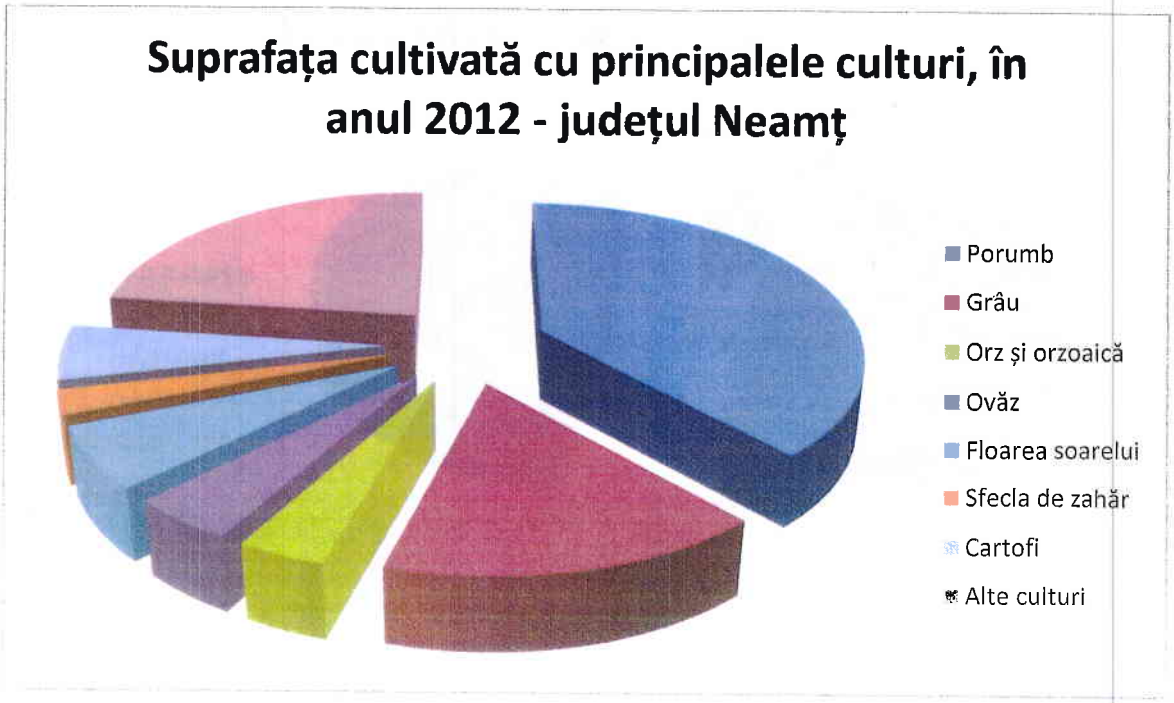

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

În ceea ce privește principalele culturi raportate la suprafața totală cultivată, se observă faptul că, așa cum se poate intui, culturile de porumb, grâu (și cereale în general) și floarea soarelui - culturi de suprafață mare - ocupă mare parte din suprafața totală cultivată la nivelul județului. Legumicultura nu pare a reprezenta o filieră importantă în județ, cel puțin nu la nivel de producții pentru piață, care să fie raportate.

În legătură cu acest profil al utilizării terenului agricol, este necesar să înțelegem care este producția de piață care rezultă. Cum putem observa din graficul rezumativ de mai jos, producția vegetală prezintă fluctuații importante în intervalul 2007-2012, denotând o dependență ridicată față de factorii climatici, pe când producția animală rămâne constantă fără o evoluție pozitivă. Evoluția producției animale este o altă indicație a lipsei de investiții și a dificultății dezvoltării unor ferme viabile economic, în ciuda creșterii cererii mondiale pentru carne și produse animale.

Serviciile agricole rămân la valori foarte joase, ceea ce este un indicator al împărțirii agriculturii județene – similar celei naționale – între mari proprietari (care integrează întreaga filieră și își asigură serviciile agricole în regie proprie) și cei foarte mici exploatând terenul în regim de subzistență (nu pot reprezenta o cerere pentru servicii agricole).

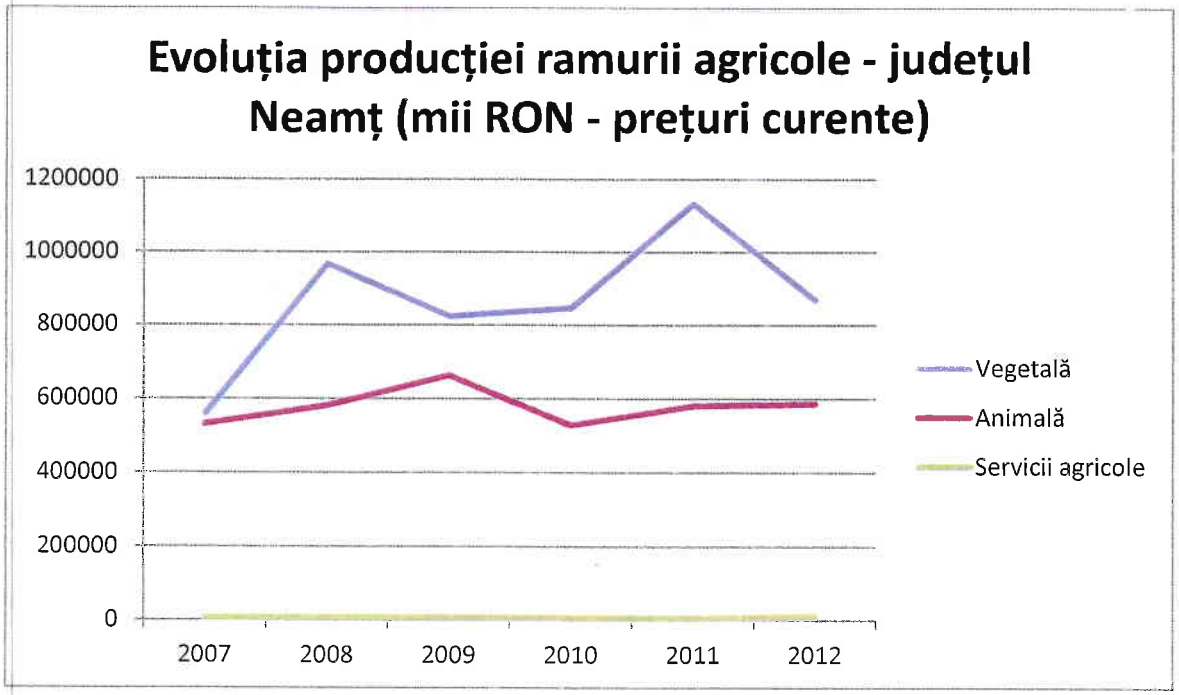

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

Având în vedere relieful și caracteristicile pedo-climatice ale județului și distribuția producției ramurii agricole, este interesant de observat (în graficul de mai jos) că ponderea producției animale este aproape egală (chiar mai mică) în județul Neamț față de media regională (unde județe ca Iași, Vaslui, Bacău dețin suprafețe arabile mai mari, iar Iași, Vaslui și Botoșani au o pondere cel puțin dublă a suprafeței arabile față de Neamț). Având în vedere cel de-al doilea grafic (animale ce revin la 100 de ha) aceasta indică o exploatare ale cărei rezultate se înregistrează în contul unor firme aflate în alte județe. Cu alte cuvinte, beneficiile potențialului zootehnic nu sunt realizate și/sau reținute de județ.

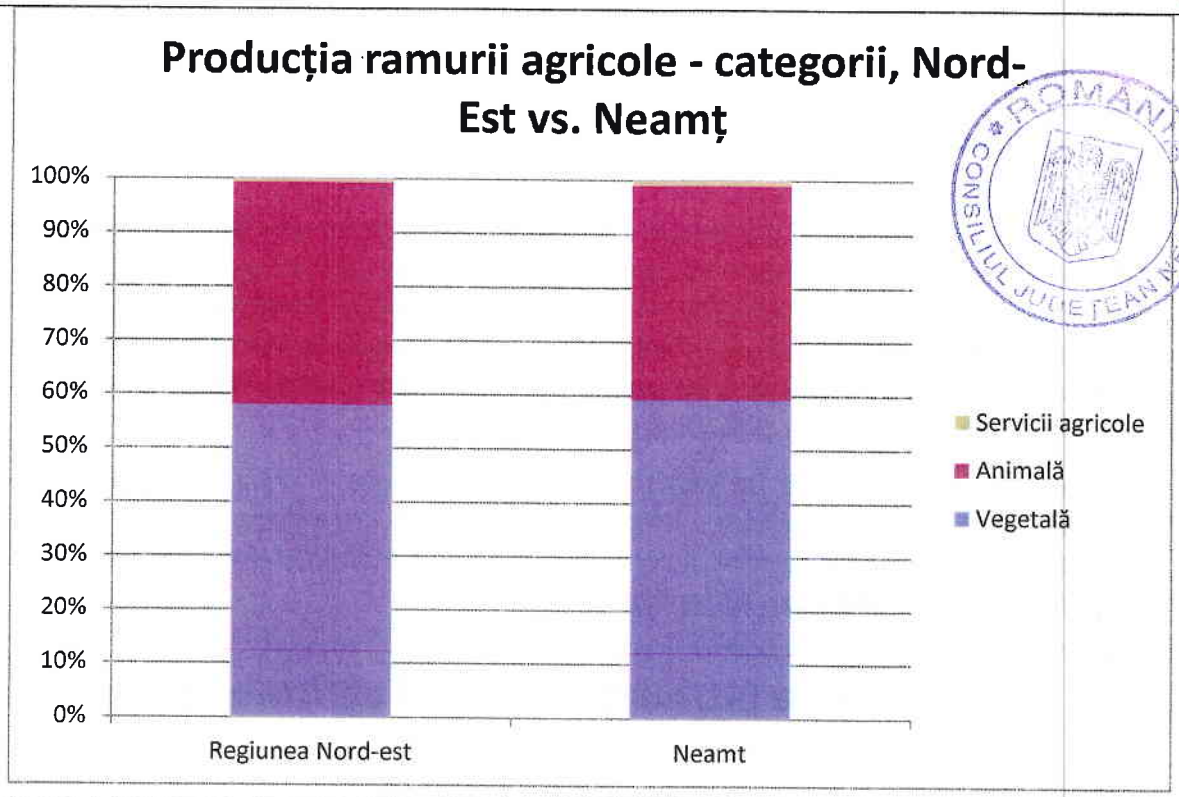

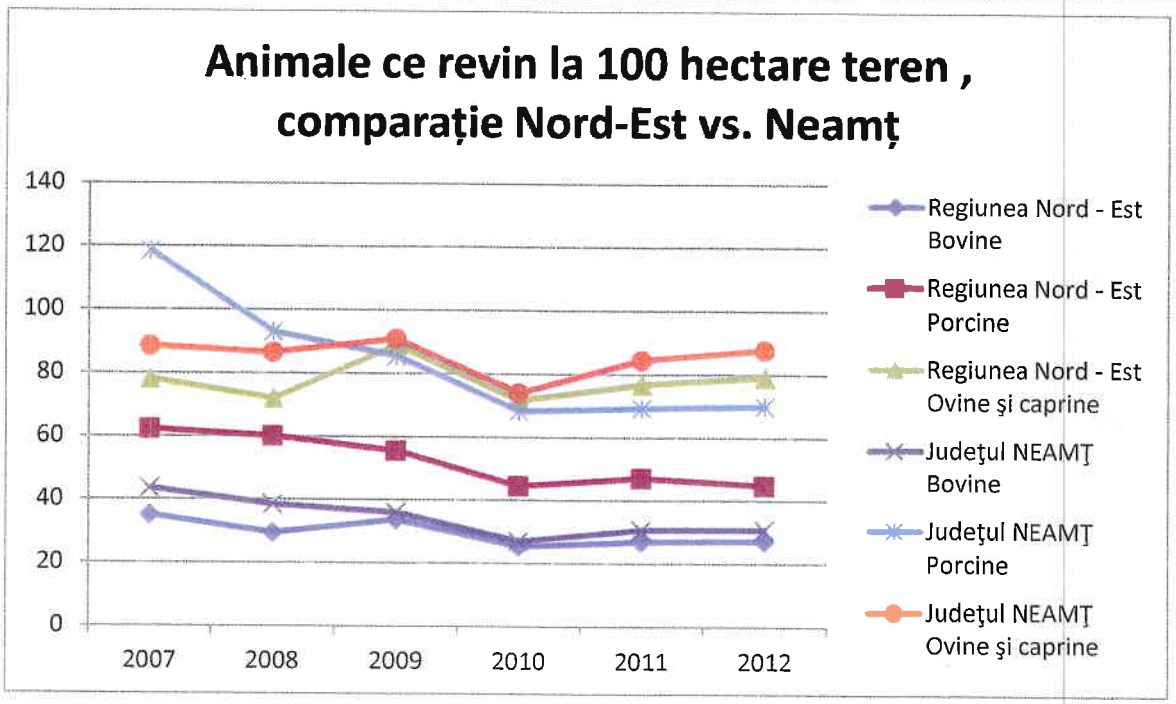

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

Modernizarea agriculturii judeţene prin tranziţia de la agricultura de subzistenţă la o agricultură modernă, performantă (capabilă de productivitate şi generatoare de valoare adăugată), orientată către piaţă este în fapt principala miză a sectorului în judeţul Neamţ. Datele generale statistice indică faptul că exploataţiile agricole individuale, exploataţii în majoritate de subzistenţă care cu greu pot deveni baza unei întreprinderi agricole viabile economic, rămân dominante. Mai mult, ponderea lor a crescut în 2011 faţă de nivelul minim atins în 2010. Ponderea lor a scăzut din nou în 2012, însă această evoluţie este insuficientă pentru o modernizare susţinută şi durabilă a sectorului agricol.

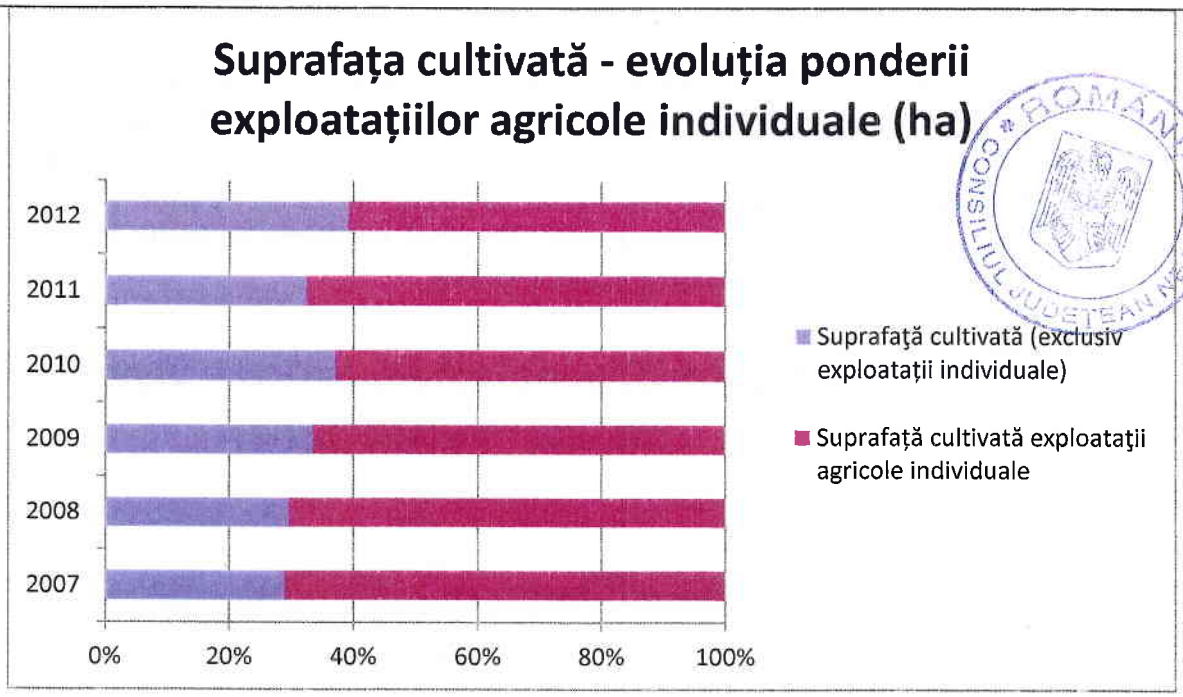

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

Din tabelul de mai jos, care compară producţia medie la ha pe producţii vegetale, se poate observa că exploatarea agricolă individuală este mai puţin productivă decât media la aproape toate tipurile de producţii şi în special în ce priveşte producţiile care domină în judeţ: cereale, floarea soarelui, sfeclă de zahăr, rapiță.

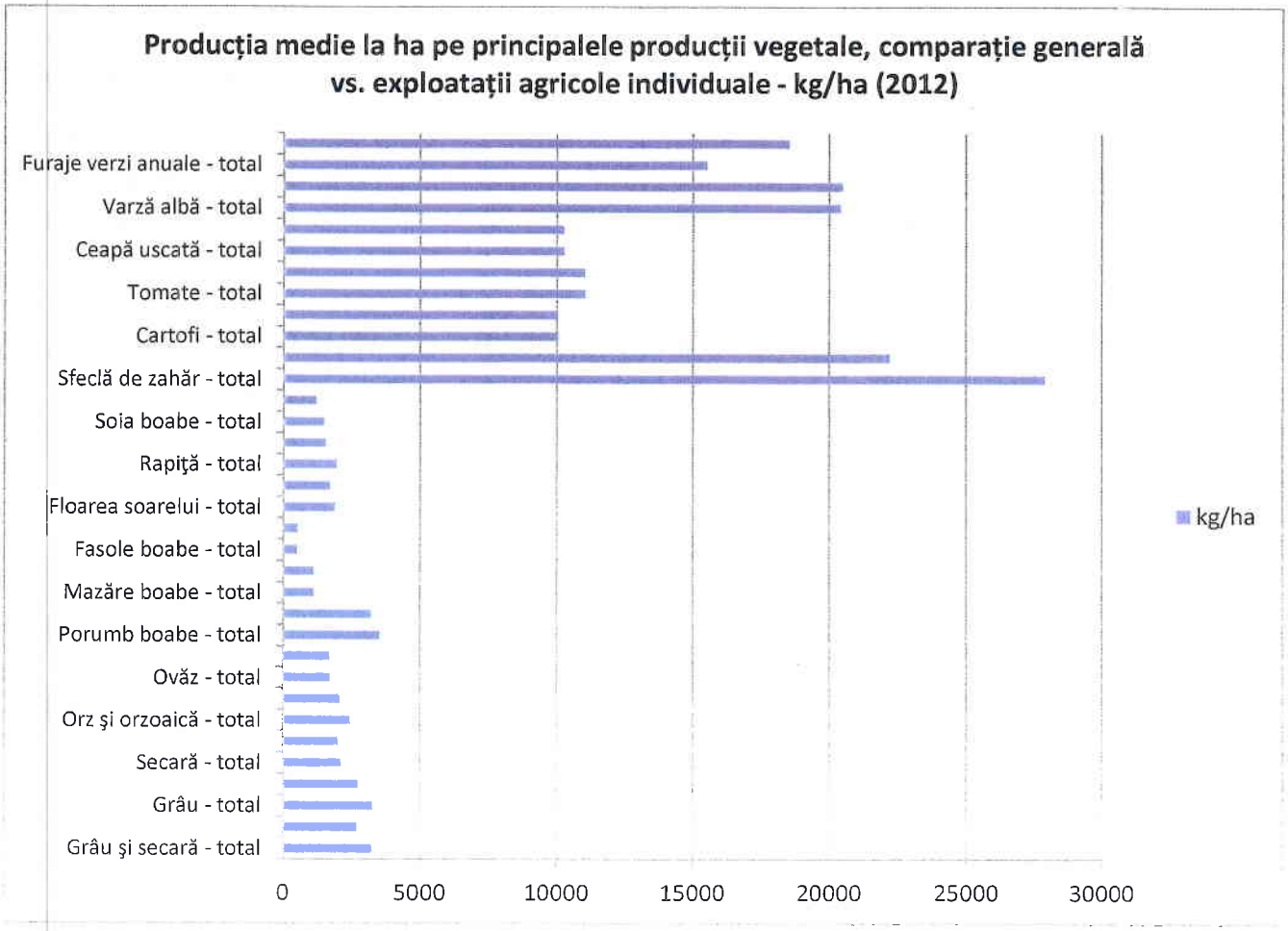

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

În ce priveşte producţia de fructe şi legume, observăm că ea nu reuşeşte să evolueze în mod semnificativ, trădând lipsa de investiţii în domeniu datorată în primul rând lipsei de organizare a sectorului în structuri de exploatare (organizaţii de producători). Organizarea sectorului ar fi creat structuri economice capabile să genereze planuri de afaceri viabile şi să obţină finanţări (europene sau de alt tip) pentru investiţii în creşterea producţiei. De altfel, producţia de fructe este una extrem de slabă pentru un judeţ cu profilul pedo-climatic precum Neamţ.

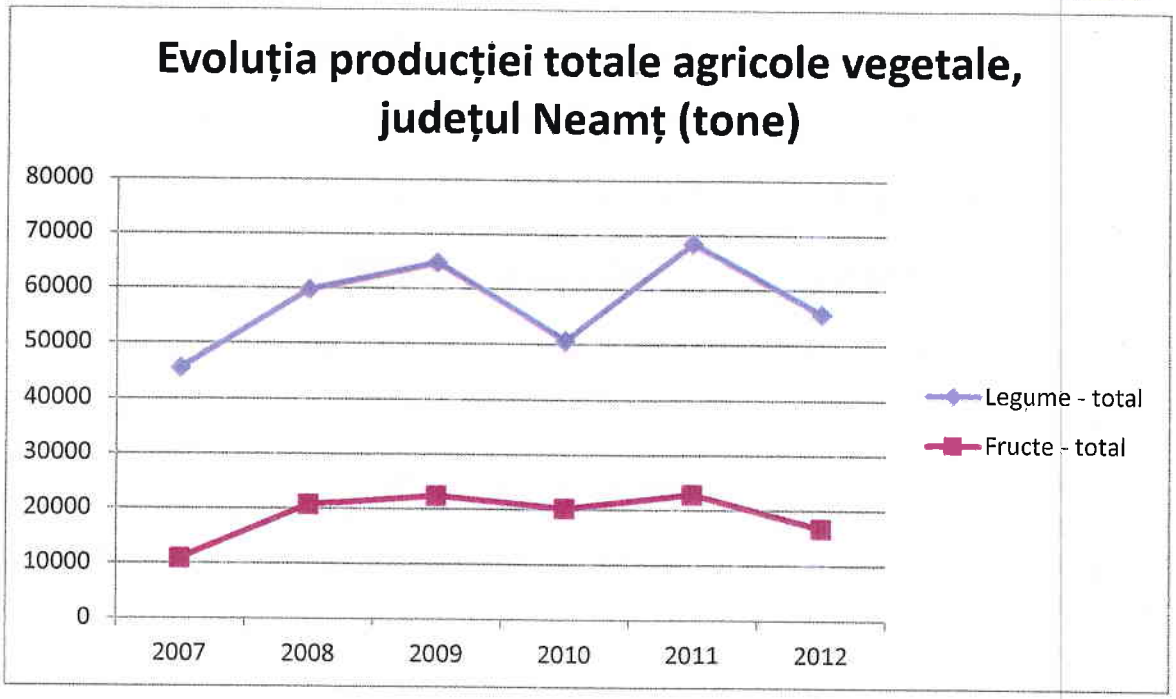

Sursa datelor: INS-Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Lipsa organizării productive în sectorul de fructe se poate lesne observa din graficul de mai jos ilustrând evoluţia producţiei de fructe în sectorul privat în general şi în exploataţiile agricole individuale în special. Egalitatea dintre media privată şi exploataţiile individuale indică lipsa unor organizaţii de producători sau a unor investiţii majore în sector care să conducă la creşterea producţiei.

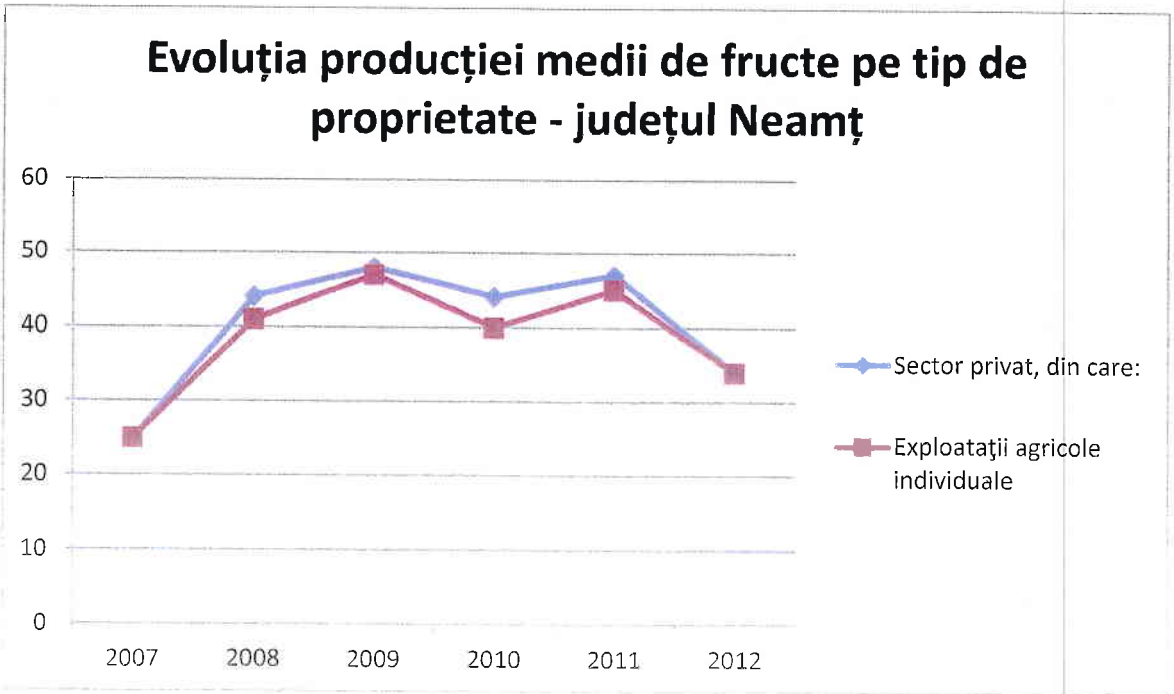

Sursa: Institutul Național de Statistică Neamț

Sectorul animalier, un alt sector cu potenţial foarte bun în judeţ, rămâne, aşa cum am văzut şi mai sus, un sector problematic. Tabelul de mai jos indică scăderi ale producţiei de carne pe aproape toate speciile (mai puţin la păsări) între 2007 şi 2012, asemănător produselor derivate (lapte, lână).

Producţia agricolă animală Judeţul NEAMŢ							
Anul		**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Carne – total	mii tone greutate în viu	33,0	33,3	28,9	23,8	20,9	20,8
din care:							
Carne de bovine	mii tone greutate în viu	8,5	9,0	9,0	7,8	7,0	7,1
Carne de porcine	mii tone greutate în viu	20,1	19,7	15,4	11,9	9,6	9,5
Carne de ovine şi caprine	mii tone greutate în viu	2,2	2,1	2,0	1,3	1,5	1,4
Carne de pasăre	mii tone greutate în viu	2,2	2,6	2,5	2,8	2,8	2,8
Lapte de vacă şi bivoliţă (inclusiv consumul viţeilor)	mii hl	2046,6	1807	1728	1439	1488	1356
Lapte de oaie şi capră	mii hl	142,2	138	112	115	102	100
Lână	tone	473,5	468	586	406	383	361
Ouă	milioane bucăţi	141,7	152	147	145	166	150
Miere extrasă	tone	332,8	353	298	549	402	359

Sursa : Anuarul județului Neamț 2013, DRS Neamț

Silvicultura este una dintre ramurile foarte importante ale sectorului primar din judeţul Neamţ, mai ales datorită profilului geografic al judeţului (jumătatea muntoasă de vest cu largi zone împădurite) şi prezenţei în judeţ a unui sector industrial al mobilei care în ciuda problemelor actuale reprezintă un potenţial de dezvoltare care nu poate fi neglijat. Problematica retrocedării pădurilor şi a durabilităţii exploatării silvice reprezintă însă o temă cu impact major în viitor.

Fondul forestier – NEAMŢ (mii ha)	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Total	**258,4**	**259,0**	**258,9**	**259,0**	**259,0**	**259,3**
Suprafaţa pădurilor	253,5	253,1	253,9	253,8	253,9	254,4
Răşinoase	141,6	141,1	141,5	141,0	139,8	139,2
Foioase	111,9	112,0	112,4	112,8	114,1	115,2
Alte terenuri	4,9	5,9	5,0	5,2	5,1	4,9

Sursa: DRS Neamț

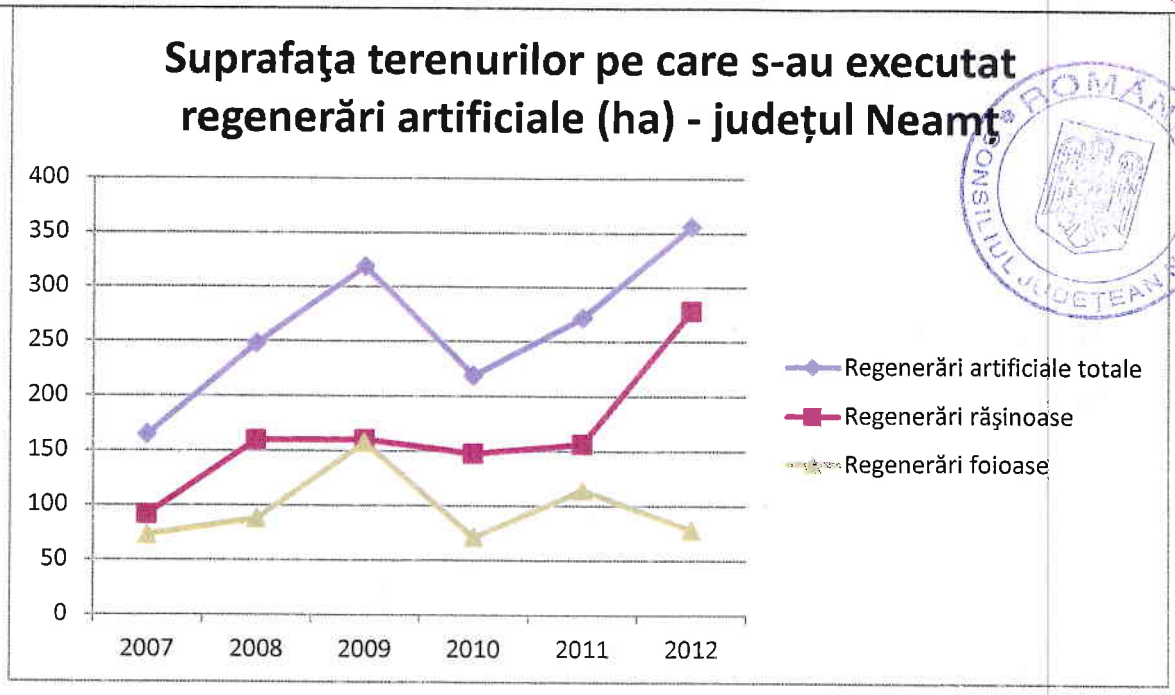

Sursa: Institutul Naţional de Statistică Neamţ

Evoluţia suprafeţelor de terenuri pe care s-au executat regenerări artificiale denotă un trend general pozitiv în special pentru vegetaţia răşinoasă. Comparând evoluţia regenerărilor artificiale cu evoluţia volumului de lemn recoltat putem observa un echilibru precar ce trebuie într-o primă fază menţinut, urmând ca pe termen lung acesta să fie susţinut prin politici de monitorizare şi control privind defrişările necontrolate.

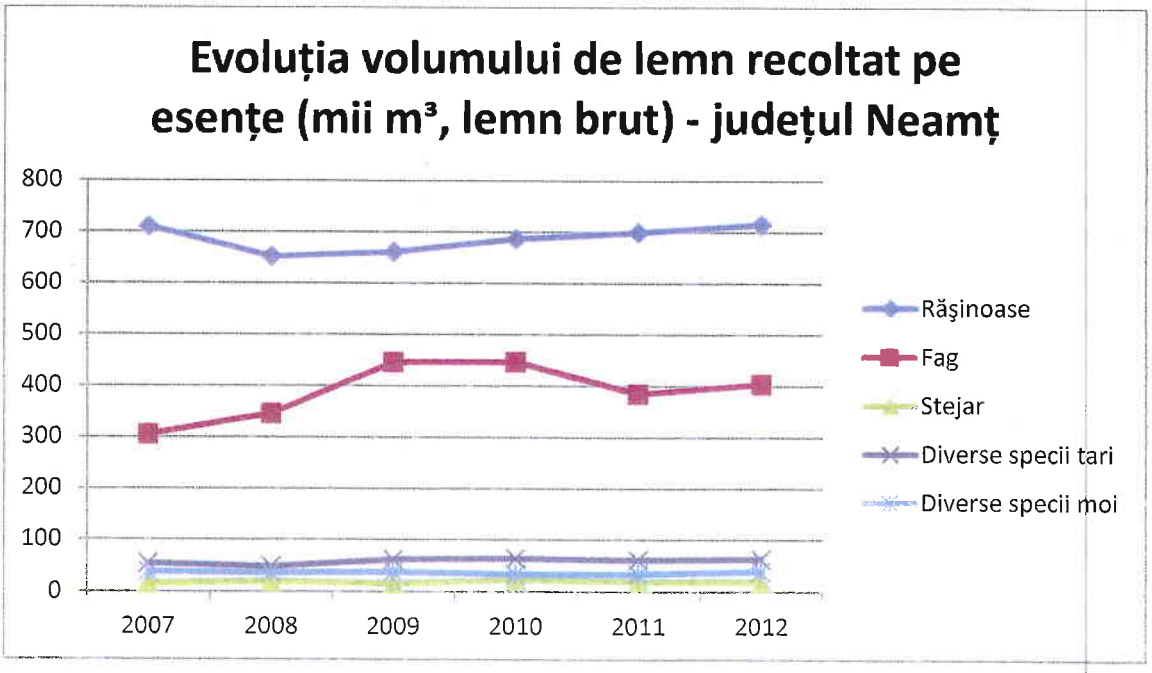

Sursa: Institutul Naţional de Statistică Neamţ

În ce priveşte structura agricolă şi viabilitatea economică a exploataţiilor, judeţul Neamţ se confruntă, în general, cu aceleaşi probleme pe care le are întreaga agricultură românească: **ponderea foarte importantă a agriculturii de subzistenţă, dificultăţile de organizare ale fermierilor şi distribuţia foarte dezechilibrată a suprafeţelor între exploataţiile foarte mari şi cele foarte mici**. Aceste probleme reprezintă în fapt principalii factori care explică lipsa de performanţă economică a agriculturii (elemente ale acesteia sunt evocate mai sus în termeni de producţie şi evoluţie a ei) pe măsura potenţialului dat de pedologie, climat, etc. O problemă care rezultă din dificila organizare a fermierilor locali care se face

simţită din ce în ce mai mult la nivelul agriculturii judeţului Neamţ este cea a exploatării agricole realizate prin persoane juridice amplasate în afara judeţului, făcând ca producţia să părăsească imediat judeţul înainte de a putea genera taxe sau venituri la nivel local, altele decât cele legate strict de exploatarea terenului.

Distribuţia din graficul de mai jos indică această ruptură a suprafeţei agricole între marea şi mica proprietate şi slaba prezență/pondere a acelui tip de exploatare medie. Exploatarea medie este centrul Politicii Agricole Comune care asigură o agricultură durabilă și permite dezvoltarea rurală. Mai mult de 40% din suprafaţa agricolă totală este exploatată în regim de fermă mare (peste 100 de HA), fermele mici reprezentând şi ele 30% (pentru o populaţie ocupată în agricultură de circa 40% din totalul populaţiei ocupate). Mai mult, 90% dintre fermieri exploatează suprafeţe sub 5 hectare.

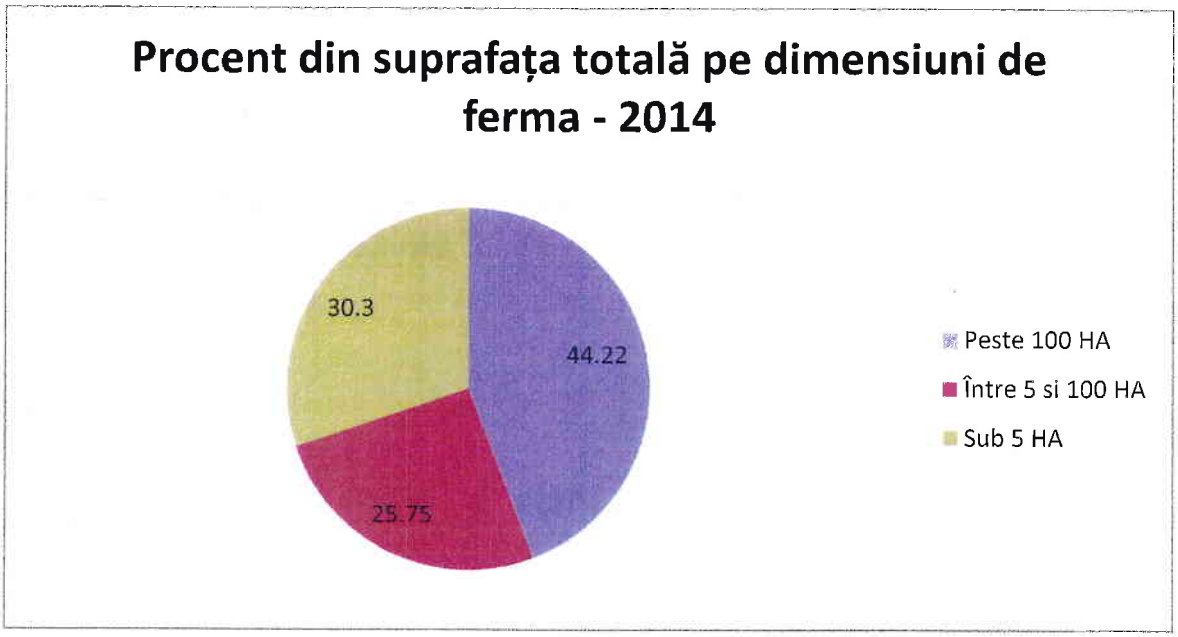

Sursa: APIA Neamt

Singura şansă a exploataţiilor agricole mici de a fi viabile economic (de a genera o cifră de afaceri care să permită dezvoltarea şi să asigure veniturile agriculturilor alături de plata taxelor) este organizarea lor în cooperative/organizaţii de producători/asociaţii care să asigure masa critică pentru a face posibilă investiţiile (în organizarea producţiei şi transformarea ei pentru piaţă) şi intrarea pe piaţa comerţului modern. Din păcate tocmai în segmentul micilor fermieri lipsesc iniţiativele de cooperare, de asociere în vederea dezvoltării producţiei. Din tabelul de mai jos putem vedea că fermierii persoane juridice deţin o suprafaţă medie care depăşeşte 50 de ha pentru principalele tipuri de ferme. Doar fermele exploatate sub formă de PFA sau cooperativă (existând o singură cooperativă) deţin o suprafaţă medie mai mică. Aceasta presupune că mica proprietate este, în majoritatea sa covârşitoare, exploatată în regim de subzistenţă de către indivizi şi nu de persoane juridice. Cu alte cuvinte micii proprietari nu se asociază.

TIP FERMIER	NR. FERMIERI	SUPRAFAȚA (HA)	SUPRAFAȚA MEDIE
ASOCIAȚIE DE CRESCĂTORI DE ANIMALE	104	14,291.05	137.4139
COOPERATIVĂ AGRICOLĂ	1	23.00	23
INSTITUȚIE DE CULT	122	2,627.18	21.53426
ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	178	11,469.97	64.43803
IMM	209	54,120.38	258.9492
INSTITUȚIE DE STAT	10	1,585.93	158.593
PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	259	5,594.15	21.59903
TOTAL GENERAL	**883**	**89,711.66**	101.5987

Sursa: APIA Neamț

Din perspectivă economică, agricultura ecologică poate reprezenta o alternativă pentru fermierii mici şi mijlocii pentru a rezista concurenţei de pe piaţă şi a-şi asigura veniturile necesare continuării activităţii, fiind vorba de o producţie agricolă cu valoare adăugată mai mare şi unde lanţul de distribuţie este mult mai scurt asigurând un transfer mai puţin mediat al beneficiilor către agricultori.

Agricultura ecologică ar fi astfel o filieră alternativă pentru unii producători din judeţul Neamţ. Cu toate acestea, datele APIA Neamţ indică o dezvoltare încă timidă a acestui tip de producţie (doar 21 de ferme au solicitat ajutorul de stat pentru agricultură ecologică în 2013 din cele câteva mii existente).

Un instrument instituţional important pentru dezvoltarea rurală este reprezentat de Grupurile de Acţiune Locală (GAL). În judeţul Neamţ există 5 GAL-uri dintre care 2 includ doar comune din judeţ. 4 dintre cele 5 GAL-uri sunt în mare parte incluse în teritoriul judeţului Neamţ. Cu excepţia zonei de sud-est şi a fâşiei peri-montane care merge de la Tîrgu Neamţ la Tarcău, teritoriul judeţului este acoperit de GAL-uri. Lista lor este prezentată mai jos:

Denumirea GAL	Acoperire comune GAL	Suprafaţă totală (km^2)	Populaţie Locuitori	Reprezentant legal	Date de contact GAL
Asociaţia "Grupul de Acţiune Locală Ceahlău"	**Comune :** Bicaz – Chei, Bicazu – Ardelean, Borca, Ceahlău, Dămuc, Farcaşa, Grinţieş, Hangu, Pipirig, Poiana Teiului, Râşca, Taşca **Oraşe :** Bicaz	1850	60.940	Pintilie Ştefania	**Adresa:** Primaria Com. Hangu, sat Hangu, comuna Hangu, Judeţul Neamţ **Tel:** 0754 643 936 **Fax:** 0333 819 473 **Email:** gal.ceahlau@gmail.com galceahlau@gal-ceahlau.ro www.gal-ceahlau.ro
Asociaţia Grupul de Acţiune Locală (G.A.L.)"Nicolae Roznovanu"	**Comune :** Dochia, Balcani, Borleşti, Mărgineni, Piatra Şoimului, Tazlău, Zăneşti **Oraşe:** Roznov	694,01	51.242	Daniel Vasiliu	**Adresa** : Str. Principală, nr. 1285 , Loc. Zăneşti, Judeţul Neamţ **Tel./Fax:** 0233 283 471 **Mobil** : 0747 665 555, 0721 693 648, 0759 012 130 **E-mail** : galroznovanu@yahoo.com office@galnicolaeroznovanu.ro www.galnicolaeroznovanu.ro
GAL "Podisul de Nord al Barladului"	**Comune :** Bira, Sagna, Boghicea, Gadinți, Stănița, Oteleni	292,97	17.966	Petraru Dănuţ	**Adresa** : Com. Bîra, sat Bîra, jud. Neamț, C.P. 617030 **Tel/Fax:** 0233 765 502 **Mobil** : 0766 314 220, 0768 101 938

					E-mail : galpnb@yahoo.ro www.galpnb.ro
GAL "Ștefan cel Mare"	**Comune:** Bârgăuani, Dragomirești, Bodești, Ciohorăni, Dulcești, Făurei, Girov, Văleni, Trifești, Ruginoasa, Ștefan cel Mare, Tupilați, Țibucani, Dobreni, Grumăzești, Negrești, Petricani, Războieni	829,05	60.224	Panaite Vasile	**Adresa:** Sat Vad, Comuna Dragomirești, jud Neamț **Tel/Fax:** 0233 293.999 **Tel:** 0731 056 262 **E-mail:** avanttiss@yahoo.com izopoint.tehnic@yahoo.com
GAL "Valea Siretului"	**Comune:** Săbăoani, Tămășeni, Doljești, Rachiteni	105,90	31.553	Dascălu Valeria	**Adresa :** Str.Orizontului nr.58, Loc. Săbăoani, Com. Săbăoani, jud. Neamț **Tel :** 0233 735 183 ; **Mobil :** 0730 223 880, 0753.551.558 **E-mail :** gal.valeasiretului@yahoo.com www.galvaleasiretului.ro

Sursa : APDRP

HARTA GRUPURILOR DE ACTIUNE LOCALA JUDETUL NEAMT

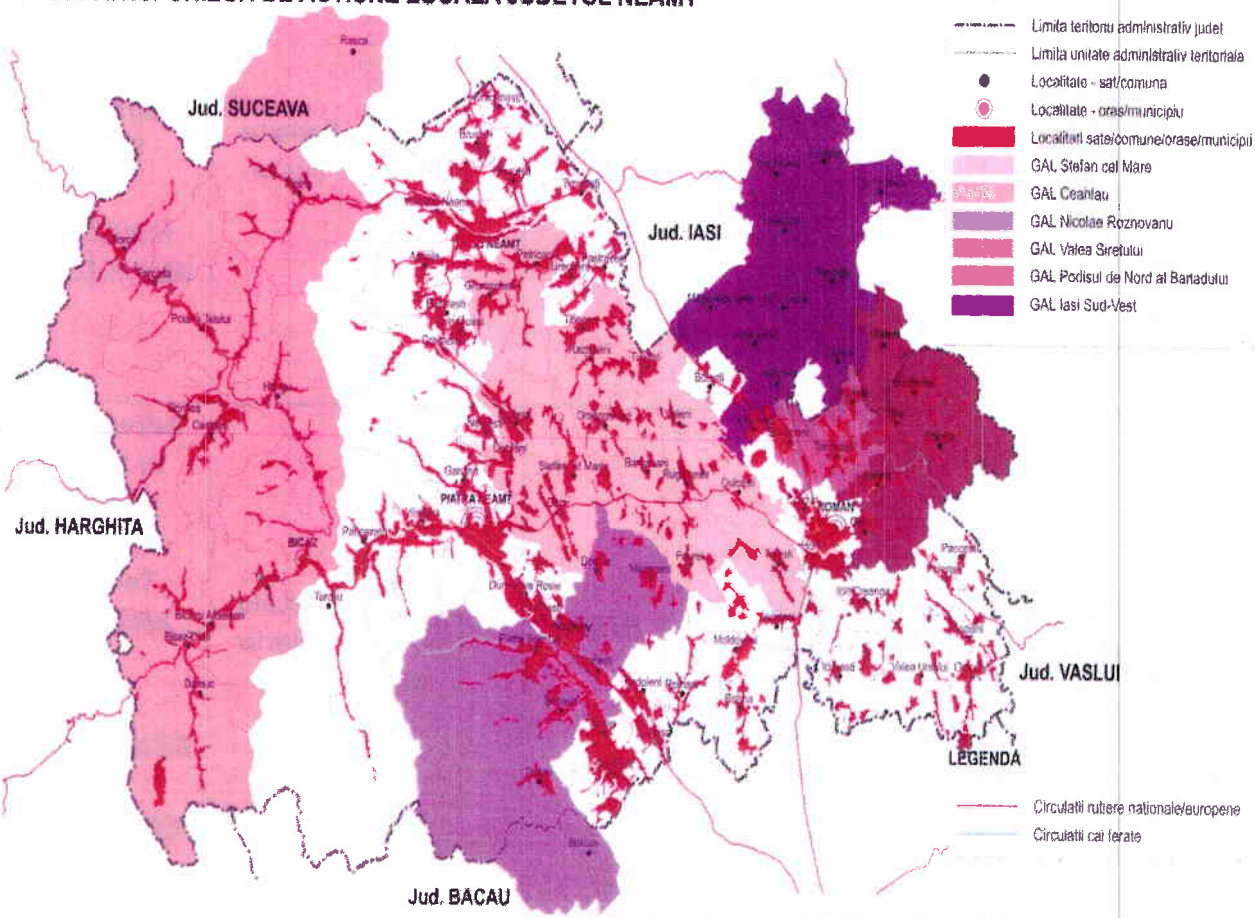

Sursa datelor: Ministerul Agriculturii si Dezvotarii Rurale - Directia Generala de Dezvoltare Rurala/2011

2.7. Analiza SWOT – Dezvoltare economică

Puncte Tari	Puncte slabe
- Balanţa comercială excedentară - Polarizare teritorală echilibrată a activităţii economice - Existenţa unei filiere industriale prelucrătoare cu tradiţie care a reuşit /continuă tranziţia la economia de piaţă (textile, ţevi) - Filiera lemnului şi industria mobilei cu tradiţie - Resurse şi potenţial agricol şi silvic importante	- Ponderea crescută a activităţilor care generează valoare adăugată scăzută - Ponderea resurselor umane ocupate într-un sector agricol neperformant (ponderea CA din agricultură în total CA, valoarea adăugată scăzută a produselor agricole) - Ponderea scăzută a salariaţilor în totalul persoanelor ocupate - Productivitatea muncii scăzută: • Un sector agricol cu o pondere mare în totalul persoanelor ocupate dar cu o producţie cu o valoare adăugată scăzută şi o evoluţie problematică (ponderea importantă a agriculturii de subzistenţă) • Un sector al serviciilor bazat pe comerţ puternic dependent de veniturile generate de alte sectoare, cu o pondere mare în totalul persoanelor ocupate, cu productivitate şi investiţii în scădere • Un sector industrial cu o productivitate în creştere bazată pe investiţii însă în scădere în pondere total populaţie ocupată. - Competitivitatea economică bazată pe costul scăzut al forţei de muncă - Fluxurile comerciale în scădere
Oportunităţi	**Ameninţări**
- Dezvoltarea unor clustere pe domenii de nişă, astfel încât, prin conectarea trans-sectorială să asigure condiţiile specializării inteligente (ecoturism-turism de sănătate-producţie agricolă bio-transporturi, etc.) - Dezvoltarea de produse inovatoare de către IMM-urile din judeţ şi marketingul lor eficace în sectoare competitive conform Strategiei Naţionale pentru Competitivitate 2014-2020: textile şi pielărie, lemn şi mobilier, procesarea alimentelor şi băuturilor, bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit şi acvacultură) - Dezvoltarea agriculturii ecologice şi/sau a unor producţii agricole cu valoare adăugată mare (fructe, legume procesate, etc.) - Dezvoltarea unui ţesut de IMM-uri pentru industriile prelucrătoare şi pentru marile industrii din zona vecină lărgită - Poziţia geografică a judeţului şi configuraţia infrastructurii de transport pot conduce la dezvoltarea unor noduri intermodale şi/sau a unor hub-uri logistice în jurul cărora să se dezvolte poli de activitate economică	- Criza economică poate afecta pieţele de desfacere externe pentru principalele produse de export ale judeţului (industrie prelucrătoare, agricultură, etc.) - Lipsa resursei umane cu formare profesională adaptată cererii şi migraţia forţei de muncă celei mai productive - Dezvoltarea economică mult mai dinamică a polilor Iaşi şi Bacău poate genera, pe termen scurt şi mediu, o dificultate în realizarea potenţialului de dezvoltare economică a zonei de vest a judeţului, în special datorită faptului că investiţiile publice au tendinţa de a fi localizate în zona văii Siretului (ex.: infrastructura de transport) - Probleme de durabilitate a filierei silvice

2.8. Provocări strategice – Dezvoltare economică

- ✓ Creşterea competitivităţii IMM-urilor (productivitate, export, producţie cu valoare adăugată mare)
- ✓ Creşterea competitivităţii agriculturii prin dezvoltarea producţiei cu valoare adăugată mai mare şi organizarea sectorului
- ✓ Creşterea capacităţii de conectare a IMM-urilor între sectoarele economice (comerț-industrie prelucrătoare-servicii turistice, etc.)
- ✓ Sprjinirea IMM-urilor în investiţiile lor legate de dezvoltarea producţiei şi clusterizare
- ✓ Sprijinirea dezvoltării de start-up-uri în domeniul serviciilor

2.9. Concluzie

Judeţul Neamţ prezintă un profil economic cu o problematică a competitivităţii similară în linii mari celei de la nivel naţional şi regional: productivitate deficitară (valoare adăugată mică a produselor şi serviciilor), slab inovatoare, sectoare performante cu caracter insular, agricultura de subzistenţă. În judeţul Neamţ doar câteva sectoare din industria prelucrătoare reuşesc în ultimii ani să-şi crească productivitatea şi cifra de afaceri. Dacă serviciile sunt dominate de comerţ – profil slab competitiv – agricultura are o producţie cu valoare adăugată mică.

Cu toate acestea, judeţul deţine atuuri importante pentru dezvoltarea economică: potenţial agricol şi turistic, este traversat de două importante coridoare TEN-T şi deţine resurse şi tradiţie pentru prelucrarea lemnului. Cu toate acestea, problema resursei umane (emigraţie puternică a resursei celei mai formate şi/sau apte de muncă, rata de activitate joasă, ponderea importantă a persoanelor ocupate în agricultura de subzistenţă, dificultăţile învăţământului profesional/vocaţional, etc.) reprezintă poate cea mai importantă barieră în calea realizării acestor potenţiale prin piedica pe care o reprezintă pentru atragerea unor investitori şi dezvoltarea antreprenoriatului. Lipsa resursei umane adecvate este ilustrată de productivitatea scăzută a muncii din IMM-uri. De asemenea, investiţiile realizate de întreprinderi, în special în industria prelucrătoare, conduc la creşteri ale productivităţii, şi la scăderea numărului de persoane angajate. Aceasta arată cât de importantă este investiţia publică în dezvoltarea competenţelor şi abilităţilor resursei de muncă şi încurajarea antreprenoriatului (dezvoltarea de IMM-uri performante).

Gradul scăzut de integrare/clusterizare al firmelor din judeţ, în special al IMM-urilor, face dificilă inovaţia şi dezvoltarea de produse/servicii cu valoarea adăugată mai mare şi reprezintă astfel o cauză importantă a lipsei de competitivitate a activităţilor economice locale.

În domeniul agriculturii, ponderea importantă a agriculturii de subzistenţă şi/sau a exploataţiilor mici individuale, slaba pondere a fermelor medii, slaba organizare a producătorilor şi orientarea către culturile cerealiere conduc la obţinerea de produse cu valoare adăugată mică. Lipsa de procesare şi de structuri economice care să adauge valoare adăugată la nivel local produselor agricole, explică de ce o mare parte a acestora părăsesc judeţul în stare brută fără a contribui decât foarte puţin la bunăstarea judeţului.

3. Social

3.1. Repartiţie şi evoluţii demografice

Chiar dacă în intervalul 1990 – 2000 Județul Neamț a cunoscut o lejeră creștere a populației stabile, acesta se confruntă cu o diminuare a densității populației, datorată în mare parte și migrației, aflându-se într-o scădere constantă începând cu anii 2000, tendință manifestată și pe parcursul ultimilor ani.

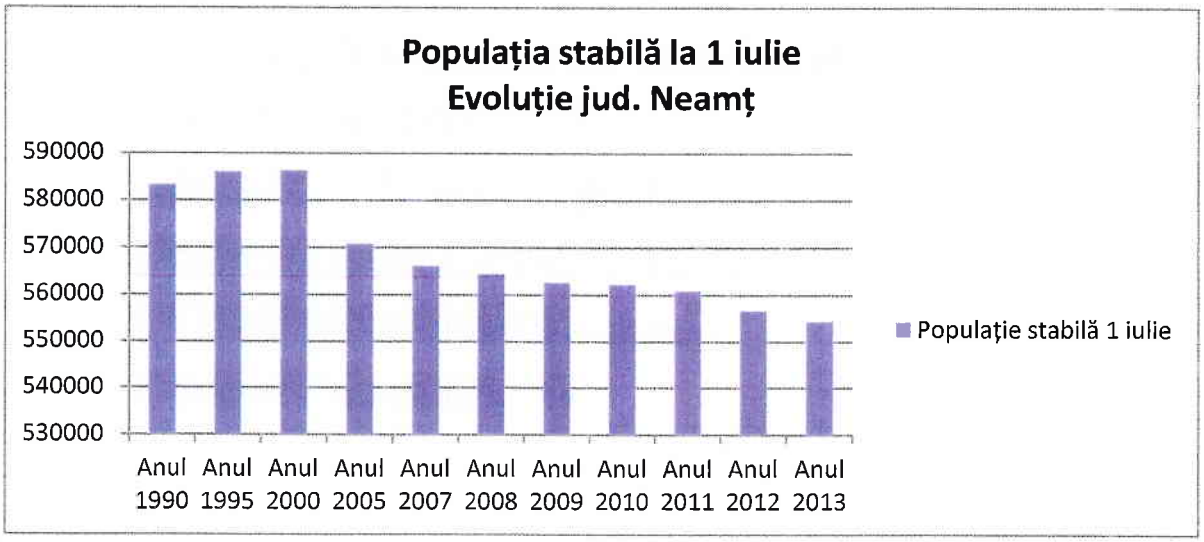

Sursa: Institutul Național de Statistică

Analizând evoluţia populaţiei judeţului Neamţ în perioada 2000-2013 se observă o descreştere constantă a numărului de locuitori ai judeţului. În continuare se preconizează o descreşterea continuă a demografiei judeţului care se va menţine constantă până la orizontul 2025.

Mai mult, începând cu anul 1995 județul Neamț a cunoscut și o scădere susținută a populației active, în prezent aceasta menținându-se la un nivel relativ constant cu o medie de 203,03 mii persoane pe intervalul 2007 – 2012.

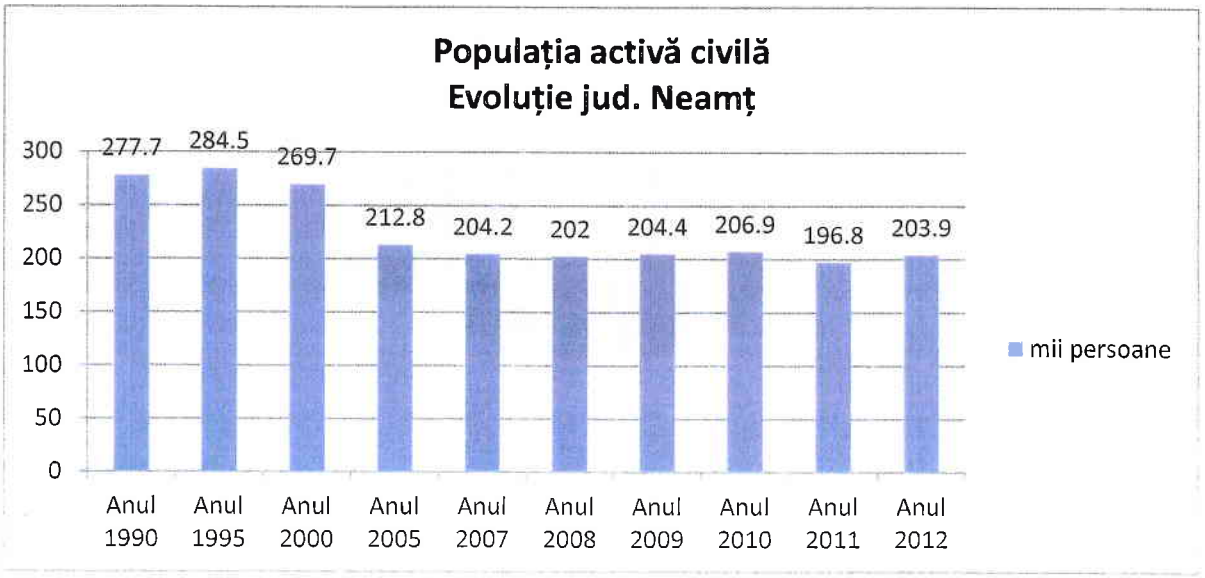

Sursa: Institutul Național de Statistică

Soldul migrator a rămas relativ constant în ultimii ani, negativ, dar sub media regiunii Nord-Est, ca urmare a unui trend asemănător urmat atât de plecările cât și de sosirile din mediul urban și rural.

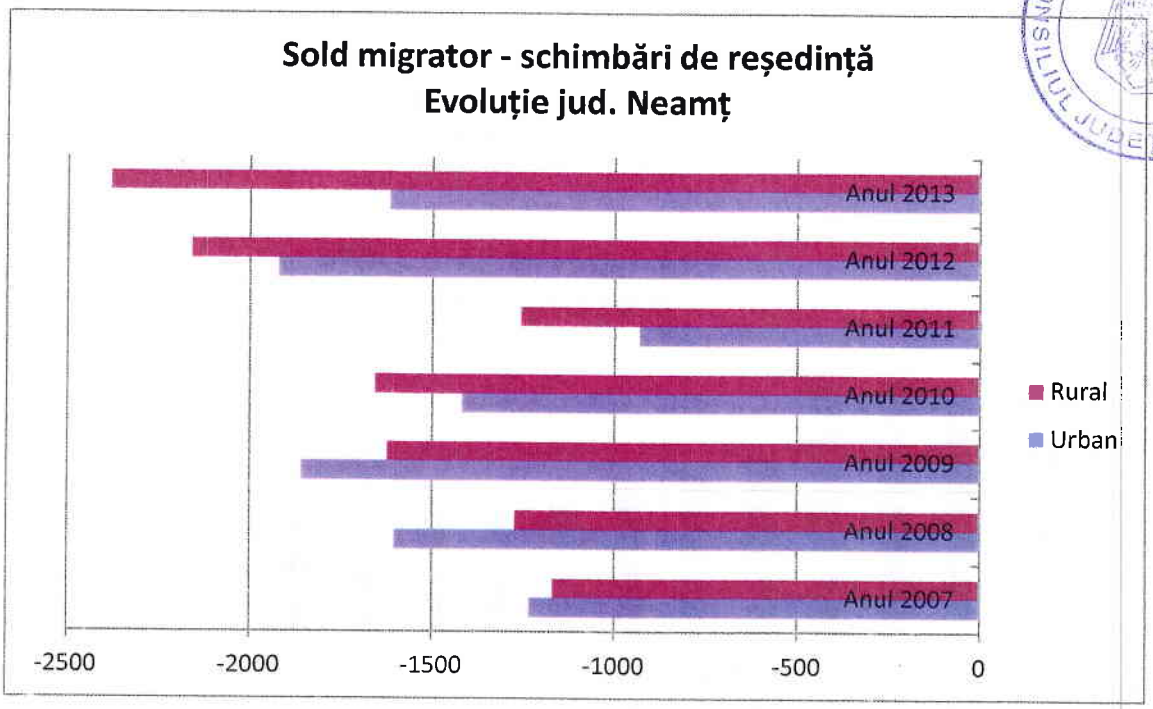

Sursa: Institutul Național de Statistică

Conform datelor statistice înregistrate, la 1 ianuarie 2013, un procent de 62,72% din populația județului Neamț avea reședința în mediul rural, procent mai ridicat decât media regională, care este situată la 56,83% . Situația populației pe localități urbane ne indică o repartiție rural-urban situată sub normele naționale cu un excedent de populație în mediul rural. Principalele aglomerări urbane din județ corespund polilor regionali de dezvoltare economică (spre exemplu, peste 30 % din populația județului Neamț se află în Municipiile Roman și Piatra Neamț).

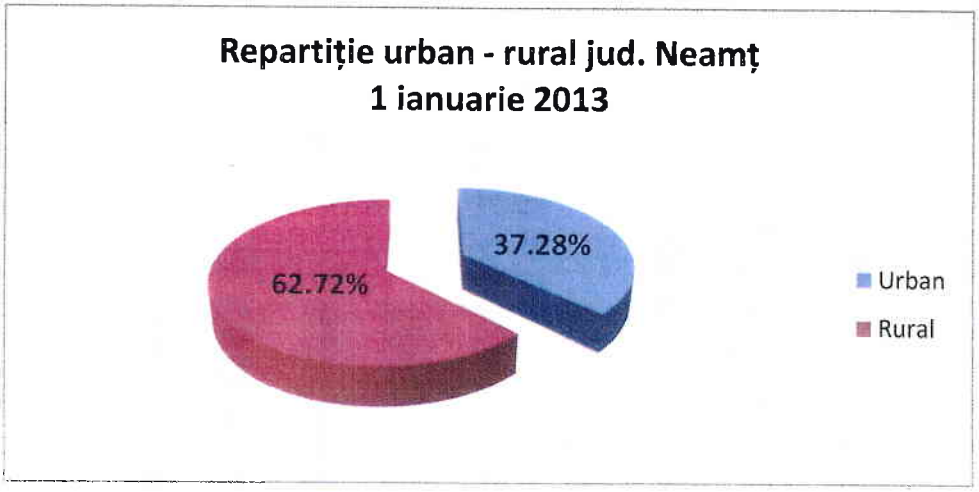

Sursa: Institutul Național de Statistică

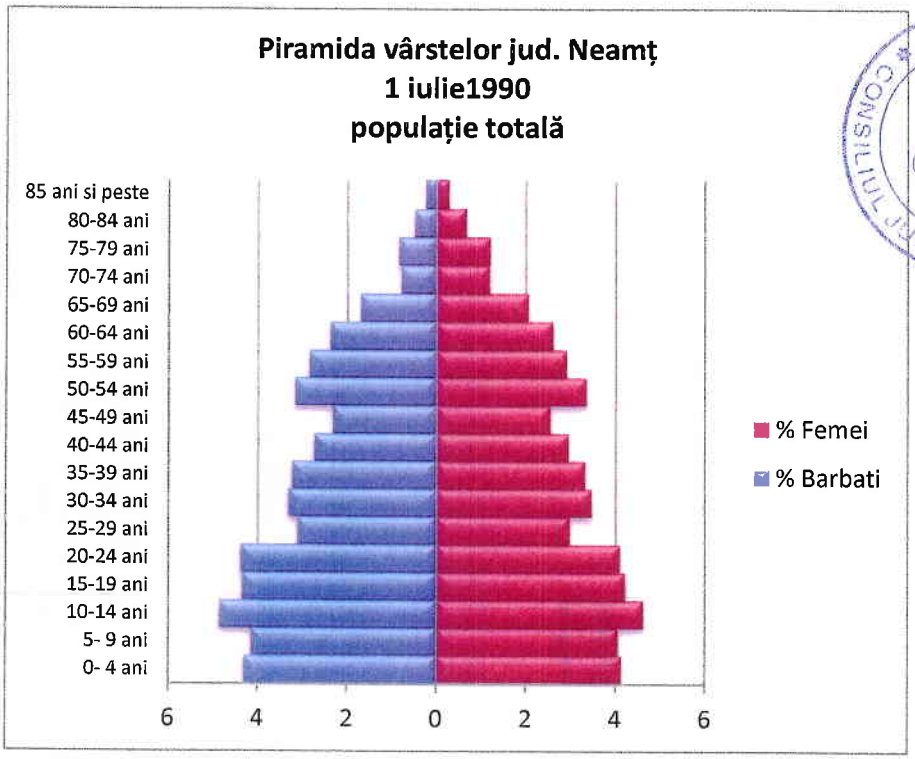

Sursa: Institutul Național de Statistică, cu prelucrarea consultantului

Analizând piramida vârstelor pentru județul Neamț din anul 1990 în comparație cu cea din 2013 observăm în prezent o populație îmbătrânită. Pentru segmentul 0 – 20 de ani observăm o diminuare de la 34,75% din totalul populației în anul 1990 la 20,79% din totalul populației în anul 2013, iar pentru segmentul 60 de ani plus o creștere de la 14,46% din totalul populației în anul 1990 la 21,71% din totalul populației în anul 2013. În ceea ce privește repartiția pe vârste a populației din județul Neamț în funcție de mediul de reședință, se observă o prezență mai ridicată în mediul urban a segmentului de populație 55-64 ani, iar în mediul rural grupa de vârstă cea mai răspândită este reprezentată de populația din segmentul de vârstă 35-44 ani. De asemenea, în mediul rural se observă o prezență mai importantă a populației îmbătrânite, cea peste 65 de ani, situație similară cu cea întâlnită la nivel național.

Piramida vârstelor jud. Neamț
1 iulie 2013
populație totală

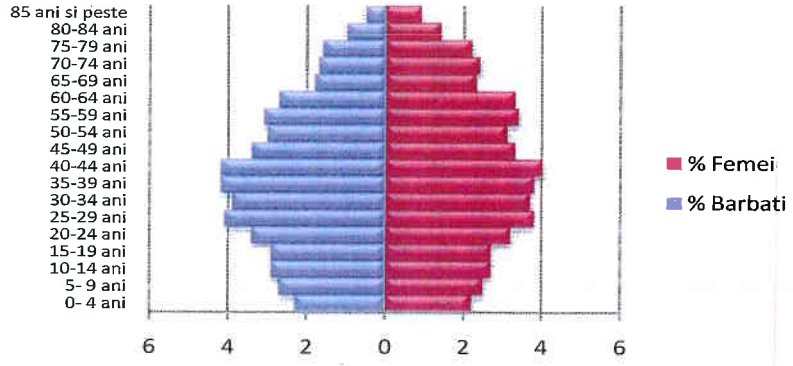

Populație urbană

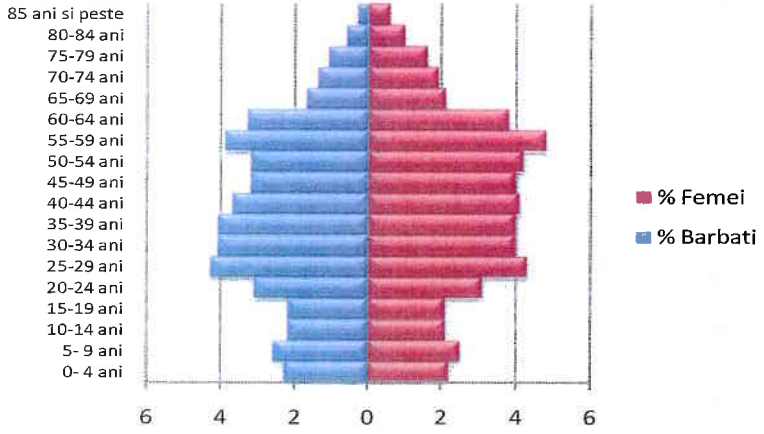

Populație rurală

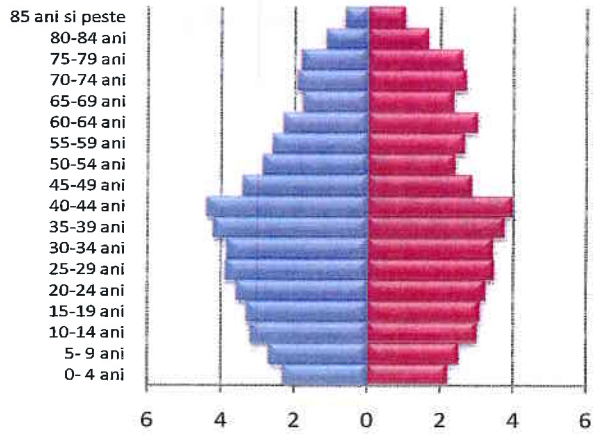

Sursa: Institutul Național de Statistică

3.2. Resurse umane și ocuparea forței de muncă

Evoluția populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale		
CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	**Evoluție 2008-2012 %**	**Diferență persoane 2008-2012**
TOTAL	-0,52%	-1000
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	3,18%	2700
INDUSTRIE	-16,67%	-5300
INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	0,00%	0
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	-16,61%	-4800
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	-25,00%	-200
DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	-17,65%	-300
CONSTRUCȚII	-12,05%	-1000
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	6,44%	1700
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	13,51%	1000
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	11,63%	500
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	41,67%	500
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	-7,14%	-100
TRANZACȚII IMOBILIARE	-14,29%	-100
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	-20,00%	-300
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	21,43%	600
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	-23,68%	-900
ÎNVĂȚĂMÂNT	-10,84%	-900
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	-4,05%	-300
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	37,50%	300
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	35,29%	600

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește evoluția populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale, în intervalul 2008-2012, se observă o diminuare consistentă a numărului de persoane în industrie și

industria prelucrătoare, dar și o creștere în agricultură, silvicultură și pescuit, comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor și transport și depozitare.

Din punct de vedere al structurii populației ocupate civile, județul Neamt prezintă o diferență notabilă față de structura de la nivel național, două dintre cele trei sectoare economice dominante fiind suprareprezentate și concentrând și cel mai important număr de persoane active (75,57% din totalul județului Neamț față de 38,21% la nivelul național) , respectiv:

- Agricultură, silvicultură și pescuit – 44,09% din totalul populației județului Neamț față de 20,60% la nivel național
- Industrie și industrie prelucrătoare – 31,48% din totalul populației județului Neamț față de 17,61% la nivel național

Evoluția salariului nominal mediu net lunar pe activități ale economiei naționale (comparație Jud. Neamț vs România)

Activitati ale economiei nationale	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	Salariu mediu net lunar (Neamt) 2012	Salariu mediu net lunar (Romania) 2012
AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	↗	↗	↘	↗	1.075,00 lei	1.093,00 lei
INDUSTRIE	↗	↗	↗	↗	1.182,00 lei	1.541,00 lei
INDUSTRIA EXTRACTIVA	↗	↗	↘	↘	2.473,00 lei	2.786,00 lei
INDUSTRIA PRELUCRATOARE	↗	↗	↗	↗	1.069,00 lei	1.393,00 lei
PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	↘	↗	↗	↗	2.894,00 lei	2.904,00 lei
DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	↗	↗	↗	↗	1.343,00 lei	1.388,00 lei
CONSTRUCTII	↗	↘	↗	↘	867,00 lei	1.193,00 lei
COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	↗	↗	↗	↘	861,00 lei	1.305,00 lei
TRANSPORT SI DEPOZITARE	↗	↘	↗	↗	1.189,00 lei	1.624,00 lei
HOTELURI SI RESTAURANTE	↗	↗	↘	↗	667,00 lei	850,00 lei
INFORMATII SI COMUNICATII	↘	↘	↗	↘	1.395,00 lei	2.992,00 lei
INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI	↘	↘	↗	↘	2.202,00 lei	3.587,00 lei
TRANZACTII IMOBILIARE	↗	↗	↘	↗	907,00 lei	1.248,00 lei
ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	↗	↘	↗	↗	1.496,00 lei	2.216,00 lei
ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	↗	↗	↘	↗	781,00 lei	1.030,00 lei
ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	↘	↘	↘	↗	1.728,00 lei	2.102,00 lei
INVATAMANT	↘	↘	↘	↗	1.191,00 lei	1.371,00 lei
SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	↗	↘	↗	↗	1.306,00 lei	1.515,00 lei
ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	↘	↘	↘	↗	959,00 lei	1.148,00 lei
ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	↗	↗	↗	↗	1.057,00 lei	929,00 lei

Sursa: Institutul Național de Statistică

Important de menționat este faptul că toate creșterile salariului nominal net lunar s-au înregistrat în domenii de activitate cu venituri reduse. Chiar dacă reprezintă o pondere importantă în economia județeană aceste domenii de activitate asigură venituri mici chiar și la nivel național.

3.3. Educație și formare profesională continuă

Unități de învățământ:

În anul școlar 2012-2013 au fost funcționale 133 de unități școlare cu personalitate juridică, la care au fost arondate 224 de structuri, din care:

- Învățământ de masă – 363 unități;
- Învățământ special – 4;
- Cluburi și palate ale copiilor - 4 unități și o structura.

Unități școlare organizate pe niveluri de școlarizare:

- Învățământ preșcolar – 79;
- Învățământ primar – 68;
- Învățământ gimnazial – 158;
- Învățământ liceal de masă – 38;
- Învățământ liceal special – 1;
- Învățământ postliceal – 1.

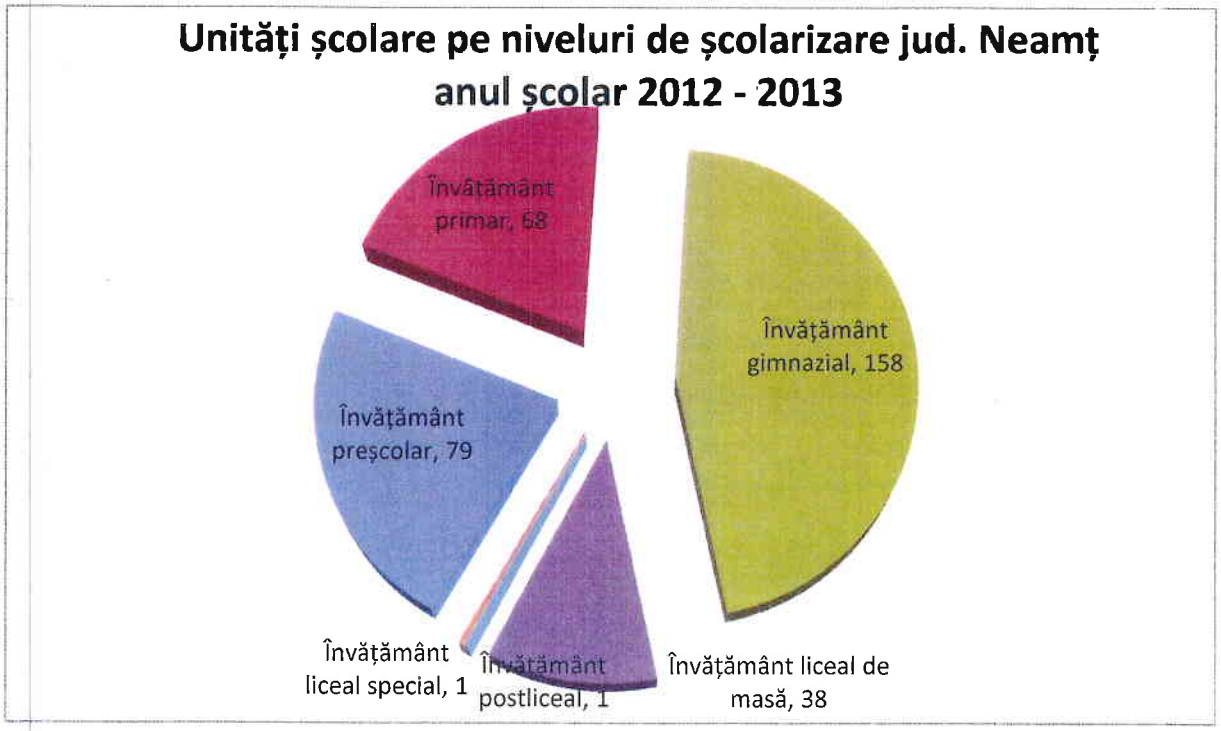

Sursa: Raport privind starea învățământului nemțean în anul școlar 2012-2013 – Inspectoratul Școlar Județean Neamț

În ceea ce privește sistemul de învățământ, atât populația școlară cât și numărul personalului didactic s-au aflat pe o pantă descendentă în perioada 2007-2012.

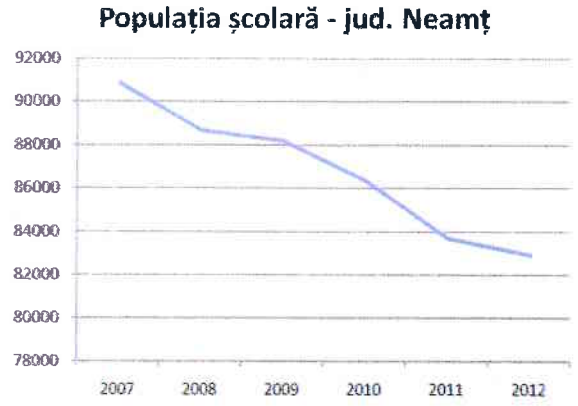

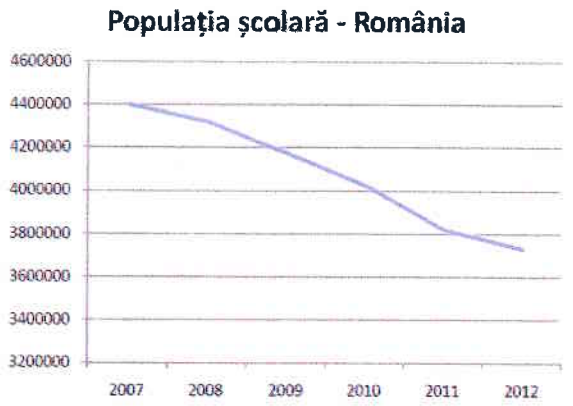

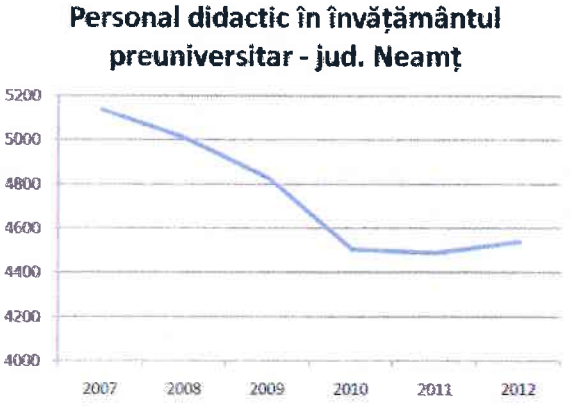

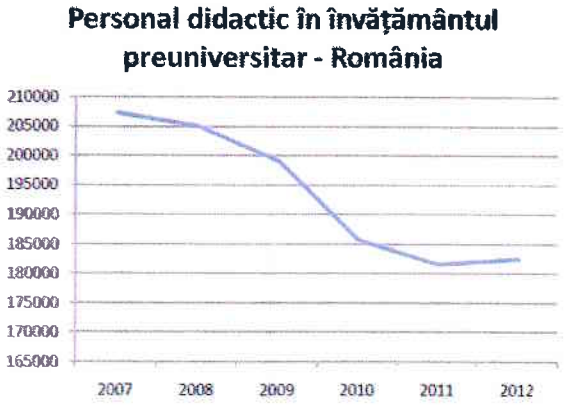

Sursa: Institutul Național de Statistică

Pe de o parte, principalele scăderi ale populației școlare au fost înregistrate în învățământul gimnazial și preuniversitar și în învățământul profesional, unde s-a înregistrat o diminuare cu peste 90% a elevilor înscrisi în anul 2012 față de anul 2007 (trend similar cu cel național), în timp ce numărul de elevi înscriși în învățământul postliceal și învățământul de maiștri a crescut, cu respectiv 163% față de anul 2007 pentru învățământul postliceal și 110% față de anul 2007 pentru învățământul de maiștri (aceste fluctuații ale populației școlare se datorează în mare parte desființării Școlilor de Arte și Meserii din anul 2009)

Niveluri de instruire	Judete	Ani					
		Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
		UM: Număr persoane					
		Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane
Total	TOTAL	4404581	4324992	4176866	4029226	3823515	3734326
-	Neamț	90898	88716	88248	86433	83733	82982
Copii înscriși în grădinițe	TOTAL	650324	652855	666123	673736	673641	**581144**
-	Neamț	15550	15889	16130	15853	15726	**12976**
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	TOTAL	2846904	2781039	2735424	2682489	2610022	**2688590**
-	Neamț	74588	71982	71149	69721	67347	**69545**
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	TOTAL	1789693	1752335	1719676	1691441	1629406	**1744192**
-	Neamț	48347	46685	45579	44233	42212	**44793**
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	TOTAL	865175	859169	845679	828853	810126	**931951**
-	Neamț	23244	22801	22238	21253	20347	**23311**
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	TOTAL	924518	893166	873997	862588	819280	**812241**
-	Neamț	25103	23884	23341	22980	21865	**21482**
Elevi înscriși în învățământul liceal	TOTAL	791348	784361	837728	866543	888768	**831810**
-	Neamț	19076	18376	20360	21539	22364	**21665**
Elevi înscriși în învățământul profesional	TOTAL	220335	189254	115445	54538	12382	**19734**
-	Neamț	6209	5573	3541	1761	397	**581**
Elevi înscriși în învățământul postliceal	TOTAL	40994	48770	56260	63859	72902	**85796**
-	Neamț	928	1285	1582	2107	2316	**2447**
Elevi înscriși în învățământul de maiștri	TOTAL	4534	6319	6315	6108	6564	**7058**
-	Neamț	28	63	87	81	58	**59**
Studenți înscriși	TOTAL	907353	891098	775319	673001	539852	**464592**
-	Neamt	760	845	969	859	660	**461**
Studenți înscriși - învățământ public	TOTAL	526844	480239	452982	433063	399464	**364916**
-	Neamț	760	845	867	783	589	**395**
Studenți înscriși – învățământ privat	TOTAL	380509	410859	322337	239938	140388	**99676**
-	Neamț	:	:	102	76	71	**66**

An școlar	Nr. total elevi	Nr. total elevi în abandon, din care:	Rural	Urban	Nr. total elevi în abandon/ Nr. total elevi									
						Învățământ primar		Învățământ gimnazial		Învățământ liceal (inclusiv Învățământul profesional - SAM și AN DE COMPLETARE)		Învățământ primar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal (inclusiv învățământul profesional - SAM și AN DE COMPLETARE)
						Nr.elevi	Nr. elevi în abandon	Nr.elevi	Nr. elevi în abandon	Nr.elevi	Nr. elevi în abandon	Nr. total elevi în abandon/ Nr. total elevi	Nr. total elevi în abandon/ Nr. total elevi	Nr. total elevi în abandon/ Nr. total elevi
2007-2008	72288	597	302	295	0,82	22980	78	24669	124	23431	473	0,003	0,005	0,02
2008-2009	68884	583	311	272	0,84	22174	91	23202	118	22197	374	0,004	0,005	0,01
2009-2010	69321	688	389	299	0,99	22232	71	23479	133	22206	484	0,003	0,005	0,02
2010-2011	65491	687	356	331	1,04	20723	66	22414	128	21649	493	0,003	0,005	0,020
2011-2012	62 928	620	293	327	0,96	19323	72	22361	127	21244	421	0,003	0,005	0,010
2012-2013	62 527	382	194	188	0,61	19756	58	21414	73	21357	251	0,002	0,003	0,010

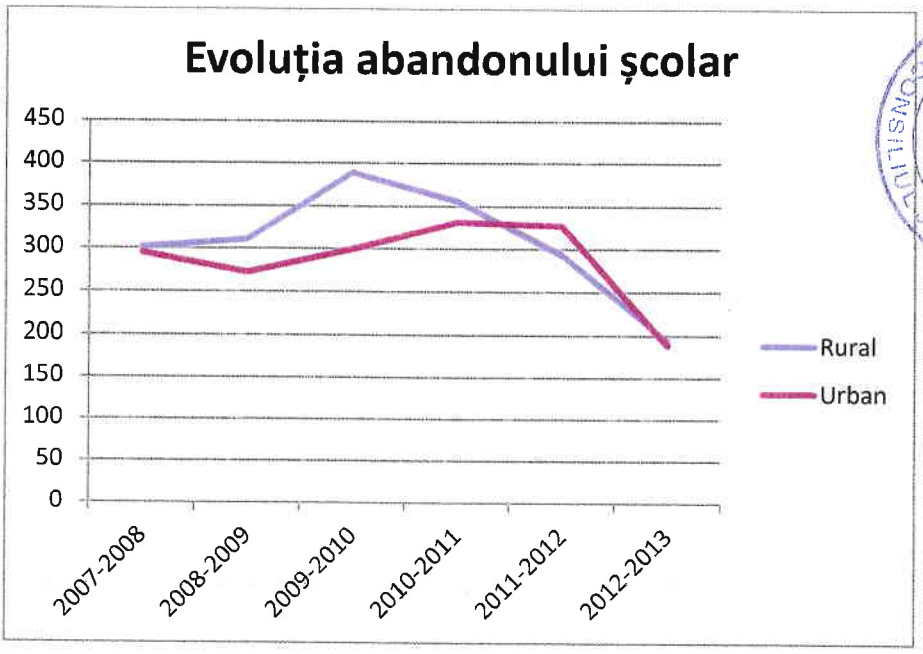

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

În ceea ce privește evoluția abandonului școlar la nivelul județului Neamț, se observă o diminuare a numărului de cazuri în ultimii 3 ani, important fiind de menționat faptul că numărul de cazuri nu este unul îngrijorător, fiind sub cel înregistrat la nivel regional și național.

În ceea ce privește învățământul universitar din județul Neamț, acesta este concentrat în totalitate în municipiul Piatra Neamț, fiind prezente 4 facultăți:

- Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor (Al. Ioan Cuza Iasi)
- Filiala ASE București
- Facultatea de Muzică Piatra Neamț
- Universitatea Spiru Haret București - Centrul teritorial Piatra-Neamț

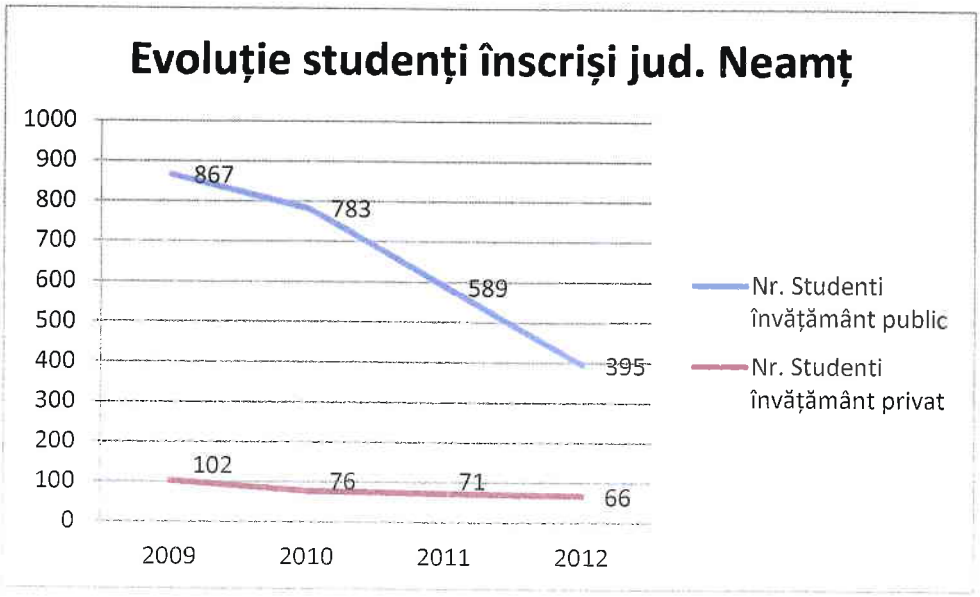

Sursa: Institutul Național de Statistică

Referitor la evoluția studenților înscriși, se observă o diminuare a numărului acestora pentru intervalul 2009-2012, înregistrându-se o scădere a numărului de studenți înscriși de 35% în învățământul privat, respectiv de 54% în învățământul public. De notat faptul că în prezent județul Neamț nu prezintă atuurile necesare pentru ca acesta să devină centru universitar.

3.4. Situația șomajului

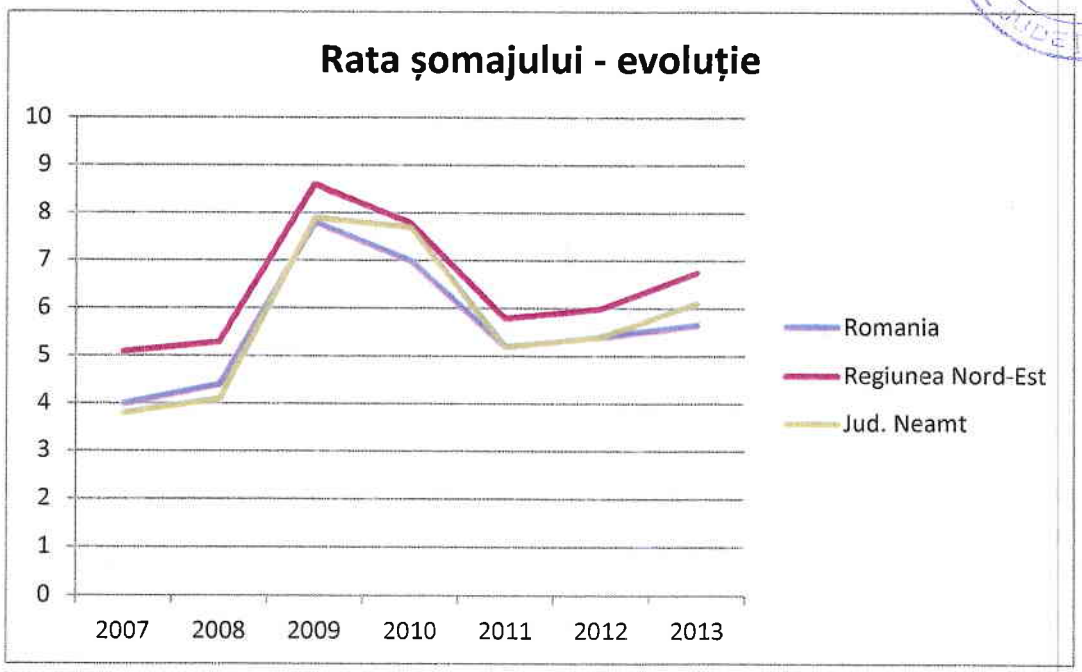

Sursa: Institutul Național de Statistică

Conform datelor INS, evoluția șomajului în perioada 2007 – 2012 nu a înregistrat valori semnificative la nivelul județului Neamț. La nivelul anului 2013, rata șomajului de 6,11% de la nivelul întregului județ este sub cea regională (6,75%) dar se situează deasupra nivelului național (5,65%), astfel încât crearea de noi locuri de muncă continuă să reprezinte o prioritate.

Activitățile agricole și industriale prezente în județ au imprimat o puternică identitate în jurul acestor sectoare de activitate, reprezentând principalele domenii economice cu potențial de angajar ridicat. Datorită diminuării disponibilității locurilor de muncă din domeniul industrial, recalificarea forței de muncă în județ a reprezentat și continuă să fie o necesitate imediată. În prezent există o ofertă diversificată de cursuri de recalificare. Un fenomen îngrijorător din acest punct de vedere este însă evoluția cheltuielilor pentru formarea profesională, care au urmat un trend descrescător în ultimii 5 ani, ca urmare a reducerilor bugetare.

SITUATIA PRIVIND RATA SOMAJULUI IN JUDETUL NEAMT

MEDIA PE UAT-uri - INTERVALUL DE VARSTA 18-62 ANI

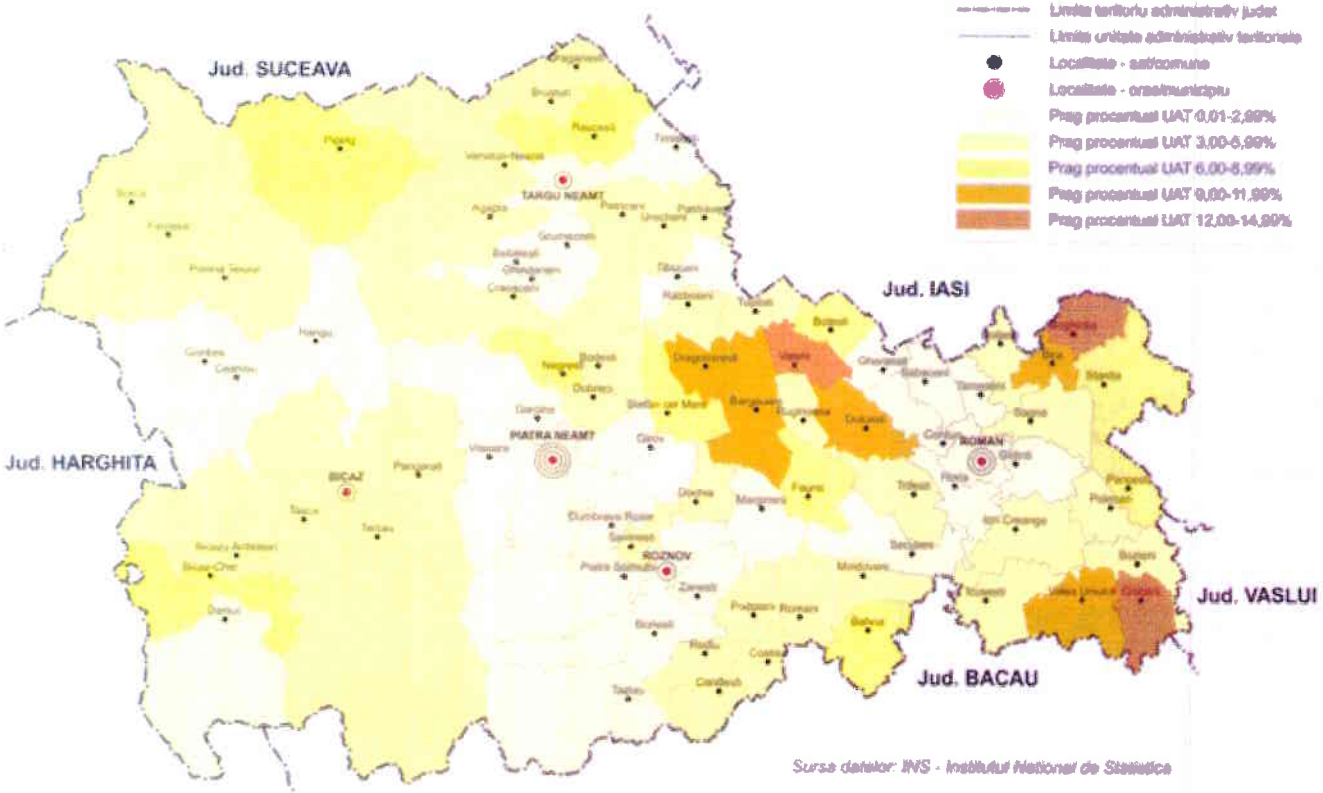

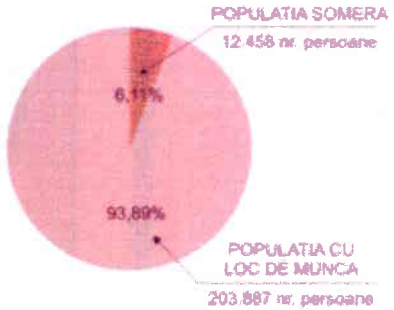

RATA SOMAJULUI IN CADRUL POPULATIEI ACTIVE CIVILA

CONSILIUL JUDETEAN NEAMT * ROMANIA *

3.5. Asistență socială și grupuri vulnerabile

Protecția copilului

Evoluție intrări-ieșiri copii din centre de plasament 2010 - 2013 (trim III)

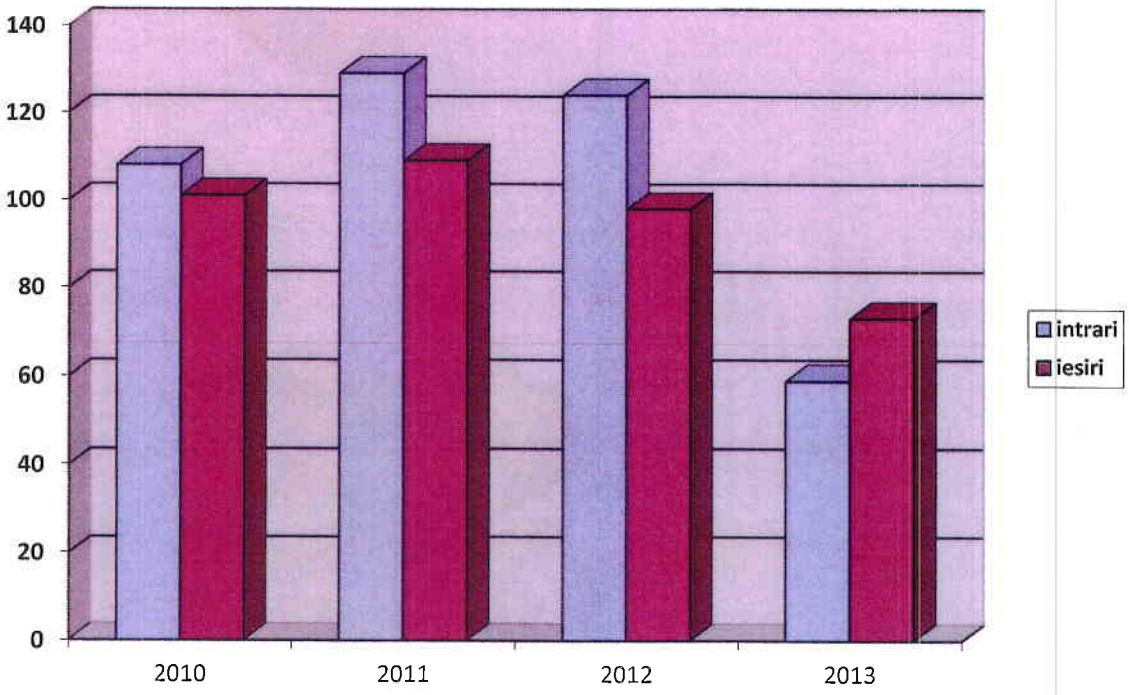

Sursa: DGASPC Neamț

La data de 30.09.2013 numărul copiilor aflaţi în evidenţa sistemului de protecţie al DGASPC Neamţ era de 2437 copii, din care:

În servicii din subordinea D.G.A.S.P.C. Neamţ:

a) În cadrul serviciilor de tip rezidenţial:

- centre maternale: 3 copii
- case de tip familial, apartamente: 81 copii
- centre de plasament: 197 copii, din care 23 asistaţi
- centre de recuperare pentru copii cu dizabilităţi: 84 copii
- centre de primire în regim de urgenţă: 18 copii

În servicii aflate în subordinea altor autorităţi:

- centre de recuperare pentru copii cu dizabilităţi: 2 copii
- şcoli speciale: 338 copii
- organisme private autorizate: 95 copii

b) În cadrul serviciilor de zi

- centre de zi: 24 copii

c) În cadrul serviciilor de tip familial

- asistenţă maternală/plasament la rude, alte familii sau persoane: 1123 copii, din care 558 copii la asistenţi maternali profesionişti
- tutele: 38

d) Încredinţări în vederea adopţiei: 6 copii

Adopţii finalizate care sunt în perioada de monitorizare: 12 copii;

e) Servicii de consiliere şi prevenire: 273 copii;

f) Alte servicii (recuperare): 143 copii;

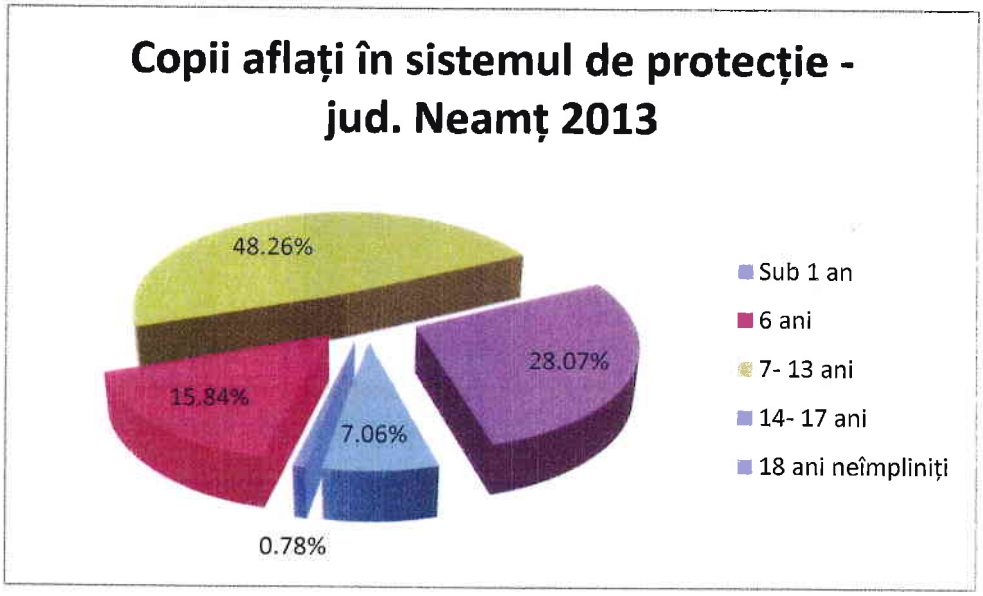

Sursa: DGASPC Neamţ

Din totalul de 2437 de copii aflați în sistemul de protecție la nivelul județului Neamț, peste trei sferturi dintre aceștia sunt în segmentul de vârsta 7-17 ani, având nevoi permanente de ghidare, consiliere și îndrumare educațională.

Servicii sociale persoane adulte

Situaţia beneficiarilor de servicii şi prestaţii oferite în cadrul compartimentelor specializate ale DGASPC Neamț la 30 septembrie 2013

a) acordare prestaţii şi drepturi persoane cu handicap

- persoane în evidenţă:
  - ✓ 16.363 persoane cu handicap, din care 802 instituţionalizate şi 15.561 neinstituţionalizate;
  - ✓ 762 asistenţi personali şi 2.498 persoane care au optat pentru indemnizaţie;
- prestaţii plătite pentru persoane cu handicap:
  - ✓ plată indemnizaţie lunară pentru:

- un număr de 4.648 persoane adulte cu handicap grav, în valoare totală de 8.469.222 lei;
- un număr de 8.061 persoane adulte cu handicap accentuat, în valoare totală de 11.931.848 lei ;

✓ plată alocaţie zilnică de hrană pentru un număr de 8 copii cu HIV/SIDA în valoare totală de 24.112 lei;

✓ plată buget personal complementar pentru:

- persoane cu handicap grav – 1.046 copii şi 4.648 adulţi, în valoare totală de 4.647.514 lei;
- persoane cu handicap accentuat - 338 copii şi 8.061 adulţi, în valoare totală de 5.089.603 lei;
- persoane cu handicap mediu – 253 copii şi 543 adulţi, în valoare totală de 236.544,50 lei;
- plată indemnizaţii însoţitor pentru un număr de 1.430 nevăzători, în cuantum total de 7.934.169 lei.

- drepturi acordate conform legii:

✓ au fost eliberate 46.324 bilete gratuite auto şi 10.804 bilete gratuite CFR şi s-a decontat suma de 1.726.133,72 lei reprezentând plata transportului interurban de călători (auto şi CFR) pentru un număr de 23.033 bilete şi 11.492 de beneficiari;

✓ au fost eliberate 591 de legitimaţii transport urban;

✓ au fost primite şi eliberate un număr de 354 roviniete, din care 172 pentru reprezentanţii legali ai copiilor cu dizabilităţi, 146 pentru persoane adulte, 36 pentru persoane adulte cu handicap, care posedă maşini adaptate;

✓ s-a decontat suma de 82.189,89 lei pentru un număr de 41 beneficiari de credite pentru care dobânda se suportă din bugetul de stat.

Situaţia persoanelor adulte cu handicap neinsituţionalizate pe tipuri şi grade de handicap ! 30 septembrie 2013 se prezintă astfel:

Grad / Tip	grav	accentuat	mediu	uşor	TOTAL
fizic	1110	2012	188	6	**3316**
somatic	375	1297	147	11	**1830**
auditiv	1	470	15	0	**486**
vizual	1863	1226	130	30	**3249**
mintal	934	2192	79	30	**3235**
psihic	73	769	5	1	**848**
asociat	473	745	80	8	**1306**
hiv/SIDA	171	25	1	0	**197**
boli rare	29	53	0	0	**82**
surdocecitate	2		1		**3**
TOTAL	**5031**	**8789**	**646**	**86**	**14552**

Judeţul Neamț dispune de o strategie de incluziune socială atât pentru copiii aflați în sistemul de protecție, cât și pentru persoanele adulte. Această strategie se concentrează asupra integrării sociale și profesionale a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului, precum și a celorlalte grupuri vulnerabile. Din punct de vedere statistic, două treimi din tipurile de handicap ale persoanelor care primesc asistenţă sunt de natură fizică, vizuală și mintală.

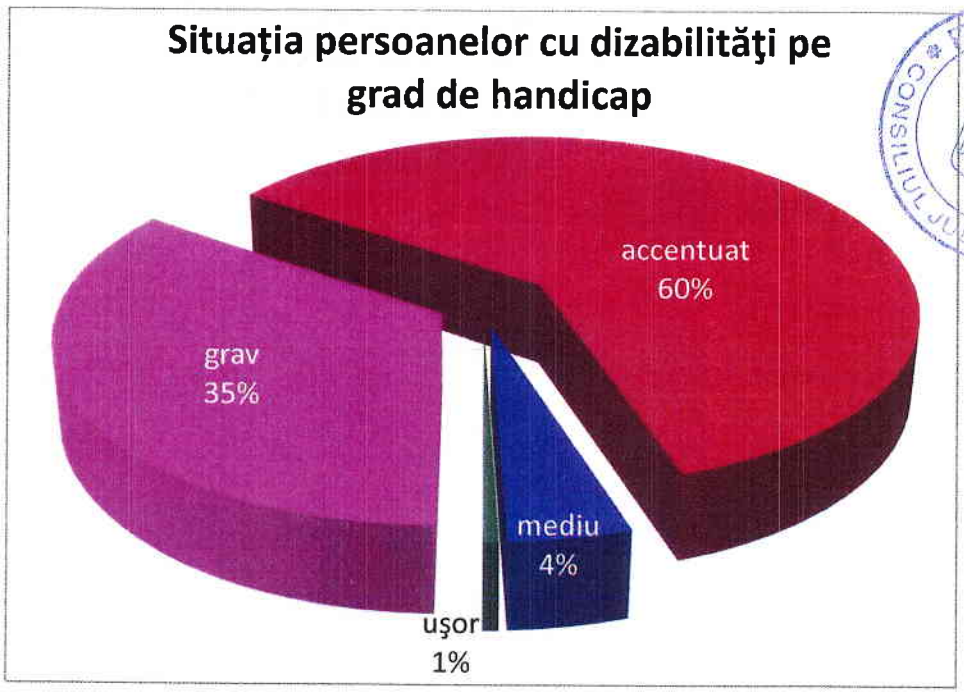

Sursa: DGASPC Neamț

Totodată, o categorie din ce în ce mai extinsă de risc este reprezentată de copiii ai căror părinţi sunt plecați la muncă în străinătate. 80% dintre aceștia se află în îngrijirea rudelor până la gradul IV și nu beneficiază în prezent de măsuri de protecţie suplimentară. Județul Neamț ocupă locul 3 la nivel național în ceea ce privește județele cu cei mai mulţi copii rămaşi singuri înregistraţi la nivelul DGASPC, fiind surclasat de județele Bacău și Suceava, acestea din urmă ridicând această problemă la nivel regional.

Nu în ultimul rând, o constatare importantă se referă la centrele aflate în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț. Având în vedere gradul ridicat de ocupare al acestor structuri (centre de plasament clasice și modulate, apartamente și case de tip familial) a fost identificată nevoia de a dezvolta acest tip de serviciu.

HARTA SERVICIILOR SOCIALE PENTRU PERSOANE ADULTE

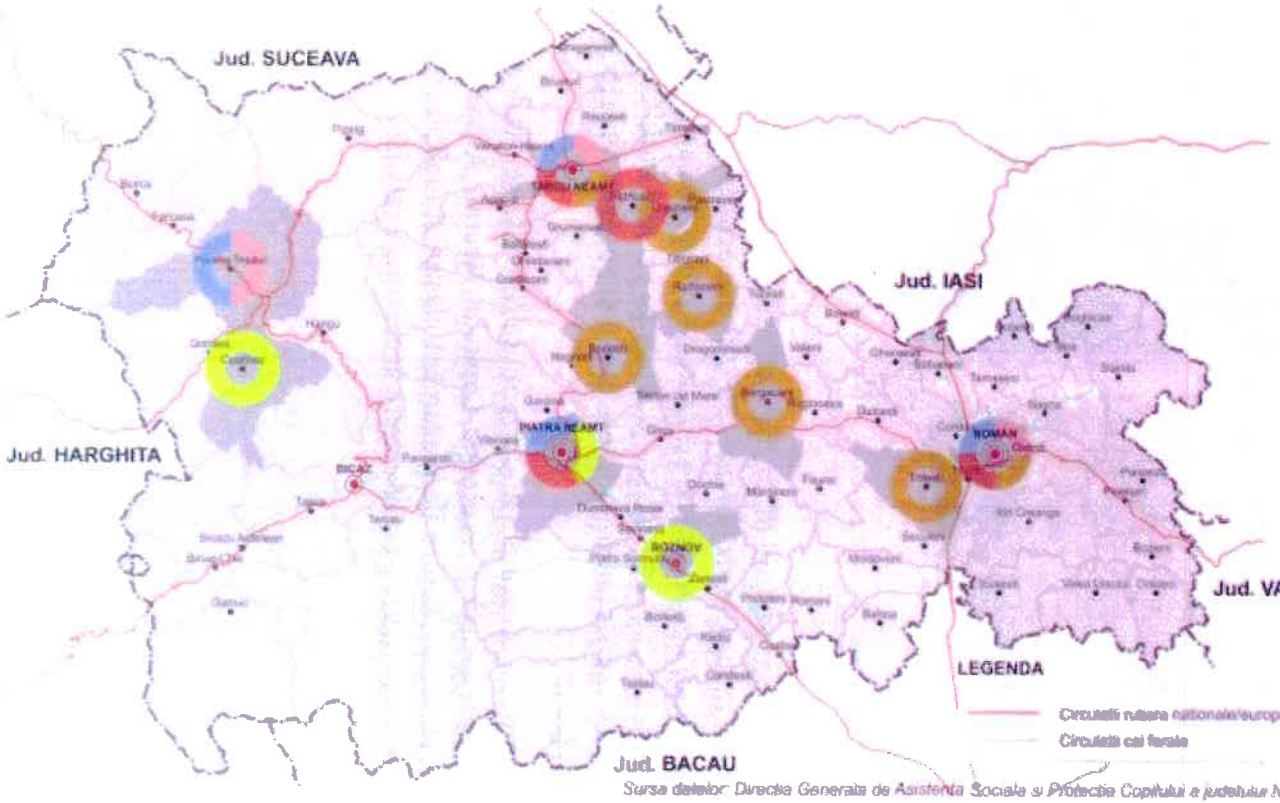

Sursa datelor: Directia Generala de Asistenta Sociala si Protectie Copilului a judetului Neamt

LEGENDA

- Limita teritoriu administrativ judet
- Limita unitate administrativ teritoriala
- Localitate - sat/comuna
- Localitate - oras/municipiu
- Medie 3,02% zona Piatra Neamt
- Medie 3,65% zona Roman
- DGASPC
- Centre rezidentiale persoane adulte cu handicap
- Alte servicii publice pentru persoane adulte de tip rezidential
- Servicii primare ale ONG
- Servicii specializate ale ONG

Piatra Neamt	DGASPC
	Centrul de zi Alexandra
	Centrul social Pietricica
Roman	DGASPC - punct de lucru
	Centrul [illegible]
	CSPH Roman
	Caminul de varstnici Caritas
	Centru rezidential Fundatia Episcop Mechisedec
Targu Neamt	DGASPC - punct de lucru
	Centrul de zi [illegible]
	CIA Targu Neamt
	Cantina Varstnici
Poiana Teiului	DGASPC - punct de lucru
	Centrul varstnici [illegible]
Petricani	Centru de zi pentru [illegible]
Pastravani	CRRPH Pastravani
Bodesti	CIA Ostobeni
Razboieni	CRRN Razboieni
Birgaoani	CIA Bozieni
Trifesti	Locuinta protejata
Roznov	Camin pentru persoane varstnice
Ceahlau	Unitate de asistenta medico-sociala

CONSILIUL JUDETEAN NEAMT * ROMÂNIA *

În ceea ce privește pensia medie lunară, din punct de vedere statistic, județul Neamț este poziționat favorabil, în anul 2013 fiind clasat peste media regională cu o pensie medie lunară de 771 lei, dar totuși la o diferență de 38 lei față de media națională.

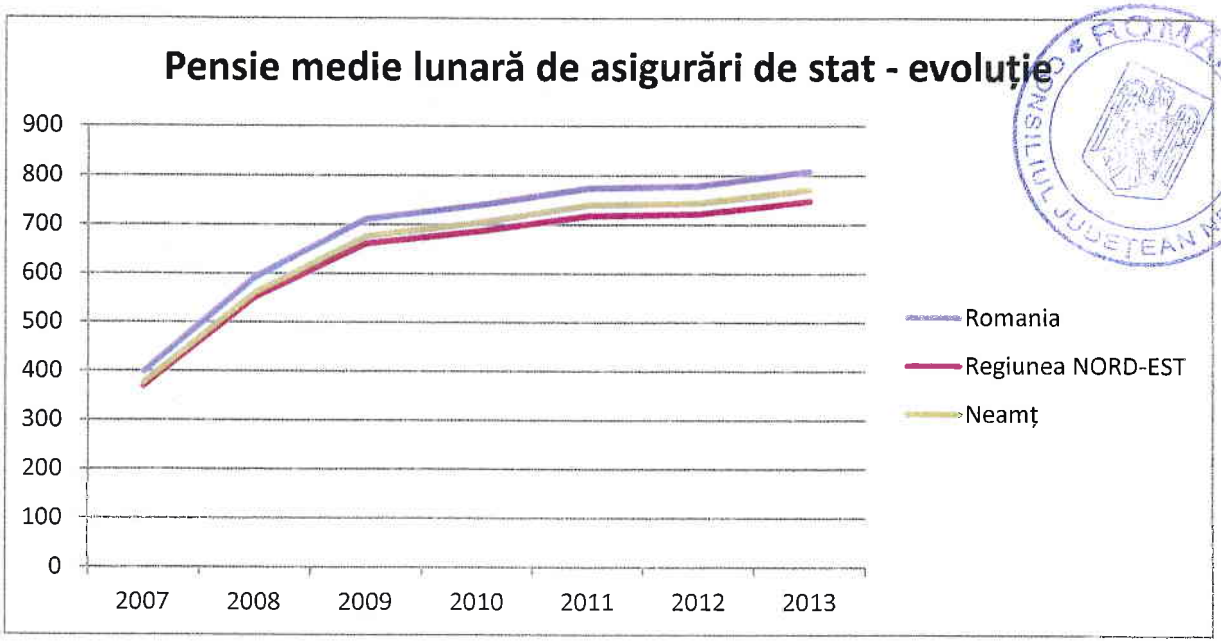

Sursa: Institutul Național de Statistică

3.6. Sistemul de sănătate

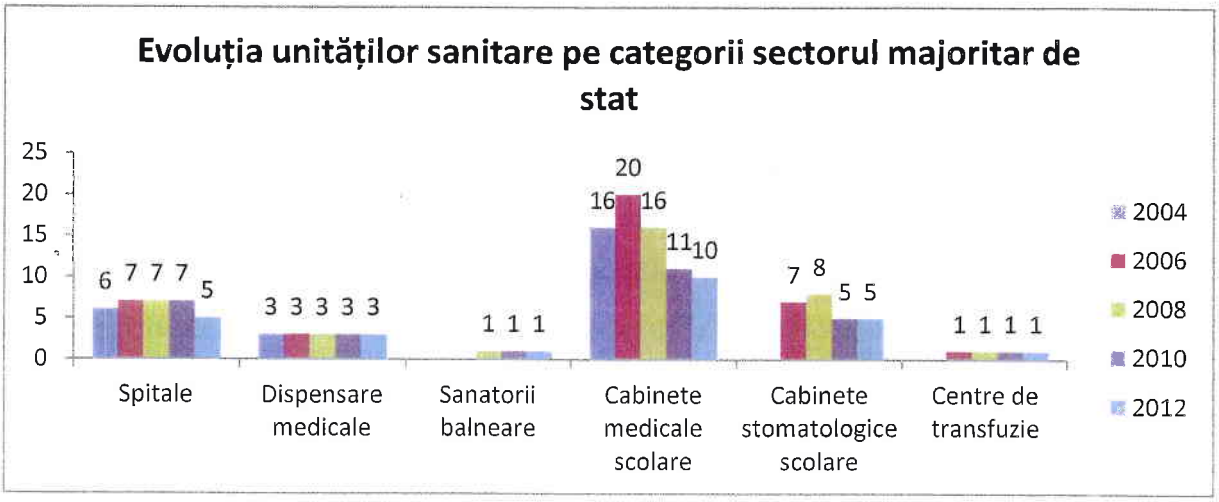

Sursa: Institutul Național de Statistică

Situația sistemului de sănătate la nivel județean este relativ stabilă în ceea ce privește unitățile sanitare din sectorul majoritar de stat. Conform trendului național, unitățile sanitare din sectorul majoritar privat au cunoscut un trend crescător.

În ceea ce privește evoluția unităților sanitare din sectorul majoritar privat în intervalul 2004-2012 a fost înregistrată o creștere semnificativă a cabinetelor medicale de medicină generală, de specialitate, a cabinetelor stomatologice și a farmaciilor.

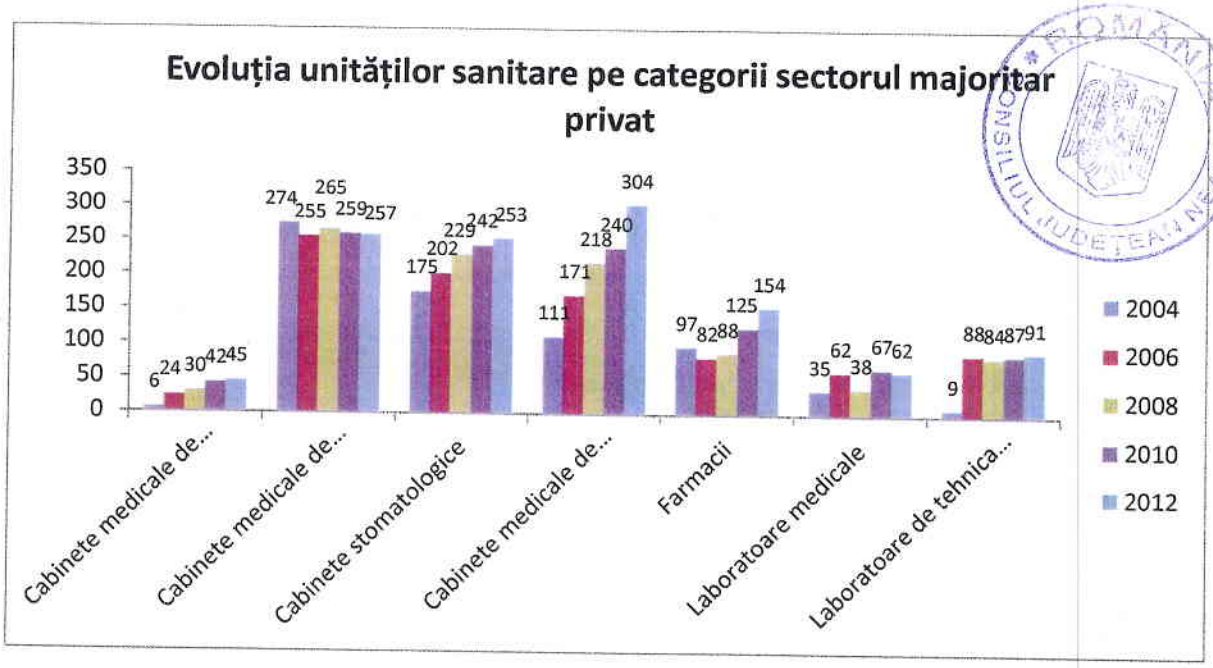

Sursa: Institutul Național de Statistica

Serviciile de sănătate

Servicii de sănătate profilactice

Activitatea de prevenire a bolilor se desfăşoară în cadrul Direcţiei de Sănătate Publică Neamţ în:

1. Departamentul de supraveghere în sănătate publică:
   A. Compartimentul de supraveghere epidemiologică şi control boli transmisibile
   B. Compartimentul de evaluare a factorilor de risc din mediul de viaţă şi muncă
   C. Compartimentul de evaluare şi promovare a sănătăţii
   D. Laboratorul de diagnostic şi investigare în sănătate publică
2. Serviciul de control în sănătate publică:
   A. Biroul/Compartimentul inspecţia şi controlul factorilor de risc din mediul de viaţă şi muncă;
   B. Biroul/Compartimentul control unităţi şi servicii de sănătate,
3. Punctele fixe de lucru Roman şi Tg. Neamţ, în strânsă colaborare cu reţeaua de medicină şcolară, unităţile sanitare cu paturi, servicii specifice, mediatori sanitari romi, asistenţi comunitari, unităţile sanitare fără paturi din judeţ, societatea civilă.

Principalele servicii de sănătate profilactice furnizate în județul Neamț se realizează în cadrul principalelor programe naționale de sănătate, respectiv:

- Realizarea imunizărilor conform calendarului naţional de vaccinări
- Supravegherea principalelor boli infecţioase pentru prevenirea apariţiei epidemiilor şi instituirea principalelor măsuri de control
- Monitorizarea evoluţiei infecţiei HIV/SIDA
- Supravegherea bolilor transmisibile

- Supravegherea calităţii apei potabile şi a îmbolnăvirilor în relaţie cu apa nepotabilă.
- Supravegherea calităţii alimentelor şi prevenirea toxiinfecţiilor alimentare
- Monitorizarea condiţiilor igienico-sanitare în colectivităţile de copii şi tineri
- Monitorizarea şi prevenirea îmbolnăvirilor asociate factorilor de risc ocupaţionali
- Monitorizarea şi evaluarea modului de gestionare a deşeurilor medicale
- Promovarea sănătăţii şi educaţia pentru sănătate prin campanii tematice.

Servicii de sănătate curative

Unităţi sanitare existente la sfârşitul anului 2013 în judeţul Neamţ

Mediul urban

- 4 spitale
- 4 dispensare medicale
- 37 cabinete medicale de medicină generală adulţi
- 119 cabinete medicale de familie
- 79 farmacii
- 2 drogherii
- 3 depozite farmaceutice
- 1 centru medical de specialitate
- 3 ambulatorii integrate spitalului
- 200 cabinete stomatologice
- 309 cabinete medicale de specialitate
- 1 centru de transfuzie sanguină
- 40 laboratoare medicale
- 82 laboratoare de tehnică dentară
- 2 centre de sănătate mintală
- 1 unitate de ambulanţă cu 58 de autosanitare
- 10 cabinete medicale de fiziokinetoterapie.

Mediul rural

- 1 spital
- 6 cabinete medicale de medicină generală adulţi
- 141 cabinete medicale de familie
- 1 societate medicală civilă
- 50 farmacii
- 19 puncte de lucru ale farmaciilor
- 3 drogherii
- 1 depozit farmaceutic
- 63 cabinete stomatologice
- 5 laboratoare medicale
- 4 laboratoare de tehnică dentară
- 1 cabinet medical de specialitate
- 2 cabinete medicale de fiziokinetoterapie

Sursa: Direcţia de Sănătate Publică Neamţ - Raport de activitate 2013

Infrastructura de sănătate

Situația unităților sanitare cu paturi din județul Neamț

Crt.	Unitatea sanitară	Subordonată	Număr paturi disponibile
1	Spitalul Judeţean de Urgenţă Piatra-Neamţ	Consiliului Județean Neamț	883 paturi
2	Spitalul Municipal Roman	Consiliul Local Roman	666 paturi
3	Spitalul Orăşenesc Tîrgu-Neamţ	Consiliul Local Tîrgu-Neamţ	260 paturi
4	Spitalul de Pneumoftiziologie Bisericani	Consiliul Local Alexandru cel Bun	320 paturi
5	Spitalul de psihiatrie Sf. Nicolae Roman	Consiliul Județean Neamț	130 paturi
		Total paturi disponibile județul Neamț	2.259 paturi

Situația paturilor din spitale pe specialități

Situația paturilor pe specialități	
Specializare	**Număr paturi**
Spitalizare continuă	***2.259***
Interne	168
Nefrologie	20
Boli infecțioase	104
Cardiologie	110
Dermato-venerologie	27
Diabet zaharat, nutriție și boli metabolice	40
Endocrinologie	20
Gastroenterologie	20
Hematologie	15
Neonatologie	111
Neurologie	90
Oncologie	65
Pediatrie	199
Pneumologie	306

Psihiatrie	255
Recuperare medicală fizică și balneologie	43
Reumatologie	60
Chirurgie	200
Neurochirurgie	8
Obstretică-ginecologie	185
Oftalmologie	27
ORL	40
Ortopedie-traumatologie	60
Urologie	25
ATI (anestezie, terapie intensivă)	55
Îngrijiri paleative	6
Cazuri de zi	***57***

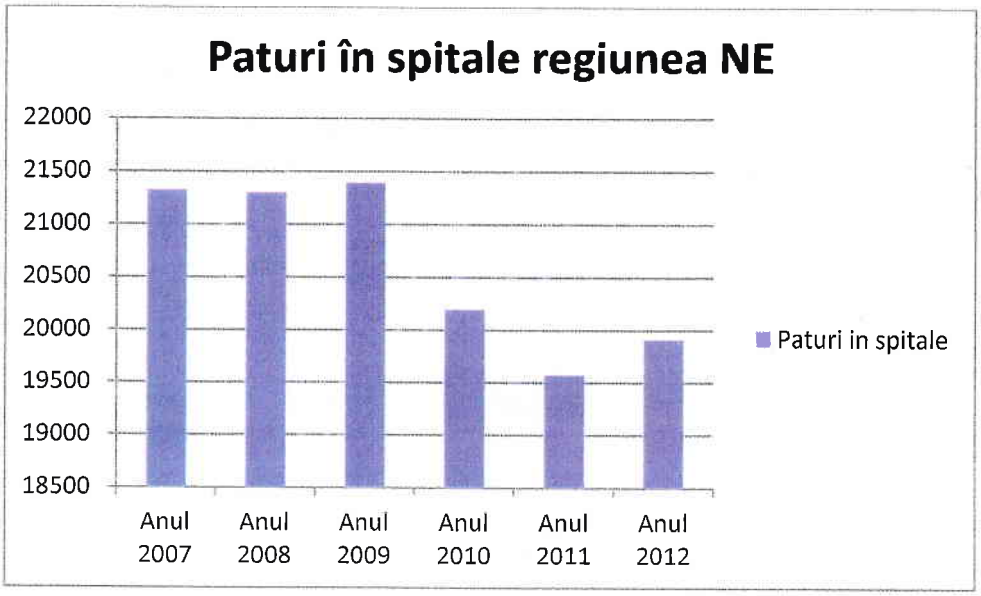

Sursa: Institutul Național de Statistica si prelucrarea consultantului

În ceea ce privește situația paturilor în spitale în intervalul 2007-2012, se observă o diminuare majoră a acestora în perioada 2010-2011 atât la nivel județean cât și regional. Pentru anul 2012 observăm o creștere la nivel regional și o stagnare la nivelul județului Neamț.

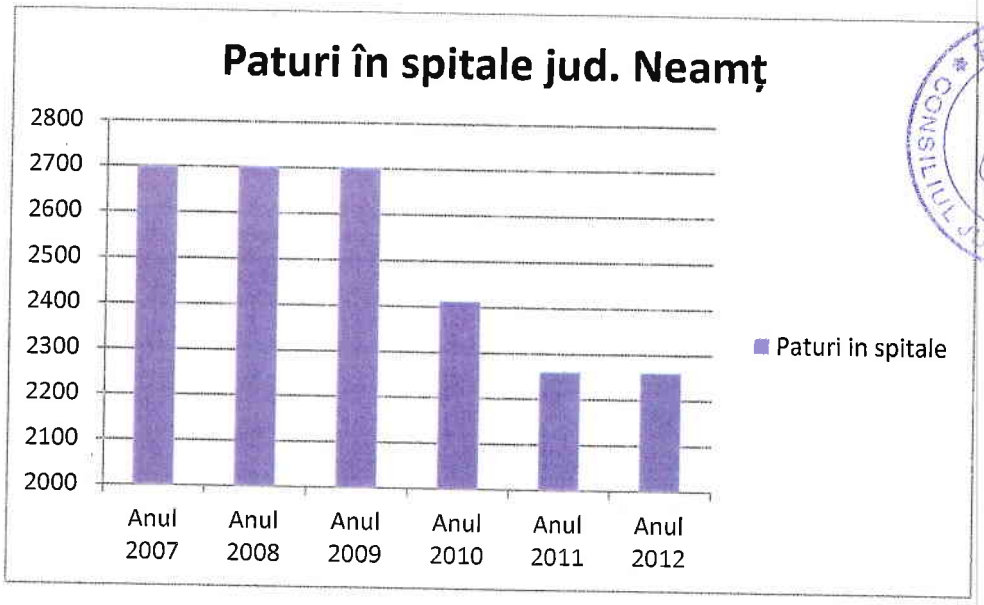

Sursa: Institutul Național de Statistică și prelucrarea consultantu.

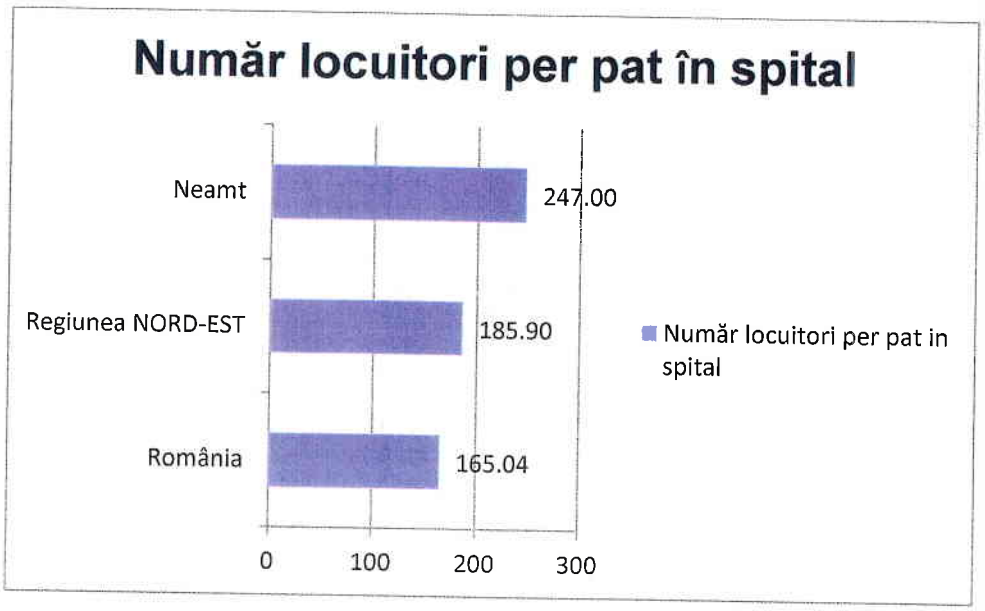

Sursa: Institutul Național de Statistica si prelucrarea consultantului

Analizând numărul de paturi în spitale disponibile raportate la populația locală observăm diferențe majore în ceea ce privește numărul de locuitori per pat de spital, mai exact la nivel național avem un număr de aproximativ 165 de oameni / pat în spital, la nivel regional 185 de oameni / pat în spital, iar la nivelul județului Neamț 247 de oameni / pat în spital.

Sintetizând situația paturilor în spitale la nivelul județului Neamț, observăm o accentuare a problematicii legate de accesibilitatea sistemului de sănătate. Acesta se confruntă cu o diminuare severă a numărului de paturi disponibile în spitale și un număr foarte mare de locuitori per pat în spital.

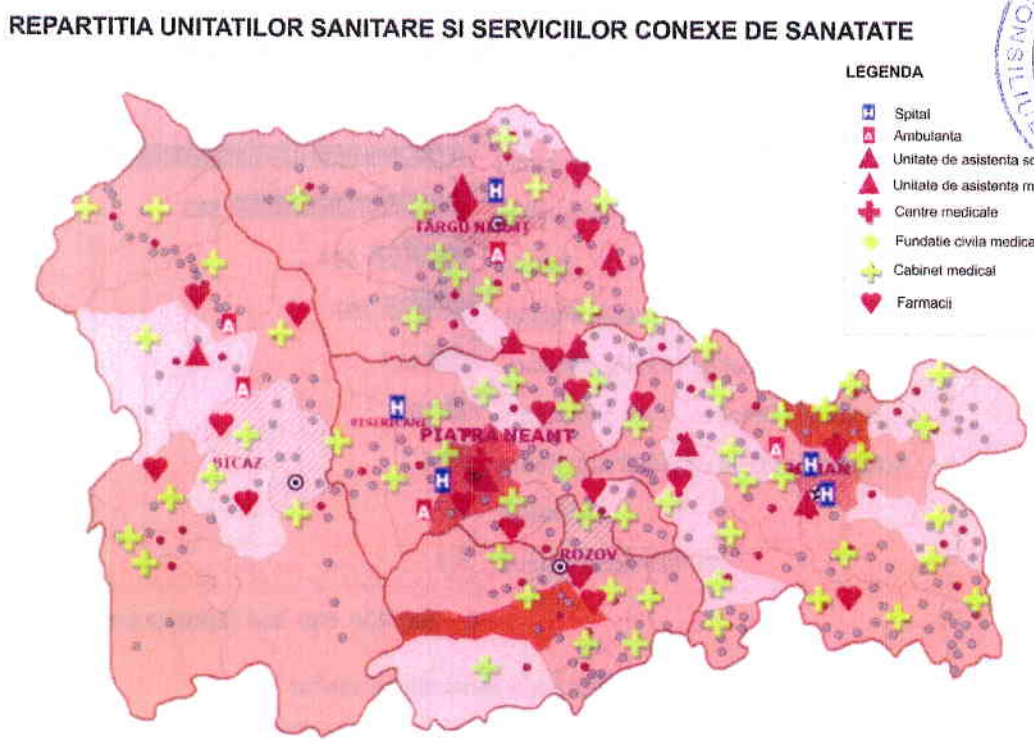

Sursa datelor: Direcția de Sănătate Publică Neamț - Raport de activitate 2013

În legătură cu accesibilitatea serviciilor de sănătate și repartiția teritorială a acestora putem observa în primul rând o diseminare echitabilă a cabinetelor medicale și a farmaciilor pe teritoriul județului, dar în același timp constatăm și o aglomerare în jurul principalelor zone urbane din județ a spitalelor și a unităților de asistență socială.

Situația personalul sanitar

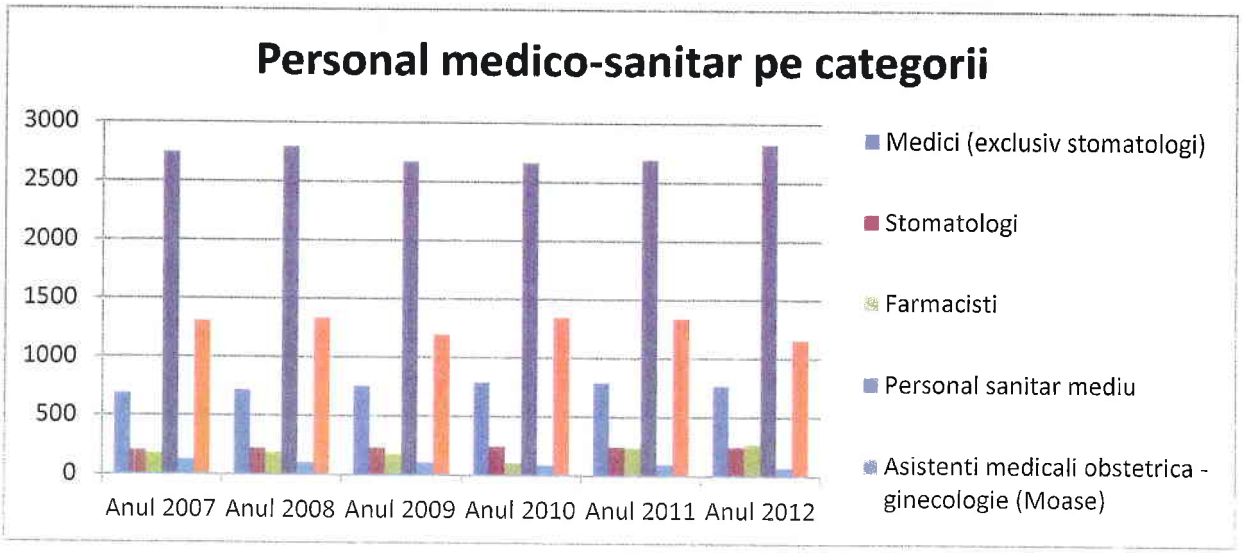

Sursa: Institutul Național de Statistică și prelucrarea consultantului

În ceea ce privește evoluția personalului medico-sanitar pe categorii, observăm pentru intervalul de timp 2007-2012 o creștere a numărului de medici la nivelul județului Neamț de peste 10%, în trend cu media națională, dar peste cea regională.

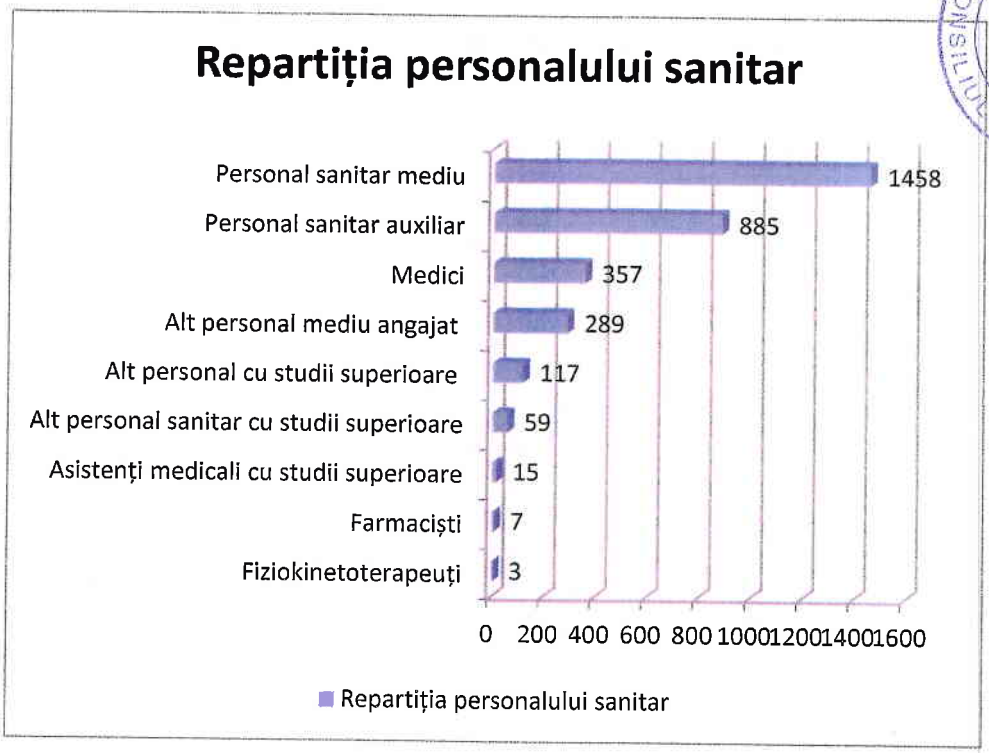

Sursa: Institutul Național de Statistică și prelucrarea consultantului

Numărul medicilor (exclusiv dentişti), după specialitatea medicală

Nr. Crt.	Specialitatea medicală	Total	d.c:femei	din Total			
				med.pt.copii		medici rezidenti	
				total	din care femei	total	d.c. femei
A	B	1	2	3	4	5	6
1.	**Total, d.c:**	**356**	**257**	**30**	**26**	**65**	**50**
2.	Alergologie şi imunologie clinică	0	0	0	0	0	0
3.	A.T.I.	17	10	0	0	3	3
4.	Boli infecţioase	12	11	0	0	1	1
5.	Cardiologie	14	10	0	0	5	4
6.	Dermatovenerologie	5	4	0	0	0	0
7.	Diabet zaharat, nutriţie şi boli metabolice	4	4	0	0	1	1
8.	Endocrinologie	6	6	0	0	2	2
9.	Expertiza medicală a capacităţii de muncă	0	0	0	0	0	0
10.	Farmacologie clinică	0	0	0	0	0	0
11.	Gastroenterologie	3	3	0	0	1	1
12.	Genetică medicală	0	0	0	0	0	0
13.	Geriatrie şi gerontologie	0	0	0	0	0	0
14.	Hematologie	1	1	0	0	0	0
15.	Medicină de familie	3	1	0	0	3	1
16.	Medicină de urgenţă	22	13	0	0	11	6
17.	Medicină internă	18	14	0	0	2	2
18.	Medicină generală	19	13	0	0	0	0
19.	Medicina muncii	3	2	0	0	0	0
20.	Medicină sportivă	0	0	0	0	0	0
21.	Nefrologie	2	2	0	0	1	1
22.	Neonatologie	8	8	4	4	4	4
23.	Neurologie	12	12	0	0	2	2
24.	Neurologie pediatrică	1	0	0	0	1	0
25.	Oncologie medicală	9	8	0	0	3	3
26.	Pediatrie	24	22	22	20	2	2
27.	Pneumologie	20	17	0	0	4	4
28.	Psihiatrie	11	6	0	0	1	0
29.	Psihiatrie pediatrică	1	1	1	1	0	0
30.	Radioterapie	0	0	0	0	0	0
31.	Recuperare, medicină fizică şi balneologie	8	6	0	0	3	2
32.	Reumatologie	4	3	0	0	0	0
33.	Chirurgie cardiovasculară	0	0	0	0	0	0
34.	Chirurgie generală	20	3	0	0	1	0
35.	Chirurgie orală şi maxilo- facială	1	1	0	0	0	0
36.	Chirurgie pediatrică	3	2	2	1	1	1
37.	Chirurgie plastică-microchirurgie reconstructivă	1	1	0	0	0	0
38.	chirurgie toracică	2	1	0	0	1	0
39.	Chirurgie vasculară	0	0	0	0	0	0

40.	Neurochirurgie	1	1	0	0	0	0
41.	Obstetrică- ginecologie	18	15	0	0	2	1
42.	Oftalmologie	5	5	0	0	0	0
43.	Ortopedie şi traumatologie	9	2	1	0	0	0
44.	O.R.L.	8	3	0	0	0	0
45.	Urologie	5	1	0	0	1	0
46.	Anatomie patologică	4	3	0	0	0	0
47.	Epidemiologie	7	6	0	0	0	0
48.	Igienă	3	2	0	0	0	0
49.	Medicină de laborator	15	15	0	0	3	3
50.	Medicină legală	6	3	0	0	1	1
51.	Medicină nucleară	0	0	0	0	0	0
52.	Radiologie – imagistică medicală	20	15	0	0	5	5
53.	Sănătate publică şi management	1	1	0	0	0	0
54.	**Altă specialitate medicală**	0	0	0	0	0	0

Sursa: Direcţia de Sănătate Publică Neamţ

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEŢEAN NEAMŢ

3.7. Analiza SWOT – Populație și dezvoltare socială

Puncte Tari	Puncte slabe
- Rata șomajului sub media regională - Evoluția pozitivă a numărului de unități sanitare din sectorul majoritar privat - Creșterea numărului de medici în intervalul 2007 – 2012 (peste 10%)	- Diminuarea constantă a densității populației din județul Neamț - Fenomenul migrației interne și externe, cu precădere în rândul populației tinere (20-34 de ani) - Numărul relativ ridicat al persoanelor beneficiare de prestații sociale - Diminuarea numărului de elevi din învățământul profesional, datorat reorganizării din sistemul educațional - Diminuarea, în intervalul 2009-2012, cu aproximativ 40% a numărului de studenți înscriși
Oportunități	**Amenințări**
- Creşterea gradului de implicare al cetăţenilor în viaţa comunităţii şi dezvoltarea societăţii civile. - Creșterea implicării mediului privat și non-guvernamental în furnizarea de servicii medicale, educaționale și de asistență socială - Multiplicarea numărului de inițiative de tip parteneriat public-privat - Promovarea egalității de șanse	- Insuficienta implicare a comunităţii, a mediului de afaceri şi cetăţenilor în acţiuni sociale, de binefacere la nivelul comunităţilor locale - Lipsa personalului de specialitate (asistenţi sociali, psihologi, terapeuţi, etc.) în domeniul asistenței sociale - Diminuarea populației școlare și a personalului didactic din învățământul preuniversitar

3.8. Provocări strategice – Populație și dezvoltare socială

- ✓ Sprijinirea înființării, dezvoltării și funcționării serviciilor sociale primare la nivelul comunităților locale în parteneriat cu asociațiile non-guvernamentale prezente în județ
- ✓ Facilitarea accesului la serviciile publice de asistență medicală și socială și încurajarea dezvoltării parteneriatelor public - private
- ✓ Implicarea comunităților locale în implementarea proiectelor și în procesul deciziilor strategice la nivel local
- ✓ Dezvoltarea învățământului profesional în parteneriat cu sectorul privat, pentru a facilita integrarea tinerilor pe piața muncii
- ✓ Promovarea dezvoltării economiei sociale și integrarea grupurilor marginalizate
- ✓ Susținerea dezvoltării IMM-urilor la nivel local prin crearea de oportunități pentru întreprinzătorii locali întorși în țară
- ✓ Crearea unei structuri specializate de monitorizare și consiliere a copiilor cu părinții plecați l muncă în străinătate

3.9. Concluzie – Populație și dezvoltare socială

Problema socială de fond a judeţului Neamţ este cea legată de depopulare şi îmbătrânirea populaţiei, mai ales în zona rurală. Evoluţia demografică negativă a judeţului este cauza unor evoluţii negative la nivelul activităţii economice şi indirect asupra finanţării şi viabilităţii tuturor serviciilor de asistenţă socială (scăderea contribuţiilor).

Cu toate acestea, la originea fenomenului de migraţie (atât către centre urbane din ţară cât şi în afara ţării) se află lipsa de oportunităţi economice şi de carieră, fenomen ce agravează depopularea generată de îmbătrânirea populaţiei (natalitate scăzută).

Prin creşterea nevoilor de asistenţă socială, prin creşterea ratei de dependenţă, fenomenul de îmbătrânire şi depopulare pune presiune asupra sistemelor de asistenţă socială şi servicii publice şi comunitare. Rata înaltă de inactivitate în rândul persoanelor apte de muncă precum şi numărul persoanelor încadrate cu diferite grade de handicap se adaugă pentru a creşte presiunea asupra sistemului de asistenţă socială din judeţ (numărul beneficiarilor de prestaţii sociale la nivel judeţean este ridicat).

O altă problemă majoră a asistenţei sociale este furnizarea ei fără un obiectiv clar de reinserţie socială şi pe piaţa muncii (pentru persoanele apte de muncă), de reautonomizare a persoanei prin furnizarea acelor competenţe şi oportunităţi care să o scoată din starea de dependenţă.

Aceste tendinţe şi abordări pun pe termen scurt şi mediu problema eficacităţii sistemului de asistenţă socială (poate el să îşi atingă obiectivele în termeni de protejare şi asigurare a unui nivel de trai decent pentru populaţia asistată a judeţului?) şi pe termen mediu şi lung cea a sustenabilităţii sistemului în întregul său (lipsa de finanţare şi de personal în condiţiile creşterii nevoilor).

De aceea este urgentă luarea unor măsuri care să asigure o mai bună implicare a comunităţii şi a societăţii civile în general în furnizarea de servicii şi prestaţii sociale care să conducă, pe baze locale (subsidiaritate), la creşterea eficacităţii şi eficienţei serviciilor sociale, contribuind şi la obiectivul european al dezinstituţionalizării. De asemenea dezvoltarea unei economii sociale trebuie să preia o

parte din sarcinile actuale ale sistemului de protecţie şi asistenţă socială, mai ales în zonele cartierelor defavorizate din oraşe şi în zonele rurale slab populate. Implicarea mediului de afaceri ar trebui încurajată pentru a identifica oportunităţi reale de integrare pe piaţa muncii a grupurilor defavorizate şi/sau sărace (romi, persoane cu handicap uşor, etc.).

4. Mediu

4.1. Cadru natural

Cadrul natural al județului Neamț este divers şi complex, de o mare frumuseţe, incluzând câmpii, dealuri, văi și munţi. Acesta prezintă o mare varietate de formațiuni vegetale, game de culori şi forme, toate acestea conferindu-i acestui teritoriu un caracter de specificitate aparte.

Ariile naturale protejate din județul Neamț

Parcuri Naționale

- **Cheile Bicazului-Hăşmaş** – 3315,82 ha pe teritoriul Judeţului Neamţ (comunele Bicaz Chei, Bicazu Ardelean, Dămuc), 3621,27 ha pe teritoriul Judeţului Harghita
- **Ceahlău** – 7742,5 ha, aflate doar pe teritoriul Judeţului Neamţ (oraşul Bicaz, comunele Bicazul Ardelean, Ceahlău şi Taşca)

Parcuri naturale

Vânători-Neamţ – 30818 ha, aflate în întregime pe teritoriul Judeţului Neamţ (Agapia, Bălţăteşti, Brusturi, Crăcăoani, Vânători Neamţ, Răuceşti, Pipirig şi oraşul Tg. Neamţ).

Rezervații forestiere

- **Dobreni** – Comuna Dobreni, 37 ha
- **Pângăraţi** – Comuna Pângăraţi, 2 ha
- **Codrul Secular Runc** – Localitatea Bahna, 58 ha
- **Secu** – Localitatea Secu, 776,7 ha, în cadrul ROSPA0129 Masivul Ceahlău
- **Gosman** – Comuna Tarcău, 175 ha
- **Poliţa cu Crini** – Comuna Ceahlău, 370 ha; în cadrul Parcului Naţional Ceahlău
- **Codrii de Aramă** – Comuna Agapia, 7 ha;
- **Pădurea de Argint** – Comuna Agapia, 2 ha.

Rezervații faunistice

- **Rezervaţia de zimbri Neamţ** – Comuna Vânători-Neamţ, 11500 ha; în cadrul Parcului Natural Vânători
- **Brateş** – Comuna Tarcău, 30,7 ha
- **Borca** – Comuna Borca, 357 ha

Rezervații floristice

- **Dealul Vulpii-Botoaia (Ochiul de stepă)** – Municipiul Piatra-Neamţ, 2 ha

Rezervații paleontologice

- **Locul fosilifer Cozla** - Municipiul Piatra-Neamţ, 10 ha
- **Locul fosilifer Pietricica** - Municipiul Piatra-Neamţ, 39,50 ha
- **Locul fosilifer Cernegura** - Municipiul Piatra-Neamţ, 198,2 ha în cadrul ROSCI0156 Munţii Goşman
- **Locul fosilifer Agârcia** - Municipiul Piatra-Neamţ, 1 ha

Rezervații acvatice

- **Pârâul Borcuţa** – Comuna Borca, 1,2 ha
- **Lacul Cuejdel** – Comuna Gârcina, 114 ha
- **Lacul Izvorul Muntelui** – Oraşul Bicaz, 150 ha, parţial în ROSPA0129 Masivul Ceahlău

Arii de protecție specială avifaunistică

- **Lacul Vaduri** – Comuna Alexandru cel Bun, 119 ha
- **Lacul Pângăraţi** – Comuna Pângăraţi,153 ha

Monumente ale naturii

- **Cascada Duruitoarea** – Comuna Ceahlău, 1 ha; în cadrul Parcului Naţional Ceahlău
- **Cheile Bicazului** – Comuna Bicaz-Chei, 11.600 ha; în cadrul Parcului Naţional Cheile Bicazului-Hăşmaş
- **Cheile Sugăului** – Comuna Bicaz- Chei, 90 ha, în ROSCI0033 Cheile Sugăului Munticelu
- **Stânca Şerbeşti** – Comuna Ştefan cel Mare, 5 ha
- **Piatra Teiului** – Comuna Poiana Teiului, 0,2 ha
- **Peştera Toşorog** – Comuna Bicazu Ardelean, 0,1 ha
- **Peştera Munticelu** – Comuna Bicazu Ardelean, 1 ha, în ROSCI0033 Cheile Sugăului Munticelu.

4.2. Biodiversitate

Ca urmare a marii diversități de biotopuri și habitate, Judeţul Neamţ posedă o floră și o faună bogate.

Identificarea habitatelor in Judeţul Neamţ a fost realizată luând în considerare o serie de factori precum speciile dominante, formarea plantelor, caracteristicile zonei, locația geografică, altitudinea, topografia, rocile si solul.

În total, au fost identificate următoarele 35 de habitate:

- Habitate de apă dulce – 7 habitate
- Habitate specifice pajiștilor si tufărișurilor – 13 habitate
- Habitate de turbărie și mlaștina –2 habitate
- Habitate de rocă și grotă– 4 habitate

- Habitate de pădure – 9 habitate

Flora județului cuprinde 2269 specii de plante dintre care 8 sunt plante protejate acoperite de Anexele la Directiva Habitatelor, 4 dintre ele sunt acoperite de Anexele la Convenția Bern și 27 sunt listate în Anexele la EGO 57/2007 privind regimul zonelor protejate, conservarea habitatelor naturale și conservarea florei și faunei sălbatice.

Fauna Judeţului Neamţ cuprinde 454 specii de animale, cele mai multe dintre ele fiind protejate de diferite legi naționale și internaționale. În EGO 57/2007, au fost identificate 136 specii de nevertebrate (10 din ele fiind specii protejate), 32 specii de pește (10 din ele fiind specii protejate), 15 specii de amfibieni (toate protejate) 10 specii de reptile (8 protejate), 203 specii de păsări (126 protejate) și 58 specii de mamifere (41 protejate).

Ariile naturale protejate de interes comunitar

SPA – declarate prin HG. nr. 971 din 5 octombrie 2011 pentru modificarea şi completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecţie specială avifaunistică - parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Nr. crt.	Denumire	Localizare	Suprafaţa (ha)		Suprafaţa suprapusă pe supraf. ANP (%)	Plan de management
			Totală	Pe terit. județului		
1.	ROSPA0018 Cheile Bicazului-Hăşmaş	Judeţele Neamţ (comunele Bicaz Chei, Bicazu Ardelean, Dămuc) şi Harghita	7961	3582.4	Include Parcul Naţional Cheile Bicazului Hăşmaş	DA
2.	ROSPA0072 Lunca Siretului Mijlociu	Judeţele Iaşi, Neamţ (comunele Dolješti, Gâdinţi, Horia, Icuşeşti, Ion Creangă, Sagna, Secuieni, Tămăşeni şi municipiul Roman), Bacău	10455	5436,6	-	DA
3.	ROSPA0107 Vânători-Neamţ	Judeţele Neamţ (comunele Agapia, Bălţăteşti, Brusturi, Crăcăoani, Gârcina, Hangu, Pipirig, Răuceşti, Vânători Neamţ şi oraşul Tîrgu	30841	30841	Include Parcul Natural Vânători Neamţ – 30818 ha.	DA

		Neamţ) şi Suceava				
4.	ROSPA0125 Lacurile Vaduri şi Pângăraţi	Judeţul Neamţ - Comunele Alexandru cel Bun şi Pângăraţi şi oraşul Piatra Neamţ	452	452	272	DA
5.	ROSPA0129 Masivul Ceahlău	Judeţul Neamţ (Comunele Bicazu Ardelean, Ceahlău, Grinţieş, Taşca şi Oraşul Bicaz) şi judeţul Harghita	27.837	27827	7742.5	NU
6.	ROSPA0138 Piatra Şoimului-Scorţeni-Gârleni	Judeţul Neamţ (comunele Borleşti, Cândeşti, Dumbrava Roşie, Piatra Şoimului, Rediu şi Tazlău şi oraşul Piatra Neamţ) şi jud. Bacău	37.445	20594.7	-	NU

SCI - declarate prin Ordin nr. 2387/2011 pentru modificarea şi completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Nr. crt.	Denumire	Localizare	Suprafaţa (ha)		Suprafaţa suprapusă pe supraf. ANP (%)	Plan de Management
			Totală	Pe terit. judeţului		
1.	ROSCI0024 Ceahlău	Judeţul Neamţ (oraşul Bicaz, comunele Bicazu Ardelean, Ceahlău, Grinţieş, Taşca)	7737	7737	Este inclus în totalitate în Parcul Naţional Ceahlău 100	Da
2.	ROSCI0027 Cheile Bicazului – Hăşmaş	Judeţele Neamţ (comunele Bicaz Chei, Dămuc) şi Harghita	7642	3286	Este inclus în totalitate în Parcul Naţional Cheile Bicazului-	Da

					Hăşmaş 100	
3.	ROSCI0033 Cheile Şugăului – Munticelu	Judeţul Neamţ (comunele Bicaz Chei şi Bicazu Ardelean)	335	335	Include Rezervaţia Naturală Cheile Şugăului – Munticelu – 26.8	Nu- in curs de elaborare prin Proiect POS Mediu
4.	ROSCI0152 Pădurea Floreanu-Frumuşica-Ciurea	Judeţul Neamţ (comuna Stăniţa) şi judeţul Iaşi	18.978	2277.3	-	Nu
5.	ROSCI0156 Munţii Goşman	Judeţul Neamţ (Comunele Alexandru cel Bun, Dumbrava Roşie, Piatra Şoimului, Pângăraţi şi Tarcău şi oraşul Piatra Neamţ)	17.156	17.156	Include Locurile Fosilifere Cernegura şi Agârcia 1,15%	NU
6.	ROSCI0270 Vânători - Neamţ	Judeţul Neamţ (comunele Agapia, Bălţăteşti, Brusturi, Crăcăoani, Gârcina, Hangu, Pipirig, Răuceşti, Vânători- Neamţ şi oraşul Tîrgu Neamţ) şi judeţul Suceava	30206	30206	Include parţial Parcul Natural Vânători Neamţ	DA
7.	ROSCI0323 Munţii Ciucului	Judeţul Neamţ (comunele Dămuc, Tarcău) şi judeţele Bacău şi Harghita	59.641	-	-	NU
8.	ROSCI0363 Râul Moldova între Oniceni şi Miteşti	Judeţul Neamţ (comunele Drăgăneşti, Păstrăveni, Răuceşti, Timişeşti, Urecheni, Ţibucani),	3.215	1028,8	-	NU- în curs de elaborare prin proiect POS Mediu

		județele Iași și Suceava				
9.	ROSCI0364 Râul Moldova între Tupilați și Roman	Județul Neamț (comunele Boteşti, Cordun, Dulceşti, Gherăeşti, Horia, Tupilați, Văleni, Ţibucani şi oraul Roman) şi judeţul Iaşi	4.720	4.720	-	NU - în curs de elaborare prin proiect POS Mediu
10.	ROSCI0365 Râul Moldova între Păltinoasa și Ruși	Județul Neamț (comuna Drăgăneşti) şi judeţul Suceava	5.303	106	-	NU - în curs de elaborare prin proiect POS Mediu
11.	ROSCI0378 Râul Siret între Paşcani şi Roman	Județul Neamț (comunele Doljeşti, Gâdinți, Horia, Ion Creangă, Sagna, Tămăşeni şi oraşul Roman) şi judeţul Iaşi	3.711	1447,2	Se suprapune parțial peste ROSPA Lunca Siretului Mijlociu	NU

În concluzie este important de menționat faptul că ariile naturale protejate, prin valoarea lor naturală și gradul redus al intervenției umane pe teritoriul lor, sunt cele mai bune exemple de gestionare a patrimoniului natural, iar integrarea și corelarea acestora sub forma unor coridoare verzi poate constitui o valoare adăugată mare pentru teritoriul județului Neamț.

4.3. Interacțiunea Agricultură – Mediu

Pe lângă sectorul industrial, sectorul agricol poate deveni o importantă sursă de poluare, cu posibil impact negativ asupra calității mediului (în special asupra apei și solului), asupra biodiversității naturale cât și asupra florei și faunei, putând afecta sau chiar distruge unele ecosisteme.

Evoluția utilizării solului în agricultură în ultimii ani în Județul Neamț este prezentată în tabelul de mai jos:

Evoluția utilizării solului în agricultură (suprafață – ha)										
Nr.	Utilizare	Suprafața [ha]								
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	Teren arabil	170.555	170.454	170.375	170.349	170.721	170.992	171.061	170.930	170.923
2.	Pășuni	68.432	68.168	68.739	68.945	69.107	69.228	69.645	69.774	69.906
3.	Fânețe și terenuri înierbate natural	40.628	40.995	40.687	40.614	40.419	40.341	40.168	40.106	40.170
4.	Podgorii și pepiniere, culturi viță de vie	1.082	1.072	1.084	947	912	684	705	780	676
5.	Livezi și pepiniere arbori	2.843	2.813	2.705	2.630	2.471	2.418	2.572	2.411	2.229
TOTAL AGRICULTURĂ Suprafață		283.540	283.502	283.590	283.485	283.632	283.663	284.051	284.002	283.905

Impactul unor factori – precum eroziunea, alunecările de teren, zonele inundabile, efectele acizilor, compactarea, deficitul de nutrienți etc. – asupra calităţii solului în Judeţul Neamţ se prezintă după cum urmează:

Impactul unei serii de factori asupra situației calității solului					
Judetul Neamț		Suprafața (ha)			
	Factori dăunatori	2009	2010	2011	2012
	Eroziune	64.815,78	65.338,03	65.775,21	64.815,00
	Alunecări de teren	25.117,12	25.202,34	25.455,28	25.117,00
	Zone inundabile	14.971,99	16.085,71	16.808,19	14.972,00
	Daune acizi	52.911,00	52.170,00	51.767,00	104.269,00
	Compactare sol cauzată de lucrări improprii	63.339,86	67.952,64	68.646,75	63.340,00
	Deficit nutrienți	152.478,00	155.474,00	158.826,00	152.478,00
	Volum edafic redus	1.519,02	1.519,02	1.519,02	79.364,00
	Salinizare	-	-	-	-
	Exces de umiditate în sol	63.805,00	65.875,60	66.276,79	63.805,00
	Gleizare	4.894,21	6.033,63	7.239,16	4.894,00
	Pseudo-gleizare	17.380,06	19.213,46	19.563,35	17.380,00
	Secetă periodică	3.920,00	-	-	39.200,00
	Deșertificare	-	-	-	1.519,00

În ceea ce privește impactul a diferiți factori asupra calității solului se observă o majorare considerabilă a volumului edafic redus (grosimea solului până la rocile compacte și masive) și a daunelor cauzate de acizi.

4.4. Rețeaua hidrografică

Sistemul de Gestionare a Apei Neamţ acoperă aproape întreaga suprafaţă a judeţului, cu excepţia părţii estice care este acoperită de bazinul hidrografic al Râului Bârlad. Lungimea reţelei hidrografice codificate a Judeţului Neamţ este de 2150 km; există un număr de 39 de baraje folosite pentru producţia de electricitate, pescuit şi protecţie împotriva inundaţiilor. Volumul total al acestor acumulări este de 1306,546 milioane m^3.

Principalele râuri în Judeţul Neamţ sunt Siret, Moldova, Bistriţa, Ozana şi Tazlău. Principalele caracteristici ale acestor râuri sunt prezentate succint în tabelul de mai jos.

Nr.	Râuri	Staţie Hidrometrică	Deversări maxime în 2010 (m^3/s)	Deversări medii multi-anuale (m^3/s)
Bazin hidrografic Siret				
1.	Siret	Nicolae Bălcescu	192 / 27,10	37,7
2.	Moldova	Roman	473 / 7,08	31,9
3.	Bistrița	Frunzeni	167 / 25,10	19,0
4.	Neamț (Ozana)	Dumbrava	71,2 / 6,08	3,52
5.	Tazlău	Tazlău	62,5/ 22,10	1,33

Apele subterane reprezintă principala sursă de alimentare cu apă pentru populaţia judeţului; apa subterană este folosită ca sursă centralizată pentru zonele urbane şi ca sursă locală – fântâni, fronturi de captare-pentru zonele rurale.

RETEAUA HIDROGRAFICA A JUDETULUI NEAMT

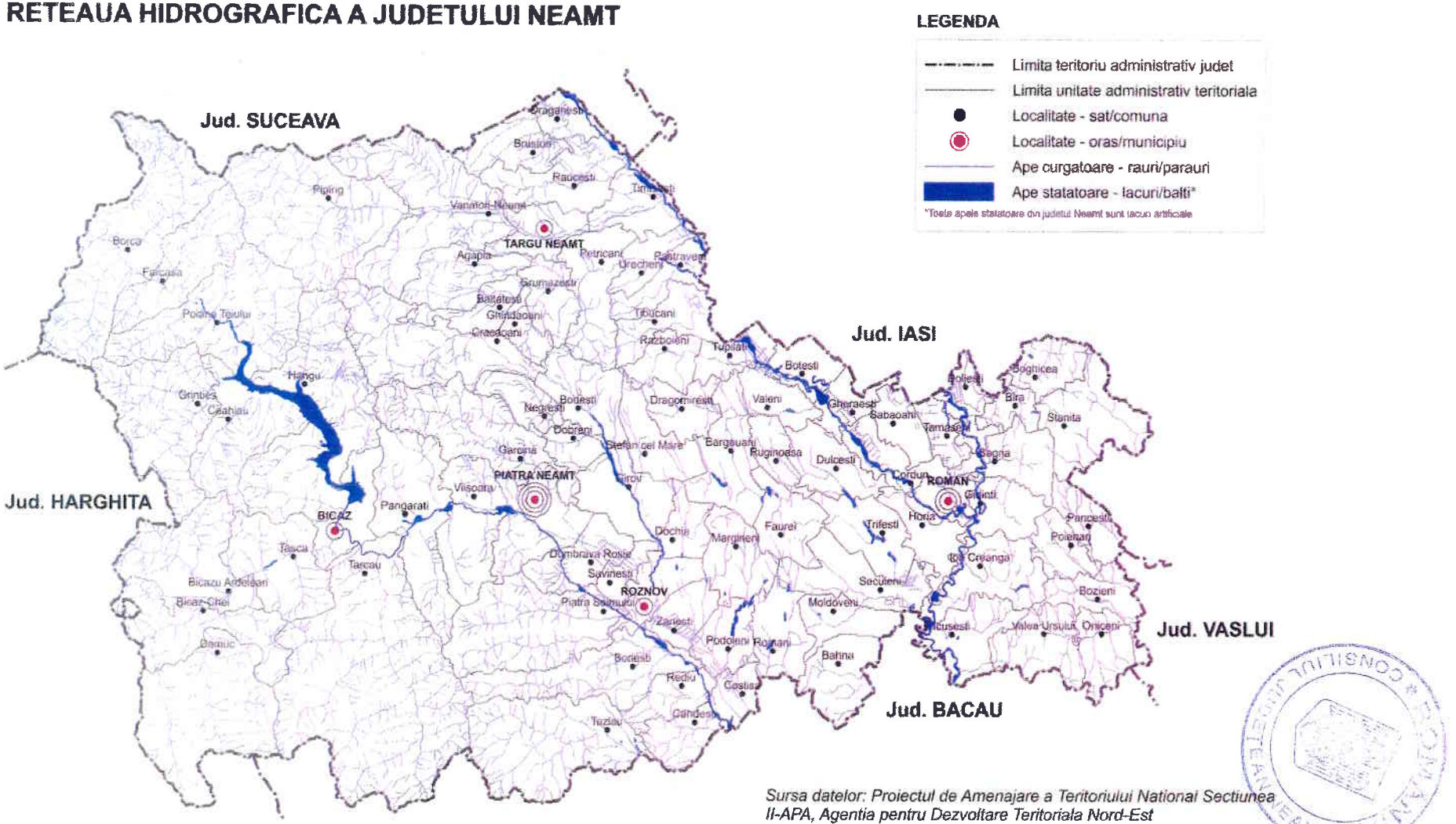

Sursa datelor: Proiectul de Amenajare a Teritoriului National Sectiunea II-APA, Agentia pentru Dezvoltare Teritoriala Nord-Est

Calitatea râurilor

Reţeaua hidrografică cuprinde bazinul hidrografic al râului Siret. Afluenţii principali ai Siretului sunt râul Bistriţa şi râul Moldova, iar un afluent principal al râului Moldova este râul Neamţ (Ozana). Sursă importantă de apă de suprafaţă pentru producţia de apă potabilă este sursa de suprafaţă Bâtca Doamnei pe râul Bistriţa care face parte din bazinul Siret / Bistriţa.

Judetul Neamt – Calitatea apelor de suprafata

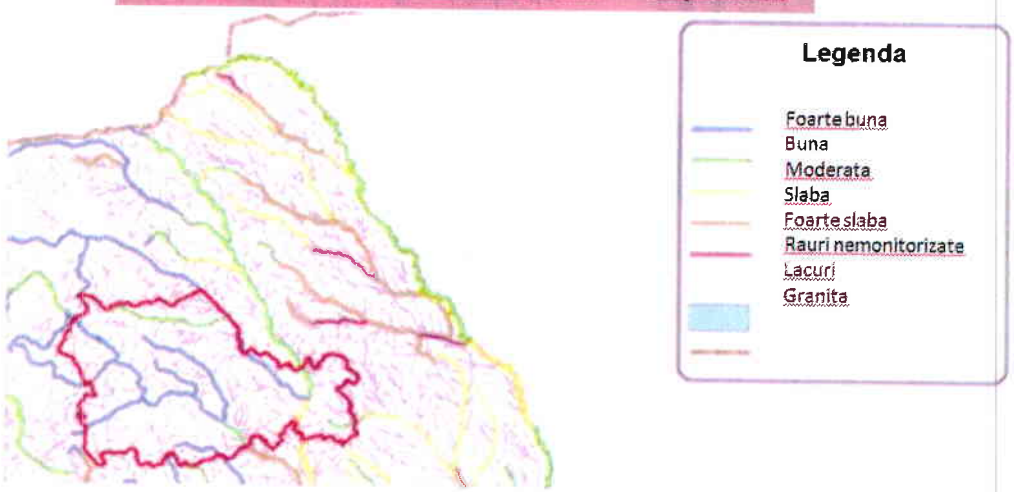

Resursele de apă subterană sunt disponibile în văile râurilor principale şi într-o măsură mai mică în văile afluenţilor. Unele dintre aceste surse sunt poluate de activităţile agricole, locaţii de depozitare a deşeurilor, deversarea de ape uzate, industrie şi alte activităţi. Principalele surse de apă subterană folosite pentru producţia de apă potabilă sunt Vaduri (sistemul Piatra Neamţ), Simionești (sistemul Roman), Lunca şi Preuteuști (sistemul Tîrgu Neamţ) şi Timişeşti (sistemul Iaşi). Acestea sunt localizate în văile Bistriţa, Neamţ şi Moldova. Următoarea figură oferă o perspectivă asupra surselor de apă subterană:

Judetul Neamt – Apele subterane

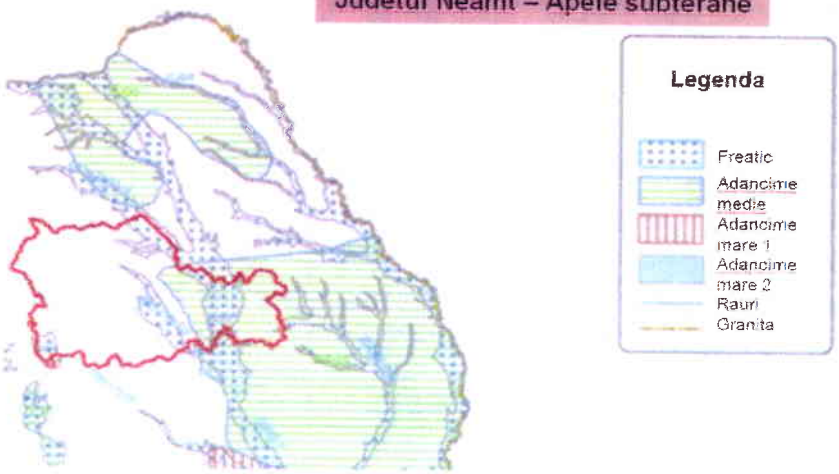

Sursa : Master Planul județului Neamț - APA SERV S.A.

4.5. Infrastructura de mediu

Reţelele de infrastructură rutieră, de apă şi canalizare provoacă probleme în majoritatea judeţelor din nord-estul ţării. Tehnologia industrială şi agricolă este în mod evident învechită, personalul are un nivel scăzut de calificare, există totodată probleme de mediu cauzate de lipsa resurselor de apă, despăduriri, alunecări de teren de amploare şi existenţa stratului freatic la mare adâncime.

Lista operatorilor economici care administrează reţelele de apă/canal

1. **Compania Judeţeană Apa Serv S.A.** este operator regional al Serviciului Public de alimentare cu apă şi canalizare din judeţul Neamţ.

Aria de operare ApaServ în judeţul Neamţ este împărţită în trei zone:

- Zona Sud: Piatra-Neamţ – Bicaz;
- Zona Est: Roman;
- Zona Nord: Tîrgu Neamţ.

În prezent compania asigură:

- servicii de furnizare a apei potabile în:
  - 2 municipii: Piatra-Neamţ, Roman;
  - 3 oraşe: Tîrgu Neamţ, Bicaz, Roznov;
  - 24 comune: Alexandru cel Bun, Dumbrava Roşie, Săvineşti, Gârcina, Girov, Dochia, Zăneşti, Bodeşti, Dobreni, Ştefan cel Mare, Taşca, Horia, Tămăşeni, Săbăoani, Cordun, Bâra, Răuceşti, Grumăzeşti, Vânători, Bălţăteşti, Agapia, Păstrăveni, Timişeşti, Brusturi.
- servicii de colectare şi epurare a apelor uzate în:
  - 2 municipii: Piatra-Neamţ, Roman;
  - 3 oraşe: Tîrgu Neamţ, Bicaz, Roznov;
  - 4 comune: Alexandru cel Bun, Săvineşti, Horia, Brusturi.

2. **S.C. APAVITAL S.A. Iaşi deserveşte comunele Timişeşti, Doljeşti, Săbăoani (sat Traian), operatori economici din zona Roman (S.C. Mittal Steel S.A., S.C. Suinprod S.A., etc).**

HARTA OPERATORILOR ECONOMICI

CARE ADMINISTREAZA RETELELE DE APA/CANAL

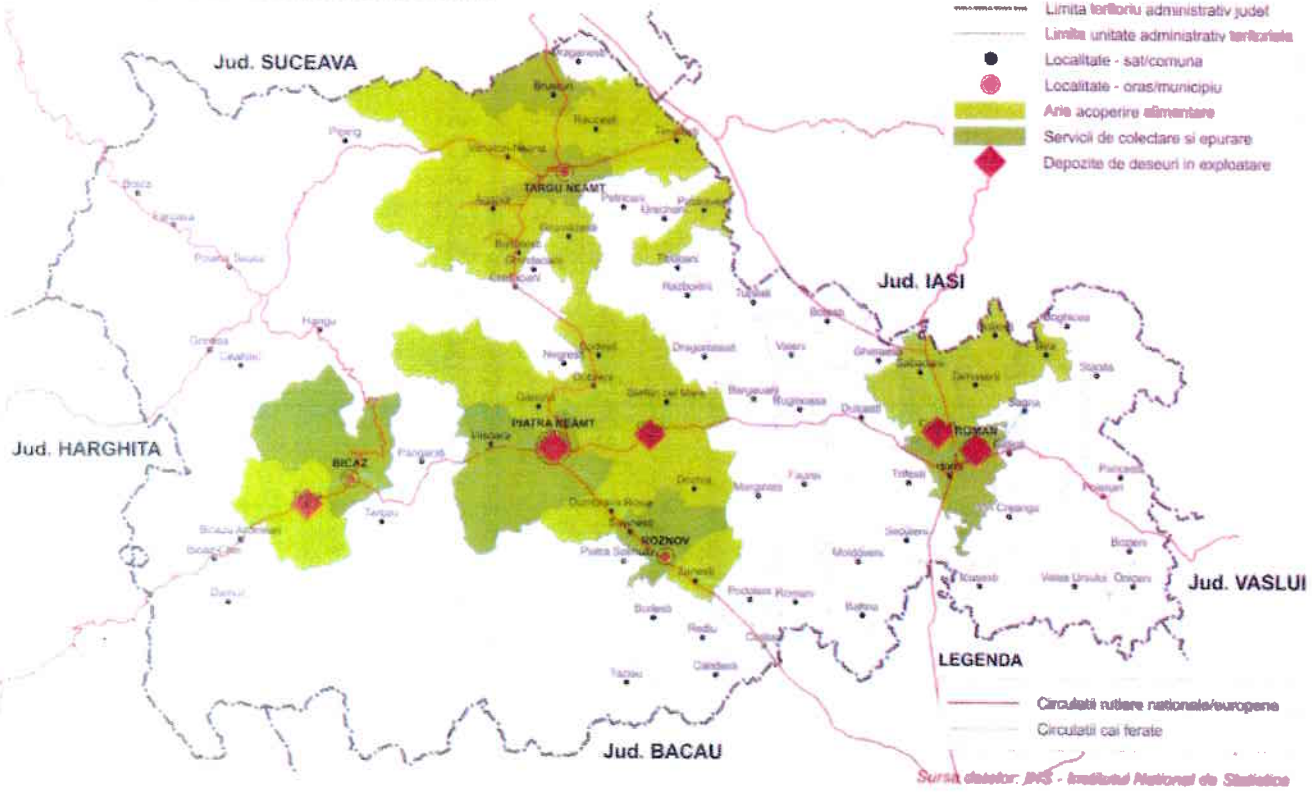

Sursa datelor: INS - Institutul National de Statistica

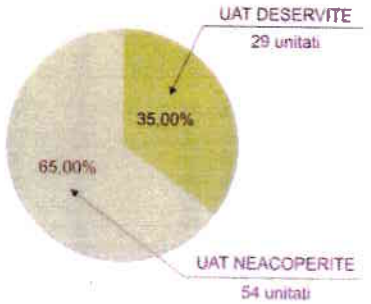

PROCENTUL DE ACOPERIRE ALIMENTAREAPA/CANAL

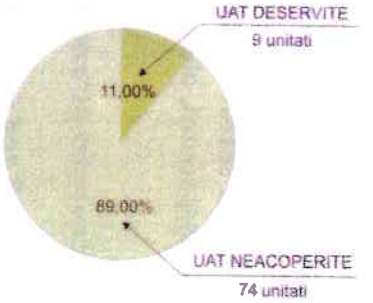

PROCENTUL DE SERCIVII DE COLECTARE SI EPURARE A APELOR UZATE

CONSILIUL JUDETEAN NEAMT * ROMANIA

Alimentare cu apă

Toate orașele din județ și aproape 42 % din localități beneficiază de sisteme existente de alimentare cu apă. În special pentru componentele vechi ale acestor sisteme pot fi prezentate succint următoarele probleme principale depistate:

Probleme generale:

- Pierderi mari de apă (peste 50 %);
- Avarii conducte pe perioada refacerii drumurilor;
- Conducte din azbociment în unele segmente de rețea (care sunt totuși în curs de înlocuire).

Probleme specifice pentru Județul Neamț:

- Pericol pentru sursele de apă de suprafață:

Râul Bistrița: risc sporit de poluare rezultând din bazinul hidrografic extins (întreaga zonă localizată în România)

- Sisteme de transport lungi
- Niveluri de presiune scăzută parțial ca urmare a sistemelor învechite

Principalele probleme critice sunt legate de calitatea apei, în special în cazul puțurilor din zona rurală. Pentru asigurarea conformării în sectorul alimentării cu apă, toate comunele afectate de calitatea precară a apei trebuie să beneficieze de sisteme adecvate de alimentare cu apă. Alte probleme critice sunt reprezentate de valoarea redusă a analizelor de apă și de pericolul potențial pentru sursele de apă de suprafață. Sunt necesare eforturi generale în domeniul controlului calității apei, protecției și totodată în domeniul reabilitării și protecției surselor subterane.

Apa uzată

Abordarea în domeniul colectării și tratării apelor uzate este determinată și ea de datele impuse pentru conformare până la care trebuie implementate valorile ridicate pentru efluent. În primul rând trebuie să se asigure îmbunătățirea tratării apelor uzate, care la rândul ei trebuie să fie derulată împreună cu măsuri de reabilitare hidraulică pentru rețelele de canalizare existente.

Principalele obiective în domeniul apelor uzate sunt:

- reducerea în mod eficient a infiltrărilor în sistemele de colectare a apelor uzate;
- operarea eficientă a facilităților existente de epurare a apelor uzate,
- eliminarea oricăror riscuri de contaminare provenind de la consumatori non-casnici;
- creșterea gradului de conectare la sistemele de colectare a apelor uzate.

În ceea ce privește situația stațiilor de epurare din județ, acestea sunt vechi și în stare degradată, deversând efluentul direct în râuri și emisari. Situația este cauzată preponderent de faptul că facilitățile existente nu funcționează, sunt vechi și au o proiectare învechită sau sunt într-o stare avansată de degradare.

Prin proiectul „Reabilitarea și extinderea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare în județul Neamț" din POS Mediu, faza 1 sunt în derulare o serie de lucrări de reabilitare și extindere a

rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, precum și a stațiilor de tratare apă și epurare apă uzată. Prin acest proiect se urmăreşte creşterea calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, precum și creşterea ratelor de conectare a populației din aglomerările mari (peste 10.000 locuitori) în vederea conformării cu directivele europene.

În următoarele faze ale acestui proiect se urmărește creşterea calității serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, precum și creşterea ratelor de conectare a populației din aglomerările mici (sub 10.000 locuitori) în vederea conformării cu directivele europene.

Sistemele de colectare a apelor uzate trebuie să fie extinse pentru a include întreaga populație deservită. Sistemele existente de colectare a apelor uzate sunt în stare avansată de uzură, ca urmare a nivelului mare al exfiltrării apelor uzate și infiltrărilor / conectărilor între colectoarele de apă uzată și cele de apă pluvială.

4.6. Poluarea apei

Surse majore de poluare

În mod curent, sursele majore de poluare în judeţ sunt:

- Marile aglomerări urbane care deversează cele mai mari încărcări poluante (substanţe organice, amoniac, metale grele etc.) din staţiile de epurare municipale şi industriale cu randament de tratare insuficient. Un procent ridicat al staţiilor de epurare existente funcţionează inadecvat ca urmare a lipsei de finanţare, lipsei de management şi capacitate de operare, folosirea de echipamente învechite şi depăşite şi recurgerea la procese de tratare inadecvate.
- Agenţii producători de energie termică şi electrică, industria de procesare chimică şi industria prelucrătoare a metalelor, care deversează cele mai mari volume de apă uzată.
- Rampe municipale sau industriale de depozitare a deşeurilor solide, cu sisteme inadecvate sau inexistente de colectare şi tratare a levigatului, care este deversat în cursuri de apă.
- Surse difuze şi punctuale de poluare din agricultură (zootehnie, creştere a animalelor etc.).

Următorul tabel prezintă statutul curent al Staţiilor de epurare existente în Judeţul Neamţ.

Staţii de epurare existente în Judeţul Neamţ						
Localitate	**Lungime reţea canalizare**	**Populaţie racordată**	**Tip SEAU**	**Starea curentă a staţiei de epurare**		**Râul în care se deversează**
	m	**P.E.**		**Componentă staţie**	**Stare**	
Piatra	89.,600	68.859	M + B	Lucrări civile:	Adecvat	Râul Bistrița

Stații de epurare existente în Județul Neamț						
Localitate	**Lungime rețea canalizare**	**Populație racordată**	**Tip SEAU**	**Starea curentă a stației de epurare**		**Râul în care se deversează**
	m	**P.E.**		**Componentă stație**	**Stare**	
Neamț				Partea electromecanică	Adecvat	
Roznov	13.000	2.190	M + B	Lucrări civile: Partea electromecanică	Inadecvat Inadecvat	Râul Bistrița
Bicaz	15.000	5.700	M + B	Lucrări civile: Partea electromecanică	Adecvat Adecvat	Râul Bistrița
Roman	61.000	64.600	M + B	Lucrări civile: Partea electromecanică	Inadecvat Inadecvat	Râul Siret
Tîrgu Neamț	24.000	7.424	M + B	Lucrări civile: Partea electromecanică	Adecvat Adecvat	Râul Neamț

În ceea ce privește situația locuitorilor cu locuințele conectate la sistemele de canalizare și epurarea a apelor, la sfârșitului anului 2013, remarcăm următoarele:

- 30,5% din populația totală a județului Neamț este conectată la stații de epurare orășenești (procent aproape identic cu media regională)
- 31,46% din populația totală a județului Neamț este conectată la sisteme de canalizare cu epurare

Analizând situația populației deservite de sistemul public de alimentare cu apă, pentru anul 2012, remarcăm faptul că 47,88% din populația totală a județului Neamț este deservită, cu peste 7 procente mai mult decât media regională.

Impactul deversării apelor uzate

Prin prisma utilizării apelor de suprafaţă şi subterane, impactul apelor uzate deversate (tratate sau netratate) poate fi multiplu. Cele mai relevante impacturi sunt:

- Impact negativ asupra utilizării surselor de suprafaţă / surselor subterane ca şi surse pentru apă potabilă.
- Impact negativ asupra utilizării surselor de suprafaţă / surselor subterane pentru irigări.
- Reducerea gradului de utilizare a apelor de suprafaţă pentru pescuit.
- Folosirea apei de suprafaţă / apei subterane pentru domenii industriale (apa de răcire, apa tehnologică, apa de spălare)
- Impact negativ asupra utilizării apelor de suprafaţă ca şi zone de agrement în regiuni cu importante concentrări de populaţie.
- Impact negativ general asupra ecosistemelor acvatice ale emisarilor care necesită protecţie.

Problemele de calitate a apei provocate de deversările de apă uzată pot fi de ordin igienic, toxic, fizic sau estetic.

Impact asupra apelor de suprafaţă

Apele de suprafaţă sunt preponderent afectate de deversarea de ape uzate orăşeneşti şi industriale netratate sau tratate insuficient. Aşa cum s-a descris în capitolul precedent, majoritatea staţiilor de epurare existente funcţionează cu randament foarte scăzut. Întrucât sistemele de aerare ale bazinelor de nămol activ nu funcţionează, procesele de tratare sunt reduse la sedimentarea suspensiilor solide.

Sursele de poluare din judeţul Neamţ, conform APM Neamţ, sunt:

Surse de poluare	**Domeniul de activitate**	**Emisar**	**Volum ape uzate evacuate (mil.m³)**	**Poluanți specifici**	**Grad de epurare - % -**
Piatra Neamț					
S.C. Petrocart S.A.	2112	Rețea canalizare orășenească	0,30	fibră de celuloză, coloranți, produși de încleiere, $Al_2(SO_4)_3$, etc/ CBO_5, CCOCr,MTS	M, B
Inspectoratul de Poliție Neamț	8424	-//-	0,30	agenți deszăpezire carosabil, produse petroliere, factori de contaminare biologică/ CBO_5, CCOCr, PO_4^{2-}, MTS, subst.extractibile	-

S.C. TYC IMPEX S.R.L.	5610	-//-	0,07	factori de contaminare biologică, produși chim. de dezinfecție, detergenți/CBO_5, CCOCr, subst. extractibile, PO_4^{2-}, MTS	-
S.C. Palina Com S.R.L.	1581	-//-	0,03	amelioratori, enzime de fermentație, acid folic, proteine,etc/MTS, CCOCr, CBO_5, NH_4^+	-
Grup Școlar Ghe. Cartianu	8532	-//-	1,18	factori de contaminare biologică, produși chimici pt.dezinfecție, detergenți/ PO_4^{2-}, MTS, subst. extractibile	-
S.C. Kubo Ice S.R.L.	1552	-//-	0,03	aditivi alimentari: coloranți, aromatizanți, îndulcitori, agenți gelifiere, agenți frigorifici, etc/ CBO_5, CCOCr, MTS, subst. extractibile	-
Grand Hotel Ceahlău S.R.L.	5510	-//-	1,10	factori de contaminare biologică, detergenți, produși chimici pt.dezinfecție etc/CBO_5, CCOCr, NH_4^+, PO_4^{2-},subst. extractibile	-
S.C. Rocom Central S.A.	5510	-//-	0,20	factori de contaminare biologică, detergenți, produși chimici pt.dezinfecție etc/CBO_5, CCOCr, NH_4^+, PO_4^{2-},subst. extractibile	-
S.C. Valrodim Impex S.R.L.	5610	-//-	0,02	factori de contaminare biologică, produși chim. de dezinfecție, detergenți/CBO_5, CCOCr, subst. extractibile, PO_4^{2-}, MTS	-
Spitalul Județean	8610	-//-	4,4	bacterii, viruși, toxine, alți factori de contaminare biologică/CBO_5, PO_4^{2-},CCOCr, MTS, subst. extractibile	M+dezin-fect.

S.C. Liciu Pan Prod S.R.L.	1581	-//-	0,05	amelioratori, enzime de fermentație, acid folic, proteine,etc/MTS, CCOCr, CBO_5, NH_4^+	-
S.C. Panmont S.A.	1581	-//-	0,10	amelioratori, enzime de fermentație, acid folic, proteine,etc/MTS, CCOCr, CBO_5, NH_4^+	-
S.C. Prod Prosper S.R.L.	1011	-//-	0,0058	nitrozamine, aditivi alimentari: coloranți, aromatizanți/ MTS, CBO_5, CCOCr	-
S.C. Dustim Prod S.R.L.	1013	-//-	0,10	nitrozamine, aditivi alimentari, factori de contaminare biologică/CBO_5, CCOCr, MTS, PO_4^{2-}, subst. extractibile	-
S.C. Langellotti Imp. S.R.L.	1511	-//-	0,33	coloranți, compuși organici volatili din vopsele, solvenții=;fibre textile fine, pulberi/NH_4^+, CBO_5, CCOCr,MTS, subst.extractibile	M
S.C. Feromet S.A.	2593	-//-	0,17	metale grele, subst. organice oxidabile, etc/CBO_5, CCOCr, subst.extractibile	-
S.C. Vinalcool S.A.		-//-	0,08	amelioratori, enzime de fermentație, acid folic, proteine,etc/MTS, CCOCr, CBO_5, NH_4^+	
Bicaz					
S.C. Canguro Wool S.A.	1310	Retea canalizare oraseneasca	0,07	coloranți, compuși organici volatili din vopsele, solvenți;fibre textile fine, pulberi/NH_4^+, CBO_5, CCOCr,MTS, subst.extractibile	-
Spitalul Orășenesc	8610	-//-	0,04	bacterii, viruși, toxine, alți factori de contaminare biologică/CBO_5, PO_4^{2-},CCOCr, MTS, subst. extractibile	-

Petrom	610	-//-	0.07	produși petrolieri, hidrocarburi aromatice/NH_4^+, PO_4^{2-} substanțe extractibile, MTS	-
Roman					
S.C. Turoag S.A.	Hotel	Rețea canalizare orășenească	0,09	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
S.C. GRUP-ROYAL S.R.L.	Spălătorie auto, alim. publică	-//-	0,12	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	pretratare mecanică
S.C. NEMASE	Motel	-//-	0,28	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
S.C. Cord-Company	Abator	-//-	0,01	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
S.C. PROTAN S.A.	Dezinfecți e ecologică	-//-	0,03	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	pretratare mecanică
Spital Municipal	Spital	-//-	1,54	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
Spital Precista	Spital	-//-	0,3	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
Grup școlar VASILE SAVU	Școală, cantină	-//-	0.22	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
Colegiul Tehnic DANUBIANA	Școală, cantină	-//-	0.37	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
S.C. UMARO S.A.	Prelucr. metalice	-//-	0,10	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	pretratare chimică
Seminar Teologic SF. GHEORGHE	Școală, cantină	-//-	0,23	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
Seminar Teologic Franciscan	Școală, cantină	-//-	0,32	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-

S.C. PETROM Depozit PECO	Depozit prod.petr oliere	-//-	0,15	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
SC OMV	Stație carburanți , alim. publică	-//-	0,13	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+, P_T.	-
SC Morărit-Panificație SA	ind. alim.	-//-	0,26	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
SC Mira-Lucia SA	ind. alim.	-//-	0,31	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
U.M. 01147	Unitate militară	-//-	2,2	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
Liceul cu Program Sportiv	Școală, cantină	-//-	0,15	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
S.C. MARSAT S.A.	Agricol, siloz	-//-	0,07	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
ISU PETRODAVA	Grup pompieri	-//-	0,0004	pH,CBO5,CCOCr, MTS, S^{2-}+ H2S, subst.extr. NH_4^+,P_T.	-
Tg. Neamț					
Regia Națională a Pădurilor RomSilva	Prelucrare a lemnului	Rețea canalizare orășenească	0,116	Amoniu, CBO5, CCO-Cr, Extractibile, H_2S+S^{2-}, Suspensii	-
S.C. LA DORNA	Prelucrare a laptelui	-//-	0,869	Amoniu, CBO5, CCO-Cr, Extractibile, H_2S+S^{2-}, Suspensii	-
S.C. 1 DECEMBRIE	Prelucrare a laptelui	-//-	0,0585	Amoniu, CBO5, CCO-Cr, Extractibile, H_2S+S^{2-}, Suspensii	-

Sursa : Master Planul județului Neamț - APA SERV S.A.

4.7. Situația deșeurilor

Activităţile socio-economice şi industriale din Judeţul Neamţ duc la generarea unor volume substanţiale de deşeuri casnice şi industriale. Gestionarea colectării, transportului şi depozitării acestor deşeuri nu a fost o prioritate principală în trecut şi, în consecinţă, starea mediului induce un anume risc populaţiei.

Managementul deşeurilor solide reprezintă una dintre cele mai critice probleme de protecţie a mediului.

Deşeurile urbane sunt compuse din deşeuri casnice, deşeuri generate de companii şi instituţii, deşeuri stradale, deşeuri organice din parcuri şi grădini, cât şi deşeuri provenite din activităţi de construire şi demolare.

În Judeţul Neamţ, managementul deşeurilor urbane nu a ajuns încă la standarde europene; în zonele rurale, nu s-a implementat încă un sistem general de colectare a deşeurilor.

În zonele urbane, managementul deşeurilor urbane – colectare, transport şi depozitare – este asigurat de câteva companii de salubrizare, care acoperă doar municipiile şi oraşele şi câteva sate din împrejurimile acestor zone urbane.

Situaţia depozitelor de deşeuri în exploatare în judeţul Neamţ

Depozite municipale conforme

Nr. Crt.	Judeţ	Depozit	Operator	Capacitate disponibilă de depozitare la sfârşitul anului 2012 (mc)
1	NEAMŢ	Piatra Neamţ	„Asocierea S.C. Rosal S.R.L. – S.C. Salubritate S.A."	Celula 1: Sistată depozitarea Celula 2: 150213,29

Depozite industriale (de producţie) nepericuloase

Agent economic	Adresa	Suprafaţa ocupată (ha)	Anul programat pentru închidere	Observaţii
Arcelor Mittal Roman Tubular Product S.A. - Roman-halda nouă	Simioneşti comuna Cordun	0,005	2032	conform
S.C. Cersanit România S.A. Roman-halda nouă	Roman	0,072	2034	conform

Lista incineratoarelor de deşeuri din judeţul Neamţ care se află sub incidenţa HG 128/2002 privind incinerarea deşeurilor

- SC Carpatcement Holding SA – Fabrica de ciment Taşca ca o facilitate pentru tratarea termică a deşeurilor; în prezent nu coincinerează deşeuri municipale.

Instalaţie	Locaţie	Tipul	Capacitatea proiectată (t/an)	Tipul de deşeuri
Instalaţie de fabricare ciment – Carpatcement	Taşca	Cuptoare rotative pentru clincher	Ciment – 1.200.000 tone/an	- deşeuri solide – 72tone/zi - deşeuri lichide –

Holding S.A. - Fabrica de ciment Taşca			16,8 tone/zi
Tipuri de deşeuri co-incinerate	Anvelope uzate, uleiuri uzate şi emulsii, deşeuri de la fabricarea lacurilor şi vopselelor, deşeuri de hârtie şi carton, deşeuri de lemn, deşeuri plastice, deşeuri textile, deşeuri din batal (fracţie solidă şi lichidă), deşeuri de la rafinarea petrolului, cleiuri, adezivi şi solvenţi, nămoluri de la staţiile de epurare şi de la fabricarea hârtiei.		

- S.C. Kober S.R.L. Turtureşti – Girov, judeţul Neamţ deţine o instalaţie de incinerare pentru ape chimice rezultate din activitatea proprie, cu o capacitate de 1.500 t/an.

4.8. Riscuri de mediu

Riscurile de mediu prezentate mai jos au fost extrase din cadrul "Schemei cu riscurile teritoriale din zona de competență a Inspectoratului pentru Situații de Urgență Petrodava al județului Neamț".

Fenomene meteorologice periculoase

Inundații

Teritoriul judeţului Neamţ aparţine în proporţii aproximativ egale sectorului cu climă de munte (partea de vest) şi celui cu climă continentală - ţinutul climei de dealuri, districtul Subcarpaţilor estici şi parţial Podişului Central Moldovenesc (jumătatea de est).

Cantităţile medii anuale de precipitaţii cresc gradat de la est către vest, de la 550 mm în est, la peste 1000 mm în vest. Zona montană şi subcarpatică cu altitudini mai mari primeşte anual între 800 şi 1050 mm, sectorul de podiş între 600 şi 800 mm (Piatra-Neamţ - 649 mm, Tîrgu Neamţ - 672 mm) iar pe văile largi ale Bistriţei, Moldovei şi Siretului între 550 şi 600 mm (Roman - 529 mm). Cantităţile medii în luna iulie variază pe mai mult de jumătate din suprafaţa judeţului între 90 şi 140 mm, iar în valea râului Siret scad până la 70 mm.

Seceta este un fenomen deseori întâlnit în timpul verii. Cantităţile medii ale lunii ianuarie se încadrează între 30 şi 70 mm, iar în zona montană 80 mm.

Inundaţiile sunt în multe cazuri amplificate de activităţi umane ca: depozitarea de materiale şi deşeuri pe maluri care sunt antrenate la ape mari şi produc blocaje în special la traversări, reducerea secţiunii de scurgere prin executarea de lucrări de traversare, executarea de construcţii neautorizate în zonele inundabile ale cursurilor de apă, în mod special împrejmuiri şi anexe gospodăreşti.

Toate comunele din judeţ pot fi afectate mai mult sau mai puţin de inundaţii, cu excepţia comunei Săbăoani.

Acest tip de risc poate afecta în judeţ, cu aproximaţie, următoarele obiective aflate în zona inundabilă:

- 2300 gospodării individuale;
- 97 societăţi comerciale sau instituţii publice;
- 9049 ha terenuri agricole;
- 232 km de drumuri;

Secetă hidrologică

Seceta hidrologică este caracterizată prin micşorarea accentuată a debitelor pe cursurile de apă, din care unele sunt afectate intermitent sau prelungit de fenomenul de secare. Lipsa debitelor pe cursurile de apă afectează consumatorii de apă care au staţii de captare în bazinele unor astfel de cursuri de apă. În judeţul Neamţ zona afectată de secetă hidrologică se află în bazinul hidrografic al râului Moldova cu afluenţii de dreapta cei mai importanţi, respectiv râul Neamţ (Ozana) şi pârâul Topoliţa.

Ploi cu caracter de aversă

Ploile cu caracter de aversă sunt mai frecvente în zonele de munte: municipiul Piatra-Neamţ, oraşul Tîrgu Neamţ, comunele Piatra Şoimului, Tazlău, Tarcău, Dămuc, Bicazu Ardelean, Borca, Farcaşa, Poiana Teiului, Bicaz Chei şi Pipirig.

Grindină

Conform istoricului, localităţile cele mai des afectate de căderi de grindină se află în zona de sud a judeţului, de-a lungul comunicaţiilor Piatra Neamţ-Costişa şi Români - Secuieni, în zona de nord, pe direcţia Tîrgu Neamţ - Păstrăveni, şi în zona de est - localităţile Săbăoani, Gherăeşti, Tămăşeni, Doljești, Stăniţa, Icușești, Valea Ursului, Oniceni, Boghicea şi Bîra;

Ninsori abundente şi viscolite care blochează circulaţia auto se înregistrează în special pe traseele Piatra-Neamţ - Brusturi, Piatra Neamţ – Roman - Poienari, Bicaz - Potoci, Petru Vodă - Pluton, Români – Moldoveni – Secuieni, Piatra Neamţ – Mărgineni, Girov – Ştefan cel Mare – Dragomireşti – Războieni etc.;

Intensificări ale vântului cu aspect de tornadă au avut loc în Tîrgu Neamţ, Ceahlău, Grinţieş şi Poiana Teiului;

Îngheţ

O particularitate a judeţului Neamţ o reprezintă **fenomenul de zăpor de pe râul Bistriţa.** Localităţile afectate de acest fenomen fiind Poiana Teiului, Farcaşa şi Borca.

Incendii de pădure

Suprafaţa fondului forestier din judeţul Neamţ este de 262.445 ha, din care 224.205 ha sunt acoperite cu păduri. Acesta este răspândit pe toată suprafaţa judeţului, cu o pondere mai însemnată în jumătatea vestică, acolo unde şi relieful este muntos.

Suprafeţele împădurite care pot fi afectate de incendiile de pădure reprezintă cca. 60 % din suprafaţă.

Fondul forestier al judeţului Neamţ este format din păduri de molid, pin, brad şi alte conifere care posedă o mare capacitate de ardere, precum şi din diferite categorii de foioase care au o mai mică capacitate de ardere (stejar, mesteacăn, plop de munte, etc.).

Posibilitatea producerii incendiilor de pădure este relativ ridicată, mai ales în perioadele secetoase şi în zonele perimetrale aşezărilor umane.

Zonele împădurite care prezintă factor de risc pentru producerea acestui tip de situaţie de urgenţă sunt situate pe raza ocoalelor silvice Vaduri, Gârcina, Roznov, Tazlău, Tîrgu Neamţ şi Văratec.

Perioadele în care se produc incendiile de pădure sunt în lunile martie – aprilie, dar şi pe toată perioada verii (dacă sunt veri secetoase), cât şi toamna (septembrie – octombrie). În ultimii ani s-au înregistrat în medie câte 3-4 incendii pe an la nivelul întregii Direcţii Silvice Piatra Neamţ, toate afectând litiera.

Fenomene distructive de origine geologică

Cutremure de pământ

Teritoriul judeţului Neamţ poate fi afectat de mişcările seismice din zona Vrancea situată la cca. 150 km depărtare. Deşi au fost înregistrate mişcări seismice cu epicentrul în zona Tazlău, probabilitatea de apariţie a unor astfel de mişcări cu epicentrul în judeţul Neamţ este redusă.

Conform normativului menţionat, judeţul Neamţ este situat în totalitate în zona de intensitate seismică VII (exprimată în grade MSK rotunjite la numere întregi).

Pericolul producerii unor alunecări de teren ca urmare a mişcărilor seismice este prezent pe cca. 48,6% din suprafaţa judeţului Neamţ, procent ce reprezintă relieful muntos, cu pante mari, cu o mai mare susceptibilitate la alunecări de teren.

Apariţia unor mişcări seismice în alte zone ale României (Făgăraş, Banat, Moldova Nouă, Carei) sau în zone învecinate sub limita a 200-300 km din Moldova şi Ucraina este posibilă (există sub aspectul hazardului), dar nu prezintă importanţă ca risc (probabilitate şi intensitate foarte reduse).

Ca urmare a mişcărilor seismice sunt posibile apariţii locale a unor dezastre complementare la construcţiile şi instalaţiile tehnologice. Vechimea în serviciu a construcţiilor industriale din judeţul Neamţ este variabilă. Acestea cuprind instalaţii ce lucrează sub presiune, folosesc substanţe toxice, iar avarierea lor ar putea produce pierderi de vieţi omeneşti, mari pagube materiale, precum şi importante dezechilibre ecologice.

Depozitele de carburanţi, care sunt amplasate în mod curent în perimetrele construibile, reprezintă o sursă de explozii şi incendii.

Alunecări de teren

Alunecările de teren ca situaţie de urgenţă independentă nu prezintă periodicitate. Fiind o pierdere de echilibru a unui masiv de pământ, ele sunt provocate şi favorizate de alterarea calităţi pământurilor (prin umezire, interzicerea traseelor tradiţionale de circulaţie, eliminarea apelor subterane etc.) de creşterea valorii sarcinilor gravitaţionale (construcţii, depozite de pământ sau materiale) sau de intervenţii neautorizate, fără o bază corectă asupra geometriei sistemului (săpături locale la bază, şanţuri, tunele, creşterea unghiului de pantă a taluzurilor). Ultimele două cauze ale alunecărilor de teren, fiind provocate prin intervenţii umane, pot fi prevenite şi ţinute sub control, eventual prin severe măsuri coercitive.

Zonele cu potenţial ridicat de producere a alunecărilor de teren se găsesc pe teritoriul următoarelor localităţi: Piatra-Neamţ, Bicaz (Izvorul Alb, Potoci), Bicazu Ardelean, Bîra, Borleşti, Boteşti, Dobreni, Dulceşti (Corhana), Făurei, Icuşeşti, Moldoveni, Păstrăveni, Răuceşti, Războieni, Români, Sagna, Ştefan Cel Mare, Tupilaţi şi Urecheni.

Zonele cu potenţial mediu de producere a alunecărilor de teren se găsesc pe teritoriul următoarelor localităţi: Agapia, Bălţăteşti, Borca, Ceahlău, Farcaşa, Gârcina (Cuejdel), Hangu, Ion Creangă, Piatra Şoimului, Pipirig (Dolheşti, Pluton), Poiana Teiului (Petru Vodă) şi Taşca (Taşca Deal şi Hamzoaia).

4.9. Analiza SWOT – Mediu și infrastructura de mediu

Puncte Tari	Puncte slabe
- Succesul proiectului de reintroducere a specilor protejate precum zimbrii de la Vânători Neamț aflați în libertate și semi-libertate - Patrimoniul natural al județului este bogat: existența ariilor naturale protejate și a siturilor Natura 2000 - Prezența biodiversității variate pe teritoriul județului - Spaţiul rural neafectat, curat în special în zonele muntoase - Potențialul hidrografic pentru producerea energiei electrice	- Sisteme de canalizare învechite din punct de vedere fizic şi moral - Defrișările necontrolate din partea de Vest a județului Neamț - Activităţile antropice se desfăşoară fără să se ţină cont de topografia locală - Nivelul scăzut de conștientizare a problemelor de mediu la nivelul populației - Zone industriale afectate de poluare - Lipsa politicilor pentru minimizarea/reciclarea deşeurilor rezultate din activităţile economice - Lipsa lucrărilor pentru combaterea eroziunii şi a alunecărilor de teren - Lipsa planurilor de management pentru marea majoritate a ariilor naturale protejate de interes comunitar
Oportunități	**Amenințări**
- Promovarea investiţiilor de mediu în zone de risc ecologic - Existența proiectelor pentru construcţia şi modernizarea staţiilor de epurare a apei - Elaborarea, în judeţ, a unor programe de gestiune a deşeurilor urbane şi industriale, cu accent pe reciclarea şi refolosirea produselor şi materialelor - Posibilitatea de acces la fonduri nerambursabile în scopul soluţionării problemelor de mediu	- Lipsa de conformare și conștientizare a cetățenilor cu privire la măsurile de protecție a mediului, în special în ce privește branșarea la rețelele de alimentare cu apă și racordarea la rețeaua de canalizare. - Prețul ridicat al racordării la infrastructurile de apă-canal datorat gradului scăzut de adoptare de către cetățeni. - Lipsa de corelare între legislaţia naţională de mediu şi legislaţia europeană - Problema mediului este o prioritate secundară a autorităţilor din judeţ - Echiparea inadecvată a agenţilor economici în cazul unui nivel potenţial mare de poluare - Pericolul de riscuri naturale datorate schimbărilor climatice

4.10. Provocări strategice – Mediu și infrastructura de mediu

- ✓ Reducerea infiltrărilor în sistemele de colectare a apelor uzate
- ✓ Creșterea gradului de conectare la sistemele de colectare a apelor uzate
- ✓ Diminuarea riscurilor de contaminare provenind de la consumatorii non-casnici
- ✓ Creșterea gradului de colectare și de reciclare la nivelul județului
- ✓ Investiții în monitorizare și managementul ariilor protejate și planificarea de coridoare verzi necesare corelării acestora
- ✓ Investiții în infrastructura de protecție a mediului împotriva calamităților naturale
- ✓ Creșterea productivității centralelor electrice prin modernizarea unităților de producție

4.11. Concluzii – Mediu și infrastructura de mediu

Conform vizunii Națiunilor Unite, *o societate își poate compromite capacitatea de a satisface nevoile esențiale ale membrilor săi în viitor în mai multe moduri, cum ar fi exploatarea excesivă a resurselor de care dispune. Avansul tehnologic poate rezolva câteva dintre problemele imediate, însă poate genera și alte probleme mai mari*[1]. De aceea, și în ceea ce privește problematica de mediu, orice acțiune trebuie să fie integrată într-o viziune de dezvoltare durabilă, avându-se în vedere importanța efortului concertat.

Având în vedere calitatea actuală a cadrului natural din județul Neamț și potențialul pe care acesta îl prezintă, încurajarea protejării resurselor existente împreună cu exploatarea sustenabilă a acestora reprezintă principalul obiectiv pe termen mediu și lung.

În ceea ce privește măsurile de protecția mediului, acestea sunt în primul rând un instrument pentru prezervarea resurselor existente și facilitarea dezvoltării economice și sociale. Crearea unui sistem de gestiune integrat al deșeurilor casnice și non-casnice ce include și componentele de reciclare și refolosire, împreună cu modernizarea și extinderea infrastructurii de apă canal reprezintă o necesitat ce trebuie să aibă în vedere respectarea normelor de protecție a mediului și să aibă ca scop protejarea sănătății populației județului.

În contextul schimbărilor climatice actuale, județul Neamț, ca si restul țării, se regăsește în situația în care riscurile naturale constituie o problematică de actualitate, ce trebuie contracarată prin metode active de planificare, pregătire și protecție.

[1] UN Documents: Gathering a Body of Global Agreements compiled by the NGO Committee on Education of the Conference of NGOs from United Nations web sites, http://www.un-documents.net/ocf-02.htm

5. Dezvoltare teritorială şi spaţială

5.1. Poziţionarea judeţului Neamţ în contextul configuraţiei polilor urbani ai Regiunii Nord-Est

Regiunea Nord-Est a României, cu o suprafaţă de 36.849,83 kmp, reprezintă 15,5% din fondul funciar al teritoriului naţional, teritorial fiind cea mai mare regiune. Judeţul Neamţ se află în partea centrală, la extremitatea vestică a Regiunii Nord-Est, având o suprafaţă de 5896,15 kmp.

Regiunea Nord-Est este formată din 6 judeţe: Bacău, Botoşani, Iaşi, Neamţ, Suceava şi Vaslui, care conţin la rândul lor 17 municipii, 29 oraşe şi 506 comune cu 2414 sate componente. Printre acestea, regiunea include două oraşe de rang I (municipii de importanţă naţională cu potenţială influenţă la nivel european) şi anume, municipiul Bacău şi municipiul Iaşi.

Regiunea Nord-Est este compusă astfel:

	Suprafaţa totală		Suprafaţa localităţilor urbane		Suprafaţa intravilană a oraşelor	
	Kmp	%	Kmp	%	Kmp	%
Regiunea Nord Est	36849,83	100%	3562,47	100%	549,8	100%
Suceava	8553,5	23,2%	1411,86	39,6%	158,1	28,8%
Bacău	6620,52	18,0%	678,69	19,0%	106,2	19,3%
Neamţ	5896,14	16,0%	329,6	9,3%	60	10,9%
Iaşi	5475,58	14,9%	287,7	8,1%	100,3	18,2%
Vaslui	5318,4	14,4%	342,75	9,6%	57,13	10,4%
Botoşani	4985,69	13,5%	512,4	14,4%	68	12,4%

Sursa datelor: INS-Institutul National de Statistica

Dispersia teritorială a localităţilor urbane la nivelul Regiunii Nord-Est nu este foarte echilibrată, existând mai multe zone lipsite de oraşe pe o rază de 25-30 km: Sud-estul judeţului Botoşani; Nord-estul judeţului Iaşi, Estul judeţului Bacău; Vestul judeţului Vaslui, Zona central-estică a judeţului Vaslui; Nord-Vestul judeţului Suceava; Nord Vestul judeţului Bacău şi Nord Vestul judeţului Neamţ.

PRINCIPALII POLI URBANI DIN REGIUNEA NORD-EST

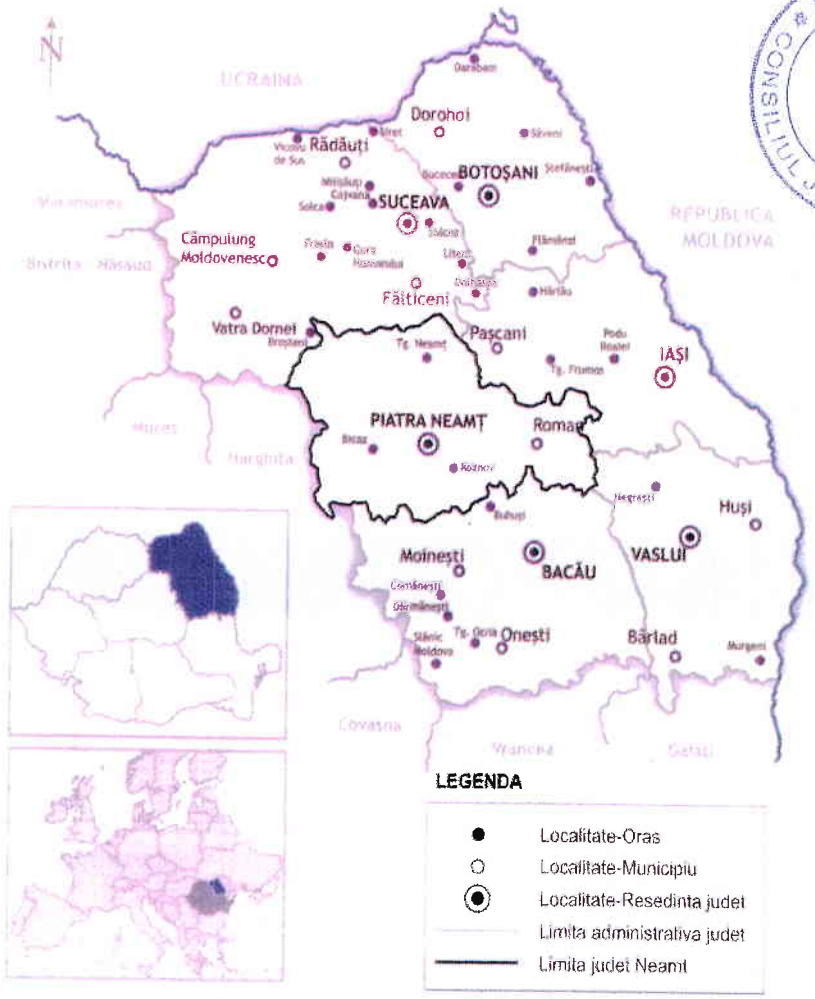

Sursa datelor: Strategia de dezvoltare teritoriala a Romaniei

Judeţul Neamţ, asemeni judeţelor Iaşi şi Vaslui, are un număr mic de oraşe, incluzând doar 2 municipii, dintre care nici unul nu este un oraş de rang I: Piatra Neamţ (rang II reşedinţa de judeţ) şi Roman (rang II). Celelalte 3 oraşe din judeţ au rangul III: Tîrgu Neamţ, Bicaz şi Roznov.

	Număr municipii			Număr oraşe (Rang III)	Număr comune	Număr sate
	Total	Rang I	Rang II			
Regiunea Nord Est	17	2	15	29	506	2414
Bacău	3	1	2	5	85	491
Botoşani	2	0	2	5	71	333
Iaşi	2	1	1	3	93	418
Neamţ	2	0	2	3	78	344
Suceava	5	0	5	11	98	379
Vaslui	3	0	3	2	81	449

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

În Judeţul Neamţ singura localitate care a primit statut de oraş în perioada de după anul 2000 este Roznov (declarat oraş în anul 2003), situat la sud faţă de municipiul Piatra Neamţ, pe axul de circulaţie Piatra Neamţ – Bacău.

Localităţile urbane din Regiunea Nord-Est se pot clasifica şi după gradul de polarizare sau potenţialul localităţii ca pol urban în contextul naţional şi internaţional. Între principalii poli urbani şi zone metropolitane din regiune, întreaga extremitate estică a judeţului Neamţ (incluzând municipiul Roman şi comunele limitrofe) face parte din zona metropolitană Bacău-Roman.

Din perspectiva regională, municipiul Piatra Neamţ este cel mai important pol urban al judeţului Neamţ, fiind considerat alături de municipiile Bacău, Botoşani şi Suceava ca pol metropolitan cu potenţial regional (doar municipiul Iaşi este clasat ca pol metropolitan cu potenţial internaţional).

PRINCIPALII POLI URBANI SI CONFIGURATII METROPOLITATE DIN REGIUNEA NORD-EST

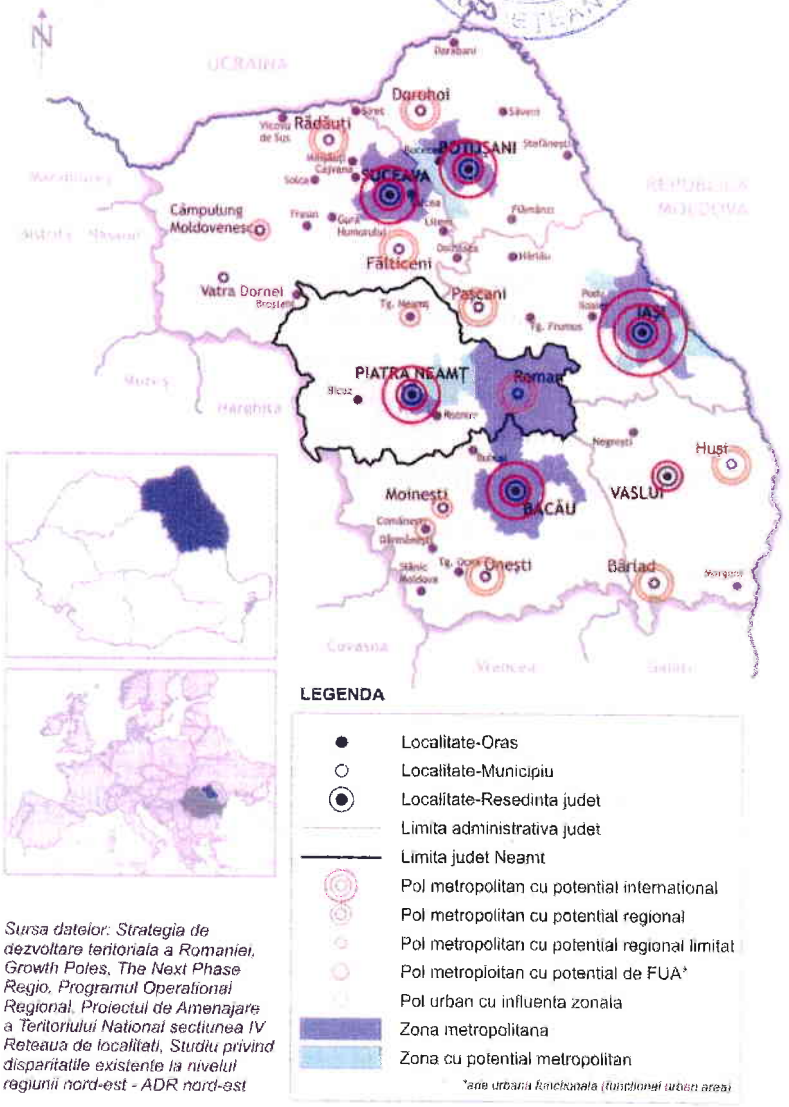

Sursa datelor: Strategia de dezvoltare teritoriala a Romaniei, Growth Poles, The Next Phase Regio, Programul Operational Regional, Proiectul de Amenajare a Teritoriului National sectiunea IV Reteaua de localitati, Studiu privind disparitatile existente la nivelul regiunii nord-est - ADR nord-est

Lipsa categoriei de pol metropolitan cu potenţial supraregional (intermediară între cea cu pol internaţional şi cea cu pol regional) atât la nivel regional cât şi judeţean indică potenţialul de creştere a oricărui pol cu potenţial regional prin procesul de constituire a zonelor metropolitane. Acest proces include pe lângă polul metropolitan cu potenţial regional Piatra Neamţ şi municipiul Roman, prin cuprinderea acestui municipiu într-o zonă metropolitană cu influenţe directe ale municipiului Bacău şi conectarea acesteia cu zona metropolitană din jurul municipiului Piatra-Neamţ.

Ariile funcţionale urbane (FUA), reprezintă viitorul potenţial exploatabil al policentricităţii şi baza procesului viitor de dezvoltare urbană. În judeţul Neamţ există un singur pol metropolitan cu potenţial de arie funcţională urbană, structurat în jurul municipiului Roman. Aceasta se explică prin poziţionarea în teritoriu a acestui pol socio-economic al judeţului care îl include în aceeaşi zonă metropolitană cu Bacău pe axa de circulaţie care îl leagă pe acesta de Iaşi şi nordul ţării.

Judeţul Neamţ este compus din 2 municipii, 3 oraşe şi 78 de comune cu un total de 344 sate componente. Localităţile urbane din judeţ sunt următoarele:

NUME LOCALITATE	STATUT	RANG	CLASA POL
Piatra Neamt	Resedinta judet	II	Potential regional
Roman	Municipiu	II	Potential FUA*
Targu Neamt	Oras	III	Influenta zonala
Bicaz	Oras	III	-
Roznov	Oras	III	-

*FUA-are urbana functionala (functional urban area)

Aceste localităţi urbane la nivel de judeţ trasează şi configurează arii metropolitane, tendinţe şi potenţial de dezvoltare, legături de influenţă între localităţi, atât pe teritoriul administrativ al judeţului cât şi în afara acestuia. Din studiile de specialitate efectuate în ultimii ani (Strategia de Dezvoltare Regională Nord-Est; Strategia de Dezvoltare Teritorială a României; Oraşe competitive-Remodelarea Geografiei Economice a României; Atlasul interactiv Corine Land Cover) sunt definite două zone metropolitane la nivelul judeţului Neamţ.

Principala zonă metropolitană este cea definită de legătura dintre municipiile Roman şi Bacău. Atât geometria cât şi relieful Judeţului Neamţ facilitează legătura dintre cele două municipii, ariile de influenţă metropolitană ale acestora fiind unite, realizând astfel aria metropolitană Bacau-Roman. Din punct de vedere al poziţionării Municipiului Roman, se poate identifica şi o învecinare cu aria metroplitană a Municipiului Iaşi, aria definită a acestuia din urmă avându-şi limita la nord-est faţă de Roman, lângă oraşul Podul Iloaiei, pe traseul Bacău-Roman-Tîrgu Frumos-Podu Iloaiei. Se conclude astfel tendinţa de dezvoltare a localităţilor pe axul de circulaţie Bucureşti-Bacău-Roman-Iaşi. Se observă în zonele din jurul oraşului Roman dezvoltarea localităţilor prin apariţia ţesuturilor cu morfologie urbană.

A doua zonă metropolitană este cea a municipiului-reşedinţă de judeţ Piatra Neamţ, care este conectat cu oraşul Roman printr-o regiune cu potenţial metropolitan. În această zonă, sub influenţa metropolitană a reşedinţei de judeţ, este inclus şi oraşul Roznov. În acest caz, ţesuturile cu morfologie urbană dezvoltate între Piatra Neamţ şi Roznov merg mai departe de acesta din urmă, către sud, pe traseul de circulaţie Bacău-Buhuşi-Roznov-Piatra Neamţ. Acest traseu de dezvoltare a ţesuturilor cu morfologie urbană se termină în oraşul Bicaz, după cum se poate observa în harta de mai jos.

HARTA POLILOR URBANI - POLARIZAREA URBANA IN JUDETUL NEAMT

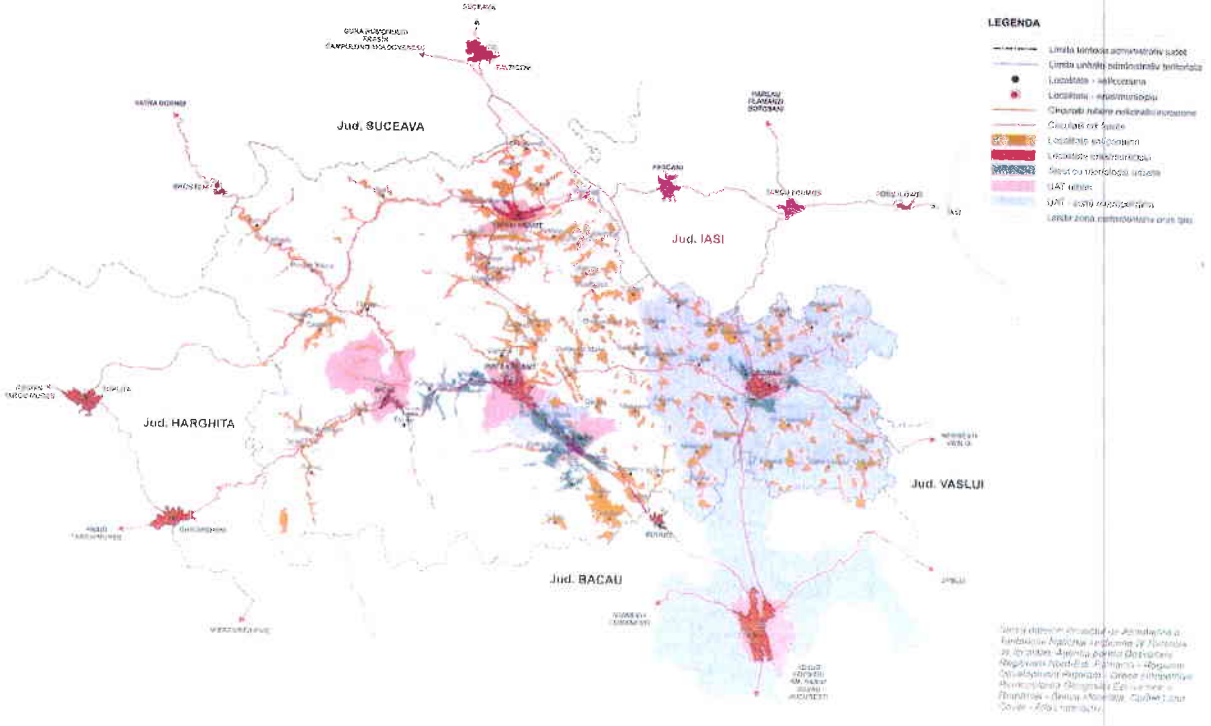

Tîrgu Neamţ este clasat ca un pol urban cu influenţă zonală. Fiind situat în partea de nord a judeţului, acesta beneficiază de legături la nivel rutier cu restul judeţului (Piatra Neamţ, Bicaz), având, în acelaşi timp şi un acces mai facil pe traseul Iaşi-Podu Iloaiei-Tîrgu Frumos-Paşcani-Tîrgu Neamţ, unde Paşcani (jud. Iaşi) este clasat ca un pol metropolitan cu potenţial de arie urbană funcţională.

Judeţul Neamţ are o structură de dezvoltare policentrică conferită atât de poziţionarea zonelor urbane în cadrul judeţului precum şi de structura conexiunilor între acestea. Din perspectiva distribuţiei teritoriale a polilor urbani doar zona de nord-vest a judeţului este lipsită pe o rază de aproximativ 25 de km de prezenţa unui pol urban. Având în vedere caracterul muntos al acestei zone şi deci accesibilitatea sa mai scăzută, distanţa faţă de polii urbani ai judeţului reprezintă o barieră în direcţia dezvoltării care trebuie luată în considerare în politicile de amenajare a teritoriului.

Configuraţia actuală a localităţilor urbane şi a ariilor metropolitane în Judeţul Neamţ subliniază o dezvoltare concentrată în zona de est a judeţului (Roman) cu legături în afara teritoriului administrativ al judeţului (Bacău, Iaşi) şi o dezvoltare mai scăzută în zona vestică şi nordică (Tîrgu Neamţ, Bicaz, Borca) unde există un grad de accesibilitate mai scăzut. Amplasat mai central, polul metropolitan constituit în jurul reşedinţei de judeţ Piatra-Neamţ reprezintă, prin posibila sa dezvoltare, o oportunitate de a conecta mai strâns zonele estică şi vestică a judeţului, crescând şansele de dezvoltare a acesteia din urmă.

5.2. Accesibilitate – Judeţul Neamţ în contextul Regiunii Nord-Est, al României şi al coridoarelor pan-europene

Judeţul Neamţ este amplasat într-o zonă privilegiată a Regiunii Nord-Est din punct de vedere al coridoarelor pan-europene de transport (TEN-T). Harta de mai jos prezintă reţeaua de coridoare TEN-T (care includ atât axe de circulaţie rutieră şi feroviară modernizate cât şi cele în curs de modernizare sau planificate, atât pe reţeaua „core" cât şi pe cea, mai largă, „comprehensive") la nivel naţional şi intersecţia lor cu teritoriul judeţean.

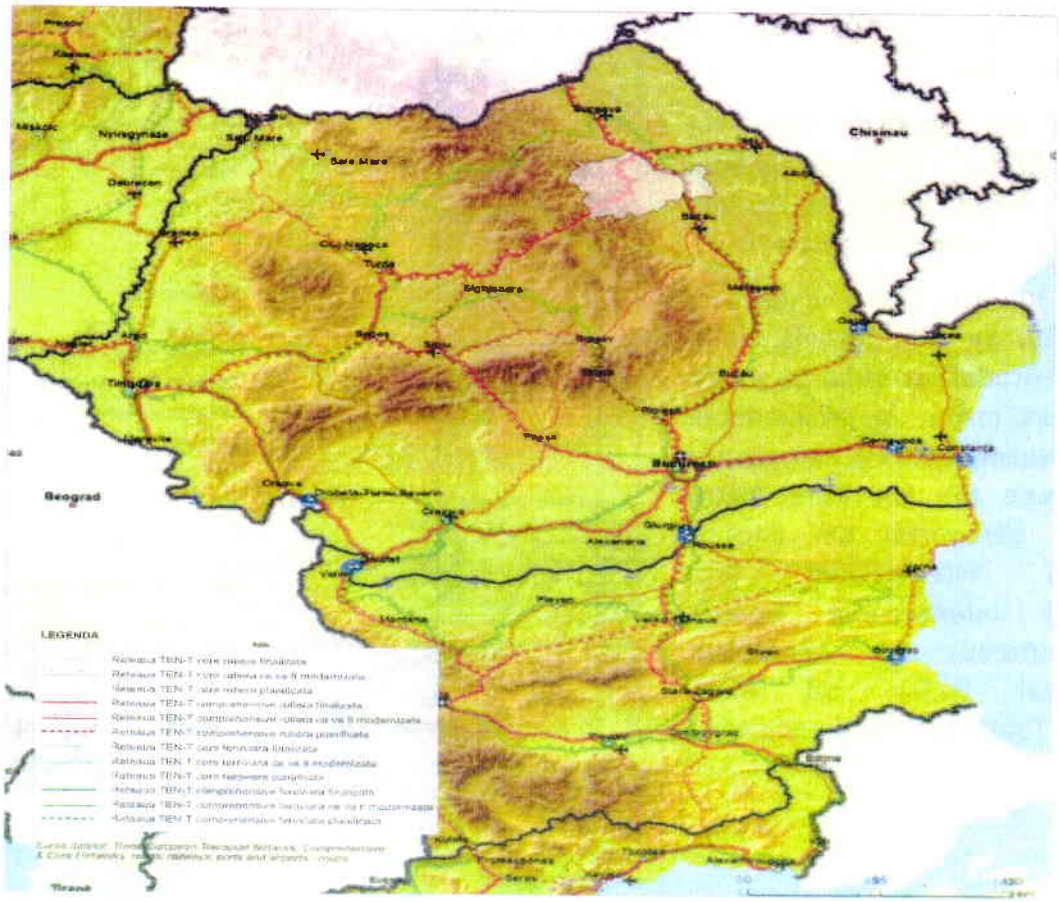

Cele mai importante artere rutiere care intersectează judeţul Neamţ sunt:

Drumul European E85: (Lituania, Belarus, Ucraina) – Siret – Suceava – Fălticeni - Roman - Bacău – Buzău – Urziceni – Bucureşti – Giurgiu - (Bulgaria, Grecia);

Drumul European E583: Săbăoani – Iaşi – Sculeni;

Cum se poate observa analizând configuraţia reţelei TEN-T (existentă dar şi planificată) , judeţul Neamţ este traversat de 2 circulaţii TEN-T core rutiere (Transilvania-Iasi şi Bucuresti-Siret) şi 1 circulaţie TEN-T core feroviară (magistrala 500 care leagă prin România sudul Peninsulei Balcanice şi Istanbulului de Ucraina). Această structură a coridoarelor pan-europene reprezintă un potenţial major pentru dezvoltarea economică a judeţului într-o primă etapă din perspectiva tranzitului ca un hub logistic şi de transport.

Reţeaua de drumuri naţionale care traversează localităţile urbane ale judeţului este formată din:

- *DN12C*: Gheorgheni - Lacu Roşu – Bicaz;
- *DN15*: Turda - Luduş - Tîrgu Mureş - Topliţa - Poiana Largului - Piatra Neamţ - Bacău; *DN15B*: Poiana Largului - Tîrgu Neamţ - Cristeşti; *DN15C*: Piatra Neamţ - Bălţăteşti - Tîrgu Neamţ - Fălticeni; *DN15D*: Piatra Neamţ - Girov - Roman – Vaslui;
- *DN28*: Roman - Tîrgu Frumos - Iaşi - Albiţa;

Sursa datelor: Strategia de dezvoltare teritoriala a Romaniei, Growth Poles, The Next Phase Regio, Programul Operational Regional, Proiectul de Amenajare a Teritoriului National sectiunea IV Reteaua de localitati, Studiu privind disparitatile existente la nivelul regiunii nord-est - ADR nord-est

În cadrul regiunii Nord Est reţeaua feroviară aflată în judeţul Neamţ reprezintă doar 10,7% din totalul lungimii reţelei feroviare.

Din punctul de vedere al accesibilităţii pe cale aeriană, chiar dacă pe teritoriul judeţului nu există un aeroport major, în proximitatea judeţului Neamţ există 3 aeroporturi internaţionale (65 km între Piatra Neamţ şi aeroportul din Bacău): Aeroportul Internaţional Iaşi, Aeroportul Internaţional George Enescu (Bacău) şi Aeroportul Internaţional Ştefan cel Mare (Suceava). Toate cele trei aeroporturi se află în curs de dezvoltare (noi curse internaţionale, etc.).

La nivelul localităţilor urbane străzile orăşeneşti din Regiunea Nord-Est totalizează 3839 km, din care 55,8% reprezintă străzi orăşeneşti modernizate. Gradul cel mai ridicat de modernizare a străzilor orăşeneşti este întâlnit în judeţul Neamţ, urmat de judeţul Bacău şi judeţul Iaşi. La nivel naţional, Regiunea Nord-Est este cea de-a doua regiune cu cel mai mic grad de modernizare a străzilor orăşeneşti.

5.3. Accesibilitate – Circulaţiile la nivelul Judeţului Neamţ

Din cei 14.239 km de drumuri publice la nivelul regiunii, doar 1.765 km compun reţeaua de drumuri publice din Judeţul Neamţ.

Un element important ce trebuie menţionat în cadrul studiului accesibilităţii la nivel judeţean este relieful, premisă a dezvoltării infrastructurii prezente.

Relieful judeţului Neamţ se suprapune parţial Carpaţilor Orientali, Subcarpatilor Moldovei şi Podişului Moldovenesc. Aşadar, unitatea de relief predominantă în judeţ este cea muntoasă, reprezentată de Carpaţii Orientali (prin munţii Bistriţei, masivul Ceahlău, munţii Hăşmaş, munţii Tarcău şi munţii Stânişoarei), care totalizează 278.769 ha (51% din suprafaţa judeţului este zonă muntoasă). De asemenea, putem aminti unitatea subcarpatică, reprezentată de Subcarpaţii Moldoveneşti, şi cea de dealuri, ale Podişului Central Moldovenesc. În mod firesc relieful influenţează direct infrastructura de transport. Aşadar, harta reţelei de circulaţii a Judeţului Neamţ prezintă o densitate mai mare în zona central-estică, în zona de podiş.

Această segmentare facilitează o bună conectivitate rutieră cu părţile de nord, de sud şi de est, lucru care nu se întâlneşte şi în partea de vest, aducând după sine un raport proporţional al dezvoltării economice.

Obstacolul muntos din partea de vest a judeţului determină pentru Judeţul Neamţ o densitate scăzută şi la nivel de drumuri publice şi căi ferate, fiind la nivel de regiune judeţul cu cea mai mică densitate pentru ambele tipuri de circulaţii. O infrastructură rutieră bine dezvoltată nu numai că favorizează accesul la zonele urbane, dar funcţionează şi ca un catalizator pentru procesul de urbanizare.

La nivelul regiunii, judeţul Neamţ prezintă un procent scăzut la categoria drumuri publice modernizate, deşi în ce priveşte drumurile orăşeneşti gradul de modernizare este mai mare decât media regională. Acest aspect reprezintă un dezavantaj nu doar din punct de vedere al infrastructurii rutiere ci şi din punct de vedere al constituirii ariilor metropolitane, mai devreme menţionate cu impact direct şi pentru programele de dezvoltare rurală prin beneficiile economice obţinute şi transferate de către forţa de muncă originară din acesta zonă.

Gradul de modernizare a drumurilor publice în regiunea Nord-Est (2010-2012)

	Bacău		Botoşani		Iaşi		Neamţ		Suceava		Vaslui		Regiunea NORD-EST	
Categorie drum public	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Judetene si comunale	10,1%	10,1%	10,1%	15,7%	4,1%	4,0%	4,4%	3,8%	24,9%	34,2%	16,9%	23,6%	12,1%	16,1%
Nationale	95,5%	95,6%	73,7%	74,4%	91,4%	91,5%	97,2%	97,4%	97,8%	97,8%	85,3%	85,4%	90,6%	90,8%
Total	25,8%	25,8%	23,6%	27,2%	16,9%	17,0%	25,3%	24,0%	42,0%	47,5%	29,1%	34,5%	27,5%	30,2%

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

La nivel de cale ferată, Judeţul Neamţ are o bună legătură cu Bucureştiul: municipiul Roman are legătură directă (magistrala 500), iar Piatra Neamţ are o legătură indirectă prin transfer realizat la Bacău. Aceleaşi caracteristici se întâlnesc şi în cazul legăturii cu Iaşi. Din harta căilor ferate observăm faptul că prin Judeţul Neamţ nu se realizează o legătură directă cu Transilvania şi mai departe cu vestul ţării.

Situaţia infrastructurii feroviare la nivelul judeţului, unde pentru căile ferate şi staţiile şi haltele aferente nu sunt prevăzute lucrări de modernizare ci doar de mentenanţă, este similară celei de la nivel naţional. Această lipsă de investiţii conduce la scăderea vitezei de rulare, la deprecierea calităţii serviciilor de transport feroviar şi în consecinţă a cererii de transport pe calea ferată (de călători sau de mărfuri) generând un cerc vicios defavorabil transportului feroviar şi implicit dezvoltării multimodalităţii şi a mobilităţii prietenoase cu mediul.

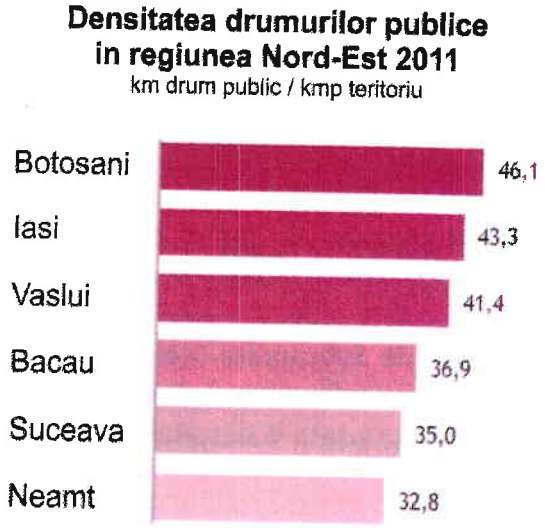

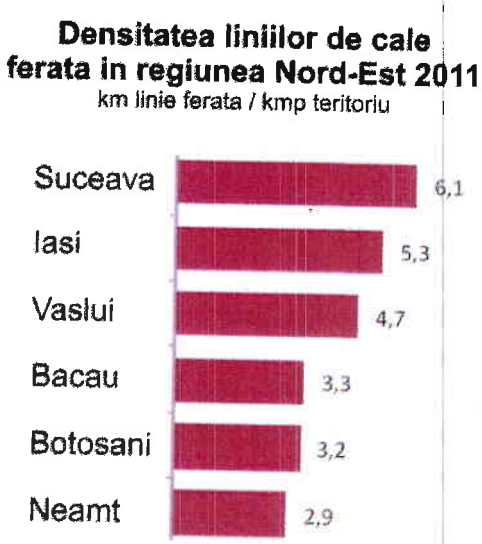

Sursa datelor: INS-Institutul Naţional de Statistică

Poziţia localităţilor urbane, care conturează forma de cruce mai devreme menţionată, conduce la următoarea configuraţie a conectivităţii şi mobilităţii: există legături rutiere între toate cele 5 oraşe din judeţ (nu oricare două oraşe sunt însă conectate direct, pentru multe binoame trecerea prin Piatra Neamţ fiind obligatorie), la nivel de cale ferată însă există o legătură doar pe axele Bicaz-Piatra Neamţ-Roznov către Bacău şi Roman-Tîrgu Neamţ prin Paşcani. Această situaţie este dată de configurarea de tip *fish-bone* a reţelei de cale ferată din judeţ, cu capete de linie la Bicaz-Chei şi la Tîrgu-Neamţ. Pe lângă staţiile aferente oraşelor, în judeţ mai există 8 halte. Până în acest moment nu sunt planificate lucrări modernizare a staţiilor sau a haltelor.

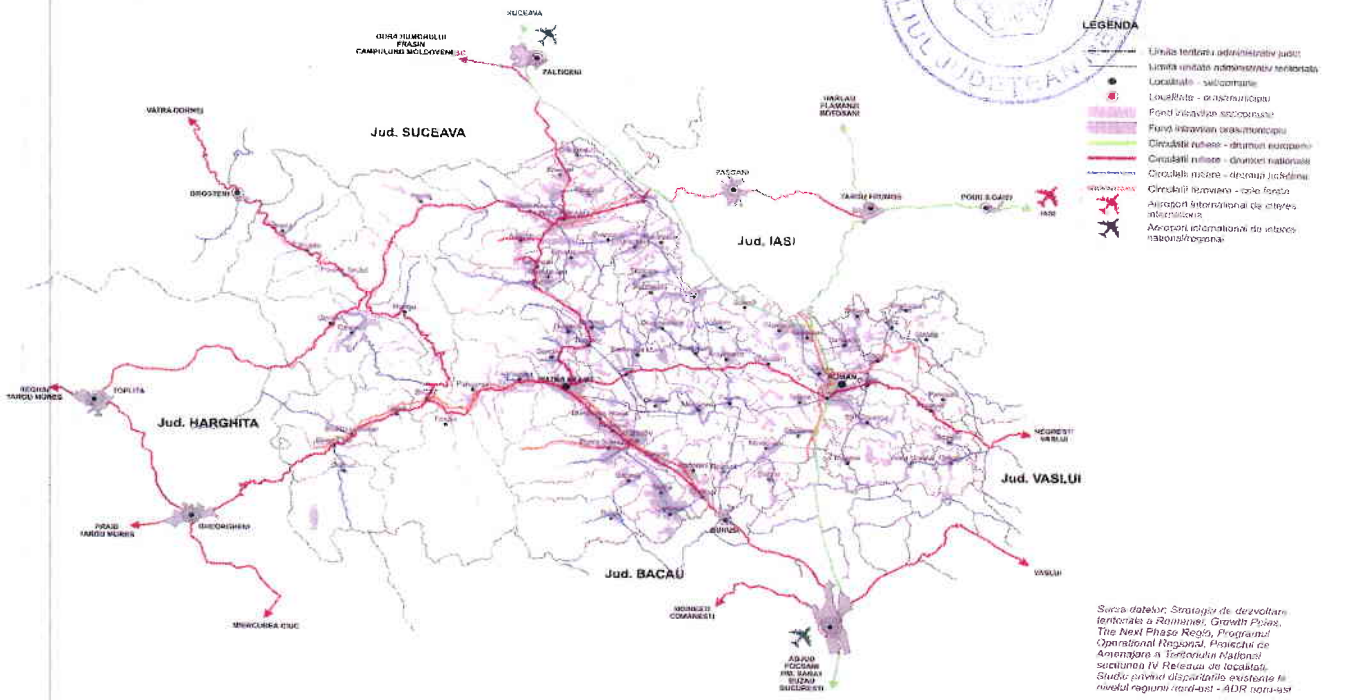

În cadrul judeţului există 3 noduri intermodale importante.

Municipiul Roman poate fi considerat cel mai important nod intermodal la nivelul judeţului, dat fiind că este traversat de drumul european E85, element component al reţelei rutiere „core" TEN-T care oferă astfel un acces facil către Bucureşti, Iaşi şi alţi poli de dezvoltare importanţi. De asemenea municipiul Roman este o staţie importantă pe coridorul feroviar TEN-T (linie ferată electrificată) care leagă Bucureştiul de Suceava şi Iaşi (şi Peninsula Balcanică de Ucraina) .

Reşedinţa de judeţ Piatra Neamţ este de asemenea un centru intermodal, care fiind poziţionat în centrul judeţului, realizează prin intermediul drumurilor naţionale, cum am menţionat anterior, legături directe cu toate oraşele din judeţ. Piatra Neamţ este inclusă în reteaua rutieră TEN-T „core". Caracterul intermodal este dat de existenţa căii ferate către Bacău. Cu toate acestea, există multe aspecte problematice legate de conectivitatea reşedinţei de judeţ: faptul că Piatra Neamţ se află pe o cale ferată al cărei capăt este la Bicaz (nu este conectată cu Transilvania), nu este electrificată, iar şoselele aflate pe coridorul TEN-T trebuie modernizate.

Tîrgu Neamţ poate fi, de asemenea, considerat nod intermodal, datorită faptului că este conectat la reţeaua naţională de cale ferată şi se află pe traseul reţelei rutiere TEN-T „core". Dată fiind însă ponderea să economică, el are o importanţă redusă ca nod intermodal având în principal un potenţial de nod de legătură a hinterland-ului judeţean cu polii socio-economici exteriori, fiind conectat prin Paşcani cu Iaşi şi apoi cu magistrala 500 București-Siret.

În general, pentru toate cele trei noduri intermodale sunt necesare investiţii majore în reabilitarea infrastructurilor existente (căi ferate, şosele), modernizarea lor (electrificare, lărgirea şi adaptarea şoselelor la un trafic mai intens, etc.) precum şi în dezvoltarea centrelor de transfer intermodal cale ferată-rutier sau a hub-urilor logistice.

Tabelul cantitativ şi calitativ al infrastructurii de transport a judeţului Neamţ:

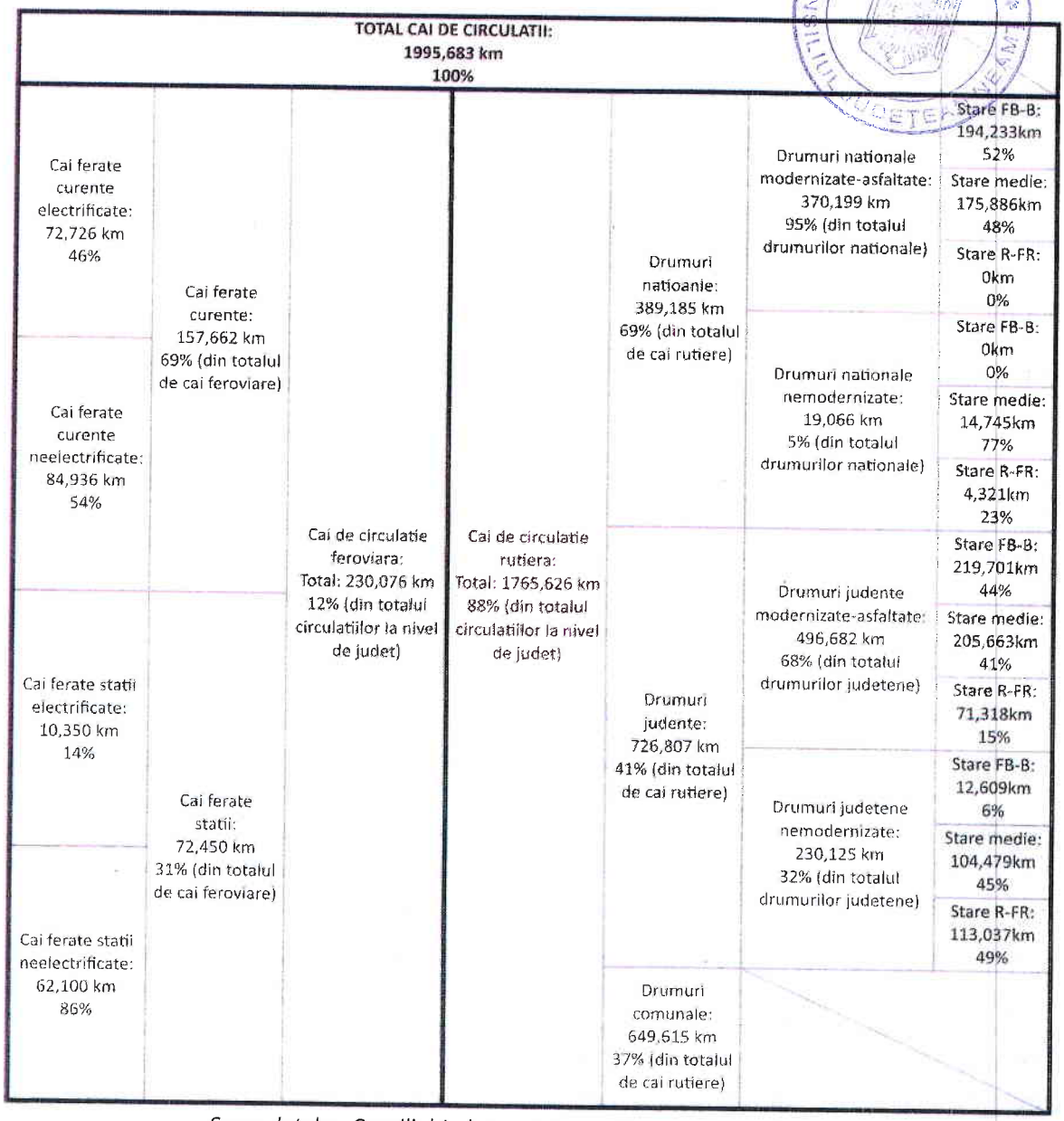

Sursa datelor: Consiliul Județean Neamț, Direcția Generală de Dezvoltare Județeană, 2013-2014

În contextul regiunii, gradul cel mai ridicat de modernizare a străzilor orăşeneşti este întâlnit în judeţul Neamţ, 70,7% din totalul străzilor orăşeneşti fiind modernizate. Astfel, cea mai importantă problemă a transportului public local o reprezintă înnoirea parcului auto şi nu modernizarea căilor de circulaţie. Conform datelor INS 2012, transportul public la nivel local este realizat doar în municipiul Piatra-Neamţ, prin autobuze, microbuze şi troleibuze.

Unul dintre factorii care favorizează dezvoltarea peri-urbană armonioasă şi durabilă este mobilitatea între centrul urban şi localităţile învecinate. Un nivel crescut de conectivitate între polul metropolitan şi hinterland-ul său depinde în mare măsură de accesibilitatea serviciilor de transport public, care este accesibil unor pături mai largi de populaţie, asigurând atât o dezvoltare sustenabilă, cât şi un acces mai facil al polului urban la resursele de toate tipurile localizate în proximitatea sa. Pentru ca transportul public să fie viabil şi durabil el trebuie conceput astfel încât să asigure, în urma diferitelor iniţiative şi servicii din care e compus, atât mobilitatea intravilană a oraşelor cât şi conectarea polilor de activitate între ei (transport între principalele oraşe) şi a zonelor rurale cu polii urbani.

În concluzie, se observă astfel faptul că judeţul Neamţ necesită lucrări de dezvoltare a infrastructurii rutiere şi feroviare, consolidându-şi poziţia de hub de transport la nivelul regiunii (cu implicaţii pozitive la nivel economic şi social), crescând gradul de conectivitate în raport cu regiunile învecinate şi încurajând accesibilitatea polilor urbani, inclusiv prin transportul public. O infrastructură rutieră bine dezvoltată nu numai că favorizează accesul la zonele urbane, dar funcţionează şi ca un catalizator pentru procesul de urbanizare.

5.4. Dezvoltare teritorială şi spaţială – Reţeaua de localităţi

Harta reţelei de localităţi a judeţului Neamţ prezintă o densitate mai mare a localităţilor în jumătatea de est. Acest lucru creează o densitate crescută a populaţiei şi un grad ridicat de acces la oportunităţi pentru rezidenţii zonei de est. Aceasta distribuţie este un argument puternic pentru procesul de constituire a ariilor metropolitane în zona colinară (cu implicaţie directă asupra dezvoltării localităţilor rurale din proximitatea polilor urbani - suburbanizare) şi pentru accesibilitatea crescută atât în judeţ cât şi în exteriorul acestuia, pentru rezidenţii din centrele urbane şi aria lor de influenţă metropolitană.

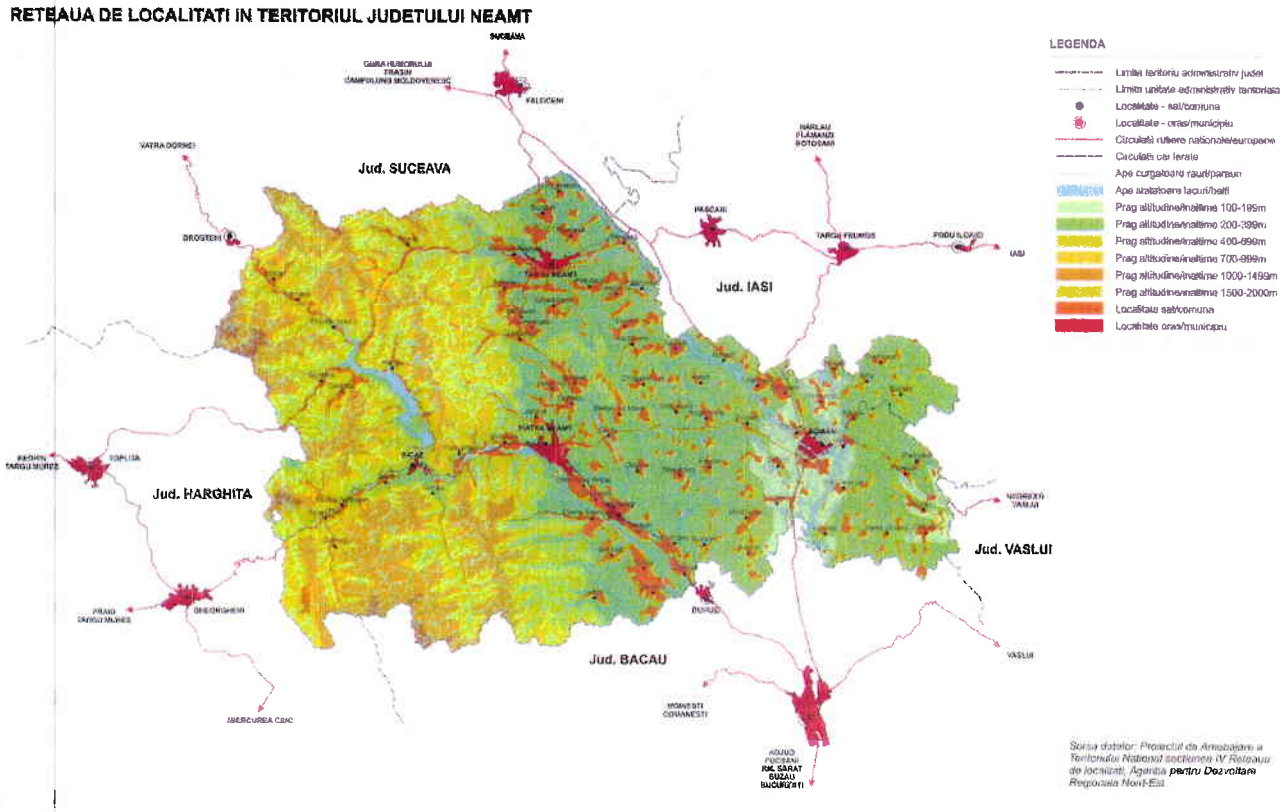

Localizarea centrelor urbane (Piatra Neamţ, Roman, Roznov şi Tîrgu Neamţ) în zona de deal şi podiş creează un dezechilibru în partea de N-V a judeţului din punct de vedere al urbanizării, aspect care reprezintă o barieră pentru dezvoltarea socio-economică a zonelor rurale din această arie.

Conectivitatea redusă cu zonele metropolitane sau oraşe defavorizează dezvoltarea localităţilor din variate puncte de vedere (teritorial, demografic, economic, servicii publice, acces la oportunităţi), creând lacune semnificative la nivelul indicatorilor cantitativi şi calitativi socio-economici. În concluzie, în aceste zone trecerea unei comune la statutul de oraş este foarte dificilă.

5.5. Dezvoltare teritorială şi spaţială – Potenţialul de urbanizare

Harta zonelor cu potenţial mare de urbanizare, realizată în cadrul studiului «Oraşe Competitive» al Băncii Mondiale, prezintă o ilustrare a distribuţiei unităţilor administrativ-teritoriale din judeţ în funcţie de densitatea populaţiei lor rezidente comparată cu densitatea mediană a UAT-urilor din România. Această hartă indică astfel care sunt acele unităţi administrativ teritoriale în care există o concentrare a populaţiei, indicând astfel potenţialul de urbanizare al fiecăreia.

ZONELE CU POTENTIAL MARE DE URBANIZARE

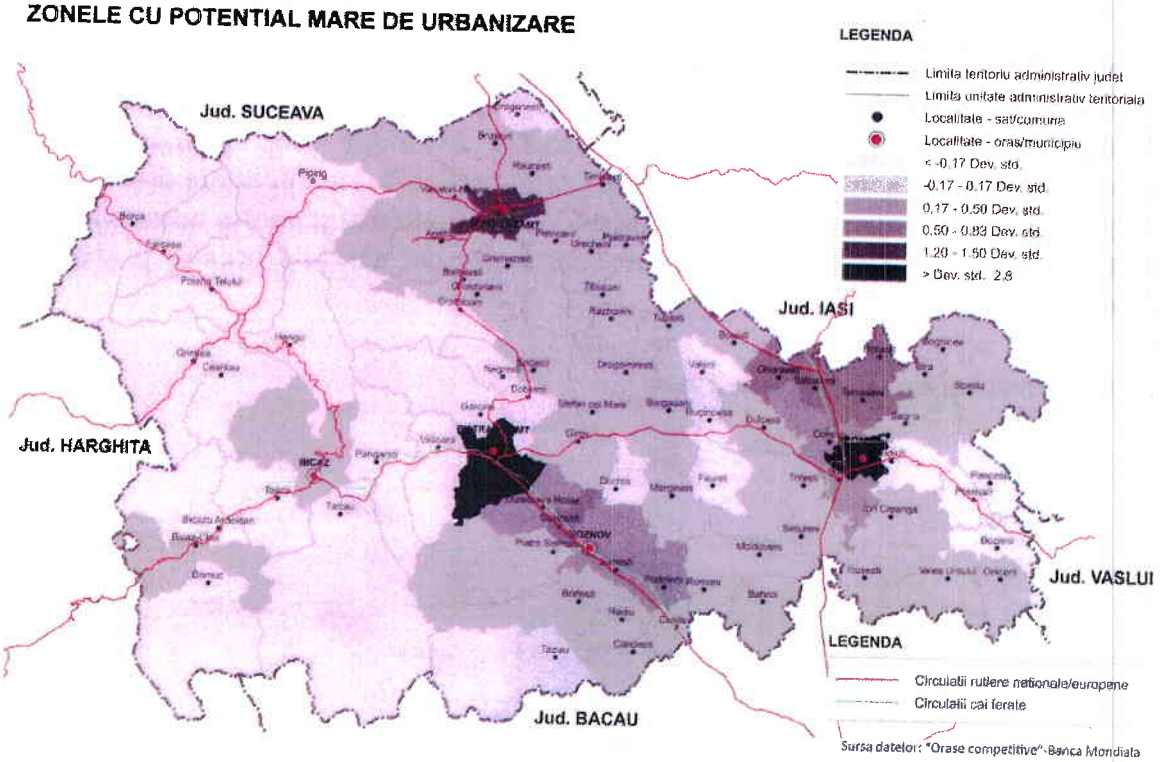

- Se poate observa uşor că principalele oraşe ale judeţului au un potenţial de polarizare a localităţilor limitrofe în raza lor de urbanizare. Astfel se poate observa cum Piatra-Neamţ împreună cu Roznov influenţează localităţile din partea de sud a judeţului, care sunt poziţionate pe o axă de urbanizare care are la extremitatea sud-estică municipiul Bacău.

Oraşul Roman generează în jurul şi în legătură cu municipiul Bacău o zonă de dezvoltare a densităţii populaţiei rurale.

Oraşul Tîrgu Neamţ generează un pol de urbanizare local, cu o mai bună legătură cu Piatra-Neamţ şi cu exteriorul judeţului.

Potenţialul de urbanizare este astfel subliniat în zona de est, zonă cu o densitate crescută la nivelul infrastructurii rutiere şi a reţelei de localităţi urbane. Acest potenţial este aproape absent în zona de vest care nu prezintă aceleaşi caracteristici.

În concluzie, pe lângă faptul că sunt motoare de creştere economică, oraşele catalizează dezvoltarea teritorială, în special în zonele rurale aflate în vecinătatea lor. Trebuie astfel create oportunităţi şi mijloace de dezvoltare şi de accesibilitate a mediului urban. Dezvoltarea urbană poate stimula dezvoltarea rurală.

5.6. Analiza SWOT - Dezvoltare teritorială şi spaţială

Puncte tari	Puncte slabe
- Judeţul este traversat, prin municipiul Roman, de coridorul IX paneuropean (ramură feroviară şi rutieră), ce leagă nordul de estul Europei. - UAT-urile din zona estică a judeţului intră în raza de polarizare a polilor urbani cu potenţial regional. - Multipolaritatea dezvoltării socio-economice a judeţului - Localităţile urbane au potenţial de intermodalitate - Pondere ridicată de drumuri publice modernizate - Constituirea ariilor metropolitane	- Relieful reprezintă în jumătatea de vest a judeţului o barieră în calea dezvoltării urbane / economice / a accesibilităţii. - Influenţa urbană scăzută în partea de nord-vest a judeţului - Infrastructurile peri-urbane slab dezvoltate - Infrastructura de transport rutier şi feroviar prezintă deficienţe - Nu există căi de circulaţie rutieră de mare viteză - Absenţa serviciilor de transport public bine dezvoltate între localităţile urbane - Caracter rural pronunţat
Oportunităţi	**Ameninţări**
- Harta TEN-T a coridoarelor europene de transport rutier ce urmează a fi modernizate traversează judeţul prin reşedinţa acestuia, Piatra Neamţ, făcând legătura cu oraşul Iaşi. - Dezvoltarea unui hub de transport şi logistic între Transilvania şi Moldova. - Dezvoltarea unui hub de logistică la Roman, punct de intersecţie între sudul României şi Iaşi. - Potenţial ridicat de dezvoltare teritorială	- Crearea unui coridor de transport dezvoltat între Transilvania şi Moldova rămâne un subiect care nu este pe agenda publică / se preferă trecerea prin Bacău. - Riscul de marginalizare a centrului administrativ al judeţului - Migraţia în teritoriul administrativ al judeţului Bacău

5.7. Provocări

- ✓ Dezvoltarea mobilităţii periurbane şi a zonelor montane (elaborarea şi implementarea planurilor de mobilitate urbană durabilă)
- ✓ Ameliorarea conexiunii la reţeaua TEN-T (core) a infrastructurii rutiere şi feroviare judeţene
- ✓ Dezvoltarea infrastructurilor de transfer intermodal în principalele centre urbane ale judeţului, aflate pe coridoarele TEN-T (Piatra-Neamţ, Tîrgu Neamţ, Roman)
- ✓ Elaborarea cadastrului teritoriului judeţean
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de centre de servicii sociale şi culturale prin PPP (ONG)
- ✓ Creşterea calităţii spaţiilor publice din zonele urbane

5.8. Concluzie

Elementul cheie care caracterizează judeţul Neamţ din perspectiva amenajării teritoriului este segmentarea teritoriului în două părţi aproximativ egale: zona muntoasă şi zona de podiş/colinară. În condiţiile de dezvoltare socio-economică a judeţului (descrisă în celelalte capitole) această situaţie topo-geografică devine condiţie structurantă pentru planificarea şi implementarea politicilor şi măsurilor de amenajare a teritoriului în vederea combaterii disparităţilor şi asigurării dezvoltării socio-economice echilibrate şi durabile.

Din această perspectivă, includerea judeţului în reţeaua Trans European Transport Network, Comprehensive şi Core (reţelele TENT-T de transport) reprezintă un atu incontestabil, prin oportunitatea pe care o reprezintă de a conecta întregul judeţ la fluxurile pan-europene.

Dacă structura teritorială induce segmentarea potenţialului de dezvoltare teritorială, includerea pe traseul „core" TEN-T (atât rutier cât şi feroviar) a judeţului are potenţialul ameliorării acestor disparităţi de dezvoltare.

Oportunitatea pe care o reprezintă existenţa unor axe de circulaţie incluse în coridoarele TEN-T în vederea asigurării dezvoltării socio-economice echilibrate teritorial poate fi utilizată doar dacă, pe lângă investiţia în dezvoltarea infrastructurilor de circulaţii majore (pe coridoarele menţionate), sunt implementate soluţii eficace pentru asigurarea conectării teritoriului (mai ales a zonelor muntoase şi/sau rurale) şi a resurselor sale la polii urbani cu potenţial metropolitan.

Dată fiind structura urbană şi evoluţia procesului de urbanizare şi peri-urbanizare din judeţ, conectarea teritoriului şi a resurselor sale la fluxurile şi oportunităţile economice trebuie realizat, conform Strategiei Regiunii Nord-Est 2014-2020, prin încurajarea dezvoltării principalelor centre urbane ca poli urbani sau metropolitani incluşi în zone urbane funcţionale, bine conectate mai departe în teritoriu. Aceasta presupune concomitent :

- Realizarea potenţialului de nod intermodal al oraşelor Piatra Neamţ, Roman şi Tîrgu Neamţ

- Dezvoltarea transportului public şi a infrastructurilor urbane critice în comunele peri-urbane
- Modernizarea conexiunilor între zona rurală mai îndepărtată sau montană şi principalii poli urbani (modernizarea infrastructurii, dezvoltarea transportului public)

Adoptarea acestui triplu obiectiv are în vedere asigurarea dezvoltării polilor urbani în cadrul unor zone urbane funcţionale, luând în considerare tendinţele din procesul de urbanizare existente la nivel naţional şi local[2] (deplasarea populaţiei către centrele urbane care a rezultat în urbanizarea localităţilor rurale peri-urbane, generând astfel o tendinţă de urbanizare).

6. Turism

6.1. Descrierea sectorului turistic

Dezvoltarea turistică presupune existenţa într-o zonă a unui potenţial turistic atractiv, care poate să asigure integrarea acelui teritoriu în circuitul turistic intern şi internaţional. Pentru ca această integrare să se poată realiza, zona trebuie să dispună de o serie de componente esenţiale: infrastructură turistică şi generală (pentru accesibilitate în teritoriu), potenţial turistic atât natural, cât şi antropic şi structuri turistice, ca bază tehnică şi materială a turismului.

În judeţul Neamţ, zonele dezvoltate din punct de vedere al activităţii turistice sunt arealele Tîrgu Neamţ, Piatra Neamţ şi Ceahlău (Durău).

6.1.1. Turism cultural

În judeţul Neamţ pot fi vizitate, conform listei monumentelor istorice 2010 a Ministerului Culturii şi Patrimoniului Naţional, 537 de astfel de monumente istorice, printre care se regăsesc: 35 de situri arheologice, 103 aşezări din care 3 sunt aşezări fortificate, 9 cetăţi, 19 necropole, 80 de case, conace şi hanuri tradiţionale, 7 ziduri de incintă şi fortificate, 2 centre urbane istorice la Roman şi Tîrgu Neamţ, 41 de clădiri monument istoric, 36 turnuri şi clopotniţe.

În judeţ se găsesc de asemenea 54 de mănăstiri şi schituri: Mănăstirile Agapia, Almaş, Bisericani, Bistriţa, Bodeşti, Dumbrăvele, Durău, Horăicioara, Horaiţa, Muntele Ceahlău, Muntele Pietricica, Neamţ, Nechit, Paltin, Pângăraţi, Peştera-Gârcina, Petru Vodă, Poiana-Brusturi, Războieni, Secu, Sihăstria, Tarcău, Tazlău, Văratec; Schitul Agapia Veche, Bălţăteşti, Borleşti, Branişte, Cărbuna, Cerebuc, Cuviosul Daniil Sihastrul, Cuviosul Pahomie cel Mare, Cuviosul Paisie de la Neamţ, Draga-Cozla, Icoana Nouă, Icoana Veche, Nifon, Păstrăveni, Pocrov, Poiana lui Ioan, Poiana Maicilor Răpciunița, Sfânta Ana, Sfântul Daniil Sihastrul, Sfântul Ilie Tăciune, Sfântul Ilie Vama-Brateș, Sfântul Ioan cel Nou, Sfântul Mina Tîrgu-Neamţ, Sihla, Stănile, Tarcău, Ţibucani, Urecheni, Vovidenia.

[2] Având o abordare de planificare teritorială care pleacă de la tendinţele care se exprimă natural încercând doar să « corecteze » dezechilibrele inerente generate la nivel teritorial evitând, însă, conflictul deschis cu aceste tendinţe.

Cele mai vechi mănăstiri din judeţ sunt Mănăstirea Neamţ şi Mănăstirea Bistriţa, de secol XIV şi Mănăstirile Tazlău, Războieni, Bisericani şi Agapia Veche, de secol XV.

Cea mai veche mănăstire din judeţ şi din Regiunea Nord-Est, este **Mănăstirea Neamţ**, construită în sec al XIV lea de Mușatini. Situată în comuna Vânători din judeţul Neamţ (lângă Tîrgu Neamţ), pe valea pârâului Nemţişor, aceasta este cea mai veche mănăstire din Moldova. Locaţia poate fi vizitată împreună cu muzeul din incinta ei şi cea mai veche bibliotecă mănăstirească.

Mănăstirea Bistriţa din judeţul Neamţ este aşezată în comuna Alexandru cel Bun – sat Bistriţa, la o distanţă de 8 kilometri spre vest de oraşul Piatra Neamţ, pe drumul DN 15 Piatra Neamț-Bicaz. Mănăstirea este ctitorită de Alexandru cel Bun. Începuturile Mănăstirii Bistriţa din judeţul Neamţ datează de la sfârşitul secolului al XIV-lea, din vremea domniei lui Petru Mușat când a fost construită o biserică de lemn, iar în anul 1402, pe locul acestei biserici, domnitorul Alexandru cel Bun a construit o biserică din piatră.

Mănăstirea Tazlău este situată la poalele Măgurii Tazlăului şi la 36 km sud de municipiul Piatra Neamţ, ctitorie din 1497 a lui Ştefan cel Mare pe locul unei biserici de lemn construite de Alexandru cel Bun.

Mănăstirea Războieni este situată în com. Războieni la 25 km de Piatra Neamţ şi la 35 km de Tîrgu Neamţ, ctitorie din 1496 a lui Ştefan cel Mare. De-a lungul anilor biserica de la mănăstirea Războieni a suferit mai multe intervenţii, însă între anii 1975-1977 a revenit la forma ei iniţială ca urmare a lucrărilor de restaurare în care au fost înlăturate turlele ridicate în secolul al XIX lea, pridvorul, precum şi alte anexe.

Mănăstirea Bisericani, construită în zona muntelui Pietrosu la o altitudine de 650 m, se află la 12 km vest de oraşul Piatra Neamţ, pe DN 15 - Piatra Neamț-Bicaz, construită posibil în anul 1520, ctitorită de Bogdan al III lea şi Petru Rareş.

La început, pe locul în care găsim astăzi mănăstirea, se pare că ar fi existat o sihăstrie a acesteia. În anul 1498, Cuviosul Iosif a părăsit Mănăstirea Bistriţa şi împreună cu alţi călugări a început să construiască o biserică cu mijloace proprii, dar abia în vremea lui Ștefăniță Vodă (1517-1527), nepotul Sfântului Ştefan cel Mare, călugării de la Bisericani reuşesc, cu ajutorul acestuia, să-şi ridice un lăcaş de piatră.

CETĂŢI

Cetăţi şi Castele din judeţul Neamţ: Cetatea Neamţului, Cetatea Nouă a Romanului, Cetatea Veche a Romanului (Cetatea Mușatină a Romanului), Cetatea Bâtca Doamnei.

Cetatea Neamţului, aşezată aproape de vârful cel mai înalt al Culmii Pleşului, în localitatea Tîrgu-Neamţ, la 46 km de Piatra Neamţ, face parte din categoria monumentelor medievale de valoare excepţională din România. A fost declarată monument istoric în 1866, anul construcţiei acesteia nu se ştie cu exactitate, însă este notat în documente faptul că s-a ridicat în timpul lui Petru Mușat (1375-1391). Pe lângă cetate, construcţia a fost şi mănăstire în timpul lui Vasile Lupu. Cetatea Neamţului este inclusă în patrimoniul UNESCO.

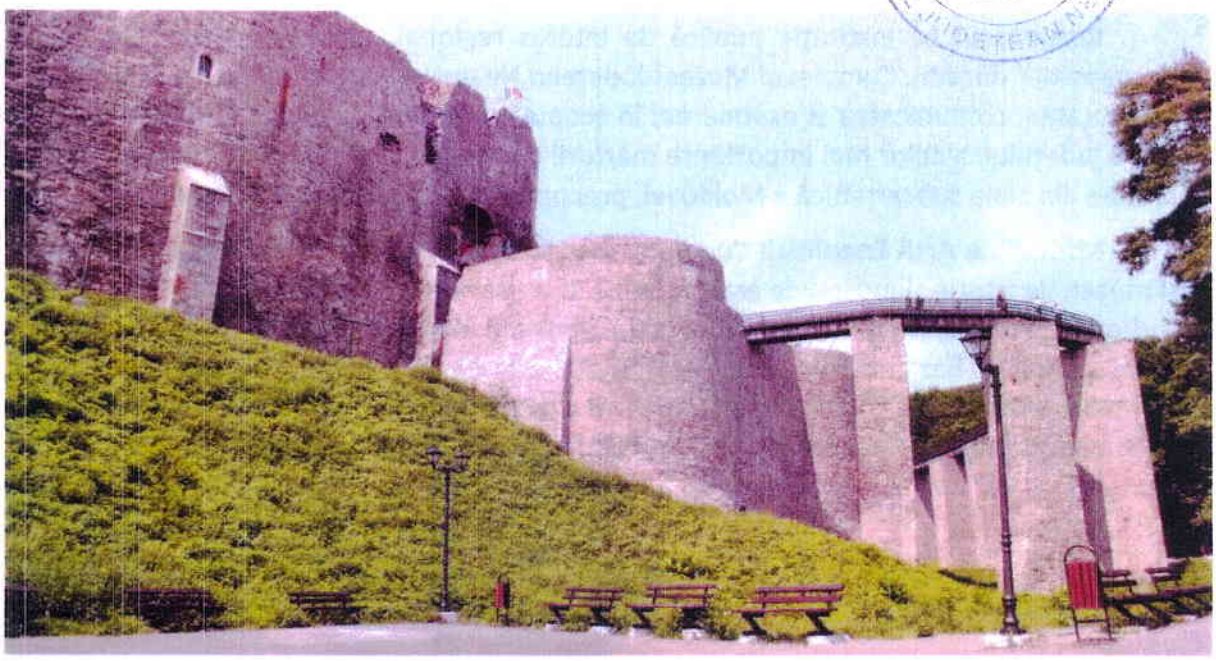

Cetatea Veche a Romanului este prima cetate a oraşului Roman, construită în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, pe platoul înalt de pe malul stâng al râului Moldova. Se crede a fi fost construită în timpul lui Petru I Muşat (1375-1391) spre sfârşitul domniei sale.

Cetatea Nouă a Romanului, este situată la aproximativ 5 km de oraşul Roman, pe malul stâng al Siretului, în apropierea confluenței cu Moldova, lângă actualul sat Gâdinţi. Construită de Ştefan cel Mare în anul 1466, Cetatea Nouă de la Roman a fost o adevărată fortificaţie de piatră şi un punct de rezistenţă pentru partea de sud a Țării Moldovei. Este singura cetate care nu a fost ridicată pe un loc greu accesibil, asemenea celorlalte cetăţi din perioada medievală şi a fost alcătuită dintr-un nucleu de ziduri. Aceste ziduri erau înconjurate de un șanț de apărare, cu o lăţime de 30-60 m, obţinut prin abaterea apelor Siretului şi pavat cu lespezi de piatră.

Cetatea Bâtca Doamnei este situată la aproximativ 4 km sud-vest de municipiul Piatra Neamţ, dincolo de schitul şi cartierul Doamna, pe creasta unui pinten denumit Bâtca Doamnei. Aşezarea aparţine eneoliticului (Cucuteni A), epocii bronzului (cultura Monteoru), cuprinde o cetate dacică (sec. I i. d. Hr. – I d. Hr.) şi o aşezare feudală de secol XII. Cetatea Dacică de pe Bâtca Doamnei descoperită de către fondatorul Muzeului de Istorie din Piatra-Neamţ, Constantin Mătase, reprezintă cel mai vechi monument istoric de pe teritoriul municipiului Piatra Neamţ şi este desfăşurată pe o suprafaţă de 20.000 m^2 pe creasta înălţimii cuprinzând platoul central, terasele vestice şi suprafeţele nivelate pentru construcţii ale amplasamentului.

MUZEE

Complexul Muzeal Judeţean Neamţ, a fost înfiinţat în anul 1978 şi integrează 15 unităţi muzeale din judeţ: Muzeul de Artă Eneolitică Cucuteni, Muzeul de Ştiinţe Naturale Piatra-Neamt, Muzeul de Artă Piatra-Neamţ, Muzeul de Etnografie Piatra-Neamţ, Muzeul Memorial Calistrat Hogaş Piatra-Neamţ, Expoziţia Curtea Domnească Piatra-Neamţ, Galeriile de Artă Lascăr Vorel Piatra-Neamţ, Muzeul de Istorie Roman, Muzeul de Ştiinţele Naturii Roman, Muzeul de Artă Roman, Muzeul de Istorie şi Etnografie Tîrgu Neamţ, Muzeul Cetatea Neamț-Tîrgu Neamţ, Casa Memorială Veronica Micle Tîrgu Neamţ, Muzeul Memorial Ion Creangă Humulești-Tîrgu Neamţ şi Muzeul de Istorie Bicaz.

Recunoscut ca instituţie publică de interes regional, unitatea sa de bază având o vechime de aproape opt decenii, Complexul Muzeal Judeţean Neamţ asigură cercetarea, colecţionarea, conservarea, restaurarea, comunicarea şi expunerea, în scopul cunoaşterii, educării şi recreerii publicului local şi din afara judeţului, a celor mai importante mărturii materiale care atestă existenţa şi evoluţia comunităţilor umane din zona subcarpatică a Moldovei, precum şi specificul mediului înconjurător.

Muzeul de Artă Eneolitică Cucuteni abordează o tematică dublă în cadrul său, fiind în acelaşi timp şi muzeu de istorie şi muzeu de artă şi deţine în acest moment cea mai importantă colecţie eneolitică din sud-estul Europei. Această expoziţie este dedicată exclusiv artei cucuteniene, conţinând cele două componente de bază ale sale, arta decorativă şi arta figurativă. Dintre aceste două mari categorii în care se înscriu manifestările artistice ale creatorilor artei Cucuteni, cea care poate fi considerată ca fiind cu adevărat însemnată este ceramica pictată Cucuteni.

Muzeul de Istorie Roman este cunoscut pentru colecţia referitoare la perioada dacică, prezentă prin intermediul expoziţiei permanente dar şi a celor organizate periodic, adăpostite într-o clădire monument istoric, Casa Negruzzi. Relativ recent, sunt prezentate în cadrul expoziţiei permanente şi obiecte din istoria medicinei, donate de către doctorul Epifanie Cozarescu. Colecţia este compusă din documente cu specific medical, diplome, lucrări de doctorat, obiecte de instrumentar medico-chirurgical, truse de diferite specialităţi, recipiente şi cântare farmaceutice datând din secolul al XIX-lea.

Muzeul de Istorie şi Etnografie Tîrgu Neamţ este organizat tematic, în două secţiuni şi prezintă artefacte şi produse ale istoriei şi civilizaţiei locale. Expoziţia permanentă găzduită de muzeu are un specific istorico-arheologic şi etnografic, piesele provenind în special din depresiunea subcarpatică Neamţ. Colecţiile sunt expuse în clădirea în care a fost înfiinţată prima şcoală publică din Tîrgu Neamţ-Şcoala Domnească, ridicată în 1852 din iniţiativa lui Grigore Alexandru Ghica.

Muzeul Cetatea Neamţ Tîrgu Neamţ a fost înfiinţat încă din anul 1940, distrus în timpul confruntărilor militare din anul 1944 şi reînfiinţat în anul 1957. Despre existenţa unui muzeu propriu-zis la Cetatea Neamţ nu se poate vorbi însă decât în anul 2009, odată cu înfiinţarea expoziţiei permanente organizate în urma lucrărilor de restaurare realizate în anii 2007-2008.

Muzeul de Istorie Bicaz, întemeiat în 1958, funcţionează din 1966 în clădirea fostului teatru sătesc "Ion Kalinderu", numit în epocă şi Teatru Regal. A organizat prima expoziţie permanentă, după obţinerea actualei clădiri, iar tematica muzeului urmăreşte două aspecte: locuirea Văii Bistriţei, din cele mai vechi timpuri până astăzi şi construcţia hidrocentralei de la Bicaz.

Muzeul de Artă din Piatra-Neamţ deţine lucrări de artă românească: pictură, sculptură, grafică şi artă decorativă. Muzeul a fost deschis în anul 1964, ca secţie de artă a Muzeului Regional de Arheologie, în prezent existând peste 200 de lucrări în cele 5 săli de expoziţie. Iniţial a funcţionat ca şcoala primară, clădirea fiind construită în 1930 de către italienii Carol Zani-antreprenor şi Vincenzo Puschiasis-sculptor în piatră.

Cele mai vizitate monumente istorice din judeţul Neamţ sunt următoarele: Ansamblul Curţii Domneşti - municipiul Piatra Neamţ; Biserica domnească Naşterea Sf. Ioan Botezătorul - municipiul Piatra-Neamţ; Turn clopotniţă - municipiul Piatra Neamţ; Fosta mănăstire "Peste Vale" - municipiul Piatra Neamţ; Ruine beci, azi muzeu - municipiul Piatra Neamţ; Mănăstirea Agapia - comuna Agapia; Mănăstirea Bistriţa - comuna Alexandru cel Bun; Ansamblul schitului Sf. Ana - comuna Ceahlău; Mănăstirea Neamţ - comuna Vânători – Neamţ; Mănăstirea Pângăraţi - comuna Pângăraţi; Mănăstirea Războieni - comuna Războieni; Catedrala episcopală Sf. Paraschiva - municipiul Roman; Casa Veniamin Costachi - municipiul Roman; Fosta biserică armenească azi biserica "Adormirea Maicii Domnului" -

municipiul Roman; Mănăstirea Tazlău - comuna Tazlău; Cetatea Neamțului - oraș Tîrgu Neamț; Mănăstirea Văratec - comuna Agapia; Mănăstirea Secu - comuna Vânători – Neamț; Mănăstirea Sihăstria - comuna Vânători – Neamț; Muzeu - casa memorială "Ion Creangă" - oraș Tîrgu Neamț.

6.1.2. Turism de agrement

Arealul turistic Piatra Neamț s-a dezvoltat datorită resurselor montane din zonă și a fost susținut de proiectele de dezvoltare turistică din ultima perioadă. Pentru zona Ceahlău, elementul principal de interes este arealul masivului Ceahlău, alături de microclimatul din stațiunea Durău și barajul Izvorul Muntelui.

Județul Neamț beneficiază de un relief structurat în trepte de la vest la est, cu Masivul Ceahlău, având ca punct maxim vârful Ocolașul Mare-1907 m, urmând Subcarpații Moldovei și Podișul Moldovei și apoi Lunca Siretului, cu cea mai joasă altitudine-169 m. Râurile Siret, Moldova, Bistrița și Cracău, cu afluenții lor și diferitele lacuri hidroenergetice, de regularizare și irigații, piscicultură și agrement, alcătuiesc bogata rețea hidrografică și sporesc atracția zonei, pe parte de turism de agrement, recreere și agroturism.

Arii protejate în județul Neamț:

- 10 rezervații forestiere (*Pădurea de argint, Codrii de aramă, Pângărați, etc.*);
- 3 rezervații paleontologice și fosilifere (*munții Cozla, Pietricica și Cernegura din Piatra-Neamț*);
- 5 rezervații geologice (*Cheile Șugăului, Cascada Duruitoarea, etc.*);
- 3 parcuri dendrologice cu arbori seculari;
- 12 rezervații floristice, faunistice, acvatice, peisagistice și mixte;
- 5 monumente ale naturii: 4 stejari seculari și un ulm secular (*Piatra Teiului, etc.*).

Ariile naturale de interes național și local ocupă o suprafață de 38 448 ha. Dintre acestea, cele mai impresionante sunt *Parcul Național Ceahlău*, cu o suprafață de 7 742,5 ha și *Parcul Național Cheile Bicazului-Hășmaș* cu o suprafață de 6 575 ha. O altă arie protejată, de interes național, este rezervația naturală de la Vânători, care cuprinde 30 818 ha. Dintre ariile protejate de interes local pot fi amintite rezervația forestieră de la *Dobreni, lacul Izvorul Muntelui (150 ha), rezervația floristică Dealul Vulpii* rezervorul fosilifer (din zona Bicaz Chei), *stânca de la Șerbești* (comuna Ștefan cel Mare), de asemenea *Pădurea de argint* și *Codrii de aramă,* situate în localitățile Agapia și Văratec.

La acestea se adăugă rezervațiile naturale *Dobreni, Goșman, Brateș, Borca, Lacul Cuejdel* (cel mai mare lac de baraj natural din România) și *Secu, Rezervația Codrul Secular Runc, ariile naturale protejate Pietricica, Cozla și Agârcia* (din *zona* Piatra-Neamț), ariile speciale avifaunistice *Lacurile Pângărați și Vaduri.*

La nivelul județului Neamț au fost declarate situri de importanță comunitară *Natura 2000* următoarele arii naturale protejate: *Ceahlău, Cheile Bicazului-Hășmaș, Cheile Șugăului-Munticelu, Pădurea Goșman, Vânători-Neamț.*

- **Parcul Natural Vânători-Neamț** (30 818 ha, din care 26 300 ha fond forestier)

Conține în perimetrul său rezervațiile forestiere *Codrii de aramă* (la o altitudine de cca. 600 m, cu arbori ce depășesc 135 de ani) și *Pădurea de Argint* (declarată arie protejată în 1972, cu o suprafață de 2,5 ha), *Rezervația de zimbri și faună carpatică "Dragoș Vodă".*

- **Parcul Naţional Ceahlău** (a fost declarat arie protejată în 1955, dar limitele actuale au fost stabilite în 2003 şi are o suprafaţă de 7 742,5 ha) cuprinde, la rândul său, câteva arii protejate, între care *Rezervaţia ştiinţifică Ocolaşul Mare* şi *Rezervaţia botanică Poliţa cu Crini*.

- **Parcul Naţional Cheile Bicazului-Hăşmaş** (constituit în anul 2000, cu o suprafaţă de 6 575 ha)

Alte rezervaţii, uşor accesibile şi situate în jurul municipiului Piatra-Neamţ, sunt lacurile Cuejdel, Vaduri şi Pângăraţi.

Lacul Cuejdel este cel mai mare lac de baraj natural din ţară, cu o suprafaţă de 12,2 ha, o lungime de 1 km, o lăţime medie de 102 m şi o adâncime medie de 7,44 m. S-a format în urma unor alunecări de teren succesive, ce au afectat versantul stâng al văii Cuejdel între anii 1978 şi 1991. Este declarat rezervaţie în anul 2004, aici formându-se un microclimat specific şi o vegetaţie caracteristică mediului lacustru.

Lacul Vaduri este situat la 10 km vest de Piatra-Neamt, în comuna Alexandru cel Bun, aproape de DN15, şi este unul din cele 9 lacuri de acumulare de pe cursul Bistriţei cu o suprafaţă de 119 ha. A fost declarat în 2004 arie de protecţie specială avifaunistică.

Lacul Pângăraţi este al treilea ca vechime din cele 9 lacuri de acumulare de pe Bistriţa, fiind format în 1964, se află la 15 km vest de Piatra-Neamt şi este alimentat, în principal, cu apă din Lacul Izvorul Muntelui, prin canalul de aducţiune al uzinei Stejaru.

Lacul Izvorul Muntelui este singurul lac din Moldova unde se pot practica sporturi nautice, de la schi acvatic, scufundări, la plimbări cu barca, cu hidrobicicleta sau cu vaporaşul. Este cel mai mare lac antropic de pe râurile interioare ale României şi singurul lac de interior pe care se serbează Ziua Marinei. Lacul are o lungime de 35 km, iar barajul este unul dintre cele mai mari din ţară: înălţime 127 m, cota coronament 520 m, lungimea la coronament 435 m, lungimea la bază 127 m, lăţimea maximă la bază 119 m, volumul de beton încorporat 1 652 000 mc.

Valorificarea potențialului unor locații care nu au fost aduse în atenția publicului larg. Discutăm aici de: rezervații paleontologice, forme de relief carstic, structuri geologice care au generat toponime cunoscute la nivel mondial de cei din domeniu, rezervații dendrologice, zăcământul de Uraniu de la Grințieș.
Putem aminti aici despre doar câteva exemple: Peștera Munticelu (Ghiocelul), Cheile Șugăului, gresia de Tarcău.
Aceste locații pot atrage turiști obișnuiți, dar și elevi, studenți, profesori din România și din lume. Vreau să vă amintesc, în acest context, că doar în mediul universitar din România există în fiecare an câteva mii de studenți care urmează profile ce au ca obiect de studiu obiective pe care județul Neamț le are în patrimoniul său natural și științific.
Bineînțeles că există și un interes al turiștilor obișnuiti de a vedea și vizita obiective noi, așa încât atragerea ambelor categorii de vizitatori generează în final o dezvoltare economică benefică pentru județul nostru.

Amenajarea de piste și trasee pentru biciclete amplasate în locații pitoresti (Valea Bistriței, Lacul Cuiejdel, parcuri dendrologice, etc.) sau care să unească puncte de interes turistic/istoric/științific.

Dezvoltarea turismului pe râul Bistrița (pe și de-a lungul său), trasee pentru rafting, trasee pietonale, faleze, trasee pentru bicicliști, amenajarea de pontoane pentru pescuit, amenajarea de locații pentru picnic, amenajarea de plaje pentru turiști, ș.a.m.d.. Există numeroase locuri în județ care se pretează pentru asemenea amenajări: Tarcău, Savinești, Dumbrava Roșie, Vânători Neamț, în zona râurilor Ozana și Moldova.

Dezvoltarea sportului profesionist de nivel național și mondial prin investiții în infrastructură, investiții care vor aduce nu doar rezultate în plan sportiv, ci și în plan economic prin vizita participanților și turiștilor. Deasemeni, investițiile respective vor deveni baze de antrenament și cantonament pentru sportivii din țară și din străinătate. Este o mare oportunitate pentru județul Neamț, deoarece putem fi deosebit de atractivi pentru cei din străinătate prin ceea ce oferim, prin frumusețea locurilor, dar și prin costuri reduse dacă este să le comparăm cu ceea ce există astăzi în alte țări.

De exemplu, județul Neamț poate organiza un tur pentru ciclismul profesionist care să fie inclus în circuitul mondial (bineînțeles și în cel național). Așa cum există în lume Turul Normandiei sau Turul Cataluniei (nu discutăm aici de alte mari competiții), de ce nu am avea Turul Mănăstirilor sau Turul Neamțului care să treacă prin diverse localități ale județului, parcurgând obiectivele de interes pe care le putem astfel populariza mult mai bine. Pentru aceasta se poate folosi si moderniza infrastructura existentă sau se pot amenaja noi trasee.

La același capitol (infrastructura pentru sport) putem realiza un Centru Olimpic pentru Caiac Canoe. Acesta se poate amenaja pe cursul actual al râului Bistrița sau în paralel cu acesta. Investiția constă în construirea unui canal în lungime de 2500-3200 de metri la o lățime de 60-75 de metri, a unei tribune pentru spectatori și a câtorva anexe necesare desfășurării activității specifice acestui sport. Investiția totală ar fi de 18-23 milioane de lei.
Acest Centru va deveni Centru Național pentru antrenamente și competiții naționale, dar și internaționale pentru un sport în care România este printre primele țări din lume.
În afara competițiilor, această bază, ca și în cazul circuitelor cicliste, se va folosi pentru agrement.

6.1.3. Staţiuni balneoclimaterice

Staţiunea Bălţăteşti

Staţiunea este amplasată în centrul comunei Bălţăteşti, fiind situată la 33 km nord de reşedinţa judeţului, municipiul Piatra-Neamţ şi la 12 km sud de oraşul Tîrgu Neamţ, pe drumul naţional 15C, care face legătura între cele două localităţi. Localitatea Bălţăteşti este aşezată într-un cadru natural atractiv, în sud-vestul Depresiunii Neamţ, care este delimitată la vest de culmile Muntelui Stânişoara, ce ating înălţimi de cca 1000 m, Muntelui Agapiei (896 m) şi Dealului Mare Văratec (1008 m); la est Dealul Boiştea (579 m) şi Corni (600 m) la nord Culmea Pleşu (911 m) şi în sud Şaua Bălţăteşti (538 m).

Staţiunea Bălţăteşti se bucură de un climat moderat, iar existenţa izvoarelor de ape minerale cu un conţinut foarte ridicat în săruri plasează Sanatoriul de Balneofizioterapie şi Recuperare Medicală "Dr. Dimitrie Cantemir" Bălţăteşti din punct de vedere curativ, la nivelul zonelor turistice europene: Karlsbad, Vichy.

Staţiunea este consemnată documentar la începutul secolului al XVIII-lea, fiind cunoscută pentru apele minerale clorurate, sulfatate, iodice, bromurate cu o concentraţie de până la 280g/l. Între factorii de cură se evidenţiază, de asemenea, aerul curat puternic ozonat. Băile, situate la o altitudine de 475 m, funcţionează din anul 1810, prin grija prinţului Cantacuzino care a pus bazele primei staţiuni în aceas zonă. În 1878 doctorul Dimitrie Cantemir cumpăra proprietatea şi o dezvolta, urmând ca până în 1993 staţiunea să treacă prin mai multe proprietăţi.

Analizele efectuate de U. Chihac, Franz Humael în 1939, de Petru Poni în 1850, de Stenner şi Kony în 1883 au confirmat că apele sunt cele mai bogate în săruri din toate apele omologate în Europa. Apele minerale de aici au luat medalii de aur la Paris în anul 1900 şi la Bucureşti în anul 1906. Capacitatea de cazare era de 100 de camere în anul 1938, fiind ulterior modernizată şi extinsă în 1970, iar din 1993 a fost preluată de Ministerul Apărării Naţionale, având o capacitate de cazare de 450 de locuri.

Staţiunea Bălţăteşti are în prezent patru hoteluri care oferă tratament în serii de 15-18 zile pentru 500 de pacienţi. Apele minerale din staţiunea Bălţăteşti sunt indicate în tratamentul unor afecţiuni ale aparatului locomotor, afecţiuni vasculare periferice, afecţiuni ale sistemului nervos, afecţiuni respiratorii.

Staţiunea Neguleşti

Staţiunea Neguleşti este situată în comuna Piatra Şoimului, la o distanţă de 10 km de oraşul Roznov şi 25 de km de municipiul Piatra-Neamţ. Aşezată la o altitudine de circa 400 de m într-o zonă de un

pitoresc şi farmec aparte, cu dealuri şi coline împădurite, la poalele Carpaţilor Orientali, la contactul munţilor Goşmanului cu depresiunea Cracău-Bistriţa, a atras încă de la sfârşitul secolului al XIX - lea iubitorii de natură.

În apropiere de Negulești se află un lac de baraj natural cu o suprafaţă de 3 500 mp, lacul Veselaru, iar la 2 km în amonte se află un izvor cu apă dulce, pe care localnicii îl folosesc în vindecarea bolilor de ochi. Proprietăţile acestuia au fost apreciate de germanii şi polonezii care au lucrat la fosta fabrica de sticlă din Negulești. Apele de Negulești, cele 10 izvoare, sunt ape clorosodice, magnezice, iodurate, substanţa uscată variind în funcţie de perioada anului 26-40g/l.

Staţiunea Negulești a fost înfiinţată în anul 1874, iar din anul 1935 a fost reamenajată cu o bază de tratament. Aceasta a funcţionat până în anul 1962 când a fost desfiinţată din lipsa dotărilor corespunzătoare. Din anul 1978 s-au făcut demersuri pentru valorificarea apelor de la Negulești şi abia în anul 1986 s-au început lucrările pentru construirea staţiunii şi a bazei de tratament. Până în vara anului 1992, staţiunea a funcţionat doar ca hotel de cazare fără bază de tratament.

Proiectul pentru dezvoltarea Staţiunii Negulești faza a II-a a fost demarat în anul 1993 şi a continuat până în anul 1996, când din lipsa fondurilor necesare nu s-au mai terminat lucrările de punere în funcţiune a staţiunii. De atunci şi până în prezent Staţiunea balneo-climaterică de la Negulești se află într-o stare de conservare.

Staţiunea Oglinzi

Situată la o altitudine de 480 m şi traversată de DN 15C, staţiunea Oglinzi aparţine administrativ de oraşul Tîrgu Neamţ, încă din anul 1888. Staţiunea se află într-o microdepresiune din sud-estul Culmii Pleşului cunoscută sub numele de Poiana Dăscăliţei. Zona este uşor înclinată şi deschisă către sud-est, fiind în acelaşi timp flancată de versanţi acoperiţi cu păduri de foioase. Apele minerale au fost cunoscute şi folosite de populaţia primelor aşezări de aici, iar în anul 1856 s-au făcut analize chimice, prin care s-a constatat că sunt clorosodice, de mare concentraţie. Are un microclimat specific zonei colinare, cu o circulaţie atmosferică moderată şi fără temperaturi excesive. Aerul este bogat în ioni negativi, este ozonat şi are un efect tonifiant asupra organismului.

Până în anul 1939, Staţiunea Oglinzi a cunoscut o perioadă de dezvoltare având pacienţi din întreaga ţară, iar atmosfera de vacanţă era întreţinută prin concerte zilnice oferite de fanfara militară. Cu timpul, datorită lipsei de fonduri staţiunea Oglinzi s-a degradat, iar cele patru fântâni şi galeriile subterane nefiind exploatate s-au înfundat. Din anul 1988, staţiunea a fost redeschisă parţial în doar două pavilioane, cu o capacitate de 90 de locuri.

Începând cu toamna anului 1998, Staţiunea Oglinzi s-a deschis într-o formă modernizată şi cu o bază de tratament nouă. Ca urmare a analizelor microbiologice şi fizico-chimice a apelor de la Băile Oglinzi s-a constatat că acestea şi-au îmbunătăţit calităţile şi au fost clasate pe locul cinci în Europa.

Astăzi, Staţiunea Oglinzi dispune de o bază de tratament cu băi calde, împachetări cu parafină, băi galvanice, curenţi dinamici, ultrasunete, masaj şi gimnastică medicală. Aici se pot trata afecţiuni reumatismale, ginecologice, dermatologice, afecţiuni ale aparatului respirator, sechele post-traumatice şi nevroze astenice.

Din luna august 2009, societatea de investiţii SIF Transilvania demarează un proiect de modernizare a staţiunii Oglinzi, în valoare de 20 milioane de euro. Proiectul prevede construcţia unui complex hotelier de patru stele cu o capacitate de cazare de 240 de locuri, a unui centru spa şi a unui centru de conferinţe, dar şi amenajarea unei zone de agrement pe o suprafaţă de 9.000 m^2.

Staţiunea Durău

Localitatea Durău este situată la 100km de Piatra Neamţ şi la 6km de comuna Ceahlău (de ca aparţine administrativ), la o altitudine de 780-800m la poalele masivului Ceahlău – staţiunea se află într-o regiune montană frecventată încă din secolul al XVII-lea. La Durău se află o mică biserică pictată de studenţi şi absolvenţi ai Academiei de Arte Frumoase din Iaşi sub îndrumarea şi cu sprijinul pictorului român Nicolae Tonitza, între anii 1935 şi 1937.

În zonă există posibilitatea de a efectua excursii pe muntele Ceahlău (pe unul din trasee se găseşte cascada Duruitoarea-25m înălţime), staţiunea de aici fiind recomandată atât pentru practicarea sporturilor de iarnă, pe pârtia amenajată cât şi pentru tratament, pe tot parcursul anului.

6.2. Analiza sectorului turistic

6.2.1. Capacitatea de cazare şi fluxurile de turişti

Cu toate că deţine resurse naturale şi antropice de mare valoare turistică, judeţul Neamţ nu are un profil marcat turistic. În ciuda potenţialului pe care îl are, judeţul se poziţionează în jumătatea inferioară a clasamentului naţional pe judeţe în ce priveşte intensitatea turistică (numărul de locuri-zile per cap de locuitor). Harta de mai jos ilustrează acest profil slab turistic al judeţului Neamţ.

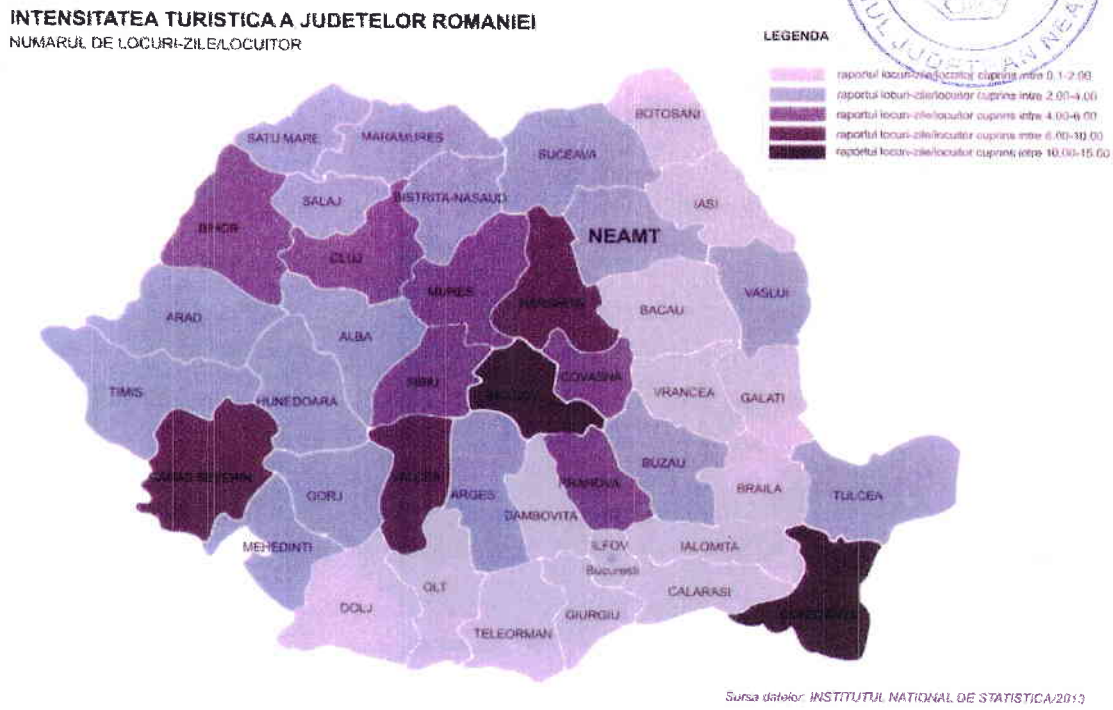

Sursa datelor: INSTITUTUL NATIONAL DE STATISTICA/2013

Evoluţia capacităţii de cazare în ultimii 7 ani prezintă o creştere limitată, indicând o economie turistică care nu reuşeşte să se afirme.

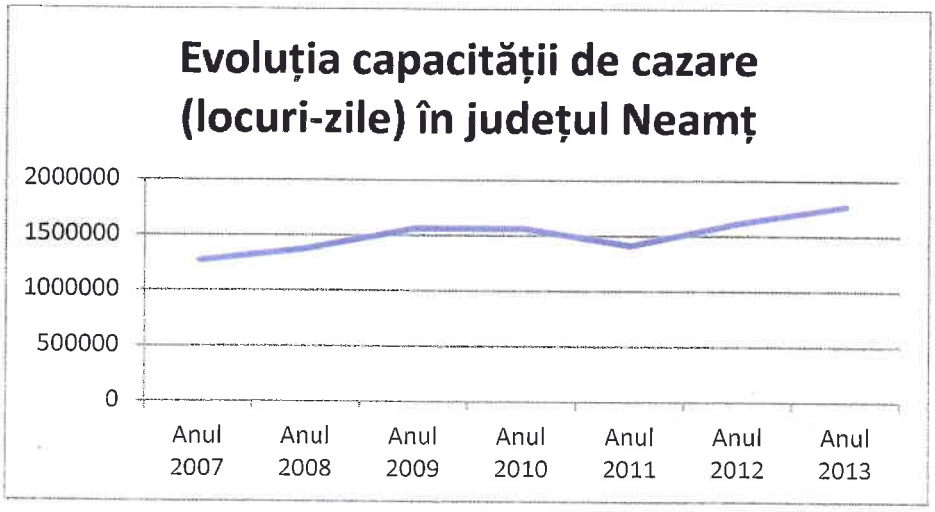

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

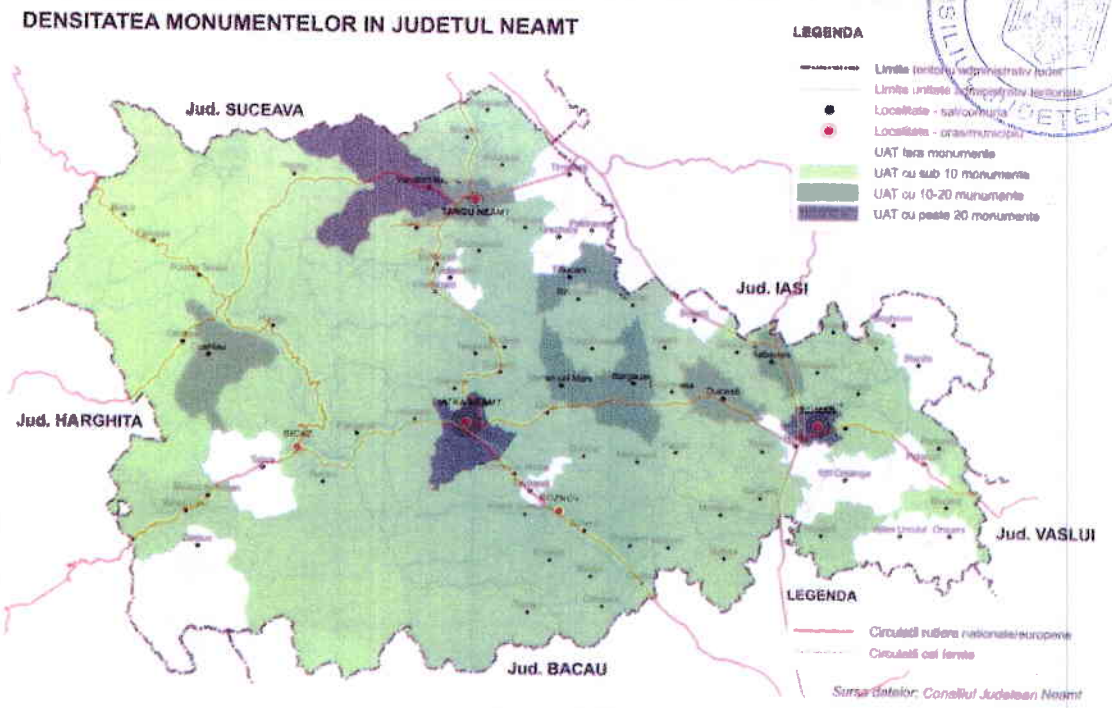

În ciuda existenţei unui patrimoniu cultural-istoric remarcabil (vezi harta de mai sus) distribuit pe mare parte a teritoriului judeţean, capacitatea de cazare este distribuită inegal, concentrându-se în principal în centrele urbane şi în jumătatea de vest, muntoasă a judeţului (harta de mai jos[3]) în staţiunea Bălţăteşti şi în jurul monumentelor religioase şi istorice. Această distribuţie teritorială sugerează necesitatea dezvoltării de noi produse turistice atractive care să asigure o atractivitate gestionată, nu o simplă utilizare a atracţiilor inerente care sunt „muntele", patrimoniul religios-istoric şi oraşul ca centru de activităţi socio-economice.

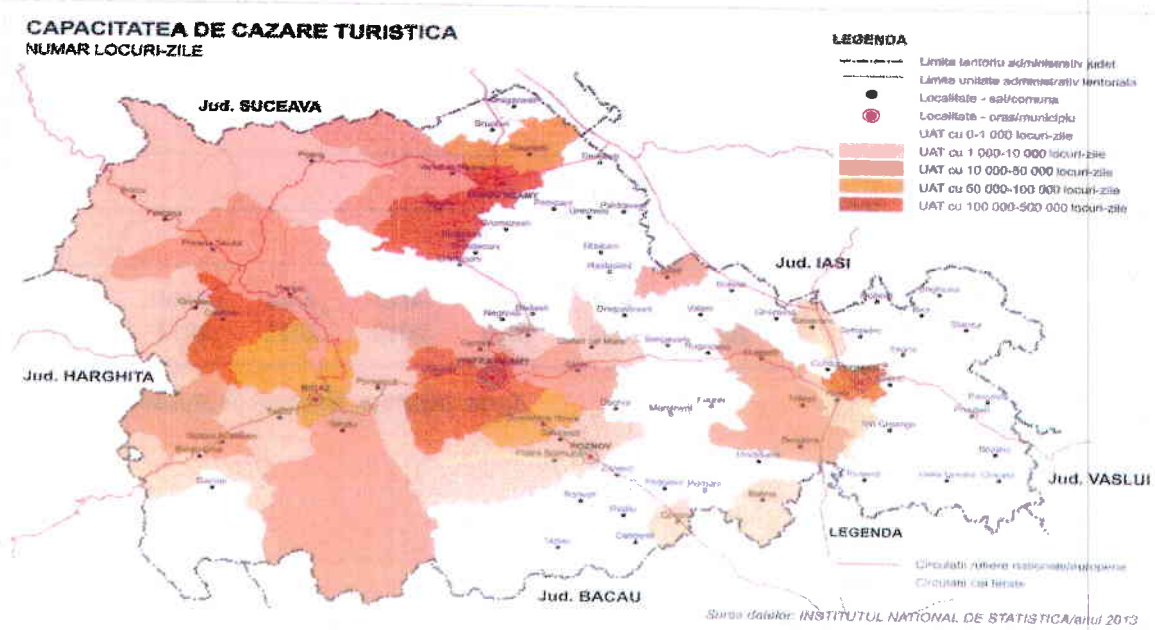

[3] Deşi aceste hărţi nu prezintă şi turismul de tranzit, având în vedere impactul său marginal asupra economiei locale (adevăratele beneficii economice generate de turism se obţin prin vânzarea produselor turistice integrate care includ întotdeauna cazarea) putem lua în considerare datele prezentate aici ca fiind o descriere corectă a frecventării turistice a judeţului.

În mod natural, capacitatea turistică într-o anumită zonă este legată de intensitatea frecventării turistice din acea zonă şi proximitatea sa. Acest fapt se verifică şi în judeţul Neamţ, după cum se poate observa comparând harta de mai sus cu cea de mai jos. Şi în ce priveşte frecventarea putem observa concentrarea puternică în partea de vest, în oraşele judeţului şi în staţiunea Bălţăteşti.

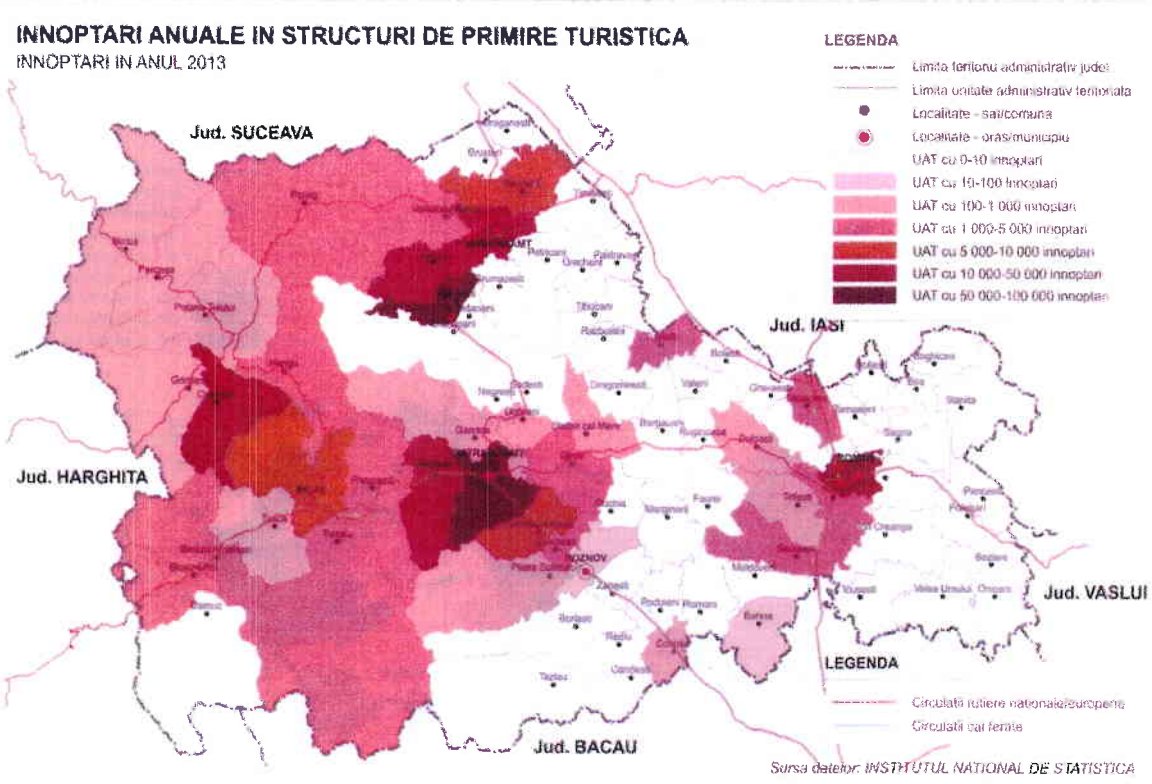

În termeni de evoluţie a înnoptărilor anuale înregistrate în structurile de cazare din judeţul Neamţ, putem observa o îngrijorătoare stagnare cu o tendinţă de scădere în ultimii 7 ani, ceea ce atrage din nou atenţia asupra nevoii de a dezvolta atractivitatea judeţului. **Evoluţia aceasta cuplată cu tendinţa de creştere a capacităţii de cazare (vezi graficul de mai sus) pune problema sustenabilităţii economice a întreprinderilor din sector şi a celor care depind de externalităţile generate de turism dar indică şi faptul că nu lipsa capacităţii de cazare în sine reprezintă bariera principală pentru dezvoltarea economiei turistice.**

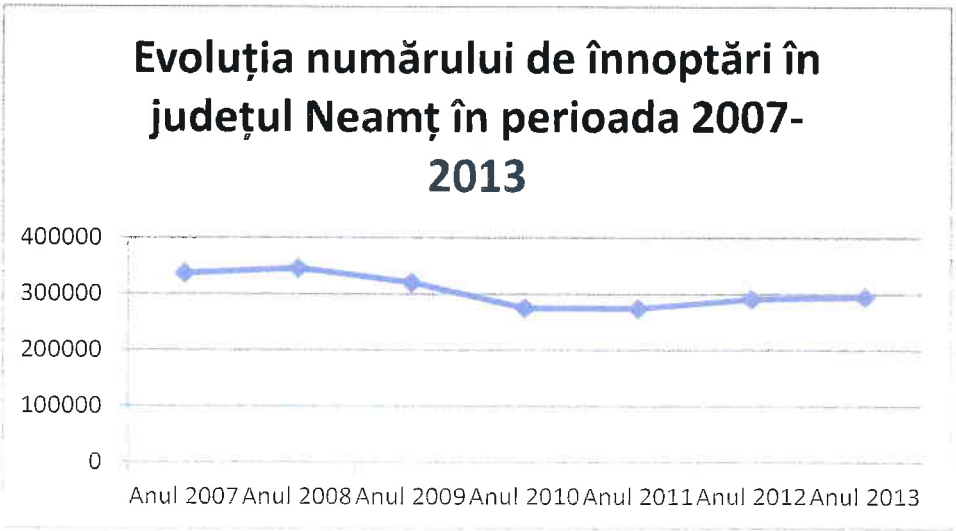

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Cum se poate observa din harta de mai jos, viabilitatea economică a firmelor care deţin spaţii de cazare turistică în judeţ este puternic pusă la încercare de rata foarte scăzută de ocupare a capacităţii de cazare: **de numai 16% în 2013**. Aflată în plus în scădere constantă (vezi graficul de mai jos) rata de ocupare joasă este generată de o atractivitate scăzută şi de un sejur mediu la fel de scăzut (care a scăzut în ultimii 2 ani – 2012 şi 2013 – sub 2 înnoptări per sejur, incluzând în această medie cifrele pentru staţiunea Bălţăteşti care reprezentând un turism subvenţionat social prezintă cifre mult superioare ceea ce îmbunătăţesc în mod fals rezultatul general judeţean).

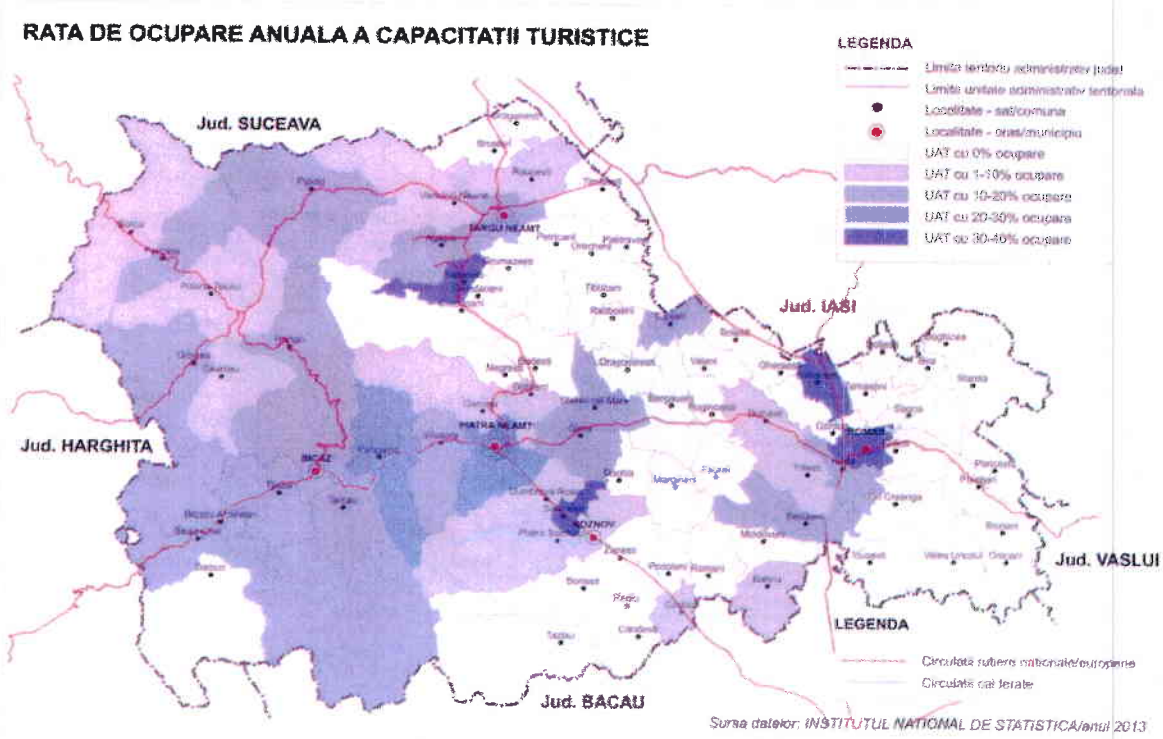

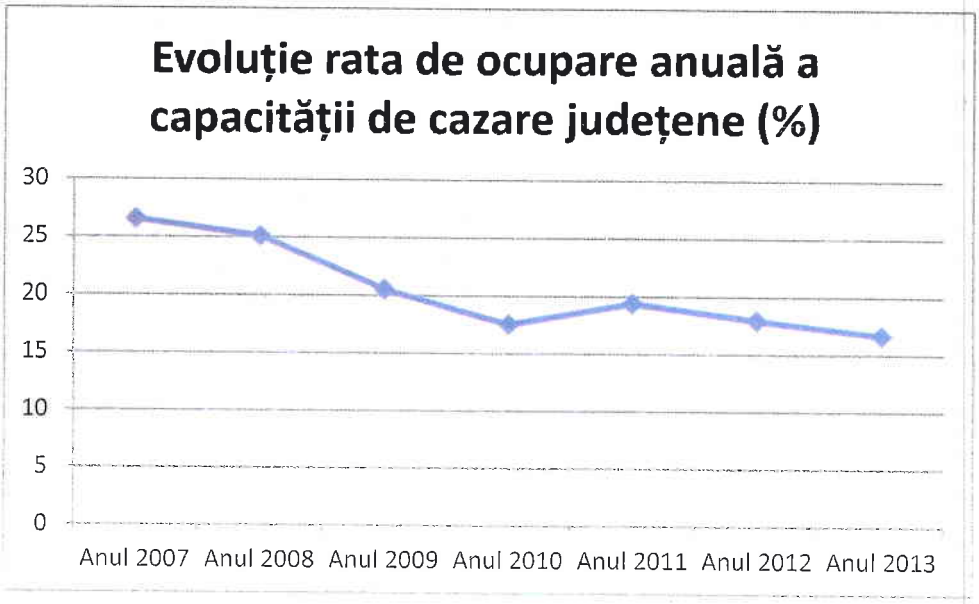

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Graficul de mai jos este elocvent în ce priveşte evoluţia sejurului mediu al unui vizitator al judeţului Neamţ în ultimii 7 ani. Această evoluţie în care în majoritatea locaţiilor din judeţ turiştii nu rămân nici măcar două nopţi este un semnal de alarmă cu privire la viitorul turismului judeţean în absenţa unei acţiuni rapide şi concrete de stimulare a atractivităţii prin marketingul unor produse inovatoare de turism pe filierele cu cel mai mare potenţial.

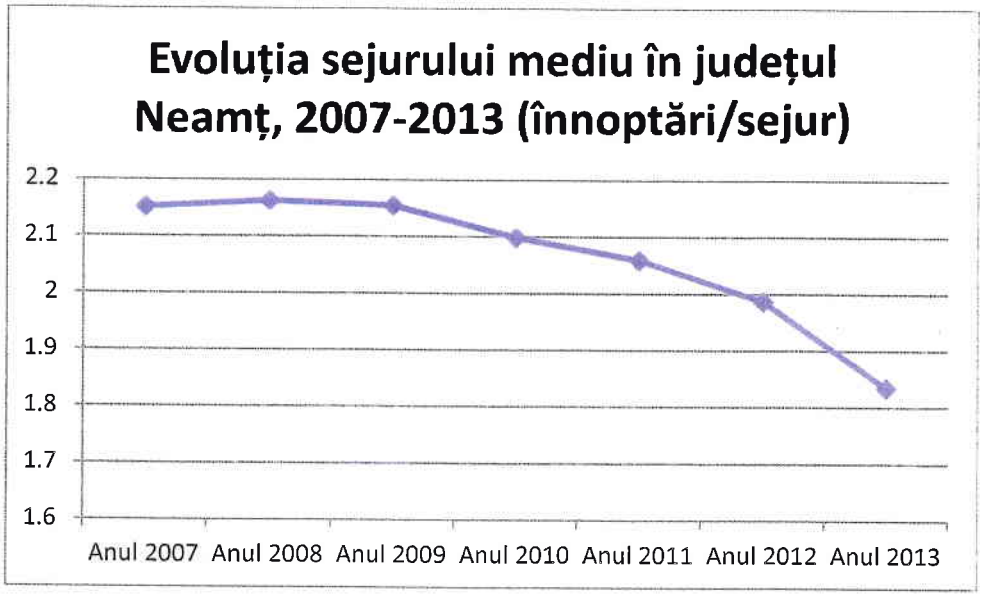

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

6.2.2. Sezonalitate

O altă problemă majoră a turismului la nivelul României o reprezintă **sezonalitatea** extrem de dezechilibrată cu perioade de extra-sezon pronunţate şi lungi. Această caracteristică se verifică, din păcate şi la nivelul judeţului Neamţ, unde putem constata că frecventarea turistică are loc vara iar în perioada de toamnă, primăvară şi iarnă avem de a face cu un extra-sezon cu frecventări foarte joase, în anumite locaţii apropiate chiar de zero.

Graficele de mai jos prezintă variaţia numărului de înnoptări lunare pe diferite destinaţii din judeţ, grupate în funcţie de tipul de turism dominant practicat la nivelul acelei destinaţii: turism urban (city-break sau turism de afaceri/MICE), turism cultural-religios, turism de agrement/montan/activ, turism balnear/de sănătate. Această împărţire permite identificarea unor diferenţe de *pattern* de sezonalitate între diferitele tipuri de turism, acolo unde acestea există. Luarea în considerare a 2 ani consecutivi micşorează riscul unor aberaţii statistice generate de situaţii particulare care scapă analizei.

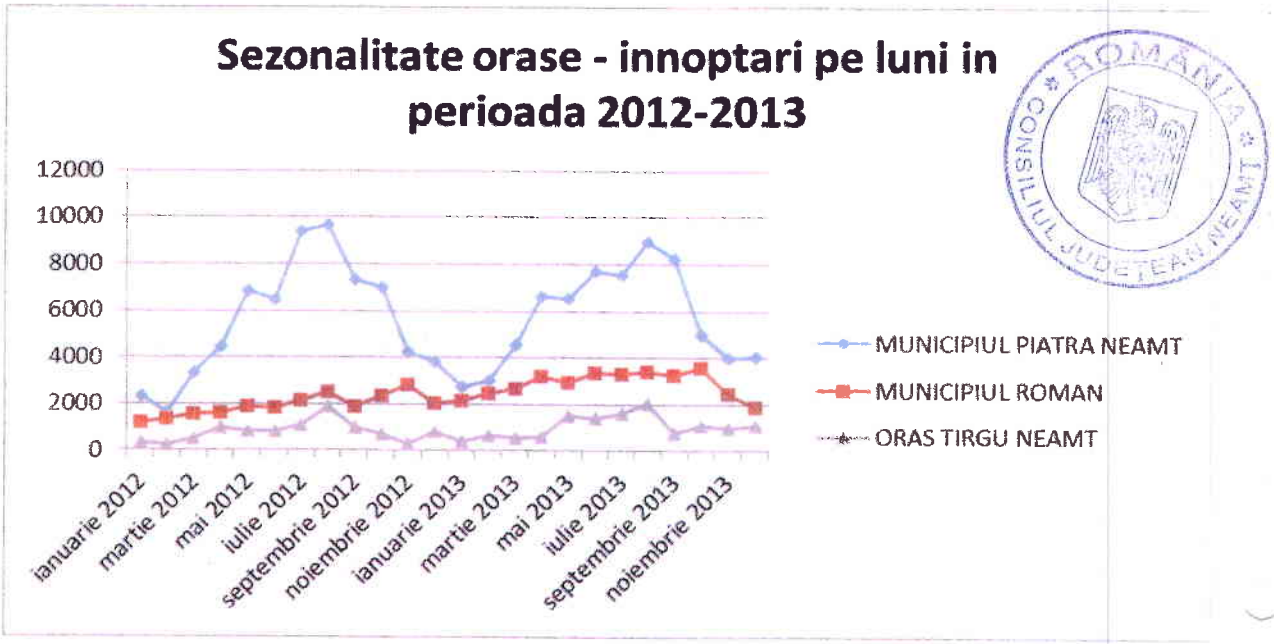

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

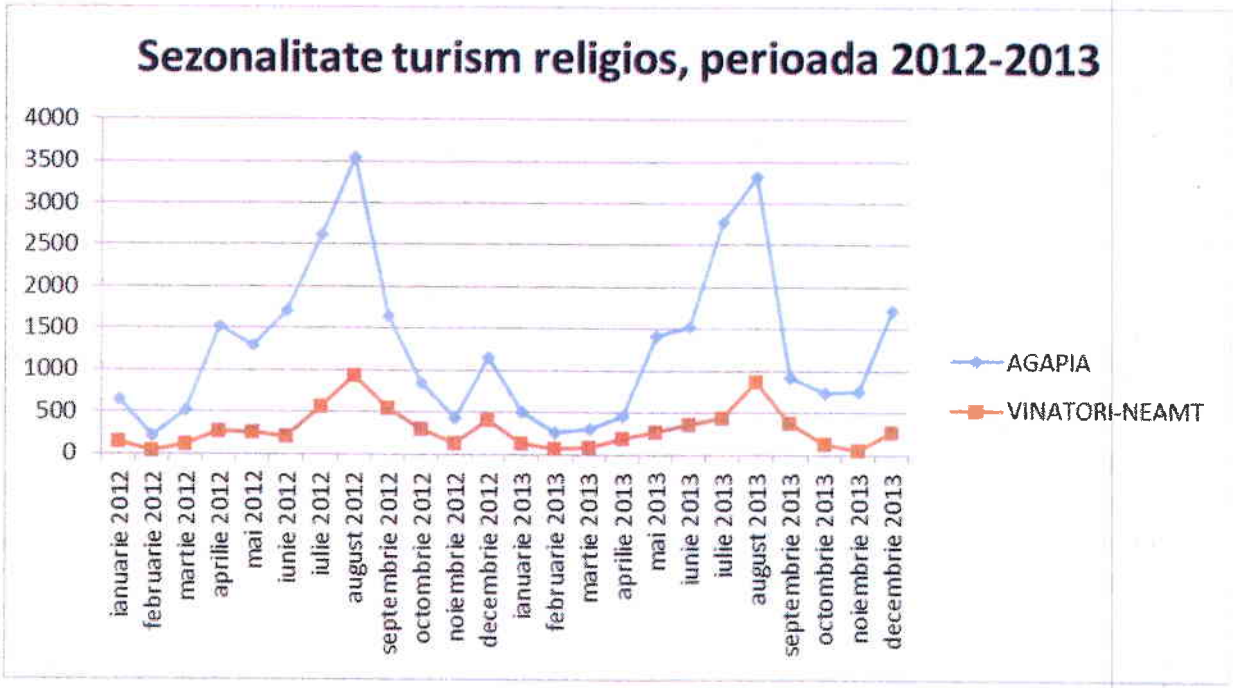

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

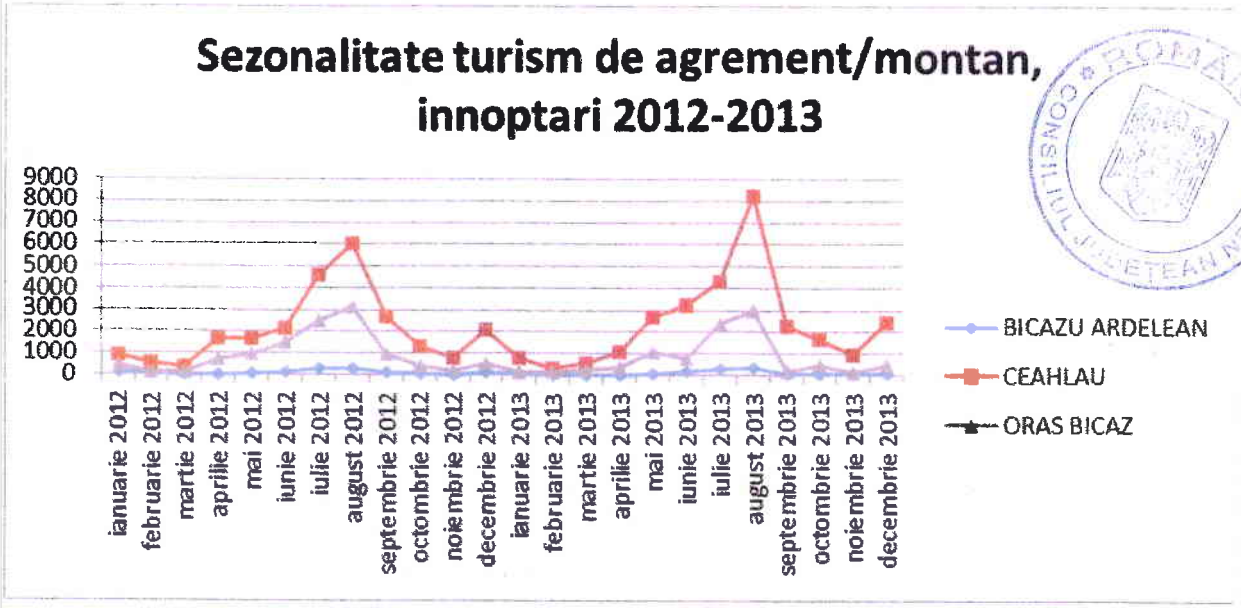

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

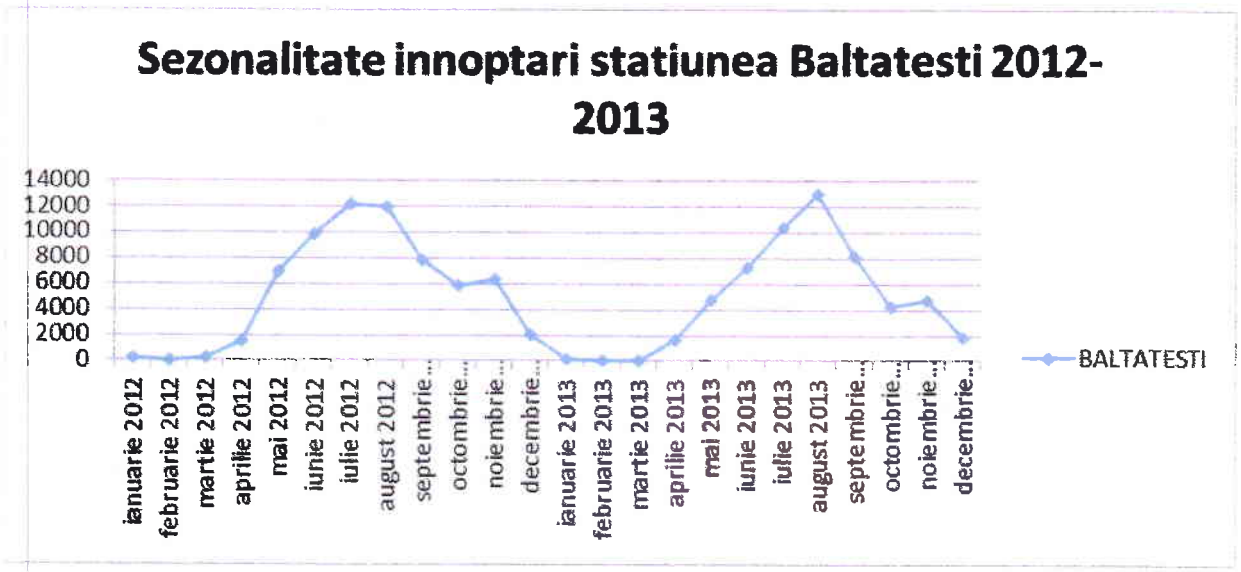

Sursa: Institutul Național de Statistică, prelucrarea consultantului

Se poate observa că, în afara municipiului Roman, care are o sezonalitate echilibrată pe fondul unei frecvențări scăzute, atât destinațiile urbane, cât și cele culturale sau cele rural/montane prezintă o sezonalitate accentuată sau chiar puternic dezechilibrată în favoarea perioadei de vară, cu o frecventare foarte scăzută în restul anului. O mențiune trebuie făcută în legătură cu iarna (luna decembrie) când o parte dintre destinații (mai ales cele aflate în zona montană sau aproape de unul dintre centrele religioase) înregistrează o mai bună frecventare pe fondul vacanțelor de iarnă și al sărbătorilor de Crăciun și Anul Nou.

6.2.3. Analiza SWOT – Dezvoltare turistică

Puncte Tari	Puncte slabe
- Atracţii majore pentru turismul cultural-religios-istoric sau de agrement (Mănăstirile Secu, Văratec, Agapia, Neamţ, lacul şi barajul de la Bicaz, Bistriţa, Cetatea Neamţului, satul lui Ion Creangă, etc.) - O destinaţie cunoscută în ţară - Capacitate de cazare modernă în anumite locaţii - Peisaj diversificat, biodiversitate bogată - Existenţa unor pensiuni turistice de interes naţional şi local - Existenţa unor produse de turism de aventură	- Intensitate turistică mică faţă de alte judeţe - Sezonalitate pronunţată (sezon vara şi fluxuri foarte mici iarna şi primăvara) - Rata de ocupare scăzută a capacităţii de cazare - Turism de afaceri MICE scăzut - Ponderea turiştilor străini în total foarte scăzută -Lipsa de vizibilitate a ofertei turistice (produsele turistice nu sunt cunoscute)
Oportunități	**Amenințări**
- Dezvoltarea unor filiere turistice legate de cererea potenţială şi de resursele endogene: agro-turism, turism de sănătate, turism de aventură, etc. - Dezvoltarea de clustere care să includă activitatea turistică alături de sectoare economice dezvoltate, unde există componente la nivel local (textile, agricultură, etc.) pentru a dezvolta produse turistice integrate şi inovatoare (produse de turism culinar, turism legat de modă, turism de aventură) - Maximizarea externalităților pozitive asupra sectoarelor conexe turismului (agenții de turism, alimentație publică, transporturi, ghizi, media, etc.) prin adoptarea unei abordări durabile a dezvoltării turistice în cadrul Masterplanului turistic al județului Neamț. - Utilizarea strategică a fondurilor europene (POR, PNDR, POCU 2014-2020) prin intermediul GAL-urilor, pentru crearea de produse de agro-turism, turism de aventură, turism culinar, etc.	- Distanţa faţă de principalul bazin emitent al ţării (Bucureşti) şi faţă de porţile de intrare în ţară dinspre vest poate face dificilă atragerea clienților - Distanţa faţă de principalele aeroporturi internaţionale - Concurența turistică a județelor învecinate (Suceava, Bacău, Iași, Harghita) care fie au atracții mai cunoscute, pe aceleași filiere (turism religios-cultural-istoric, turism de agrement/munte/sănătate), fie destinații mature pe filiere unde Neamțul ar putea să se dezvolte (Iași pentru turism MICE și City-break), face dificilă poziționarea marketing a județului și a produselor sale turistice

6.3. Provocări strategice – Dezvoltare turistică

- ✓ Dezvoltarea de produse turistice integrate competitive
- ✓ Restaurarea, conservarea, protecţia şi valorificarea patrimoniului cultural-istoric
- ✓ Integrarea patrimoniului cultural şi natural în produse turistice integrate
- ✓ Dezvoltarea marketingului on-line al produselor turistice
- ✓ Dezvoltarea şi adoptarea de instrumente de guvernanţă a sectorului turistic (ghiduri de bune practici pentru furnizorii de servicii turistice, dezvoltarea de instrumente de e-reputaţie, e-marketing pentru produsele turistice din judeţ)
- ✓ Organizarea sectorului turistic (oficii de turism, centre de informare, primire, etc.)
- ✓ Dezvoltarea accesibilităţii durabile a atracţiilor turistice din judeţ

6.4. Concluzie

Sectorul turistic din judeţul Neamţ se confruntă cu o serie de probleme care sunt similare cu cele care afectează în linii mari întreaga ţară. Ele sunt accentuate de accesibilitatea scăzută a judeţului pentru principalele pieţe şi/sau bazine emitente de turişti (Bucureşti, vestul ţării, etc.) cuplată cu lipsa de produse turistice integrate care să valorifice bogatele resurse şi patrimoniul local.

O problemă majoră o reprezintă şi starea în care se găseşte mare parte din patrimoniul cultural-religios-istoric al judeţului şi/sau lipsa de utilizare durabilă a sa în produse turistice moderne şi inovatoare.

Infrastructura de marketing şi informare/primire turistică este doar parţial dezvoltată, fiind puternic influenţată în mod negativ de slaba prezenţă a unor produse turistice competitive (care iau în considerare, în construirea ofertelor, aşteptările clientelelor potenţiale în mod strategic şi realist şi reuşesc să conducă la creşterea frecventării turistice).

Având în vedere aceste elemente este esenţială apariţia unor structuri de guvernanţă a sectorului turistic eficace şi eficiente care să asigure colaborarea principalilor actori publici şi privaţi cu resurse şi interese în dezvoltarea turismului la nivelul judeţului Neamţ. De asemenea, este necesară crearea de clustere şi incubatoare în care produsele şi serviciile altor sectoare cu tradiţie sau potenţial în judeţ (textile, agricultură ecologică, agricultură tradiţională, zootehnie, silvicultură, etc.) să fie asociate antreprenorilor în turism pentru a propune pe piaţa turistică produse cu un înalt grad de specificitate.

Capitolul 2: VIZIUNEA DE DEZVOLTARE

1. Contextul strategic

Pentru a putea asigura o dezvoltare socio-economică durabilă și pentru a putea obține ușor finanțările cele mai adecvate obiectivelor locale, strategia județeană trebuie să se insereze în strategiile de nivel superior, plecând de la orientările Europa 2020 și prioritățile tematice ale fondurilor europene (FEDER, FSE, FEGA, etc.) pentru perioada 2014-2020. Strategia de dezvoltare a județului Neamț trebuie astfel să asigure integrarea armonioasă a politicilor și programelor de dezvoltare, care vizează teritoriul județean, în politicile regionale, naționale și europene. De aceea, viziunea de dezvoltare a județului, misiunea Consiliului Județean ca principal actor coordonator al programelor de dezvoltare, cât și orizontul temporal al prezentei strategii (2014-2023) sunt formulate și structurate în jurul orientărilor și calendarul perioadei de programare 2014-2020 a bugetului UE, dar și plecând de la Acordul de Parteneriat România-CE. Cadrul național strategic este luat și el în considerare prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020.

În consecință, mai jos, înainte de a prezenta viziunea de dezvoltare pentru perioada 2014-2023, sunt prezentate pe scurt atât cadrul strategic european, cât și cel național și regional.

1.1. Contextul strategic European

Actualmente, Europa se găsește într-o plină fază de transformare. Recenta criză economică și-a lăsat o amprentă puternică asupra economiei europene, anulând aproape anii de progrese economice și sociale, punând în evidență deficiențele structurale ale economiei Europei. În paralel cu aceste evoluții, lumea evoluează rapid, iar provocările pe termen lung, precum globalizarea și presiunea exercitată asupra resurselor, se intensifică.

Ca urmare a crizei economice, obiectivul de garantare a unei creșteri economice viitoare este mult mai greu de atins. Dificultățile cu care se confruntă în prezent atât întreprinderile, cât și gospodăriile pentru a obține credite și a investi, împreună cu situația încă fragilă în care se găsește sistemul financiar reprezintă o frână pentru redresarea economică.

Acționând colectiv, ca Uniune, pentru a face față situației actuale, Europa trebuie să răspundă unor provocări, precum deficiențe structurale, intensificări ale provocărilor globale legate de economiile care devin tot mai interconectate, nevoia unor măsuri corective ale sistemelor finanțelor mondiale și nu în ultimul rând trecerea la acțiune pentru evitarea declinului.

Strategia Europa 2020

Strategia Europa 2020 își propune să asigure o creștere economică:

- *inteligentă*, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;
- *durabilă*, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon;

- *favorabilă incluziunii*, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Strategia se concentrează pe cinci obiective ambițioase privind ocuparea forței de muncă, inovarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima.

1. Ocuparea forţei de muncă

- o rată de ocupare a forţei de muncă de 75 % în rândul populaţiei cu vârste cuprinse între 20 şi 64 de ani

2. Cercetare şi dezvoltare

- alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare şi dezvoltare

3. Schimbările climatice şi utilizarea durabilă a energiei

- reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiţii favorabile) faţă de nivelurile înregistrate în 1990
- creşterea ponderii surselor de energie regenerabilă până la 20%
- creşterea cu 20% a eficienţei energetice

4. Educaţie

- reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a şcolii
- creşterea la peste 40% a ponderii absolvenţilor de studii superioare în rândul populaţiei în vârstă de 30-34 de ani

5. Lupta împotriva sărăciei şi a excluziunii sociale

- reducerea cu cel puţin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei şi a excluziunii sociale

De asemenea, pentru perioada 2014-2020, toate programele operaționale sectoriale finanțate din fonduri FEDR trebuie să își stabilească obiectivele plecând de la 11 obiective tematice :

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice şi a inovării
2. Îmbunătăţirea accesului, a utilizării şi calităţii tehnologiilor informaţiilor şi comunicaţiilor
3. Creşterea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii
4. Sprijinirea tranziţiei spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea şi gestionarea riscurilor
6. Protejarea mediului şi promovarea utilizării eficiente a resurselor
7. Promovarea transportului durabil şi eliminarea blocajelor în reţelele cheie
8. Promovarea ocupării şi sprijinirea mobilităţii forţei de muncă
9. Investiţii în competenţe, educaţie şi învăţare continuă
10. Promovarea incluziunii sociale şi combaterea sărăciei
11. Îmbunătăţirea capacităţii instituţionale şi a eficienţei în administraţia publică

1.2. Contextul strategic Național

Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România

În ceea ce privește țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România, acestea sunt:

- Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%
- Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României
- Obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
  - emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
  - 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
  - creșterea cu 19% a eficienței energetice
- Rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%
- Ponderea tinerilor cu vârsta între 30-34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
- Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000

Acordul de parteneriat 2014-2020

Pentru a contribui la atingerea țintelor Strategiei Europa 2020 asumate de România, a fost creat instrumentul strategic *Acordul de parteneriat 2014-2020* care asigură cadrul strategic pentru programele operaționale ale României finanțate din cinci fonduri structurale și de investiții europene (fonduri ESI):

1. Fondul european de dezvoltare regională (FEDR),
2. Fondul de coeziune (FC),
3. Fondul social european (FSE),
4. Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
5. Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM).

Acordul de parteneriat vizează următoarele provocări și prioritățile aferente:

- promovarea competitivității și a dezvoltării locale, în vederea consolidării sustenabilității operatorilor economici și a îmbunătățirii atractivității regionale;

- dezvoltarea capitalului uman, prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și a numărului de absolvenți din învățământul terțiar, oferind totodată soluții pentru provocările sociale severe și combaterea sărăciei, în special la nivelul comunităților defavorizate sau marginalizate ori în zonele rurale;
- dezvoltarea infrastructurii fizice, atât în sectorul TIC, cât și în sectorul transporturilor, în vederea sporirii accesibilității regiunilor din România și a atractivității acestora pentru investitori;
- încurajarea utilizării durabile și eficiente a resurselor naturale, prin promovarea eficienței energetice, a unei economii cu emisii reduse de carbon, a protecției mediului și a adaptării la schimbările climatice;
- consolidarea unei administrații publice moderne și profesioniste, prin intermediul unei reforme sistemice, orientată către soluționarea erorilor structurale de guvernanță.

În funcție de potențialul identificat și luând în considerare disparitățile teritoriale constatate la nivel de analiză, au fost stabilite următoarele priorități de dezvoltare teritorială pentru perioada 2014-2020:

- îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale, pentru ca regiunile României să devină mai atractive pentru locuit, pentru petrecerea timpului liber, pentru investiții și muncă
- consolidarea rețelei urbane, prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială
- promovarea parteneriatelor rural-urbane
- creșterea accesibilității și conectivității prin: creșterea accesibilității la marile aglomerații urbane și îmbunătățirea accesibilității între aglomerațiile urbane majore, acces echitabil la servicii de interes general și conectarea zonelor rurale la rețeaua majoră de transport și la utilitățile publice de nivel mai înalt (urban)

Pentru asigurarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a anumitor zone subregionale specifice, sunt definite următoarele sisteme:

- *Dezvoltarea locală asigurată de comunitate / dezvoltarea locală de tip Leader (DLRC)* – care în zonele urbane urmărește să crească nivelul de incluziune socială și să reducă sărăcia în rândul comunităților marginalizate din orașele românești. Acest instrument va fi utilizat în special în orașe (orașe mici cu o populație de până la 20.000 locuitori) și în zonele rurale învecinate, zonele rurale fără centre urbane, zonele costiere de-a lungul Dunării și Deltei Dunării, zonele de râuri și lacuri mari în care există ferme de acvacultură, zone defavorizate din centrele urbane.

- *Investiții teritoriale integrate (ITI)* – un instrument utilizat pentru stimularea creării de zone urbane funcționale, care pot oferi o organizare teritorială mai eficientă și un acces mai bun la servicii de interes general. Acest instrument va fi utilizat în următoarele tipuri de teritorii: zone urbane funcționale și Rezervația Biosferei Delta Dunării. Utilizarea ITI în zonele urbane funcționale se va axa pe două obiective principale: dezvoltarea zonelor majore de dezvoltare (ex. concentrarea pe inovare, cercetare-dezvoltare, accesul la rețele europene) și dezvoltarea teritorială echilibrată.
- *Dezvoltarea urbană durabilă* are ca măsuri prioritare: susținerea dezvoltării economiei orașelor, îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane, susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României.
- *Cooperare teritorială*: Strategia UE pentru regiunea Dunării, cooperare teritorială europeană

Această dezinstituționalizare a serviciilor trebuie să producă ca efecte comunități locale puternice și autonome care, pe lângă exercitarea atribuțiilor ce le revin, să aibă instrumentele și capacitatea necesare de a încuraja dezvoltarea locală sub toate aspectele sale.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020 (versiune disponibilă la data realizării Strategiei Județului Neamț)

Această strategie are ca și obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții, prin asigurarea bunăstării, protecției mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată, economică și socială a regiunilor.

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și municipiilor în dezvoltarea regiunilor, prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziunea socială
- Creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO2, în conformitate cu Strategia Europa 2020
- Creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și inclusivă
- Regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea serviciilor esențiale și condițiilor decente de trai
- Creșterea economiilor regionale, prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării, precum și stimularea competitivității IMM-urilor

- Stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local, prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural cu potențial turistic și crearea/modernizarea infrastructurii specifice de turism
- Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate, luarea unor măsuri de prevenire a riscurilor și creșterea capacității de intervenție în situații de urgență.

1.3. Contextul strategic Regional

Strategia de Dezvoltare Regională Nord-Est 2014-2020 (versiune de lucru mai 2014)

Această strategie își propune ca obiectiv general derularea în Regiunea Nord-Est a unui proces de creștere economică durabilă, favorabil creșterii competitivității economice și incluziunii sociale, care să conducă la o diminuare a decalajelor existente față de celelalte regiuni ale României.

În ceea ce privește prioritățile tematice ale strategiei de dezvoltare regională acestea se prezintă după cum urmează :

Prioritate	Obiectiv specific
1. Îmbunătățirea capitalului uman	Creșterea ocupării în rândul tinerilor și a grupurilor vulnerabile
	Îmbunătățirea accesului și a participării la educație și instruire de calitate
	Creșterea accesului la servicii de sănătate de calitate
	Promovarea incluziunii sociale, prin regenerarea zonelor rurale și urbane aflate în declin
2. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne	Creșterea accesibilității, conectivității și mobilității, prin realizarea de investiții în infrastructura de transport
	Stimularea atractivității și economiei locale, prin creșterea accesului la infrastructura TIC de calitate
3. Sprijinirea unei economii competitive și a dezvoltării locale	Sprijinirea inovării și competitivității mediului economic, promovarea rezultatelor obținute
	Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, în special a celui aplicat
	Îmbunătățirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate
	Sprijinirea exporturilor și a competitivității produselor locale la export
	Sprijinirea dezvoltării urbane
	Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale
	Sprijinirea valorificării potențialului turistic existent
4. Optimizarea utilizării și protejarea resurselor naturale	Promovarea eficienței energetice
	Protejarea mediului și a biodiversității, prin realizarea de investiții

2. Analiză comparativă priorități de dezvoltare

Pentru a asigura continuitatea cu perioada anterioară de programare (2007-2013) și a capitaliza rezultatele programelor și proiectelor implementate în acest cadru, viziunea și obiectivele generale pentru perioada 2014-2023 pleacă de la concluziile unei analize a obiectivelor și rezultatelor perioadei 2007-2013. Astfel, asemeni Agendei Locale 21 (Strategia județului pentru perioada 2007-2013) și Strategia de dezvoltare pentru perioada 2014-2023 țintește marile domenii ale dezvoltării durabile: social, economic și mediu. Obiectivele anterioare sunt preluate și reformulate/structurate astfel încât să fie mai adaptate competențelor principalilor actori instituționali (Consilii Județene, Primării, structuri deconcentrate) activi la nivelul teritoriului județean, dar și capacității lor instituționale și spațiului lor bugetar. În acest fel, prezenta Strategie încearcă să asigure un cadru pentru o mai mare eficacitate și eficiență a politicilor și programelor publice locale, având în vedere că Fondurile Structurale și de Investiții Europene (FSIE) alocate României vizează obținerea de rezultate concrete la nivel macro (nu doar la nivel de livrabil de proiect) socio-economic și reprezintă principala sursă de finanțare pentru dezvoltarea județului în perioada 2014-2023.

2.1. Agenda Locală 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț (2007-2013)

Agenda Locală 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț reprezintă principalul document de planificare strategică a direcțiilor prioritare de dezvoltare ale județului Neamț. Acest document a reprezentat, până în momentul de față, unul din principalele mijloace de programare strategică puse la dispoziția autorităților din județ, dorind să ofere un plan concret de acțiune și de implementare care să vină în întâmpinarea nevoilor comunității locale.

În ceea ce privește structura documentului de planificare strategică sus menționat, acesta a:

- evaluat potențialul socio-economic al județului,
- analizat atât punctele tari și slabe ale județului, cât și oportunitățile și amenințările cu care acest teritoriu se confruntă,
- conturat obiectivele generale și specifice de dezvoltare
- elaborat planul local de acțiune
- identificat portofoliul de proiecte prioritare

La momentul elaborării Agendei Locale 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț, în anul 2008, obiectivele generale erau structurate după cum urmează:

III.1.1 Capitalul Natural

– Managementul durabil al capitalului natural

III.1.2 Domeniul Economic

- Întărirea şi dinamizarea structurilor instituţionale locale, cât şi a mediului economic;
- Îmbunătăţirea spaţiului rural şi creşterea competitivităţii sectorului agro-alimentar;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport;
- Refacerea şi dezvoltarea infrastructurii de bază;
- Turism durabil la nivelul judeţului Neamţ;

III.1.3 Domeniul Social

- Dezvoltarea şi îmbunătăţirea calităţii serviciilor sociale şi a infrastructurii asociate lor;
- Dezvoltarea, îmbunătăţirea calităţii serviciilor de sănătate şi repartizarea echilibrată a acestora pe teritoriul judeţului;
- Îmbunătăţirea şi adaptarea la piaţa muncii a sistemului de învăţământ;

Capitol	Obiectiv general	Subcapitol	Obiective specifice
1. Mediu	1.1 Managementul durabil al capitalului natural	1.1.1 Calitatea aerului ambiental	–Reducerea şi prevenirea poluării aerului –Monitorizarea continuă a calităţii aerului la nivel judeţean;
		1.1.2 Zgomot	–Şosele de centură pentru principalele oraşe din judeţ;
		1.1.3 Resurse de apă	–Utilizarea durabilă a resurselor de apă;
		1.1.4 Resurse minerale	–Managementul durabil al resurselor minerale;
		1.1.5 Solul	–Reactualizarea hărţii pedologice; –Efectuarea de studii silvo-pastorale pentru păstrarea unui raport optim între efectivele de animale şi suprafeţele de păşune; –Creşterea capacităţii productive a terenurilor, prin eliminarea efectelor eroziunii, excesului de umiditate, aridităţi, alunecări de teren; –Efectuarea de studii şi aplicarea de tehologii bine fundamentate ştiinţific pentru eliminarea deficitului de elemente nutritive ale solurilor şi obţinerea de producţii ridicate; –

Capitol	Obiectiv general	Subcapitol	Obiective specifice
		1.1.6 Arii protejate	–Realizarea unui management adecvat pentru ariile protejate
		1.1.7 Pădurile	–Conservarea şi managementul durabil al ecosistemelor forestiere din judeţul Neamţ
		1.1.8 Deşeuri	–Sistem de management durabil al deşeurilor la nivelul judeţului Neamt
2. Economic	2.1 Întărirea şi dinamizarea structurilor instituţionale locale, cât şi a mediului economic	2.1.1Descriere judeţ	–Crearea unei administraţii publice locale moderne, bazată pe satisfacerea necesităţilor cetăţenilor –Sprijinirea activităţii economice la nivel local şi judeţean
	2.2 Îmbunătăţirea spaţiului rural şi creşterea competitivităţii sectorului agro-alimentar	2.2.1Agricultura	–Modernizarea exploataţiilor agricole; –Sprijinirea fermierilor şi a persoanelor care îşi desfăşoară activitatea în sectorul agro-alimentar;
	2.3 Dezvoltarea infrastructurii de transport	2.3.1 Transport	–Extinderea sistemului de transport public –Creşterea gradului de confort pentru mijloacele de transport;
	2.4 Refacerea şi dezvoltarea infrastructurii de bază	2.4.1. Infrastructura de bază	–Îmbunătăţirea infrastructurii judeţene şi locale de transport, –Asigurarea accesului tuturor locuitorilor la reţelele de energie electrică şi gaze naturale
	2.5 Turism durabil la nivelul judeţului Neamţ	2.5.1 Turism	–Dezvoltarea infrastructurii de turism şi sport recreativ
3. Social	3.1 Dezvoltarea şi îmbunătăţirea calităţii serviciilor sociale şi a infrastructurii asociate lor	3.1.1 Servicii sociale	–Dezvoltarea / extinderea parteneriatelor între instituţii, autorităţi locale şi ONG-uri pentru dezvoltarea de servicii sociale. –Consolidarea parteneriatului public-privat. –Dezvoltarea reţelei de lucru inter-instituţionale la nivel local;

Capitol	Obiectiv general	Subcapitol	Obiective specifice
			–Participarea activă si îmbunătăţirea accesului beneficiarilor la serviciile sociale; –Sensibilizarea şi informarea opiniei publice asupra drepturilor persoanelor şi grupurilor în dificultate în vederea îmbunătăţirii atitudinii si comportamentului general privind problematica specifică; –Asigurarea respectării standardelor minime de calitate în domeniul protecţiei sociale şi a celor specifice pentru fiecare tip de serviciu oferit; –Promovarea furnizării serviciilor de calitate care să raspundă nevoilor individuale ale persoanei cu dizabilităţi; –Dezvoltarea de servicii cu caracter primar şi servicii alternative; –Accesibilizarea mediului în vederea evitării transformării dizabilităţii în surse de handicap; –Creşterea gradului de ocupare a fortei de muncă pentru persoanele cu handicap. –Restructurarea şi modernizarea centrelor de protecţie specială pentru copii şi pentru personae adulte cu dizabilităţi; –Perfecţionarea şi specializarea personalului de îngrijire din centrele sociale şi şcolile speciale; –Îmbunătăţirea sistemului educaţional şi de formare profesională; –Corelarea sistemului de protecţie a copilului cu handicap cu cel al adultului cu handicap; –Prevenirea abandonului şi reducerea numărului de copii instituţionalizaţi; –Pregătirea şi integrarea socio-profesională

Capitol	Obiectiv general	Subcapitol	Obiective specifice
			a tinerilor din centrele de plasament
	3.2 Dezvoltarea, îmbunătăţirea calităţii serviciilor de sănătate şi repartizarea echilibrată a acestora pe teritoriul judeţului	3.2.1 Sănătate	–Dezvoltarea serviciilor de îngrijiri medicale la domiciliu în urban şi rural; –Dezvoltarea şi diversificarea serviciilor de asistenţă medicală preventivă şi curativă în rural şi urban; –Dezvoltarea infrastructurii în domeniul medical; –Realizarea unui sistem informaţional şi a unei baze de date necesare cunoaşterii evoluţiei biologice;
	3.3 Îmbunătăţirea şi adaptarea la piaţa muncii a sistemului de învăţământ	3.3.1 Învăţământ preuniversitar şi special	–Acces egal şi sporit la educaţie şi dezvoltare fizică armonioasă; –Calitate ridicată a educaţiei şi pregătirea societăţii bazate pe cunoaştere; –Reconstrucţia învăţământului în mediul rural; –Reabilitarea, modernizarea, extinderea şi dotarea şcolilor speciale.
		3.3.2 Învăţământ special	–Reabilitarea, modernizarea, extinderea şi dotarea centrelor sociale

Important de menționat este faptul că în momentul elaborării Agendei Locale 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț, proiectele identificate pentru îndeplinirea obiectivelor generale și specifice corespundeau surselor de finanțare din acel moment. Pentru actuala perioadă de programare strategică 2014 – 2023, multe dintre proiectele identificate în cadrul Agendei Locale 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț 2007-2013, trebuie actualizate și integrate în formatul noii perioade de programare strategică.

2.2. Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț 2014-2023

Prin prisma obiectivelor sale generale și specifice, Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț 2014-2023 își propune să asigure o continuitate a planificării strategice prevăzute de Agenda Locală 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț (2007-2013).

Strategia anterioară - Agenda Locală 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț (2007-2013) prezenta o viziune globală de dezvoltare a județului Neamț, prin asocierea obiectivelor sale de dezvoltare la pilonii centrali ai dezvoltării durabile. Axele de dezvoltare prevăzute în cadrul strategiei anterioare au fost integrate în prezenta strategie pentru asigurarea unei continuități coerente.

Valoarea adăugată pe care o prezintă strategia de dezvoltare de față este dată de multiplele elemente de analiză, din care menționăm :

- analiza surselor de finanțare disponibile pentru perioada 2014-2020, mai exact Cadrul financiar multianual 2014-2020
- analiza atribuțiilor Consiliului Județean și a capacităților acestuia în implementarea de proiecte
- analiza rezultatelor perioadei de programare anterioare și a capacității actorilor locali în gestionarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă

Scopul prezentei Strategii de dezvoltare este acela de a identifica o serie de linii strategice de dezvoltare pertinente, cu proiecte și surse de finanțare viabile conforme cu arhitectura politicii de coeziune și care să permită o sinergie optimă cu ariile de competență ale Consiliului Judean Neamț, pilonul instituțional al dezvoltării durabile a județului.

Politica de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2014-2020 se va concentra pe ținte coerente care doresc să raspundă provocărilor reale de la nivelul regiunilor europene: investiții pentru dezvoltare și locuri de muncă și cooperare teritorială europeană. Cum se poate observa și din tabelul de mai jos, aceste ținte înlocuiesc obiectivele mai abstracte ale perioadei anterioare de programare. Dacă cooperarea teritorială europeană rămâne o țintă în sine, convergența și competitivitatea devin investiții pentru dezvoltare și locuri de muncă, o subliniere a importanței investițiilor pentru depășirea perioadei de criză economică, în special printr-o creștere economică generatoare de locuri de muncă durabile și de calitate.

Arhitectura Politicii de coeziune				
2007 - 2013		**2014 – 2020**		
Obiective	**Fonduri**	**Ținte**	**Categorii de regiuni**	**Fonduri**
Convergența	FEDR FSE FC	Investiții pentru dezvoltare si locuri de muncă	- Regiuni mai puțin dezvoltate; - Regiuni în tranziție.	FEDR FSE FC
Competitivitate și ocuparea forței de muncă	FEDR FSE		- Regiuni mai dezvoltate.	FEDR FSE
Cooperare teritorială europeană	FEDR	Cooperare teritorială europeană		FEDR

3. Misiune și Viziune de dezvoltare

VIZIUNE DE DEZVOLTARE

Un județ dezvoltat social și economic, prin valorificarea inteligentă și durabilă a resurselor umane și naturale și luarea de măsuri integrate de incluziune socială și de protejare a mediului înconjurător.

MISIUNEA CJ

Consiliul Județean Neamț trebuie să devină un garant al folosirii eficiente a resurselor publice și nucleul de coeziune al unei administrații eficiente și moderne la nivel de județ, printr-un management orientat spre populația județului. Consiliul Județean Neamț, ca element de legătură între administrație, comunitatea locală și sectorul privat va fi promotorul și susținătorul acțiunilor de dezvoltare județeană.

Logica intervenției (Obiective generale și specifice)

Partea operațională a strategiei vizează domeniile cheie care pot contribui în mod eficace la realizarea potențialului real de dezvoltare și deci la realizarea viziunii. În urma analizei-diagnostic a situației județului Neamț, a rezultat necesitatea stringentă de furnizare a unor servicii publice și de asistență socială de calitate, care să contribuie activ la reinserția socială și profesională a populației apte de muncă. Alături de această provocare majoră, analiza a identificat potențialul turistic major, dar sub-utilizat, al județului ca reprezentând o resursă importantă pentru diversificarea economică și dezvoltarea unei economii a serviciilor cu valoare adaugată mai mare, care să asigure venituri suplimentare populației locale. Existența unor coridoare „TEN-T core" care traversează județul reprezintă de asemenea un important atu pentru dezvoltarea economică a județului și pentru atragerea de investiții care să optimizeze utilizarea resurselor locale (agricole, umane, naturale, etc.).

Pentru a asigura implementarea sa eficace și eficientă, precum și monitorizarea sa facilă, Strategia de dezvoltare a județului Neamț pe perioada 2014-2023 este structurată ca un program operațional, plecând de la un număr limitat de obiective generale care sunt declinate apoi în obiective specifice. Dacă obiectivele generale încearcă să acopere toate domeniile dezvoltării socio-economice durabile, cele specifice au ca scop obținerea unor rezultate care să asigure atingerea obiectivelor generale. De aceea, obiectivele specifice sunt mai precise, fiind direct legate de concluzii concrete ale analizei-diagnostic. Ele sunt astfel formulate încât să poată fi apoi declinate, la rândul lor, în proiecte concrete care vor fi implementate în perioada 2014-2023.

4.1. Obiective generale

1. Un județ în care mobilitatea intra și interzonală este crescută

Fundamentarea alegerii infrastructurii drept obiectiv general s-a produs prin identificarea acelor componente de infrastructură care pot crește gradul de dezvoltare al județului, prin avantajul unei infrastructuri de bază intra și interzonală reabilitată.

Atât investiţiile realizate în infrastructura de transport şi de tranzit a mărfurilor, cât și viitoarele proiecte de modernizare a infrastructurii de transport deţin un loc central în completarea și funcţionalizarea sistemului intermodal la nivelul judeţului Neamț. Prin conjuncţia principalelor tipuri de transport, vor fi atinse ţintele de creare a unui mediu propice pentru dezvoltarea antreprenorială în transport și servicii conexe și dezvoltarea comerţului .

Chiar dacă relieful constituie, în jumătatea de vest a judeţului, o barieră în calea dezvoltării urbane și a accesibilităţii, împreună cu influența urbană scăzută din această zonă, trebuie menționat faptul că județul are avantajul de a fi traversat la est, prin municipiul Roman, de coridorul IX paneuropean (ramură feroviară şi rutieră) ce leagă nordul de estul Europei, fapt ce oferă o anumită multipolaritate a dezvoltării socio-economice a județului împreună cu un potențial ridicat de intermodalitate la nivelul localităților urbane.

Având în vedere previziunile actuale referitoare la traficul de mărfuri, împreună cu dezvoltarea economică ce va cunoaște un trend ascendent, prezentul obiectiv integrează o componentă de creștere a siguranței circulației.

În cadrul procesului de implementare a Strategiei o atenţie deosebită va trebui să fie acordată corelării intervenţiilor şi investiţiilor în infrastructura de transport cu măsurile de dezvoltare a infrastructurii de mediu prevăzute în Master Planul „apă-canal" al judeţului. Astfel, la nivel operaţional, prioritizarea intervenţiilor la nivelul infrastructurii publice de transport va trebui să fie coordonată cu prioritizarea intervenţiilor din Master Planul „apă-canal". Pe lângă consultarea planului de acţiuni al Masterplanului „apă-canal", administratorii infrastructurii de transport se vor consulta regulat cu operatorul(ii) de apă-canal.

2. Servicii medicale de calitate şi uşor accesibile

O necesitate majoră este creşterea accesului tuturor categoriilor sociale la serviciile medicale de strictă necesitate. Prin susținerea modernizării unităţilor medicale şi facilitarea apariţiei furnizorilor privaţi în piaţa serviciilor de sănătate, strategia de dezvoltare îşi propune creşterea calităţii vieţii cetăţenilor judeţului Neamț. Consiliul Județean Neamț va juca un rol foarte important pentru viitorul infrastructurii de sănătate, participând activ la gestiunea unităților medical-sanitare din județ și la asigurarea unor servicii de calitate, prin susținerea calificării personalului conex din sistemul sanitar, fapt ce reprezintă o altă tematică fundamentală ce structurează prezentul obiectiv general de dezvoltare.

Pentru perioada 2014-2020 o noutate majoră va consta în concentrarea eforturilor pentru a putea începe furnizarea de servicii primare de sănătate în sistemul economiei sociale. Astfel, actorii non-guvernamentali alături de diferitele instituții ale administrației publice locale vor fi încurajați să implementeze proiecte finanțate inițial din fonduri europene pentru a dezvolta modele funcționale de întreprinderi sociale capabile de a furniza servicii medicale de bază, în principal în domeniul prevenției și a medicinei primare.

3. Servicii sociale adecvate nevoilor populației

Actualmente, descentralizarea serviciilor sociale este un deziderat al reformării mai largi a administraţiei publice, ghidată de nevoia de a crea o piaţă complexă şi variată de livrare a serviciilor sociale, piaţă care va conduce la creşterea calităţii prestaţiilor livrate locuitorilor judeţului Neamț. Analiza-diagnostic la nivelul judeţului Neamț a identificat o nevoie de îmbunătăţire a serviciilor sociale adresate copiilor sau cetăţenilor maturi, cu o preocupare sporită asupra mediului rural, mediu ce cunoaşte o anumită subdezvoltare. Accesul, uneori dificil, la servicii de sănătate şi educaţie, atât la nivelul mediului urban, cât mai ales la nivel rural, obligă la setarea unor programe care să conducă la un acces crescut la aceste servicii pentru creşterea generală a calităţii vieţii.

Judeţul Neamț are particularitatea unei populaţii preponderent rurale şi implicit înregistrează un anumit decalaj urban – rural. Îndeplinirea acestui obiectiv general, cheie pentru dezvoltarea judeţului, se va realiza prin aplicarea unor obiective specifice și domenii de acțiune clare.

Un element important al acestui demers este contractarea serviciilor publice către piaţa de profil, către actori publici sau privaţi (companii sau organizaţii non-guvernamentale). În acest sens o importanță deosebită va fi acordată dezvoltării actorilor și proceselor economiei sociale, ca o alternativă mult mai eficace, eficientă şi durabilă la asistenţa socială clasică cu problemele generate de aceasta (lipsa de inițiativă a populaţiei asistate, menţinerea unei rate înalte a populaţiei inactive şi pe cale de consecinţă o subdezvoltare economică cronică care conduce la emigrarea populaţiei active). Astfel, la nivelul acestui obiectiv general va fi propus un important obiectiv specific pentru dezvoltarea economiei sociale și promovarea antreprenoriatului social care va viza implementarea de proiecte în diferite domenii de activitate: gestiunea deşeurilor şi reciclarea, turism, agricultură-silvicultură, etc. Aceste proiecte vor viza dezvoltarea de întreprinderi cu scop social (integrarea unor şomeri sau persoane inactive în muncă, acordarea de competenţe tinerilor, asigurarea unor venituri suplimentare pentru persoane cu venituri scăzute, dezvoltarea competețelor antreprenoriale la nivel local, asigurarea de servicii de îngrijire pentru persoanele cu handicap, etc.). Trebuie însă subliniat că aceste întreprinderi vor funcţiona ca orice întreprindere având ca scop valorificarea pe piață a unor produse şi servicii, care însă vor avea, pe cât posibil, un specific local şi vor fi realizate cu materie primă sau forță de muncă locală.

Un al doilea pas necesar pentru realizarea obiectivului propus urmăreşte creşterea calităţii serviciilor sociale livrate populaţiei din judeţul Neamț.

Prevenţia a reprezentat întotdeauna o politică importantă pentru reducerea impactului negativ al problemelor sociale. În acest sens, creșterea accesului și participării la educație reprezintă elemente cheie pentru diminuarea efectelor crizei economice şi diminuarea disparităţilor urban-rural. Socializarea timpurie şi consilierea acordată copiilor reprezintă soluţii pentru limitarea în timp a problemelor sociale cronice. De asemenea, politicile de atenuare a impactului migraţiei asupra populaţiei, în special aplicate recipienţilor familiilor de emigranţi care rămân în ţară, reprezintă o necesitate majoră.

De asemenea, trebuie menționat faptul că sectorul serviciilor sociale reprezintă unul din principalii mari consumatori ai bugetului Consiliului Județean, iar atragerea de fonduri nerambursabile reprezintă o necesitate justificată menită să diminueze presiunea exercitată de acest sector asupra bugetului. În acest sens, dezvoltarea economiei sociale va reprezenta o soluţie alternativă de mare valoare cu potenţial de a declanșa un cerc virtuos în care populaţia cu nevoi sociale îşi va putea asigura singură o parte a veniturilor şi serviciilor necesare, cu toate efectele pozitive legate de ameliorarea întregului climat socio-economic din judeţ.

4. Un mediu înconjurător sănătos

O creştere economică sustenabilă are la bază o utilizare eficientă a resurselor disponibile, în încercarea de a dezvolta noi procese şi tehnologii. Aşadar, în Strategia 2020, Uniunea Europeană setează drept obiective creşterea competitivităţii statelor membre, prin exploatarea alternativelor "verzi", reducerea emisiilor poluante pentru a combate schimbările climatice şi utilizarea unor surse de energie „curate" şi eficiente.

Prin urmare, în conformitate cu aceste deziderate, Strategia de Dezvoltare a Judeţului Neamţ îşi propune o susținere durabilă a unui mediu înconjurător sănătos. Acest obiectiv general a fost identificat ca fiind o necesitate pentru toate sectoarele în care se doreşte reluarea sau accelerarea dezvoltării. Astfel, acest obiectiv va susţine dezvoltarea adecvată a economiei, revigorând tradiţiile economice locale, ţinând însă cont de necesitatea reducerii emisiilor poluante şi minimizarea efectelor negative asupra mediului înconjurător.

Potrivit obiectivelor setate la nivel european, trebuie promovate exploatarea responsabilă a resurselor energetice regenerabile, încurajarea unui consum de energie redus, reducerea amprentei de carbon și eficiența energetică a clădirilor. Utilizarea eficientă a energiei și a resurselor regenerabile asigură sustenabilitatea dezvoltării, protejarea cadrului natural existent, precum şi creşterea susţinută a competitivităţii economice.

De asemenea, obiectivele şi acţiunile Strategiei în domeniul protecţiei mediului iau în considerare obiectivele Master Planului „apă-canal" al judeţului Neamţ, astfel încât proiectele prioritare prevăzute de Strategie să fie complementare cu cele prevăzute de Masterplan.

5. Un sector turistic competitiv, pilon al economiei județene

Orientările actuale ale turismului nemțean, împreună cu investițiile efectuate până în prezent, prin accesarea de fonduri nerambursabile, sau în curs de concretizare, își propun să genereze o serie de schimbări profunde pentru economia turistică a acestui teritoriu. În acest sens, prezentul obiectiv gene îșI propune sprijinirea și dezvoltarea antreprenoriatului în domeniul turismului, dezvoltarea de produse turistice integrate și a unei accesibilități durabile a atracțiilor turistice din județ, totodată contribuind la conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural al județului Neamț. Aceste ținte reprezintă demersurile necesare unei puneri în valoare coerente a avantajelor turistice majore ale județului Neamț.

Având în vedere atât rolul economic major pe care îl deține în prezent turismul, cât și impactul de dezvoltare care îl poate exercita asupra acestui teritoriu, acestea motivează includerea sectorului turistic printre obiectivele generale de dezvoltare în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Județului Neamț. Pe termen mediu și lung, acest sector poate aduce un aport semnificativ la dezvoltarea economică a județului, în special în partea de vest a acestuia.

Unul din factorii cheie în procesul de relansare a economiei județului Neamț poate fi reprezentat de turism, prin prisma potențialului pe care îl are partea de vest a județului și care permite practicarea unei game largi de tipuri de turism. De asemenea, unul din principalele aspecte care trebuie abordat în cadrul Strategiei îl reprezintă utilizarea insuficientă a potențialului turistic sau utilizarea acestuia în condiții neadecvate.

În prezent, județul Neamț beneficiază de un potențial cultural și turistic ridicat, fapt ce favorizează dezvoltarea și practicarea unei activități turistice variate și complexe. Cu toate acestea, analiza situației actuale relevă un nivel al dezvoltării turismului inferior potențialului existent în mare parte datorat unei lipse acute de produse turistice competitive. Acest lucru implică necesitatea unui efort semnificativ și concentrat pentru dezvoltare. Creșterea aportului turismului în județul Neamț se poate face pe o bază solidă, conturând un concept unitar de turism integrat și sustenabil, diferențiat prin calitate, respect față de natură și accesibilitate pentru turiști.

În viitor, actorii locali, publici și privați implicați în activitatea turistică a județului Neamț vor trebui să se concentreze pe valorificarea în condiții optime a potențialului turistic, prin diversificarea, modernizarea și adaptarea permanentă a produselor și a ofertelor turistice la nivelul așteptărilor turiștilor interni și internaționali. Este necesară, astfel, creșterea atractivității turismului montan și rural, precum și a turismului din zonele cu impact cultural-religios major, fapt ce va contribui la crearea de noi locuri de muncă la nivel local. În ceea ce privește produsele turistice, acestea trebuie să devină integrate și să îmbine diverse sectoare productive, astfel contribuind la valorizarea producțiilor locale, fie ele agricole sau de alta natură.

6. Un județ dezvoltat multipolar și echilibrat teritorial

Pentru a contribui la atingerea obiectivelor stabilite de către Cadrul național strategic de dezvoltare teritorială a României, prezenta strategie de dezvoltare ia în calcul structurarea și dezvoltarea de rețele teritoriale constituite pe temeiul principiului policentricității, mizând pe aspecte precum diversificarea funcțională a orașelor ca suport al echilibrului în teritoriu, consolidarea orașelor mici și mijlocii ca poli de dezvoltare și parteneriatul urban – rural.

În contextul actual de dezvoltare, politicile de dezvoltare teritorială trebuie să ajute la reconcilierea obiectivelor pe termen scurt și lung, a măsurilor sectoriale, în baza principiilor și valorilor coeziunii teritoriale și dezvoltării teritoriale durabile. În acest sens, este nevoie de o abordare integrată a planificării și implementării care să ducă la sinergii.

Având în vedere caracterul echilibrat teritorial al dezvoltării socio-economice a județului Neamț - 3 centre similare ca intensitate economică – strategia de față vizează asigurarea elementelor cheie pentru o dezvoltare în care acest echilibru policentric este păstrat alături de o integrare mai profundă a zonelor rurale în activitatea economică. Pentru a atrage investitori în zona rurală și peri-urbană și pentru a crește accesul rezidenților din zonele rurale și/sau izolate la oportunitățile oferite de centrele urbane (locuri de

muncă, servicii sociale, sănătate, educație) fără a conduce la depopularea masivă a zonei rurale, Strategia include în cadrul acestui obiectiv general investiții în diferitele tipuri de infrastructuri în mediul rural: sisteme de transport public peri-urban, echipamente sanitare, infrastructură pentru creșterea calității și valorii adăugate a produselor agricole (procesare, clusterizare de producții conexe pentru livrarea pe piață a unor produse mai complexe, etc.), dezvoltarea infrastructurilor telecom (Internet în bandă largă).

De asemenea, pentru a crea niște poli urbani competitivi în mod durabil, acest obiectiv vizează implementarea unor politici publice care să încurajeze dezvoltarea sectorului IMM-urilor pe bază de resurse endogene și cooperare extinsă multi-sectorială, prin dezvoltarea infrastructurilor de incubare (încurajare a antreprenoriatului) și a clusterizării (dezvoltarea unor oferte de piață de succes a IMM-urilor).

Având în vedere existența unor importante resurse locale de creativitate în județul Neamț (care include un centru universitar) un aspect important al dezvoltării pe baza resurselor interne va fi acela de creare de structuri sau dezvoltarea de inițiative pentru sprijinirea IMM-urilor sau antreprenorilor creativi, inclusiv în mediul rural. Într-un județ cu resurse economice limitate, capacitățile creative și capitalul uman vor fi eliberate prin crearea de platforme de întâlnire între capitalul financiar și capacitatea tehnică, pe de o parte, și ideile creative, pe de alta. Aceste platforme, cum sunt incubatoarele creative, vor permite inovației creative a nemțenilor să devină un instrument de dezvoltare contribuind chiar și la emergența unei imagini de brand local.

Pentru a concluziona, putem face o repartiție a obiectivelor generale identificate, în funcție de pilonii centrali ai dezvoltării durabile, pentru a demonstra respectarea principiilor de sustenabilitate și continuitate cu strategia anterioară - Agenda Locală 21 – Planul local de dezvoltare durabilă a județului Neamț (2007-2013).

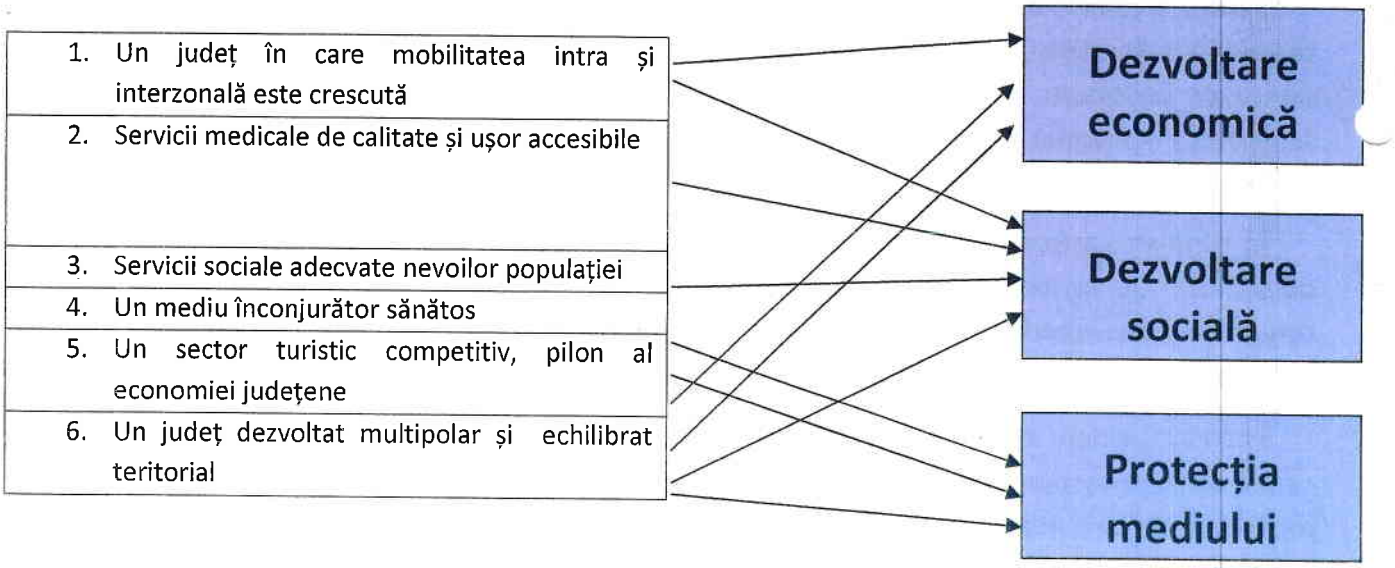

4.2. Obiective specifice

Cum a fost menționat și mai sus, obiectivele generale sunt declinate în obiective specifice. Acestea sunt prezentate mai jos alături de indicarea acelor surse de finanțare care, în acest moment, sunt cele mai favorabile pentru principalii actori implicați în implementarea Strategiei: Consiliul Județean, Primării, Instituții deconcentrate, ONG-uri, etc. Sursele de finanțare identificate sunt astfel, în principal, reprezentate de fondurile europene alocate României în perioada 2014-2020 care pot fi accesate prin Programele Operaționale Naționale. Ele nu reprezintă singurele surse de finanțare disponibile, însă reprezintă, în principiu, sursele cele mai indicate prin adaptarea lor la specificul unei Strategii de dezvoltare județene: sunt nerambursabile și au obiective care reprezintă detalierea operațională a obiectivelor de dezvoltare ale României. Fondurile europene au fost tratate din perspectiva Programelor Operaționale în forma disponibilă la data redactării prezentei Strategii, fiecare Obiectiv specific fiind „legat" de unul sau mai multe obiective specifice (OS) ale diferitelor Axe prioritare ale Programelor Operaționale. Nici aici nu a fost vorba despre o exhaustivitate. Au fost selectate acele Obiective specifice (ale PO naționale) al căror indicator de realizare corespunde cel mai mult rezultatului la care vrea să conducă Obiectivul specific (al Strategiei județului Neamț) respectiv. Ca atare, nici în cadrul surselor din fonduri europene nu este vorba despre o exhaustivitate: pot exista și alte Axe prioritare care pot finanța programe și proiecte care să contribuie la realizarea obiectivelor specifice. Așadar, menționarea acestor surse de finanțare nu implică excluderea altor surse de finanțare posibile (ex.: împrumuturi BEI, parteneriate public-private, finanțări ale programelor naționale, etc.).

Pentru a asigura o eficiență crescută procesului de implementare, este necesară înţelegerea aprofundată a obiectivelor Programelor Operaţionale naţionale finanțate din Fondurile structurale și de investiții europene. În acest fel, obiectivele generale și specifice ale Strategiei județului Neamţ vor fi înţelese în contextul rezultatelor pe care vor să le obţină Programele Operaţionale, asigurându-se astfel obţinerea facilă a finanţării, optimizarea şanselor de a atinge valorile propuse pentru indicatorii de proiect, obţinerea rambursării rapide şi generarea unor externalităţi pozitive cu impact la nivel de județ. De aceea, înainte de a prezenta obiectivele specifice ale Strategiei de dezvoltare a județului Neamţ, sunt prezentate pe scurt obiectivele Programelor Operaţionale naţionale pertinente pentru obiectivele județului Neamţ.

4.2.1. Programele Operaționale naționale

Mai jos sunt prezentate succint axele prioritare ale fiecărui Program Operaţional cu indicarea obiectivelor specifice ale fiecărei axe[4]. Aceasta permite identificarea rezultatelor pe care România doreşte să le obţină prin intermediul fiecărei axe. Aceste rezultate vor putea fi apoi corelate cu obiectivele specifice ale Strategiei județului Neamţ, permiţând înţelegera legăturilor logice între obiectivul județean şi obiectivele sursei sale de finanţare principale.

[4] Prezentarea Programelor Operaționale ale României finanțate din FSI în perioada 2014-2020 are la baza variantele preliminare ale acestor programe disponibile public în momentul elaborării prezentei Strategii (Septembrie 2014).

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020

Programul Operaţional Regional preia Obiectivele Tematice ale Regulamentului FEDER în cadrul ţintei generale "Investiții pentru dezvoltare şi locuri de muncă", particularizându-le situaţiei de la nivelul Regiunilor de Dezvoltare ale României şi implicit a județelor componente. Programul Operaţional Regional al României pentru perioada 2014-2020 vizează astfel dezvoltarea economică (transfer tehnologic, competitivitatea IMM-urilor, diversificare economică), eficienţa energetică în clădirile publice, dezvoltarea spaţială și urbană durabilă, protecţia mediului şi gestiunea riscurilor, protecţia și valorificarea patrimoniului cultural, infrastructura de sănătate, socială și educaţională, modernizarea infrastructurii rutiere regionale și locale, regenerarea socială și economică a comunităţilor defavorizate din mediul urban, cadastrarea teritoriului naţional. Mai jos, prezentarea obiectivelor specifice care declină aceste domenii permite înţelegerea problematicii precise pe care fiecare axă prioritară doreşte să o abordeze. Spre exemplu, dezvoltarea urbană durabilă vizează eficienţa energetică a clădirilor și a sistemelor de iluminat, elaborar planurilor sustenabile de mobilitate urbană, măsurile pentru reducerea emisiilor de carbon în oraşele medii și mici, creşterea calităţii spaţiilor publice în zonele urbane. Se poate uşor constata că aproape toate axele vizează provocări valabile pentru județul Neamţ, multe dintre ele fiind chiar acute (infrastructura județeană și locală, conservarea patrimoniului, dezvoltarea turismului, modernizarea infrastructurii de sănătate și socială, regenerarea comunităţilor defavorizate din mediul urban, dezvoltarea competitivităţii IMM-urilor).

Programul Operațional Regional 2014-2020	
Axe prioritare	**Obiective specifice**
AP 1: Promovarea transferului tehnologic	OS 1.1. Creşterea inovării în firme prin susţinerea entităţilor de inovare și transfer tehnologic în domenii de specializare inteligentă
AP 2: Îmbunătăţirea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii	OS 2.1. Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC şi PDR-uri
	OS 2.2. Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri în sectoarele competitive identificate în SNC
AP3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon	OS 3.1. Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari
	OS 3.2. Reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă .
	OS 3.3. Creșterea calității vieții în zonele urbane
AP 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile	OS 4.1. Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă
	OS 4.2. Creșterea calității vieții în zonele urbane

	OS 4.3. Creşterea gradului de participare în sistemul educaţional
AP 5: Conservarea, protecţia şi valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	OS 5.1.1. Conservarea, protejarea şi valorificarea patrimoniului cultural şi a identităţii culturale pentru impulsionarea dezvoltării locale
AP 6: Îmbunătăţirea infrastructurii rutiere de importanţă regională	OS 6.1.1. Cresterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale şi urbane situate în proximitatea reţelei TEN-T prin modernizarea drumurilor judeţene
AP 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	OS 7.1.1. Creşterea gradului de ocupare a forţei de muncă prin turism şi domenii conexe acestuia
AP 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare şi sociale	OS 8.1. Creşterea speranţei de viaţă sănătoasă prin sporirea accesibilităţii serviciilor medicale şi sociale acordate şi îmbunătăţirea calităţii acestora
AP 9: Sprijinirea regenerării economice şi sociale a comunităţilor defavorizate din mediul urban	OS 9.1. Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie şi excluziune socială, prin măsuri integrate
AP 10: Îmbunătăţirea infrastructurii educaţionale	OS 10.1. Creşterea gradului de participare în sistemul educaţional
AP 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăţilor în cadastru şi cartea funciară	OS 11.1. Înregistrarea tuturor proprietăţilor din zonele rurale selectate în Sistemul Integrat de Cadastru şi Carte Funciară
AP 12: Asistenţă tehnică	OS 12.1. Implementarea transparentă şi eficientă a Programului Operaţional Regional

Programul Operaţional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020

Programul Operaţional Infrastructură Mare regrupează pentru perioada 2014-2020 investiţiile din fonduri europene care vor fi făcute atât în infrastructura de transport (modernizarea infrastructurii de pe coridoarele TEN-T, modernizarea infrastructurii regionale şi locale care conectează aceste teritorii cu infrastructura aflată pe coridoarele TEN-T, fiind finanţată din fonduri europene prin POR), cât şi în domeniile energiei şi a mediului. Este unul dintre Programele Operaţionale cu cea mai mare alocare financiară.

Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020	
Axe prioritare	**Obiective specifice**
AP 1: Îmbunătăţirea mobilităţii prin dezvoltarea reţelei TEN-T şi a metroului	OS 1.1. Creşterea mobilităţii prin dezvoltarea transportului rutier pe reţeaua TEN-T
	OS 1.2. Creşterea mobilităţii prin dezvoltarea transportului feroviar pe reţeaua TEN-T centrală
	OS 1.3. Creşterea atractivității transportului naval prin dezvoltarea căilor navigabile și a porturilor situate pe reţeaua TEN-T centrală
	OS 1.4. Creşterea atractivității rețelei de metrou în București-Ilfov prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor aferente
AP 2: Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil şi eficient	OS 2.1. Creşterea mobilităţii prin dezvoltarea transportului rutier pe reţeaua TEN-T
	OS 2.2. Creşterea accesibilităţii regionale prin conectarea zonelor cu o conectivitate redusă la infrastructura rutieră a TEN-T
	OS 2.3. Creşterea mobilităţii regionale prin dezvoltarea sustenabilă a aeroporturilor
	OS 2.4. Creşterea atractivităţii transportului intermodal pentru stimularea utilizării modurilor de transport sustenabil
	OS 2.5. Creşterea gradului de siguranţă şi securitate pe toate modurile de transport şi reducerea impactului transporturilor asupra mediului
	OS 2.6. Fluidizarea traficului la punctele de ieşire din ţară
	OS 2.7. Creşterea sustenabilităţii şi calităţii transportului feroviar prin măsuri de reformă şi modernizare a reţelei şi serviciilor
AP 3: Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiţii de management eficient al resurselor	OS 3.1. Creşterea gradului de reutilizare şi reciclare a deşeurilor prin asigurarea premiselor necesare la nivelul sistemelor de management integrat al deşeurilor de la nivel judeţean
	OS 3.2. Creşterea nivelului de colectare şi epurare a apelor uzate urbane, precum şi a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populaţiei
AP 4: Protecţia mediului prin măsuri de conservare a biodiversităţii, monitorizarea calităţii aerului şi decontaminare a siturilor poluate istoric	OS 4.1. Creşterea gradului de protecţie şi conservare a biodiversităţii prin măsuri de management adecvate şi refacerea ecosistemelor degradate
	OS 4.2. Creşterea nivelului de evaluare şi monitorizare a calităţii aerului la nivel naţional prin dezvoltarea instrumentelor de monitorizare
	OS 4.3. Reducerea suprafeţelor poluate istoric
AP 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea şi gestionarea riscurilor	OS 5.1. Reducerea efectelor şi a pagubelor asupra populaţiei cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice
	OS 5.2. Creşterea gradului de pregătire pentru intervenţiile la dezastre prin susţinerea autorităţilor implicate în managementul situaţiilor de criză

AP 6: Promovarea energiei curate şi eficienţei energetice în vederea susţinerii unei economii cu emisii scăzute de carbon	OS 6.1. Creşterea producţiei de energie din resurse regenerabile prin noi capacităţi de producţie de energie din resurse regenerabile mai puţin exploatate
	OS 6.2. Creşterea eficienţei energetice prin monitorizarea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali
	OS 6.3. Creşterea eficienţei energetice prin implementarea sistemelor de măsurare inteligentă la reţelele electrice de joasă tensiune
	OS 6.4. Creşterea eficienţei energetice în industrie prin promovarea consumului de energie produsă în sisteme de cogenerare de înaltă eficienţă
AP 7: Creşterea eficienţei energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în oraşele selectate	OS 7.1. Creşterea eficienţei energetice prin modernizarea sistemelor centralizate de transport şi distribuţie a energiei termice în oraşele selectate
	OS 7.2. Creşterea eficienţei energetice prin modernizarea sistemului centralizat de furnizare a energiei termice în Municipiul Bucureşti
AP 8: Sisteme inteligente şi sustenabile de transport al energiei electrice şi gazelor naturale	OS 8.1. Creşterea siguranţei Sistemului Energetic Naţional prin extinderea şi consolidarea reţelei electrice de transport pentru integrarea energiei din RER
	OS 8.2. Creşterea flexibilităţii Sistemului Naţional de Transport a gazelor naturale din România în vederea asigurării interconectării cu alte state vecine

Programul Operaţional Capital Uman (POCU) 2014-2020

Reprezentând principalul instrument pentru promovarea creşterii ratei populaţiei active şi a ocupării forţei de muncă, Programul Operaţional Capital Uman include 7 axe prioritare care acoperă întregul spectru de provocări din sectorul resurselor umane: locuri de muncă şi oportunităţile de carieră pentru tineri, educaţie şi furnizarea de competenţe căutate pe piaţa muncii, dezvoltarea competenţelor antreprenoriale, creşterea accesului la serviciile sociale şi de asistenţă socială, locuri de muncă pentru lucrătorii în vârstă, sprijinirea tranziţiei către asumarea de către comunităţile locale a furnizării unor servicii publice sau sociale. Mai jos sunt prezentate obiectivele specifice ale fiecărei axe prioritare.

Programul Operaţional Capital Uman 2014-2020	
Axe prioritare	**Obiective specifice**
AP1: Inițiativa locuri de muncă pentru tineri	OS 1.1. Creșterea ocupării tinerilor NEETs cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare şi cu rezidența în regiunile eligibile (Centru, Sud-Est şi Sud Muntenia)
	OS 1.2. Îmbunătăţirea competenţelor tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare şi cu rezidența în regiunile eligibile (Centru,Sud-Est şi Sud Muntenia)
AP2: Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs	OS 2.1. Creșterea ocupării tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la Serviciul Public de Ocupare şi cu rezidența în regiunile eligibile (București-Ilfov,Nord-Est, Nord-Vest, Vest, Sud-Vest Oltenia)

	OS 2.2. Îmbunătăţirea competenţelor tinerilor NEETs şomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistraţi la Serviciul Public de Ocupare şi cu rezidenţa în regiunile eligibile (București-Ilfov, Nord-Est, Nord-Vest, Vest, Sud-Vest Oltenia)
	OS 2.3. Funcţionarea mecanismului naţional integrat de sprijin care vizează identificarea şi înregistrarea la SPO a tinerilor din categoria NEETs
AP3: Locuri de muncă pentru toți	OS 3.1. Creşterea ocupării şomerilor şi a persoanelor inactive, cu accent pe şomerii pe termen lung, lucrătorii vârstnici (55-64 ani), persoanele din rândul minorităţii rome, persoanele cu dizabilităţi, persoanele cu nivel redus de educație, persoanele din mediul rural, în special cele din agricultura de subzistență şi semisubzistență
	OS 3.2. Îmbunătăţirea competenţelor şomerilor şi a persoanelor inactive, cu accent pe şomerii pe termen lung, lucrătorii vârstnici (55-64 ani), persoanele din rândul minorităţii rome, persoanele cu dizabilităţi, persoanele cu nivel redus de educație, persoanele din mediul rural în special cele din agricultura de subzistență și semisubzistență
	OS 3.3. Creşterea ocupării prin încurajarea antreprenoriatului şi a înfiinţării de întreprinderi
	OS 3.4. Actualizarea cunoștințelor, competențelor și a aptitudinilor angajaților din întreprinderile din sectoarele prioritare cu potențial competitiv, identificate conform SNC şi SNCDI
	OS 3.5. Susținerea întreprinderilor pentru a se adapta schimbărilor mediului de afaceri, cu accent pe sectoarele prioritare cu potențial competitiv identificate conform SNC şi SNCDI
	OS 3.6. Creşterea calității, diversității și gradului de cuprindere a serviciilor oferite de SPO, inclusiv prin externalizarea unora dintre servicii către furnizori privați
AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei	OS 4.1. Reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate
	OS 4.2. Creşterea numărului de persoane aparţinând grupurilor vulnerabile care au depăşit situaţia de vulnerabilitate
	OS 4.3. Dezvoltarea economiei sociale, promovarea şi susţinerea antreprenoriatului social
	OS 4.4. Îmbunătăţirea calității și accesului la servicii sociale
	OS 4.5. Îmbunătăţirea calității și accesului la servicii de asistență medicală
	OS 4.6. Asigurarea tranziției de la sistemul de îngrijire de tip instituționalizat către servicii oferite la nivelul comunității
AP5: Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității	OS 5.1. Reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate

AP6: Educație și competențe	OS 6.1. Creșterea accesului și participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar de calitate, în special pentru categoriile dezavantajate de copii.
	OS 6.2. Stimularea accesului și participării la învățământul primar și secundar de calitate și de prevenire a părăsirii timpurii a școlii, în special pentru categoriile dezavantajate de copii/elevi.
	OS 6.3. Diversificarea oportunităților de revenire în sistemul educațional a copiilor/tinerilor care au părăsit prematur școala prin extinderea programelor de tip a doua șansă,inclusiv prin asigurarea accesului la programe de calificare profesională.
	OS 6.4. Îmbunătățirea sistemului pre-universitar de educație prin actualizarea, validarea și implementarea unei oferte curriculare de calitate
	OS 6.5. Diversificarea oportunităților de revenire în sistemul educațional a tinerilor NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 ani, înregistrați la SPO, care au părăsit prematur școala, prin extinderea programelor de tip a doua șansă, inclusiv prin asigurarea accesului la programe de calificare profesională.
	OS 6.6. Creșterea accesului și participării la învățământul terțiar, în special pentru persoane cu oportunități reduse (categorii netradiționale de studenți, persoane din mediul rural, persoane cu CES, persoane de etnie romă, persoane provenite din medii socio-economice defavorizate etc.).
	OS 6.7. Îmbunătățirea calității învățământului terțiar la nivel de sistem și instituții de învățământ în concordanță cu cerințele pieței muncii
	OS 6.8. Consolidarea capacității sistemului de educație și formare profesională în vederea asigurării calității și relevanței programelor de FPI și FPC pentru piața muncii
	OS 6.9. Consolidarea capacității furnizorilor de educație și formare pentru a dezvolta și implementa programe de calitate, relevante pentru piața muncii, în special prin stimularea parteneriatelor cu mediul de afaceri pentru sectoarele prioritare identificate prin SNC
	OS 6.10. Îmbunătățirea eficienței învățământului terțiar la nivel de sistem și instituții de învățământ în concordanță cu cerințele pieței muncii, în special în sectoare economice cu potențial de creștere prin consolidarea parteneriatelor dintre universități, mediul academic și de cercetare și companii
	OS 6.11. Creșterea accesului și participării la programele de ÎPV, în special în rândul persoanelor necalificate, cu un nivel scăzut de educație și calificare, inclusiv din categorii dezavantajate, care să ofere inclusiv oportunitatea recunoașterii și certificării rezultatelor învățării
AP7: Asistență Tehnică	OS 7.1. Îmbunătățirea capacității AM și OI ale POCU de a gestiona și implementa în mod eficient și eficace programul operațional.
	OS 7.2. Asigurarea capacității AM POCA de a gestiona și implementa în mod eficient și eficace programul operațional.

	OS 7.3. Îmbunătăţirea capacităţii beneficiarilor POCU de a implementa în mod eficient şi eficace proiecte de tip FSE
	OS 7.4. Creşterea gradului de informare a beneficiarilor şi potenţialilor beneficiari POCU privind activităţile care pot face obiectul FSE, valorizarea şi implementarea de bune practici şi iniţiative în domeniul FSE

Programul Operaţional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020

Programul Operaţional Capacitate Administrativă vizează furnizarea de instrumente şi competenţe administraţiei publice, astfel încât aceasta să îşi atingă în mod eficient obiectivele stabilite în cadrul competenţelor lor legale. În acest sens, axele prioritare ale POCA 2014-2020 vor finanţa atât măsurile interne de eficientizare şi cooperare (axa 1), cât şi cele de transparentizare şi facilitare a interacţiunii între societatea civilă, mediul de afaceri şi autorităţile publice (axa 2). În cadrul primei axe, dezvoltar capacităţilor de planificare şi bugetare strategice este abordată dintr-o perspectivă de cooperare interinstituţională, fiindu-i, de asemenea, asociate măsuri de dezvoltare a managementului modern al resurselor umane din administraţia publică.

Programul Capacitate Administrativă 2014-2020	
Axe prioritare	**Obiective specifice**
AP 1: Administrație publică și sistem judiciar eficiente	O.S 1.1 Adaptarea sistemelor, structurilor și optimizarea proceselor pentru creșterea eficienței autorităților și instituțiilor publice centrale
	O.S 1.2 Dezvoltarea și implementarea de politici și instrumente moderne de management al resurselor umane
	O.S 1.3 Îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar
AP 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente	O.S 2.1 Modernizarea structurilor și proceselor autorităților și instituțiilor publice locale pentru oferirea de servicii publice de calitate
	O.S 2.2 Creșterea transparenței, eticii și integrității la nivelul autorităților i instituțiilor publice
	O.S 2.3 Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar, inclusiv prin asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul acestuia
AP 3 : Asistență tehnică	OS 3.1. Sprijin pentru implementarea eficientă și transparentă a PO CA 2014 - 2020

Programul Operaţional Competitivitate (POC) 2014-2020

Acest program ţinteşte, în principal, obţinerea unei creşteri a competitivităţii diferitelor sectoare ale economiei naţionale, prin finanţarea transferului tehnologic, dezvoltarea activităţii de cercetare şi inovare internă (inclusiv prin atragerea talentelor în sistemul naţional de C&I), sprijinirea investiţiilor în infrastructura şi sistemele TIC (în special a celor care vizează integrarea soluţiilor TIC în economie şi dezvoltarea infrastructurii de telecomunicaţii), dezvoltarea competenţelor digitale la nivelul populaţiei şi dezvoltarea sistemelor de e-guvernare în diferite sectoare cheie (educaţie, sănătate, cultură, etc.).

Programul Competitivitate 2014-2020	
Axe prioritare	**Obiective specifice**
AP 1: Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor	OS 1.1. Creșterea investițiilor private în CDI
	OS 1.2. Creșterea transferului de cunoștințe, tehnologie și personal cu competențe CDI între mediul public de cercetare și cel privat
	OS 1.3. Creşterea capacităţii ştiinţifice ca motor al inovării
	OS 1.4. Creşterea participării româneşti în cercetarea la nivelul UE
AP 2: Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă	OS 2.1. Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză
	OS 2.2. Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor innovative TIC în economie
	OS 2.3. Creșterea utilizării sistemelor de e-guvernare
	OS 2.4. Dezvoltarea infrastructurii și sistemelor TIC, precum și a competențelor digitale pentru susținerea e-educației, e-sănătății, a culturii online și a incluziunii digitale

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020

Programul Naţional de Dezvoltare Rurală 2014-2020 transpune orientările reformei Politicii Agricole Comune şi preia Obiectivele Tematice ale Regulamentului **(UE) NR. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR),** luând în considerare situaţia agriculturii româneşti (fragmentarea între mici exploataţii individuale de subzistenţă şi exploataţiile foarte mari, valoarea adăugată scăzută generată de sectorul agricol). Astfel, PNDR 2014-2020 finanţează 14 măsuri pentru dezvoltarea rurală cu accent pe dezvoltarea exploataţiilor medii şi a celor asociative capabile de o producţie cu o valoare adăugată superioară, prin procesarea produselor agricole şi prin diversificarea activităţilor economice din zona rurală (servicii turistice bazate pe patrimoniul local). Sunt de asemenea prevăzute şi măsuri pentru modernizarea serviciilor de bază din zona rurală, premisa esenţială pentru dezvoltarea economică a satelor şi remedierea problemelor demografice (migraţie a forţei de muncă, îmbătrânire, spor natural scăzut sau negativ, etc.).

Obiective specifice ale PNDR:

- OS1 Restructurarea şi creşterea viabilităţii exploataţiilor agricole (P2+P3),
- OS2 Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice (P4 +P5),
- OS3 Diversificarea activităţilor economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii şi serviciilor pentru îmbunătățirea calităţii vieţii în zonele rurale (P6).

4.2.2. Obiective specifice

Mai jos sunt prezentate fiecare din obiectivele specifice ale Strategiei județului Neamț pentru perioada 2014-2023 aferente fiecărui obiectiv general. O scurtă explicație a obiectivului general este apoi urmată de indicarea principalei surse de finanțare din fonduri europene.

4.2.2.1. Obiective specifice OG 1

Obiectiv general	Obiective specifice
1. Un județ în care mobilitatea intra și interzonală este crescută	1.1. Creşterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane (ex. : rețeaua TEN-T, drumuri județene, comunale, poduri)
	1.2. Dezvoltarea de terminale de transfer intermodal amplasate pe rețeaua TEN-T
	1.3 .Dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice (drumuri agricole, forestiere)
	1.4. Implementarea măsurilor aferente Planurilor sustenabile de mobilitate urbană
	1.5. Creșterea siguranței circulației

1.1. Creşterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale şi urbane (ex. : rețeaua TEN-T, drumuri județene, comunale, poduri)

În contextul actual de dezvoltare, una dintre premisele esențiale pentru stabilirea calității vieții este reprezentată de condițiile minime infrastructurale. Investițiile destinate infrastructurii de transport au ca rol, în primul rând, îmbunătăţirea accesibilităţii înspre şi dinspre județe și regiuni și creșterea mobilității zonale. Prin investițiile în infrastructura rutieră se promovează, de asemenea, și coeziunea teritorială, prin îmbunătățirea conectivității și accesibilității la nivelul județului.

Surse de finanțare:

POIM AP 2. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil şi eficient OS 2.5. Creşterea gradului de siguranţă şi securitate pe toate modurile de transport şi reducerea impactului transporturilor asupra mediului.

1.2. Dezvoltarea de terminale de transfer intermodal amplasate pe rețeaua TEN-T

Transportul intermodal de mărfuri, în general, împreună cu dezvoltarea de terminale de transfer intermodal amplasate pe rețeaua TEN-T reprezintă o soluție pentru echilibrarea pieței transporturilor și ameliorarea efectelor ambientale negative.

Transferarea deplasărilor rutiere pe distanțe mari în sistemul feroviar și, acolo unde situația permite, transferarea către sistemul de transport fluvial pot conduce la ameliorarea efectelor negative ale intensificării transporturilor rutiere.

Investițiile în dezvoltarea de terminale de transfer intermodal, mai ales a celor amplasate pe rețeaua TEN-T, sunt o reală necesitate, competitivitatea transportului intermodal depinde de amplasarea terminalelor şi de costurile de transfer. Având în vedere faptul că tranzitarea și prelucrarea fluxurilor în terminale conduc la costuri suplimentare de transbordare/transfer, funcțiile pe care le îndeplinesc și eficiența acestor terminale reprezintă elemente cheie pentru dezvoltarea transportului intermodal.

Surse de finanțare:

POIM AP AP 2: Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil şi eficient OS 2.4. Creşterea atractivităţii transportului intermodal pentru stimularea utilizării modurilor de transport sustenabil.

1.3. Dezvoltarea, modernizarea şi adaptarea infrastructurii agricole şi silvice (drumuri agricole, forestiere)

Procesul de dezvoltare şi modernizare al sectorului agricol şi silvic trebuie să includă şi măsuri de restructurare a modului de administrare şi utilizare a infrastructurii de acces. Adaptarea infrastructurii la noua structură agricolă şi silvică, precum şi folosirea eficientă a infrastructurii utilizabile necesită investiţii, în special pentru modernizare şi dezvoltare. Secetele, inundaţiile şi alte probleme legate de schimbările climatice au un impact important asupra stabilităţii producţiei, iar lipsa unei infrastructuri adecvate contribuie la limitarea oportunităţilor de dezvoltare economică în pofida existenţei potenţialului din agricultură.

Competitivitatea sectorului agricol şi silvic este în mare măsură afectată de sub-dezvoltarea infrastructurii, astfel că sectoarele rămân vulnerabile condiţiilor climatice (alternarea situaţiilor de secetă cu inundaţiile frecvente), cu efecte economice însemnate asupra viabilităţii economice a fermelor.

Surse de finanțare:

PNDR M4: Investiţii în active fizice, M 4.1 Investiţii în exploataţii agricole, MS 4.3 Investiţii pentru dezvoltarea, modernizarea şi adaptarea infrastructurii agricole şi silvice.

1.4. Implementarea măsurilor aferente Planurilor sustenabile de mobilitate urbană

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă presupune crearea unui sistem de transport urban și peri-urban durabil, prin facilitarea accesului tuturor la locurile de muncă și la servicii, îmbunătățirea siguranței și securității, reducerea poluării, creșterea eficienței și eficacității costurilor pentru transportul de persoane și mărfuri și, nu în ultimul rând, prin creșterea atractivității și a calității mediului urban. Măsurile implementate se adresează tuturor modurilor și formelor de transport din întreaga aglomerație urbană, incluzând transportul public și privat, de pasageri și de marfă, monitorizat și nemonitorizat, în mișcare sau oprit.

Surse de finanțare:

POR AP 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile OS 4.1. Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă.

POIM AP 2. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil şi eficient OS 2.5. Creşterea gradului de siguranţă şi securitate pe toate modurile de transport şi reducerea impactului transporturilor asupra mediului.

1.5. Creșterea siguranței circulației

Având în vedere creșterea exponențială a parcului de autovehicule raportat la o dezvoltare anevoioasă a infrastructurii rutiere, se constată că pe drumurile naționale, județene și locale din România, și implicit și pe cele de pe teritoriul județului Neamț, se înregistrează o creștere alarmantă a numărului de accidente rutiere cu consecințe grave. Pentru a preîntâmpina o escaladare necontrolată a acestui fenomen, Strategia de Dezvoltare a județului Neamț a considerat necesară prevederea unui astfel de obiectiv specific. Prezentul obiectiv specific prevede o serie de măsuri și inițiative menite să diminueze efectul negativ al creșterii numărului de victime pe rețeaua de drumuri din județul Neamț.

Surse de finanțare:

POIM AP 2. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil şi eficient OS 2.5. Creşterea gradului de siguranţă şi securitate pe toate modurile de transport şi reducerea impactu' transporturilor asupra mediului.

4.2.2.2. Obiective specifice OG 2

Obiectiv general	Obiective specifice
2. Servicii medicale de calitate și ușor accesibile	2.1. Îmbunătățirea accesului la servicii medicale de calitate, prin intermediul unei infrastructuri modernizate de sănătate
	2.2. Îmbunătățirea calității serviciilor medicale

2.1. Îmbunătățirea accesului la servicii medicale de calitate, prin intermediul unei infrastructuri modernizate de sănătate

Îmbunătățirea accesului la servicii medicale de calitate, prin intermediul unei infrastructuri modernizate de sănătate, reprezintă obiectivele oricărei reforme a sistemului de sănătate și asistenței medicale. Accesul la serviciile medicale de calitate rămâne în continuare defectuos, atât din cauza infrastructurii insuficient dezvoltate, a lipsei de resurse umane calificate în diferite domenii de specialitate, cât şi din cauza accesului inegal la aceste servicii (diferenţe între urban – rural, disparităţi zonale importante). Sărăcia şi izolarea contribuie adeseori la conturarea unui acces limitat sau inexistent la serviciile medicale de calitate.

Surse de finanțare:

POR AP 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare şi sociale OS 8.1. Creşterea speranţei de viaţă sănătoasă prin sporirea accesibilităţii serviciilor medicale şi sociale acordate şi îmbunătăţirea calităţii acestora.

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.3. Dezvoltarea economiei sociale, promovarea şi susţinerea antreprenoriatului social.

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.5. Îmbunătățirea calității și accesului la servicii de asistență medicală.

2.2. Îmbunătățirea calității serviciilor medicale

Actualmente, îmbunătăţirea performanţelor şi calificarea resurselor umane din sectorul de sănătate este un obiectiv vital urmărit de toate strategiile de dezvoltare. În lipsa planificării resurselor umane şi inexistenţa unei politici clare și transparente de calificare a resursei umane, poate apărea o situaţie de criză a resurselor umane din acest domeniu. Calificarea resursei umane din domeniul sănătății și rolul pe care aceasta îl joacă în sistemul de sănătate este incontestabil, iar calitatea managementului resurselor umane reprezintă un factor esențial în vederea obținerii de performanțe.

Un aspect important legat de performanţa sistemului medical este reprezentat de calitatea personalului, deoarece putem afirma că eficienţa serviciilor de sănătate este determinată de aceasta. Competenţa profesională şi cunoştinţele în domeniu sunt decisive în vederea obţinerii eficienţei actului medical.

Surse de finanțare:

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.4. Îmbunătățirea calității și accesului la servicii sociale OS 4.5. Îmbunătățirea calității și accesului la servicii de asistență medicală.

4.2.2.3. Obiective specifice OG 3

Obiectiv general	Obiective specifice
3. Servicii sociale adecvate nevoilor populației	3.1. Modernizarea și eficientizarea serviciilor județene și locale de asistență socială și protecția copilului, prin diminuarea costurilor și creșterea impactului socio-economic
	3.2. Dezvoltarea și sprijinirea economiei sociale și promovarea antreprenoriatului social
	3.3. Creșterea nivelului de educație

3.1. Modernizarea şi eficientizarea serviciilor judeţene şi locale de asistenţă socială şi protecţia copilului, prin diminuarea costurilor şi creşterea impactului socio-economic

În prezent, cheltuielile sociale au o pondere majoră în bugetele locale sau judeţene. Judeţul Neamț nu face excepţie în această privinţă, iar cheltuielile cu asistenţa socială şi prestaţiile sociale reprezintă de departe cea mai însemnată categorie de cheltuieli din totalul bugetului judeţean. Modernizarea și eficientizarea serviciilor județene și locale de asistență socială și protecția copilului și a instituţiilor furnizoare de servicii sociale în general reprezintă o prioritate a autorităţilor administraţiei publice județene şi locale pentru eficientizarea cheltuielilor publice şi echilibrarea bugetelor.

Accesul la serviciile sociale constituie un element de bază al politicilor de incluziune și coeziune socială, fiind utilizat de asemenea drept un factor de creștere al calității vieții. Alături de beneficiile (prestațiile) sociale, serviciile sociale sunt o componentă a sistemelor naționale de protecție socială.

Actualmente, serviciile de asistență socială reprezintă un instrument pentru combaterea sărăciei și menținerea coeziunii sociale, dar si o sursă suplimentară de locuri de muncă. O bună planificare, organizare, monitorizare și finanțare a acestora poate asigura o diminuare a efectelor negative datorate nivelului de trai scăzut al persoanelor defavorizate și, totodată, poate contribui la creșterea economică în comunitate.

Surse de finanțare:

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.3. Dezvoltarea economiei sociale, promovarea și susținerea antreprenoriatului social.

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.5. Îmbunătățirea calității și accesului la servicii de asistență medicală.

POR AP 8: Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale OS 8.1. Creșterea speranței de viață sănătoasă prin sporirea accesibilității serviciilor medicale și sociale acordate și îmbunătățirea calității acestora.

3.2. Dezvoltarea și sprijinirea economiei sociale și promovarea antreprenoriatului social

În momentul de față, dezinstituționalizarea serviciilor de asistență socială este un proces necesar pentru județul Neamț, iar implicarea furnizorilor privați de servicii sociale reprezintă o reală necesitate. Resursele insuficiente fac ca furnizorii publici să nu aibă capacitatea administrativă necesară pentru a gestiona problematica socială, pornind de la implementarea conceptului de incluziune activă și până la derularea atribuțiilor tradiționale de asistență socială.

Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor sociale și de inserție, parteneriatul public privat, contractare unei părți a serviciilor sociale către prestatori privați sau organizații ale societății civile și promovarea antreprenoriatului social constituie condiții pentru crearea unei oferte competitive de servicii sociale.

Surse de finanțare:

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.1. Reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate.

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.2. Creșterea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile care au depășit situația de vulnerabilitate.

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.3. Dezvoltarea economiei sociale, promovarea și susținerea antreprenoriatului social.

3.3. Creşterea nivelului de educaţie

La nivelul judeţului Neamț se poate observa un clivaj tot mai accentuat între mediile de rezidenţă. Oportunităţile de învățare pentru copiii din mediul rural sunt sensibil mai scăzute decât acelea pentru copiii rezidenţi ai mediului urban. Aceste diferenţe sunt generate în principal de factori cronici, precum resursele precare la nivel rural, calitatea redusă a infrastructurii rurale ce împiedică accesul cadrelor didactice specializate, nivelul şomajului şi lipsa stimulentelor culturale şi a oportunităţilor de învăţare. Pentru diminuarea acestor disparităţi şi crearea de oportunităţi egale pentru mediul rural, judeţul Neamț îşi propune să creeze un cadru care să faciliteze accesul mai bun la educaţie pentru copiii şi familiile din mediul rural.

Pentru a atinge acest obiectiv, va fi încurajată crearea de parteneriate la nivel de comunitate, pentru pregătirea de proiecte de infrastructură educaţională modernă pentru creşterea accesului şi participării la educaţie în condiţii nediscriminatorii. De asemenea, componenta socială a acestui obiectiv presupune şi măsuri adaptate grupurilor care prezintă un risc crescut de părăsire timpurie a şcolii.

Surse de finanțare:

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.1. Reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate.

4.2.2.4. Obiective specifice OG 4

Obiectiv general	Obiective specifice
4. Un mediu înconjurător sănătos	4.1. Diminuarea gradului de poluare și a altor efecte negative asupra mediului în contextul dezvoltării
	4.2. Protecția cadrului natural
	4.3. Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de CO2 și exploatarea responsabilă a resurselor energetice regenerabile pentru o dezvoltare durabilă a județului
	4.4. Întărirea capacității de intervenție la dezastre a autorităților implicate

4.1. Diminuarea gradului de poluare şi a altor efecte negative asupra mediului în contextul dezvoltării

Activitatea economică, în general, și industrială, în special, și-a lăsat o anumită amprentă asupra mediului în județul Neamț. Reducerea efectelor negative asupra mediului în contextul dezvoltării va reprezenta un proces de durată, sustenabil numai într-un context partenerial între diferitele niveluri ale

administrației, pe de o parte, și companiile și organizațiile non-guvernamentale, de cealaltă parte. Principalele direcții de acțiune pentru contracararea amenințărilor la adresa mediului înconjurător vor fi acțiuni pentru diminuarea gradului de poluare, prin ameliorarea calității aerului, apei și solului, cât și prin crearea de condiții pentru colectarea selectivă a deșeurilor (reciclare / recuperare).

Surse de finanțare:

POIM AP 3: Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiţii de management eficient al resurselor OS 3.1. *Creşterea gradului de reutilizare şi reciclare a deşeurilor prin asigurarea premiselor necesare la nivelul sistemelor de management integrat al deşeurilor de la nivel judeţean.*

POIM AP 3: Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiţii de management eficient al resurselor OS 3.2. Creşterea nivelului de colectare şi epurare a apelor uzate urbane, precum şi a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populaţiei.

4.2. Protecția cadrului natural

Protecţia mediului înconjurător, în general, şi ocrotirea monumentelor naturii, în special, au devenit obiective importante ale societății. Dezvoltarea economică şi socială, impulsionată de nevoia de resurse, ne pune în faţa unor probleme noi, necunoscute şi uneori nebănuite cu câteva decenii în urmă. În scopul asigurării unei dezvoltări durabile pentru judeţul Neamț, conservarea patrimoniului natural devine un obiectiv de interes public major. Garantarea conservării, menținerea și ameliorarea calității mediului împreună cu utilizarea durabilă a patrimoniului natural constituie elemente cheie ce contribuie la îndeplinirea prezentului obiectiv.

Surse de finanțare:

POIM AP 4: Protecţia mediului prin măsuri de conservare a biodiversităţii, monitorizarea calităţii aerului şi decontaminare a siturilor poluate istoric OS 4.1. Creşterea gradului de protecţie şi conservare a biodiversităţii prin măsuri de management adecvate şi refacerea ecosistemelor degradate.

4.3. Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de CO2 și exploatarea responsabilă a resurselor energetice regenerabile pentru o dezvoltare durabilă a județului

Sursele regenerabile de energie reprezintă reale alternative la combustibilii fosili, contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la diversificarea ofertei de energie și la reducerea dependenței de piețele volatile și lipsite de fiabilitate ale combustibililor fosili, în special de petrol și gaze. În ceea ce privește situația la nivel național, conform analizelor, sursele regenerabile de energie din România prezintă un potențial teoretic major. În realitate, potențialul utilizabil al acestor surse este mult mai mic, datorită limitărilor tehnologice și eficienței economice, dar nu și în ultimul rând datorită restricțiilor de mediu.

Prezentul obiectiv are ca țintă crearea unui cadru necesar unei exploatări responsabile față de mediu a resurselor energetice regenerabile, prin promovarea utilizării surselor alternative de energie și realizarea de investiții pentru creșterea eficienței energetice.

Surse de finanțare:

POR AP3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon OS 3.1. Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari.

POR AP 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile OS 4.1. Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă.

POIM AP 6: Promovarea energiei curate şi eficienţei energetice în vederea susţinerii unei economii cu emisii scăzute de carbon OS 6.1. Creşterea producţiei de energie din resurse regenerabile prin noi capacităţi de producţie de energie din resurse regenerabile mai puţin exploatate.

POIM AP 6: Promovarea energiei curate şi eficienţei energetice în vederea susţinerii unei economii cu emisii scăzute de carbon OS 6.2. Creşterea eficienţei energetice prin monitorizare a consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali.

4.4. Întărirea capacității de intervenție la dezastre a autorităților implicate

Dezastrele reprezintă o amenințare permanentă pentru dezvoltarea durabilă și generează anual numeroase victime omenești și pagube materiale, iar impactul tot mai accentuat al activității umane (agricultură, defrișări ...) determină modificări considerabile ale mediului înconjurător.

În vederea întăririi capacității de intervenție la dezastre a autorităților, prezentul obiectiv își propune două axe de dezvoltare, una legată de modernizarea infrastructurii de monitorizare și avertizare a fenomenelor hidrometeorologice severe și o a doua ce vizează creșterea capacității de intervenție a autorităților în caz de dezastru.

Surse de finanțare:

POIM AP 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea şi gestionarea riscurilor OS 5.2. Creşterea gradului de pregătire pentru intervenţiile la dezastre prin susţinerea autorităţilor implicate în managementul situaţiilor de criză.

4.2.2.5. Obiective specifice OG 5

Obiectiv general	Obiective specifice
5. Un sector turistic competitiv, pilon al economiei județene	5.1. Sprijinirea și dezvoltarea antreprenoriatului în domeniul turismului
	5.2. Dezvoltarea de produse turistice integrate și introducerea lor pe piață
	5.3. Conservarea, protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural al județului Neamț
	5.4. Dezvoltarea accesibilității durabile a atracțiilor turistice din județul Neamț

5.1. Sprijinirea și dezvoltarea antreprenoriatului în domeniul turismului

În ceea ce privește sectorul turistic, experiența dovedește faptul că pentru a obține rezultate tangibile și produse turistice sustenabile din punct de vedere economic, sprijinirea și dezvoltarea antreprenoriatului, împreună cu asocierea actorilor responsabili cu furnizarea de servicii turistice și conexe reprezintă elemente cruciale. Sprijinirea și dezvoltarea competențelor antreprenoriale în domeniul turismului va duce la crearea unei valori adăugate considerabile ce poate fi tradusă prin diminuarea riscurilor investiționale, creșterea numărului de clienți, iar asocierea actorilor responsabili cu furnizarea de servicii turistice și conexe va conduce la crearea unei baze de date integrate, asigurarea complementarității serviciilor turistice și implicit creșterea veniturilor.

Surse de finanțare:

POR AP 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului OS 7.1.1. Creșter gradului de ocupare a forței de muncă prin turism și domenii conexe acestuia.

POCU AP2: Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs OS 2.3. Funcționarea mecanismului național integrat de sprijin care vizează identificarea și înregistrarea la SPO a tinerilor din categoria NEETs

POCU AP3: Locuri de muncă pentru toți OS 3.4. Actualizarea cunoștințelor, competențelor și a aptitudinilor angajaților din întreprinderile din sectoarele prioritare cu potențial competitiv, identificate conform SNC și SNCDI.

5.2. Dezvoltarea de produse turistice integrate și introducerea lor pe piață

Nevoia dezvoltării unor produse turistice integrate este datorată, în principal, necesității identificării și corelării unor proiecte turistice care să permită ieșirea din sfera turismului de tip clasic. Impactul dorit prin realizarea acestor tipuri de produse turistice se dorește a fi concretizat prin creșterea timpului de

staționare a turiștilor pe teritoriul județului Neamț și prin diversificarea și creșterea sezonalității turistice. Aceste produse turistice integrate vor contribui la ieșirea din anonimat a turismului nemțean.

Surse de finanțare:

POR AP 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii OS 2.2. Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri în sectoarele competitive identificate în SNC.

POR AP 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului OS 7.1.1. Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin turism și domenii conexe acestuia.

POC AP 2: Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă OS 2.4. Dezvoltarea infrastructurii și sistemelor TIC, precum și a competențelor digitale pentru susținerea e-educației, e-sănătății, a culturii online și a incluziunii digitale.

POC AP 2: Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă OS 2.2. Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor inovative TIC în economie.

POCU AP3: Locuri de muncă pentru toți OS 3.4. Actualizarea cunoștințelor, competențelor și a aptitudinilor angajaților din întreprinderile din sectoarele prioritare cu potențial competitiv, identificate conform SNC și SNCDI.

POCA AP 2 : Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente O.S 2.1 Modernizarea structurilor și proceselor autorităților și instituțiilor publice locale pentru oferirea de servicii publice de calitate.

5.3. Conservarea, protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural al județului Neamț

Având în vedere importantul potențial cultural și natural al județului Neamț, acest obiectiv specific își propune conservarea, protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural al județului pentru generațiile viitoare și facilitarea accesului la patrimoniu a publicului larg. Pentru atingerea acestui obiectiv, se dorește, în primul rând, reablitarea patrimoniului natural de pe teritoriul județului Neamț și introducerea acestuia în circuitul turistic regional și național, dar și elaborarea și implementarea strategiilor de management și de vizitare ale siturilor Natura 2000 prezente pe teritoriul județului, împreună cu protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale.

Surse de finanțare:

POR AP 5: Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural OS 5.1.1. Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale pentru impulsionarea dezvoltării locale.

POIM AP 4: Protecţia mediului prin măsuri de conservare a biodiversităţii, monitorizarea calităţii aerului şi decontaminare a siturilor poluate istoric OS 4.1. Creşterea gradului de protecţie şi conservare a biodiversităţii prin măsuri de management adecvate şi refacerea ecosistemelor degradate.

PNDR M7: Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, MS 7.6 Investiţii asociate cu protejarea patrimoniului cultural.

5.4. Dezvoltarea accesibilității durabile a atracțiilor turistice din județul Neamț

Având în vedere atât tipologia reliefului, cât și repartiția teritorială a unităților administrative și a centrelor urbane, în raport cu concentrările de atracții turistice, putem observa o nevoie de conectare a zonelor de atractivitate turistică. O accesibilitate facilă și în acelasi timp "prietenă cu mediul înconjurător" va asigura nu numai o conectivitate a diferitelor atracții turistice prezente pe teritoriul județului Neamț, dar va contribui de asemenea, într-o mare măsură, la crearea unor produse turistice integrate cu o puternică identitate locală. De asemenea, pentru a asigura o creștere a vizibilității turistice a județului, prezentul obiectiv își propune și dezvoltarea unei infrastructuri integrate multi-canal de informare turistică.

Surse de finanțare:

POR AP 2: Îmbunătăţirea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii OS 2.1. Consolidarea poziţiei pe piaţă a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC şi PDR-uri.

POR AP 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile OS 4.1. Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă.

POR AP 5: Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural OS 5.1.1. Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale pentru impulsionarea dezvoltării locale.

POC AP 2: Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă OS 2.2. Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor inovative TIC în economie.

4.2.2.6. Obiective specifice OG 6

Obiectiv general	Obiective specifice
6. Un județ dezvoltat multipolar și echilibrat teritorial	6.1. . Dezvoltarea mediului de afaceri
	6.2. Creșterea calității vieții în zonele urbane și rurale
	6.3. Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză

	6.4. Dezvoltarea sistemului de cadastru la nivelul teritoriului județului Neamț
	6.5. Dezvoltarea exploatațiilor agricole
	6.6. Creșterea capacității administrative

6.1. . Dezvoltarea mediului de afaceri

Decalajele în dezvoltarea antreprenorială a diferitelor regiuni ale ţării, măsurate prin numărul IMM-urilor la 1.000 locuitori, s-au adâncit în ultimii ani. În România, datele statistice din ultimii ani ne arată că numărul de IMM-uri la 1.000 de locuitori este situat sub 50% din media UE, fapt ce face ca sprijinirea antreprenoriatului să devină un element cheie pentru o dezvoltare teritorială coerentă.

Dezvoltarea infrastructurii de incubare se traduce prin creșterea investițiilor private și încurajarea cererii pentru CDI. Prezentul obiectiv specific își propune să încurajeze o creștere atât a cheltuielilor sectorului privat pentru CDI, cât și a procentului de întreprinderi ce execută și utilizează activități de CDI.

Surse de finanțare:

POR AP 2: Îmbunătăţirea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii OS 2.1. Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC şi PDR-uri.

POR AP 2: Îmbunătăţirea competitivităţii intreprinderilor mici şi mijlocii OS 2.2. Îmbunătățirea competitivității economice prin creșterea productivității muncii în IMM-uri în sectoarele competitive identificate în SNC.

POC AP1 : Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor OS 1.1. Creșterea investiţiilor private în CDI.

POCU AP3: Locuri de muncă pentru toți OS 3.3. Creșterea ocupării prin încurajarea antreprenoriatului şi a înființării de întreprinderi.

POCU AP3: Locuri de muncă pentru toți OS 3.4. Actualizarea cunoștințelor, competențelor și a aptitudinilor angajaților din întreprinderile din sectoarele prioritare cu potențial competitiv, identificate conform SNC şi SNCDI.

6.2. Creșterea calității vieții în zonele urbane și rurale

Începând cu procesul de descentralizare demarat în anii 1990 și concomitent cu schimbările economice majore traduse prin reducerea sau încetarea activităților industriale, dezvoltarea urbană a cunoscut noi forme influenţate şi de tendinţa de migrare a populației spre zonele rurale sau periurbane. În acest context, unele zone ale orașelor, chiar centrale, au devenit neatractive, fondul construit și spațiile publice

suferind multiple degradări pe fondul lipsei resurselor necesare investițiilor în modernizarea diferitelor infrastructuri și spații urbane.

Aspectele prezentate mai sus, împreună cu situația actuală a mediului rural care se confruntă cu problematica îmbătrânirii, învechirea infrastructurii de bază și migrația importantă a populației au contribuit la diminuarea calității vieții locuitorilor acestor zone.

Regenerarea urbană, împreună cu investițiile în infrastructura de bază rurală au ca scop îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor.

Surse de finanțare:

POR AP 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile OS 4.2. Creșterea calității vieții în zonele urbane.

POR AP 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban OS 9.1 Reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie şi excluziune socială, prin măsuri integrate.

POCU AP4: Incluziune socială și combaterea sărăciei OS 4.1. Reducerea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie prin implementarea de măsuri integrate, cu accent pe comunitățile marginalizate.

PNDR M7: Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale, MS 7.2 Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică.

6.3. Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză

Prezentul obiectiv specific a fost conceput astfel încât să asigure o abordare sistemică a intervențiilor susținute, abordarea provocărilor și necesităților de dezvoltare într-o manieră de sus în jos. Aşa cum reiese din Acordul de parteneriat, România se confruntă cu dificultăţi deosebite în ceea ce priveşte extinderea Accesului de Generaţie Următoare (NGA) în zonele rurale unde, în absenţa unei intervenţii publice ambițioase, se estimează că până în 2020 mai mult de jumătate dintre gospodării ar rămâne fără infrastructura care să permită viteze de transfer de peste 30Mbps.

Susținerea introducerii conexiunii de tip NGA reprezintă o necesitate, aceasta oferind acces la internet pentru echipamente moderne TIC, precum și utilizarea de servicii publice online sofisticate, într-un mod uniform din punct de vedere geografic. Aceste acțiuni sunt critice pentru a oferi infrastructurii dreptul de acces la noile tehnologii TIC, care au un impact direct asupra creșterii competitive pe termen mediu și lung.

Surse de finanțare:

POC AP 2: Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă OS 2.1. Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză.

6.4. Dezvoltarea sistemului de cadastru la nivelul teritoriului județului Neamț

La nivel național, în vederea creșterii gradului de înregistrare a proprietăţii şi a drepturilor corelative în Registrul de Cadastru şi Carte Funciară, până în 2020 (2023), este prevăzută implementarea lucrărilor de înregistrare sistematică pentru aproximativ 3,6 milioane ha și realizarea planului vectorial de bază pentru

aproximativ 15 milioane ha. Acest plan va îmbunătăți eficiența procesului de înregistrare sporadică în zonele respective și va furniza infrastructura necesară pentru proiectele viitoare de înregistrare sistematică.

Ca urmare a înregistrării proprietăților, atât private, cât și publice, populația din zonele rurale, și nu numai, va putea beneficia de îmbunătățirea condițiilor economice și sociale, atât datorită securizării statutului proprietății, cât și implicațiilor clarificării situației terenurilor asupra bugetelor locale .

Surse de finanțare:

POR AP 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare OS 11.1. Înregistrarea tuturor proprietăților din zonele rurale selectate în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară.

6.5. Dezvoltarea exploatațiilor agricole

Prin obiectivul specific Dezvoltarea exploatațiilor agricole sunt vizate investiții care să conducă la creșterea nivelului de dotare tehnică a exploatațiilor cu potenţial în implementarea proiectelor de investiţii viabile, care să asigure continuarea procesului de modernizare a exploataţiilor agricole, prin modernizarea construcțiilor fermei, echipamentelor și utilajelor tehnice, îmbunătățirea calității activelor, adoptarea standardelor comunitare, îmbunătăţirea eficienţei energetice, o mai bună gestionare a solului și să direcționeze diversificarea producţiei agricole.

Surse de finanțare:

PNDR M4 : Investiții în active fizice, MS 4.1 Investiţii în exploataţii agricole.

6.6. Creşterea capacităţii administrative

Întărirea capacităţii administrative are o contribuţie indirectă pentru atingerea obiectivelor generale ale Strategiei de Dezvoltare a Județului Neamț. Prin prezentul obiectiv specific se doreşte ca rezultatele viitoare înregistrate de administrația publică din județul Neamț să aibă efecte tangibile asupra calităţii serviciilor publice oferite locuitorilor. De asemenea, se urmăreşte ca prin implementarea acestui obiectiv specific să aducă schimbări reale în managementul formulării de politici publice şi al furnizării de servicii publice, care includ şi schimbări în ceea ce priveşte competenţele şi comportamentul funcţionarilor publici de la toate nivelurile, cât şi locuri de muncă mai bune.

Surse de finanțare:

PCA AP 1: Administrație publică și sistem judiciar eficiente O.S 1.2 Dezvoltarea și implementarea de politici și instrumente moderne de management al resurselor umane.
AP 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente O.S 2.1 Modernizarea structurilor și proceselor autorităților și instituțiilor publice locale pentru oferirea de servicii publice de calitate.

Tabelul de mai jos indică corelarea dintre Obiectivele Tematice ale FEDER, declinate și adaptate la situația României de către Programele Operaționale naționale, și obiectivele generale ale Strategiei de dezvoltare a județului Neamț 2014-2023. Tabelul indică, astfel, cum toate Obiectivele Tematice sunt țintite de către obiectivele generale, făcând astfel posibilă identificarea sinergiilor între acestea din urmă și Programele Operaționale finanțate din fonduri europene care țintesc Obiective Tematice FEDER.

Obiective strategice Strategia de dezvoltare a județului Neamț → / Obiective tematice Strategia Europe 2020	1. Modernizarea infrastructurii pentru creșterea conectivității și accesibilității	2. Modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesibilității acesteia și calificarea personalului conex	3. Servicii sociale adecvate nevoilor populației	4. Susținerea durabilă a unui mediu înconjurător sănătos	5. Un sector turistic competitiv, pilon al economiei județene	6. Un județ dezvoltat multipolar și echilibrat teritorial
1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice şi a inovării	0	0	0	+	0	+++
2. Îmbunătăţirea accesului, a utilizării şi calităţii tehnologiilor informaţiilor şi comunicaţiilor	+	++	++	+	+++	+++
3. Creşterea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii	++	0	0	+	++	+
4. Sprijinirea tranziţiei spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele	+	0	0	+++	+	0
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea şi gestionarea riscurilor	0	0	0	+++	+	+
6. Protejarea mediului şi promovarea utilizării eficiente a resurselor	+	0	0	+++	+	+
7. Promovarea transportului durabil şi eliminarea blocajelor în reţelele cheie	+++	0	0	+	+	+
8. Promovarea ocupării şi sprijinirea mobilităţii forţei de muncă	+	0	0	0	+	+
9. Investiţii în competenţe, educaţie şi învăţare continuă	0	+	++	0	+	0
10. Promovarea incluziunii sociale şi combaterea sărăciei	+	+++	+++	0	+	0
11. Îmbunătăţirea capacităţii instituţionale şi a eficienţei în administraţia publică	+	+	++	+	++	+++

Legendă: privind îndeplinirea obiectivelor tematice Strategia Europa 2020 : +++ contribuție foarte mare, ++ contribuție mare, + contribuție minimă, 0 efect neutru

Capitolul 3: PLAN OPERAȚIONAL

1. Structura logică a Strategiei de dezvoltare a județului Neamț 2014-2023

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a județului Neamț prin realizarea viziunii de dezvoltare enunțată anterior, strategia propune o întreagă logică de intervenție care prevede detalierea succesivă și operațională a obiectivelor generale în obiective specifice care, la rândul lor, se concretizează într-o serie de proiecte. Tabelul de mai jos prezintă toată această « logică a intervenției » care are scopul de a asigura o cât mai mare sinergie între intervențiile și politicile publice ale autorităților publice locale și activitățile/investițiile societăților comerciale, sectorului societății civile și să asigure implicarea și participarea cetățenilor în procesul de dezvoltare socio-economică durabilă a județului Neamț.

Fiecărui proiect, formulat în termeni generali pentru a permite un grad de flexibilitate și adaptabilitate necesar eficacității strategiei ca instrument de planificare a politicilor publice județene, îi corespune, în tabelul de mai jos, una sau mai multe surse de finanțare, în principal din Fondurile Structurale și de Investiții europene puse la dispoziția României în cadrul Programelor Operaționale 2014-2020.

1.1. Obiectiv general 1. Un județ în care mobilitatea intra și interzonală este crescută

Accesibilitatea crescută și mobilitatea facilă sunt caracteristici esențiale pentru asigurarea creșterii economice și a coeziunii sociale, izolarea și accesul dificil la resursele teritoriului (resurse umane, turism, agricole, silvice, etc.) reprezintă bariere importante în calea dezvoltării socio-economice durabile și echilibrate teritorial. Datorită reliefului județean, dispunerii zonelor de activitate economică, a zonelor de densitate urbană, precum și situației infrastructurilor și serviciilor de transport, accesibilitatea zonei rurale (în special în zona montană) și a celei periurbane din județul Neamț este una scăzută. Primul obiectiv general al Strategiei județului pentru perioada 2014-2023 vizează dezvoltarea infrastructurilor și serviciilor de transport și mobilitate, în special prin utilizarea atuului existenței unui coridor TEN-T care traversează teritoriul județean.

Proiectele propuse își doresc atingerea acestui obiectiv general prin țintirea a patru aspecte ale mobilității durabile cu relevanță pentru situația particulară a județului Neamț și cu un înalt grad de sinergie între ele: dezvoltarea conexiunii la axele majore europene de transport, dezvoltarea de infrastructuri intermodale care să încurajeze modalitățile de transport durabile și maximizarea retenției locale a beneficiilor tranzitului de mărfuri, dezvoltarea mobilității durabile peri-urbane pentru sprijinirea emergenței unor poli urbani dezvoltați echilibrat și bine conectați

cu teritoriul înconjurător și dezvoltarea accesibilității resurselor agricole, cu o pondere importantă în activitatea economică județeană.

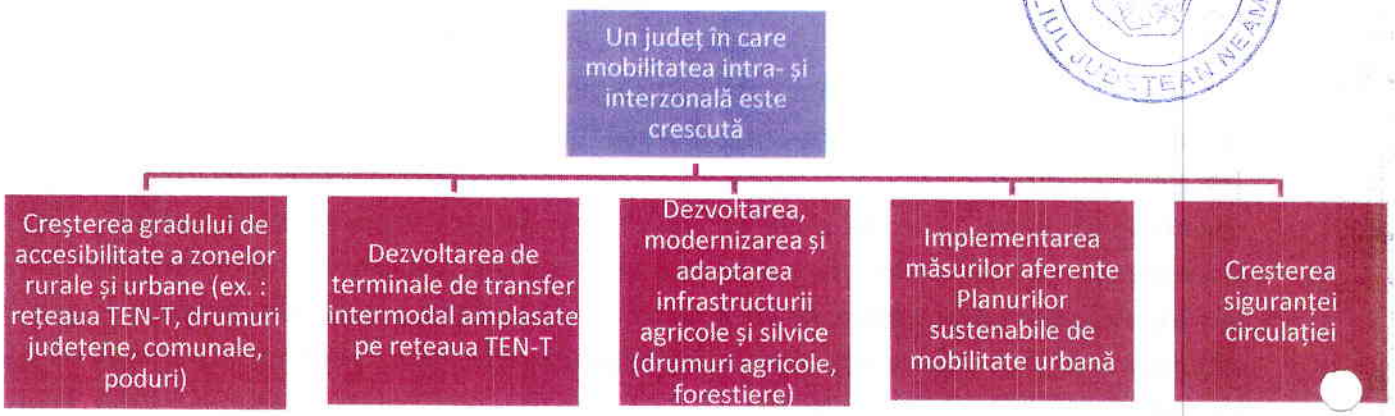

	Obiective specifice	Domenii de acțiune
1. Un județ în care mobilitatea intra- și interzonală este crescută	1.1. Creşterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane (ex. : rețeaua TEN-T, drumuri județene, comunale, poduri)	1.1.1. Reabilitarea și modernizarea conexiunilor zonelor rurale și urbane între ele și cu rețeaua TEN-T
	1.2. Dezvoltarea de terminale de transfer intermodal amplasate pe rețeaua TEN-T	1.2.1. Dezvoltarea de centre logistice/hub-uri intermodale de transport la nivelul polilor urbani ai județului
	1.3 .Dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice (drumuri agricole, forestiere)	1.3.1. Înființare, extindere, reabilitare și modernizare a infrastructurii de acces în / către ferme și a căilor de acces în cadrul fondului forestier
	1.4. Implementarea măsurilor aferente Planurilor sustenabile de mobilitate urbană	1.4.1. Reabilitarea și dezvoltarea sistemelor de transport/mobilitate publică în zonele peri-urbane
	1.5. Creșterea siguranței circulației	1.5.1. Dezvoltarea sistemelor inteligente de management al traficului și al infrastructurilor pentru creșterea siguranței circulației

1.2. Obiectivul general 2. Servicii medicale de calitate și ușor accesibile

Serviciile publice de sănătate sunt un element cheie al calității vieții, coeziunii sociale, dar și al atractivității socio-economice a unui teritoriu. Din cauza tendințelor de îmbătrânire a populației la nivel european și a problematicii sustenabilității financiar-economice a sistemelor de sănătate publică, orientarea generală europeană vizează dezvoltarea abordării preventive și a măsurilor de îmbătrânire activă. Pentru ca acestea să fie eficace și eficiente este necesar ca ele să fie furnizate cât mai adaptat contextului socio-cultural local, adică cât mai aproape de beneficiari sau pacienți.

Puternic afectat de fenomene ca îmbătrânirea populației sau probleme precum lipsa infrastructurilor medicale în zona rurală și sub-finanțarea sistemului medical, județul Neamț trebuie să adopte politici publice capabile să contribuie la ameliorarea rapidă a situației serviciilor de sănătate. Proiectele propuse de Strategie pentru perioada 2014-2023 vizează adoptarea de măsuri atât pentru modernizarea infrastructurilor, dotarea cu echipamente, cât și adaptarea personalului medical la gestionarea provocărilor specifice teritoriului (spațiu rural izolat, slab populat, spațiu urban cu zone de sărăcie, etc.), prin noile abordări de prevenție și îngrijire ale Uniunii Europene. Astfel, pe lângă finanțarea reabilitării și dotării infrastructurilor clasice de sănătate, proiectele vizează dezvoltarea de mecanisme informatice de gestiune a actului medical (statistici, planificare a nevoilor și provocărilor, dezvoltarea de planuri complexe de intervenție, managementul adaptat diferitelor tipuri de afecțiuni ale populației județului, etc.). În domeniul resurselor umane, proiectele vizează crearea abilităților personalului medical clasic pentru a face față nevoii de mai multă prevenție la distanță, parteneriat cu comunitățile locale, prevenție și medicină primară asigurată prin intermediul unor întreprinderi sociale, etc., alături de finanțarea proiectelor și inițiativelor de economie socială în domeniul medical. În acest fel, proiectele sunt sinergice, încurajând atât dezvoltarea actorilor non-medicali locali, cât și a abilităților personalului medical de a interacționa eficace și eficient cu aceștia.

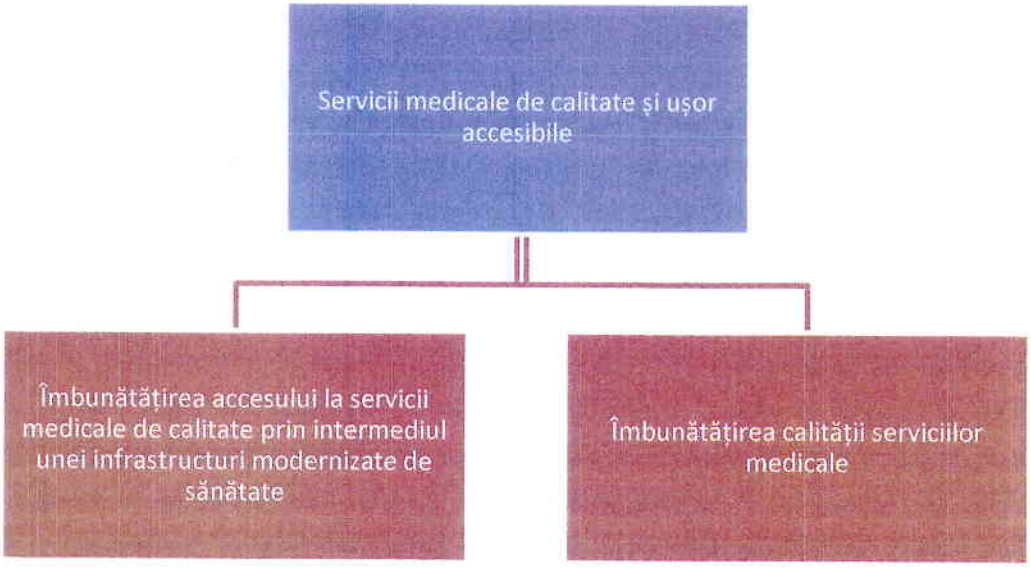

Obiective generale	Obiective specifice	Domenii de acțiune
2. Servicii medicale de calitate și ușor accesibile	2.1. Îmbunătățirea accesului la servicii medicale de calitate prin intermediul unei infrastructuri modernizate de sănătate	2.1.1. Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea cu echipamente a infrastructurii de sănătate
		2.1.2. Informatizarea serviciilor de sănătate publică pentru un control mai riguros în vederea creșterii calității serviciilor furnizate
	2.2. Îmbunătățirea calității serviciilor medicale	2.2.1. Dezvoltarea economiei sociale în domeniul medical
		2.2.2. Creșterea competenței profesionale a personalului medical
		2.2.3. Crearea de centre de diagnostic și tratament
		2.2.4. Dezvoltarea furnizării de servicii medicale în sistem integrat

1.3. Obiectiv general 3. Servicii sociale adecvate nevoilor populației

Serviciile sociale sunt un ingredient esențial al coeziunii sociale într-un teritoriu afectat de îmbătrânirea populației, emigrație masivă și unde agricultura de subzistență reprezintă principala activitate a unui procent important din populație. În acest context, instituțiile deconcentrate și cele descentralizate implicate în furnizarea de servicii și asistență socială la nivelul județului trebuie să implementeze noua orientare a Uniunii Europene, care vizează o implicare crescută a comunităților în furnizarea serviciilor sociale și dezinstituționalizare. Acest accent asupra asumării de către comunitate a rolului de furnizare a unor servicii sociale adecvate nevoilor locale este extrem de adaptat contextului local al județului Neamț, având în vedere lipsa de resurse și infrastructuri.

Proiectele prevazute de Strategia de față contribuie la atingerea obiectivului general, prin măsuri care să asigure tranziția către furnizarea locală, prin economia socială a unor servicii publice esențiale și către dezinstituționalizare progresivă. Aceste măsuri vizează nu doar dezvoltarea țesutului economiei sociale și a mecanismelor de inserție a persoanelor vulnerabile sau inactive bazate pe economia socială, ci și crearea premiselor ca instituțiile și structurile de servicii sociale clasice să conlucreze cu actorii țesutului menționat. Astfel, pe lângă măsurile de încurajare a antreprenoriatului social, sunt prevazute și măsuri de modernizare și dezvoltare a infrastructurii sociale clasice și de furnizare a unor pachete de sprijin grupurilor vulnerabile. De

asemenea, pentru a permite un transfer cât mai eficace al competențelor serviciilor sociale clasice către comunitățile locale, sunt necesare strategii și planuri de acțiune complexe, fundamentate pe analize ale nevoilor la nivel local.

În domeniul esențial al educației sunt prevăzute proiecte indicative care vizează reducerea abandonului școlar și asigurarea unei participări nediscriminatorii la educație. Aceste proiecte iau în considerare atât situația socio-demografică din județ, nevoile stringente de a asigura înrolarea în educație a tuturor copiilor de vârstă școlară, cât și atribuțiile autorităților publice locale în domeniu. Asigurarea unei înrolari și participări la procesul educativ este un element indispensabil pentru dezvoltarea economiei sociale, în special în mediul rural. Antreprenoriatul social se dezvoltă dificil în absența resursei umane bine calificate și capabile să furnizeze servicii adaptate cererii locale.

Toate proiectele sunt ca atare sinergice, rezultatul unora reprezentând input-uri esențiale pentru succesul celorlalte.

Obiective generale	Obiective specifice	Domenii de acțiune
3. Servicii sociale adecvate nevoilor populației	3.1. Modernizarea și eficientizarea serviciilor județene și locale de asistență socială și protecția copilului, prin diminuarea costurilor și creșterea impactului socio-economic	3.1.1. Eficientizarea sistemului de furnizare a serviciilor sociale la nivel județean prin evaluarea nevoilor și elaborarea de planuri de acțiune
		3.1.2. Creșterea calității prestațiilor sociale furnizate
		3.1.3. Furnizarea de pachete integrate de sprijin pentru grupurile vulnerabile
		3.1.4. Calificarea resurselor umane de la nivelul serviciilor sociale
	3.2. Dezvoltarea și sprijinirea economiei sociale și promovarea antreprenoriatului social	3.2.1. Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor sociale și de inserție
		3.2.2.Creșterea responsabilității sociale și promovarea inițiativelor de voluntariat și a incluziunii active
		3.2.3. Dezvoltarea unor incubatoare pentru antreprenoriatul social
	3.3. Creșterea nivelului de educație	3.3.1. Creșterea accesului și participării la educație în condiții nediscriminatorii
		3.3.2. Reducerea părăsirii timpurii a școlii, prin măsuri de prevenție și acompaniere

ROMÂNIA CONSILIUL JUDEȚEAN NEAMȚ

1.4. Obiectiv general 4. Un mediu înconjurător sănătos

Obiectivul care vizează asigurarea unui mediu înconjurător sănătos este abordat multi-direcțional: din punct de vedere al gestionării efectelor negative ale activității antropice asupra mediului, din punct de vedere al protecției patrimoniului natural existent, din punct de vedere al tranziției către energiile din surse regenerabile și scăderea amprentei de carbon antropice, prin încurajarea eficienței energetice și prin gestiunea riscurilor și a hazardelor generate în primul rând de schimbările climatice. Toate aceste perspective asigură urmărirea concertată a protecției mediului și o eficacitate crescută a măsurilor prevăzute prin domenii de acțiune propuse. Astfel, în domeniul infrastructurilor critice de mediu, Strategia are ca obiectiv central implementarea cu succes a Master Planului „apă-canal" și a Master Planului pentru gestiunea deșeurilor, proiectele propuse fiind preluări ale direcțiilor de acțiune prevăzute de Master Planurile menționate. Se vizează continuarea investițiilor pentru o gestiune mai durabilă și ecologică a deșeurilor și apelor uzate așa cum sunt acestea prevăzute în Master Planul de apă-canal și Masterplanul pentru gestiunea deșeurilor. Această abordare vizează asigurarea coordonării tuturor intervențiilor în sectorul infrastructurilor și al utilităților cu impact major asupra mediului, subliniindu-se importanța Master Planurilor și a complementarității cu planurile de acțiuni prevăzute de acestea a oricăror altor acțiuni în domeniu întreprinse de alți actori (ex.: APL-uri).

Alături de reducerea efectelor asupra mediului din zonele antropizate, proiectele prevăzute în acest capitol vizează și măsuri de protecție a patrimoniului natural, a ecosistemelor și a habitatelor din zonele naturale protejate. Impactul antropic asupra mediului se face simțit nu doar prin apa uzată și prin deșeuri, ci și prin emisiile de gaze cu efect de seră prin generarea și utilizarea energiei necesare proceselor de dezvoltare socio-economice. De aceea, Strategia propune proiecte care să sprijine măsurile de eficiență energetică și utilizarea resurselor din surse regenerabile, pentru scăderea impactului producerii și consumului de energie asupra mediului din județul Neamț și pentru conformarea cu țintele asumate de România prin diferitele documente programatice în cadrul Strategiei Europa 2020. Sunt prevăzute de asemenea și proiecte care vizează gestiunea riscurilor generate de schimbările climatice și creșterea capacității de intervenție a autorităților publice locale în caz de dezastru natural.

Eficiența energetică și reducerea emisiilor de CO2

Se va urmări *creșterea eficienței energetice, gestionarea inteligentă a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor.*

Principalele acțiuni vor avea în vedere, după caz:

1. Scăderea nivelului anual specific al gazelor cu efect de seră (echivalent tone de CO_2);
2. Scăderea consumului anual de energie primară (kWh/an);
3. Scăderea consumului de energie finală în clădirile publice (Mtep)

4. Scăderea consumului de energie finală în sectorul rezidențial (Mtep)

5. Scăderea consumului de energie finală în iluminatul public (GWh)

6. Scăderea emisiilor GES provenite din transportul rutier (Mii tone echiv. CO2/an)

❖ **Măsuri de creștere a eficienței energetice în clădirile publice**

Principalele acțiuni avute în vedere, după caz:

I. Măsurile de creștere a eficienței energetice (cu asigurarea condițiilor de confort interior) includ lucrări de intervenție/activități aferente investiției de bază.

Lucrări de construcții și instalații:

A. Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii:

a. izolarea termică a faţadei – parte vitrată, prin înlocuirea tâmplăriei exterioare existente, inclusiv a celei aferente accesului în clădirea publică, cu tâmplărie termoizolantă dotată, după caz, cu dispozitive/fante/grile pentru ventilarea spaţiilor ocupate şi evitarea apariţiei condensului pe elementele interioare de anvelopă;

b. izolarea termică a faţadei – parte opacă, în care se pot cuprinde termo-hidroizolarea terasei, respectiv termoizolarea planşeului peste ultimul nivel în cazul existenţei şarpantei, cu sisteme termoizolante, după caz; înlocuirea învelitorii cu o soluție alternativă, în măsura în care este justificată printr-o performanță termică superioară, care ar contribui la creșterea performanței energetice a clădirii (îmbunătățirea izolării și inerției termice);

c. izolarea termică a planşeului peste sol/subsol neîncălzit, a pereților subsolului (când acesta este utilizat/încălzit pentru desfășurarea activității /urmează a fi utilizat/încălzit pentru desfășurarea activității) sau a podului existent al clădirii (când acesta este utilizat/ încălzit pentru desfășurarea activității sau urmează a fi utilizat/încălzit pentru desfășurarea activității), izolarea termică a pereților interiori, conform soluției tehnice, în cazuri argumentate tehnic și arhitectural;

d. asigurarea unui nivel ridicat de etanșeitate la aer a clădirii, atât prin montarea adecvată a tâmplăriei termoizolante în anvelopa clădirii, cât și prin aplicarea de tehnologii adecvate de reducere a permeabilității la aer a elementelor de anvelopă opace și asigurarea continuității stratului etanș la nivelul anvelopei clădirii.

B. Reabilitarea termică a sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum:

a. repararea/înlocuirea instalaţiei de distribuţie între punctul de racord şi planşeul peste subsol/canal termic, inclusiv izolarea termică a acesteia, în scopul reducerii pierderilor de căldură şi masă, precum şi montarea robinetelor de presiune diferenţială la baza coloanelor de încălzire în scopul creşterii eficienţei sistemului de încălzire prin autoreglarea termohidraulică a reţelei;

b. repararea/înlocuirea cazanului şi/sau arzătorului din centrala termică proprie, repararea/înlocuirea centralei termice proprii, instalarea unui nou sistem de încălzire/ nou sistem de furnizare a apei calde de consum, în scopul creşterii randamentului şi al reducerii emisiilor echivalent CO_2, inclusiv prin instalaţii de micro-cogenerare, dacă sunt fezabile tehnic şi economic;

c. înlocuirea/dotarea cu corpuri de încălzire cu radiatoare/ventiloconvectoare;

d. montarea/repararea/înlocuirea instalaţiei de distribuţie a agentului termic pentru încălzire şi apă caldă de consum;

e. reabilitarea şi modernizarea instalaţiei de distribuţie a agentului termic - încălzire şi apă caldă de consum, inclusiv zonarea (control zonal) şi echilibrarea instalaţiilor termice, montarea de robinete cu cap termostatic la radiatoare şi izolarea conductelor din subsol/canal termic în scopul reducerii pierderilor de căldură şi masă;

f. montarea debitmetrelor pe racordurile de apă caldă şi apă rece şi a contoarelor de energie termică, inclusiv cele dotate cu dispozitive de înregistrare și transmitere la distanță a datelor.

C. Instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu

Instalarea, după caz, a unor sisteme alternative de producere a energiei: sisteme descentralizate de alimentare cu energie utilizând surse regenerabile de energie, precum instalații cu captatoare solare termice sau electrice, instalații cu panouri solare fotovoltaice, microcentrale care funcţionează în cogenerare de înaltă eficiență și sisteme centralizate de încălzire și/sau de răcire, pompe de caldură şi/sau centrale termice sau centrale de cogenerare pe biomasă, schimbătoare de caldura sol-aer, recuperatoare de căldură, în scopul reducerii consumurilor energetice din surse convenţionale şi a emisiilor de gaze cu efect de seră etc.

D. Instalarea/reabilitarea/ modernizarea sistemelor de climatizare, ventilare naturală și ventilare mecanică pentru asigurarea calităţii aerului interior:

a. asigurarea calității aerului interior prin ventilare naturală organizată sau ventilare hibridă (inclusiv a spațiilor comune), repararea/refacerea canalelor de ventilaţie în scopul menţinerii/realizării ventilării naturale organizate a spaţiilor ocupate;

b. repararea/înlocuirea/montarea sistemelor/echipamentelor de climatizare, de condiționare a aerului, a instalațiilor de ventilare mecanică cu recuperare a căldurii, după caz, a sistemelor de climatizare de tip „numai aer" cu rol de ventilare şi/sau de încăzire/răcire, umidificare/dezumificare a aerului, a sistemelor de climatizare de tip „aer-apă" cu ventiloconvectoare, a pompelor de căldură, după caz;

c. instalarea, în cazul în care nu există, sau înlocuirea ventilatoarelor și/sau a recuperatarelor de căldură, dacă prevederea lor contribuie la creșterea performanței energetice a clădirii.

E. Reabilitarea/ modernizarea instalației de iluminat aferente clădirii:

a. reabilitarea/ modernizarea instalației de iluminat;

b. înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață,

c. instalarea de corpuri de iluminat cu senzori de mișcare/prezență, acolo unde acestea se impun pentru economia de energie.

F. Managementul energetic integrat pentru clădiri si alte activități care conduc la realizarea obiectivelor proiectului:

a. montarea unor sisteme inteligente de contorizare, urmărire şi înregistrare a consumurilor energetice, şi/ sau, după caz, instalarea unor sisteme de management energetic integrat, precum sisteme de automatizare, control şi/sau monitorizare, care vizează și fac posibilă economia de energie la nivelul sistemelor tehnice ale clădirii;

b. montarea echipamentelor de măsurare a consumurilor de energie din clădire pentru încălzire şi apă caldă de consum;

c. înlocuirea/modernizarea lifturilor (înlocuirea mecanismelor de acţionare electrică a ascensoarelor de persoane, în baza unui raport tehnic de specialitate, precum şi repararea/înlocuirea componentelor mecanice, a cabinei/uşilor de acces, a sistemului de tracţiune, cutiilor de comandă, troliilor, după caz, astfel cum sunt prevăzute în raportul tehnic de specialitate);

d. realizarea lucrărilor de racordare/branșare/rebranșare a clădirii la sistemul centralizat de producere şi/sau furnizare a energiei termice;

e. implementarea sistemelor de management al consumurilor energetice: achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru gestionarea energiei electrice/gazelor naturale.

Dotări (utilaje, echipamente tehnologice şi funcţionale cu și fără montaj, dotări, active necorporale):

- utilaje şi echipamente tehnologice, inclusiv cel din instalaţiile funcţionale, precum și montajul utilajelor tehnologice şi a utilajelor incluse în instalaţiile funcţionale, inclusiv reţelele aferente necesare funcţionării acestora.

- utilaje şi echipamente care nu necesită montaj, precum şi echipamente şi echipamente de transport tehnologic.

- active necorporale: drepturi referitoare la brevete, licențe, know-how sau cunoștințe tehnice nebrevetate.

II. Măsuri conexe

Construcții, instalații și dotări (utilaje, echipamente tehnologice şi funcţionale cu și fără montaj, dotări, active necorporale) aferente măsurilor conexe:

a. repararea elementelor de construcţie ale faţadei care prezintă potenţial pericol de desprindere şi/sau afectează funcţionalitatea clădirii;

b. repararea/construirea acoperişului tip terasă/şarpantă, inclusiv repararea sistemului de colectare a apelor meteorice de la nivelul terasei, respectiv a sistemului de colectare şi evacuare a apelor meteorice la nivelul învelitoarei tip şarpantă;

c. demontarea instalaţiilor şi a echipamentelor montate aparent pe faţadele/terasa clădirii, precum şi montarea/remontarea acestora după efectuarea lucrărilor de intervenţie;

d. refacerea finisajelor interioare în zonele de intervenţie;

e. repararea trotuarelor de protecţie, în scopul eliminării infiltraţiilor la infrastructura clădirii;

f. repararea/înlocuirea instalaţiei de distribuţie a apei reci şi/sau a colectoarelor de canalizare menajeră şi/sau pluvială;

g. măsuri de reparaţii/consolidare a clădirii, acolo unde este cazul;

h. crearea de facilităţi/ adaptarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilităţi (rampe de acces) și alte măsuri suplimentare de dezvoltare durabilă;

i. lucrări de recompartimentare interioară;

j. procurarea şi montarea lifturilor în cadrul unei clădiri prevăzute din proiectare cu lifturi (care are casa liftului, dar care nu are montate lifturile respective) sau în cazuri argumentate tehnic și funcțional-arhitectural;

k. lucrări specifice din categoria lucrărilor necesare obținerii avizului ISU sau lucrări aferente cerințelor fundamentale de securitate la incendiu conform Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată;

l. reabilitarea/ modernizarea instalației electrice, înlocuirea circuitelor electrice deteriorate sau subdimensionate;

m. lucrări de înlocuire a tâmplăriei interioare (uși de acces și ferestre).

❖ **Măsuri de creştere a eficienţei energetice în transportul rutier:**

Principalele acțiuni avute în vedere, în parteneriat cu municipiul reședință de județ, după caz:

A. Investiții destinate îmbunătățirii transportului public urban (local/zonal) de călători

1. Achiziționarea de troleibuze
2. Achiziționarea de autobuze
   - ✓ Autobuze alimentate cu gaz natural comprimat (CNG);
   - ✓ Autobuze alimentate cu gaz natural lichefiat (LNG);

- ✓ Autobuze alimentate cu esteri metilici ai acizilor grași (FAME);
- ✓ Autobuze alimentate cu ulei vegetal hidrotratat (HVO);
- ✓ Autobuze alimentate cu bioetanol;
- ✓ Autobuze electrice;
- ✓ Autobuze hibride de tip diesel/electric;
- ✓ Autobuze hibride cu celule de combustibil pe bază de hidrogen/electricitate.

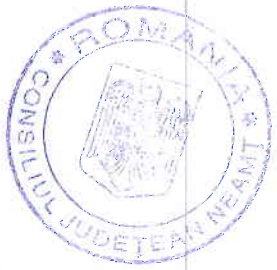

3. Construirea/modernizarea/reabilitarea/extinderea traseelor de transport public electric

3.1. Modernizarea/reabilitarea/extinderea căii de rulare a tramvaielor

3.2. Modernizarea/reabilitarea/extinderea rețelei de troleibuz

3.3. Construirea/modernizarea/extinderea stațiilor de alimentare a autobuzelor alimentate electric

4. Construirea/modernizarea/reabilitarea depourilor aferente transportului public urban de călători, inclusiv infrastructura tehnică aferentă

5. Construirea și modernizarea stațiilor de transport public urban de călători (tramvai, troleibuz, autobuz)

6. Crearea/extinderea/modernizarea sistemelor de bilete integrate pentru călători („e-bilete" sau „e-ticketing")

7. Construirea/modernizarea/extinderea de trasee separate, folosite exclusiv pentru vehiculele de transport public

8. Construirea/modernizarea/reabilitarea/reamenajarea infrastructurii rutiere (pe coridoarele deservite de transport public) pentru creșterea nivelului de siguranță și eficiență în circulație şi exploatare al rețelei de transport (cu asigurarea construirii/modernizării traseelor pentru pietoni și bicicliști, acolo unde este posibil)

- ✓ Construire şi modernizare a coridoarelor separate, din punct de vedere fizic, dedicate transportului public urban
- ✓ Construire/modernizare a traseelor/pistelor pentru bicicliști și a traseelor pentru pietoni
- ✓ Construirea/modernizarea/amplasarea de elemente pentru îmbunătățirea siguranței rutiere
- ✓ Modernizarea/reabilitarea infrastructurii rutiere

9. Construirea/modernizarea/reabilitarea părții carosabile a infrastructurii rutiere utilizate prioritar de transportul public de călători

- ✓ Construirea/modernizarea traseelor/pistelor pentru bicicliști și a traseelor pentru pietoni
- ✓ Componente/sisteme de managementul traficului

- ✓ Construirea/modernizarea/amplasarea de elemente pentru îmbunătățirea siguranței rutiere
- ✓ Construirea/modernizarea/reabilitarea infrastructurii rutiere

10. Construirea/modernizarea/reabilitarea podurilor şi pasajelor supra şi subterane utilizate prioritar de transportul public de călători

B. Investiții destinate transportului electric și nemotorizat

1. Achiziționarea și instalarea punctelor de reîncărcare a autovehiculelor electrice și electrice hibride

1.1. Puncte de reîncărcare cu putere normală

1.2. Puncte de reîncărcare cu putere înaltă

2. Construirea/modernizarea/extinderea pistelor/ traseelor pentru bicicliști

3. Crearea/modernizarea/extinderea sistemelor de închiriere de biciclete (sisteme de tip „bike-sharing")

4. Construirea/modernizarea/extinderea de zone și trasee pietonale, inclusiv măsuri de reducere a traficului auto în anumite zone

- ✓ Construirea/ modernizarea/extinderea de zone exclusiv pietonale
- ✓ Construirea/modernizarea/extinderea de zone cu caracter prioritar pietonal (semi-pietonale)
- ✓ Construirea/modernizarea/extinderea unor trasee pietonale
- ✓ Construirea/modernizarea/extinderea de poduri/pasaje/pasarele pietonale
- ✓ Instalarea de sisteme de reducere/interzicere a circulației autoturismelor în zonele centrale (semi-) pietonale/pietonale
- ✓ Amplasarea de panouri de informare și/sau indicatoare de orientare pentru traseele pietonale;
- ✓ În cadrul traseelor/zonelor (semi-)pietonale: instalarea de mobilier urban, amenajarea sau modernizarea de spații verzi, modernizarea/extinderea iluminatul public aferent zone/traseului acestora;

C. Alte investiții destinate reducerii emisiilor de CO_2 în zona urbană

1. Crearea/modernizarea/extinderea sistemelor de management al traficului, inclusiv a sistemului de monitorizare video, precum și a altor sisteme inteligente de transport (SIT)
   - ✓ Sisteme de monitorizare video CCTV, mai ales în intersecții;
   - ✓ Sisteme de semnalizare și semaforizare adaptivă și sincronizată, ce poate asigura prioritizarea mijloacelor de transport în intersecțiile semnalizate/semaforizate;

- ✓ Sisteme de localizare a vehiculelor de transport public urban și de managementul flotei (prin GPS, AVL, etc.);
- ✓ Sisteme de informare în timp real a pasagerilor, amplasate în mijloacele de transport în comun și/sau în stațiile de transport public;
- ✓ Crearea de aplicaţii software pentru informarea în timp real a utilizatorilor asupra programului mijloacelor de transport în comun;
- ✓ Alte sisteme de informare (VMS – sisteme de mesaje variabile);
- ✓ Amplasarea de senzori de detectare a vehiculelor;
- ✓ Dotarea centrului de comandă pentru managementul traficului, cu componente specifice software și hardware;

2. Plantarea de aliniamente de arbori și arbuști
   - ✓ Plantarea de aliniamente de arbori şi arbuşti în corpul drumurilor, în zonele pietonale şi semi-pietonale, în lungul pistelor de biciclete, trasee pietonale, parcări de tip „park and ride" etc.
   - ✓ Realizarea de înierbări, mai cu seamă în arealele unde au fost plantați arbori și arbuști (de exemplu, din zona de protecție a drumului, traseul de tramvai, unde e cazul), inclusiv sistemele de irigaţii aferente.
3. Construirea parcărilor de tip „park and ride" – „parchează și călătorește cu transportul în comun/moduri nemotorizate de transport"

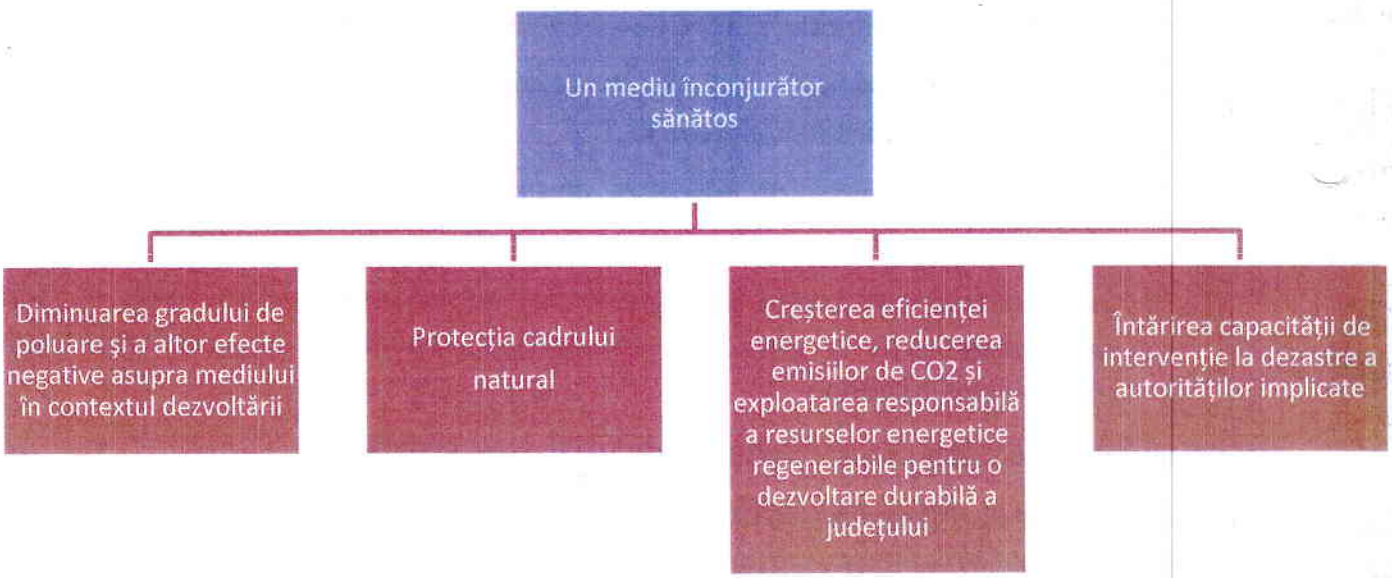

Obiective generale	Obiective specifice	Domenii de acțiune
4. Un mediu înconjurător sănătos	4.1. Diminuarea gradului de poluare şi a altor efecte negative asupra mediului în contextul dezvoltării	4.1.1. Dezvoltarea și modernizarea rețelelor de apă
		4.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate
		4.1.3. Încurajarea colectării selective a deșeurilor
	4.2. Protecția cadrului natural	4.2.1. Îmbunătățirea stării de conservare a ariilor naturale protejate
		4.2.2. Elaborarea și implementarea strategiilor de management și de vizitare ale siturilor Natura 2000
	4.3. Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de CO2 și exploatarea responsabilă a resurselor energetice regenerabile pentru o dezvoltare durabilă a județului	4.3.1. Realizarea de investiţii pentru creşterea eficienţei energetice
		4.3.2. Promovarea utilizării surselor alternative de energie, atât pentru mediul privat, cât şi pentru cel public
	4.4. Întărirea capacității de intervenție la dezastre a autorităților implicate	4.4.1. Modernizarea infrastructurii de intervenție pentru situațiile de urgență și formarea personalului conex
		4.4.2. Creșterea suprafețelor acoperite cu vegetație și a pădurilor cu rol de protecție

1.5. Obiectiv general 5. Un sector turistic competitiv, pilon al economiei județene

Turismul reprezintă o resursă considerabilă pentru diversificarea competitivă a economiei județului Neamț. El poate reprezenta o oportunitate pentru reinserția în viața activă a unor persoane aflate în risc de excluziune socială, prin dezvoltarea economiei serviciilor turistice. Nu în ultimul rând, produsele turistice din județ trebuie să se dezvolte pentru a crește externalitățile pozitive ale turismului de tranzit.

Pentru a asigura atingerea acestor deziderate, Strategia de dezvoltare a județului Neamț propune o serie de proiecte indicative care vizează toate domeniile și aspectele unui turism competitiv: crearea de produse turistice integrate, dezvoltarea marketingului și a promovării produselor turistice din județ, crearea și funcționarea structurii asociative de pilotare și management partenerial public-privat a sectorului. Conex acestor domenii strict turistice și pentru a le susține eficacitatea sunt prevăzute proiecte care să asigure restaurarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural (active fundamentale pentru crearea de produse turistice prin proiectele menționate anterior), proiecte care să asigure accesibilitatea specific turistică a atracțiilor reabilitate și puse în valoare (ex.: drumuri verzi) și proiecte de încurajare și sprijinire ale antreprenoriatului în domeniul turistic care să asigure dezvoltarea unui țesut robust de IMM-uri în sectorul serviciilor turistice, partener inconturnabil al administrației publice în efortul de a crea și promova produse turistice competitive. Cum se poate observa, proiectele sunt coerente și vizează obținerea unui efect conjugat care este esențial pentru succes într-un domeniu atât de special precum este turismul. În lipsa antreprenorilor dinamici, capabili să aducă pe piață produse turistice competitive și inovatoare, eforturile de promovare sunt sortite eșecului, tot așa cum, în lipsa unor atracții bine semnalizate, accesibile și bine integrate în produse turistice complexe, existența unor spații de cazare și a eforturilor de promovare nu vor avea efectele scontate. De asemenea, oferirea de produse turistice integrate și a unui program de evenimente cultural-artistice specifice atractive reprezintă singura modalitate prin care pot fi atrase diverse categorii de clientelă și poate fi asigurată fidelizarea acestora. În lipsa integrării serviciilor, echipamentelor și atracțiilor turistice în produse complexe, economia turistică riscă să rămână subdezvoltată, iar externalitățile turismului riscă să fie negative: utilizare a infrastructurii de agrement asociate unor sejururi scurte, sezonalitate dezechilibrată, piață a muncii în sectorul turistic subdezvoltată, oferind oportunități sezoniere de calitate scăzută, etc. De aceea, proiectele indicative prezentate mai jos vizează o abordare sinergică în atingerea obiectivului general.

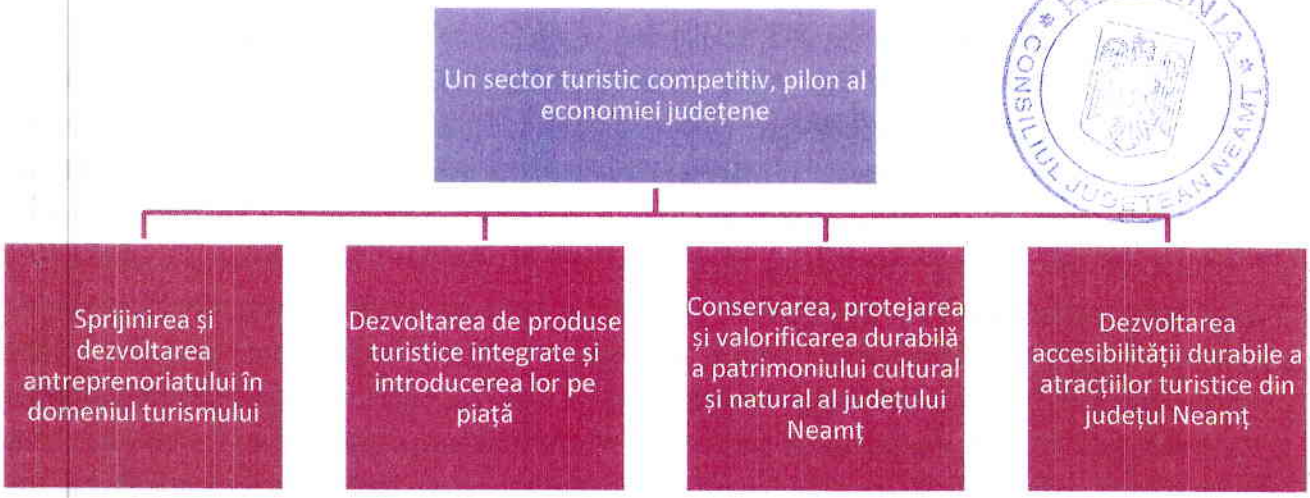

ROMANIA * CONSILIUL JUDETEAN NEAMT

Obiective generale	Obiective specifice	Domenii de actiune
5. Un sector turistic competitiv, pilon al economiei județene	5.1. Sprijinirea și dezvoltarea antreprenoriatului în domeniul turismului	5.1.1. Dezvoltarea de incubatoare pentru agro-turism în județul Neamț
		5.1.2. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale în domeniul turistic
	5.2. Dezvoltarea de produse turistice integrate și introducerea lor pe piață	5.2.1. Dezvoltarea infrastructurii și echipamentelor turistice pentru crearea de produse competitive
		5.2.2. Dezvoltarea marketingului turistic al județului Neamț
		5.2.3. Dezvoltarea activității Asociației de turism Neamț – structură asociativă public-privată/publică/privată
		5.2.4. Organizarea unor evenimente cheie culturale, folclorice, sportive și artistice
	5.3. Conservarea, protejarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural al județului Neamț	5.3.1. Reabilitarea patrimoniului natural și cultural de pe teritoriul județului Neamț și valorificarea lui turistică
	5.4. Dezvoltarea accesibilității durabile a atracțiilor turistice din județul Neamț	5.4.1. Studierea posibilității de realizare de trasee verzi (Greenways) în zonele de atractivitate turistică

1.6. Obiectiv general 6. Un județ dezvoltat multipolar și echilibrat teritorial

Obiectivul dezvoltării teritoriale echilibrate vizează dezvoltarea pe baze endogene a acelor sectoare economice cu cel mai mare potenţial competitiv (conform Strategiei naţionale de competitivitate) pe baze echilibrate teritorial (fără enclave excluse din fluxurile economice). Modalităţile prin care Strategia urmăreşte realizarea acestui obiectiv sunt în concordanţă cu orientările de la nivelul Uniunii Europene şi se axează pe dezvoltarea ţesutului de IMM-uri prin măsuri de incubare şi clusterizare. Pentru a asigura succesul proiectelor de clusterizare şi condiţiile optime pentru atragerea de investiţii, o serie de proiecte indicative sunt prevăzute pentru dezvoltarea infrastructurii locale de Internet în bandă largă şi a accesului la servicii de broadband, creşterea calităţii vieţii prin reabilitarea spaţiilor publice urbane şi a infrastructurilor la scară mică rurale, sprijinirea la nivel local al ANCPI pentru cadastrarea teritoriului, măsură importantă pentru realizarea de investiţii, creşterea valorii adăugate în agricultură, sector economic dominant ca pondere în populaţia activă.

Ca atare, şi în cazul acestui obiectiv general, proiectele indicative acţionează în sinergie, rezultatele fiecăruia având un rol important în succesul celorlalte. Crearea de infrastructuri critice pentru dezvoltarea economiei, în special a sectorului terţiar şi cuaternar (servicii cu înaltă valoare adăugată), precum Internet-ul în bandă largă, creşterea calităţii vieţii prin reabilitarea spaţiilor publice urbane şi a infrastructurilor edilitare, crearea transparenţei pe piaţa bunurilor imobiliare prin cadastrare şi crearea condiţiilor pentru intrarea pe piaţă a unor produse agricole ne-brute sunt măsuri de natură să atragă investiţii prin creşterea accesului capitalului şi investitorilor la resursele locale (terenuri, produse agricole, resurse umane, spaţii şi facilităţi pentru activităţi economice, etc.).

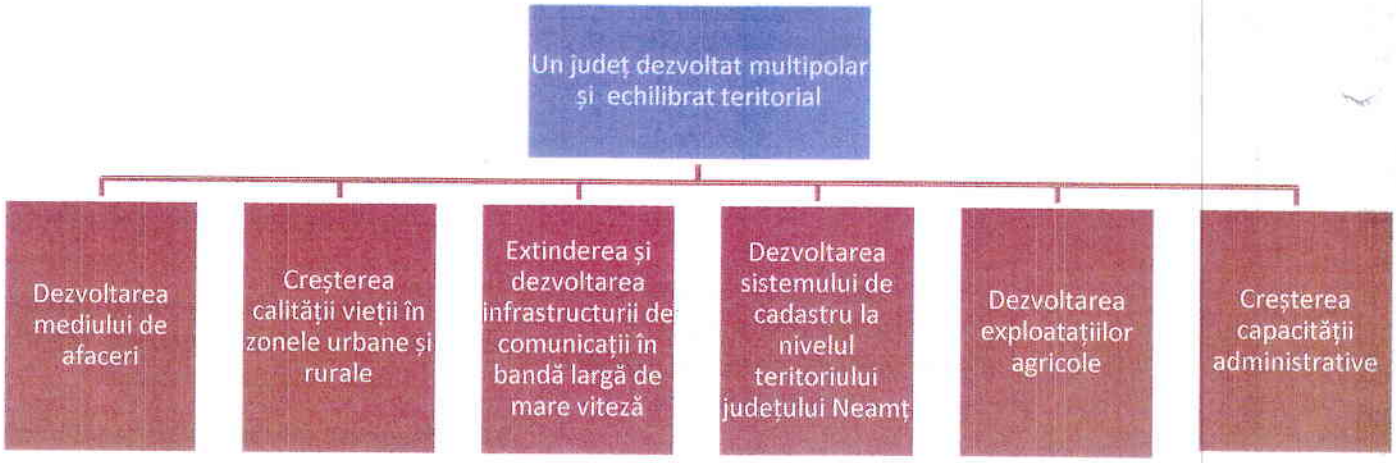

Obiective generale	Obiective specifice	Domenii de acțiune
6. Un județ dezvoltat multipolar și echilibrat teritorial	6.1. Dezvoltarea mediului de afaceri	6.1.1. Dezvoltarea de clustere, incubatoare
		6.1.2. Încurajarea clusterizării pentru sprijinirea dezvoltării producției agricole cu valoare adaugată mare
	6.2. Creșterea calității vieții în zonele urbane și rurale	6.2.1. Reabilitarea spațiilor publice în zonele urbane defavorizate
		6.2.2. Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică în mediul rural
	6.3. Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză	6.3.1. Sprijinirea adoptării serviciilor de broadband în zonele albe și gri cu potențial de dezvoltare economică
	6.4. Dezvoltarea sistemului de cadastru la nivelul teritoriului județului Neamț	6.4.1. Participare la îmbunătățirea cadastrală și a înregistrării proprietăților în zonele rurale din România
	6.5. Dezvoltarea exploatațiilor agricole	6.5.1. Înființarea, extinderea și/sau modernizarea fermelor zootehnice și vegetale
		6.5.2. Investiții în procesarea produselor agricole la nivel de fermă și investiții în vederea comercializării
	6.6. Creșterea capacității administrative	6.6.1. Elaborarea, actualizarea cadrului strategic județean
		6.6.2. Dezvoltarea capacității personalului din administrația publică de a implementa politicile publice relevante (formare profesională, schimburi de experiență, etc.)